

แนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหา
จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษา
การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ

โดย

พลโท ณรงค์ สบายพร
ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก
กองทัพบก

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2559 - 2560

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ

ลักษณะวิชา การทหาร

ชื่อผู้วิจัย พลโท ณรงค์ สบายพร **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 59

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปัจจัยและเงื่อนไขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงที่ผ่านมาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนให้มีประสิทธิภาพ มีขอบเขตของการวิจัยจากสถานการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - 2559 ที่มีผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและศึกษาผลงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการของการปฏิบัติงานชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการกิจการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะห้วงปี พ.ศ. 2555 - 2559 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึกและวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชน ได้แก่ 1) วิถีชีวิตมุสลิมแตกต่างจากชาวไทยพุทธและประวัติศาสตร์ที่รัฐไทย (สยาม) ที่เคยปกครองดินแดนปัตตานี 2) แนวโน้มเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่คาดว่าจะยังคงมีอยู่ 3) การก่อเหตุรุนแรงต่อเป้าหมายอ่อนแอหลายจุดในห้วงเวลาเดียวกันที่อาจจะนำผู้ผ่านการบ่มเพาะร่วมการฝึกปฏิบัติ 4) การจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยตามผลการพบปะระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มเห็นต่างจากรัฐ 5) การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นมาตรฐาน 6) การพัฒนาโครงการเมืองต้นแบบสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ 7) การลดทอนอุดมการณ์การต่อสู้ของสมาชิกก่อเหตุรุนแรงที่ได้ต่อสู้ยึดเยื้อยาวนาน 8) กลุ่ม BRN ขยายเวลาการต่อสู้แบ่งแยกดินแดน และ 9) กลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง IS ขยายอิทธิพลเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับผลการวิจัยแนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะของชุดปฏิบัติการรบพิเศษให้มีประสิทธิภาพ พบว่า 1) เร่งเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้กับกำลังพล 2) การทบทวนสถานะภาพการอำพรางของชุดปฏิบัติการรบพิเศษให้เกื้อกูลกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ 3) การแสวงประโยชน์จากโครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่ 4) การปฏิบัติงานต่อเนื่องในพื้นที่อย่างน้อย 1 ปี 6 เดือน

5) การจัดกำลังพลที่เชี่ยวชาญการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเป็น “ชุดประเมินผล” 6) การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับ ผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า และ 7) การพัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษให้สามารถหล่อหลอมความสามารถในทักษะการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ ข้อเสนอแนะการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษต้องมุ่งการสร้างส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการสลายการบ่มเพาะกับประชาชนในพื้นที่และต้องคำนึงถึงการลดหรือปิดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายทางการเมืองกับประชาชนในพื้นที่ด้วย

คำนำ

การก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เกิดขึ้นยืดเยื้อยาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่า 13 ปี สร้างความสูญเสียให้กับประชาชน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก แม้ว่าสถานการณ์ความรุนแรงในห้วง 2 - 3 ปี ที่ผ่านมา จำนวนเหตุการณ์ได้ลดลงตามลำดับ จากการดำเนินการอย่างจริงจังของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 ส่วนหน้า) แต่ยังคงปรากฏเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นและมีแนวโน้มที่จะยังคงมีความรุนแรงอยู่ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบ่มเพาะเยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) เพื่อสืบทอดอุดมการณ์การต่อสู้แบ่งแยกดินแดนร่วมกับขบวนการก่อเหตุรุนแรง ทั้งการทดแทนผู้ก่อเหตุรุนแรงที่สูญเสียและ/หรือการเพิ่มเติมกำลังให้กับขบวนการก่อเหตุรุนแรง ดังนั้นงานการสลายการบ่มเพาะเยาวชนจึงเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วนในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกองทัพภาคใต้มอบหมายให้หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษสนับสนุน การปฏิบัติงานของ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนเพื่อป้องกันและตัดวงจร การเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการ ฯ โดยดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในการเคลื่อนไหว สนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชน ทั้งนี้ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษ ในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาการจัดตั้งตัวแทน ปฏิบัติการในการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่” จึงมีประโยชน์สำหรับหน่วยที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

เอกสารการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าจากคุณลักษณะของหน่วยรบพิเศษ ที่ดีประการหนึ่งก็คือการเป็นนักปลุกระดมจัดตั้งที่ดี ซึ่งจะเป็นหลักประกันและยืนยันได้ว่าหน่วยรบพิเศษ มีความพร้อมในการปฏิบัติการสลายการบ่มเพาะเยาวชนที่จะดำเนินการตอบโต้และต่อต้าน การบ่มเพาะเยาวชนที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ยังคงดำเนินการจัดในตั้งทางลับอย่างต่อเนื่องได้ ดังนั้นหากหน่วยรบพิเศษดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและเคลื่อนไหวอย่างงานในการสนับสนุน การสลายการบ่มเพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่เหนือกว่าการดำเนินการขบวนการก่อเหตุรุนแรง ย่อมจะนำไปสู่การตัดวงจรการจัดหาสมาชิกใหม่และบั่นทอนขีดความสามารถของขบวนการ ฯ ได้ในที่สุด อันจะนำไปสู่การยุติปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

พลโท

(ณรงค์ สบายพร)

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีและแนวคิดการต่อต้านการก่อความไม่สงบ	6
บทบาทของหน่วยรบพิเศษในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ	13
แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ	14
สถิติการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงที่ผ่านมา	20
เงื่อนไขสำคัญของการเรียกร้องแบ่งแยกดินแดนพื้นที่ภาคใต้	22
แนวทางการจัดหาสมาชิกใหม่เข้าร่วมขบวนการก่อเหตุรุนแรง	25
นโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 - 2562	29
เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
กรอบแนวคิดของการวิจัย	32
สรุป	33
บทที่ 3 สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อแนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและเคลื่อนไหวชายงาน	34
สภาพแวดล้อมและความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อ	
กับการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสลายการบ่มเพาะ	34
แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลาย	
การบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	51
สรุป	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
แนวทางการดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว	
ช่วยงานตัวแทนปฏิบัติการ	67
การวิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการการสลายการบ่มเพาะ	68
อภิปรายผลการศึกษา	73
สรุป	82
บทที่ 5	
สรุปและข้อเสนอแนะ	84
สรุป	84
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	96
ผนวก ก รายชื่อผู้ที่ทำการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เจาะลึก	97
ผนวก ข ตารางแสดงสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2559	98
ผนวก ค แนวคำถามสัมภาษณ์	100
ประวัติย่อผู้วิจัย	101

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2 - 1 กรอบแนวความคิดของงานวิจัย	32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ผู้ก่อเหตุรุนแรงรวมกำลังเข้าปล้นอาวุธปืน กองพันพัฒนาที่ 4 เมื่อต้นปี พ.ศ. 2547 และเกิดขึ้นตามลำดับอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (ธ.ค. 2559) รวมแล้วมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จำนวน 16,181 ครั้ง สร้างความสูญเสียทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่ รวม 19,397 ราย โดยแยกเป็นเสียชีวิต 6,850 คน และบาดเจ็บ 12,547 คน (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 2560 : 1) นับเป็นการสูญเสียอย่างร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเกลียดชัง สร้างความหวาดกลัวและหวาดระแวงในหมู่พี่น้องประชาชนไทยมุสลิมกับไทยพุทธ และระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐมากขึ้นตามลำดับ สถานการณ์ดังกล่าวบ่งบอกแสดงนัยยะให้เห็นว่าอำนาจรัฐยังไม่สามารถจัดการควบคุมดูแลรักษาความสงบภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันอาจจะสร้างโอกาสให้ขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงยกระดับพัฒนาการต่อสู้ให้ไปสู่เป้าหมายตามอุดมการณ์ ในการปลดปล่อยแบ่งแยกดินแดนจากรัฐไทยต่อไปได้ จึงนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่นำวิกฤตกังวลในการรักษาความสงบปลอดภัยภายในประเทศ อีกทั้งเหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังเป็นภาระด้านงบประมาณในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยได้ใช้จ่ายงบประมาณไปแล้วตั้งแต่ปี 2547 - 2559 รวมจำนวนทั้งสิ้น 264,953 ล้านบาท (ทีมข่าวอิศรา, 2560 : 4 - 5)

นอกจากนี้สถานการณ์ดังกล่าวซึ่งเป็นเรื่องที่ได้รับ ความสนใจ และเฝ้าติดตาม สถานการณ์จากองค์กรต่อต้านการก่อการร้ายสากลระหว่างประเทศด้วยความกังวลและเป็นห่วงว่า เหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจจะมีความเสี่ยงที่จะขยายตัวเป็นปมปัญหา ระหว่างประเทศจากการสนับสนุนและ/หรือรับอิทธิพลทางแนวคิดการพัฒนาการก่อเหตุรุนแรง ด้วยวิธีการต่างๆ เพิ่มขึ้นรวมถึงเกิดแรงกระตุ้นจากสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการเผยแพร่ขยายวงกว้าง จากบุคคลหรือกลุ่มในขบวนการก่อเหตุรุนแรงก่อให้เกิดความเห็นคล้อยตามหรือเข้าไปร่วมกับ ขบวนการกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงสุดโต่งจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะการเข้าร่วมกับกลุ่ม ISIS ที่ปัจจุบันมีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหาพันธมิตรร่วมอุดมการณ์ในการแทรกแซงเข้ามาในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จากสรุปรายงานการก่อการร้ายสากลในระดับโลกโดย Global Terrorism Index 2015 ได้จัดลำดับสถิติของประเทศที่มีเหตุการณ์การก่อการร้ายทั่วโลกเมื่อปี พ.ศ. 2558 ได้ระบุว่าประเทศไทยมีดัชนีการก่อการร้ายอยู่ในอันดับที่ 10 ของประเทศที่มีเหตุการณ์ ก่อการร้ายสูงสุด (Sara Bad, 2559) ซึ่งเป็นข้อมูลการรวบรวมมาจากเหตุการณ์ความรุนแรง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (แม้ว่าสถิติเหตุการณ์ความรุนแรงที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 - พ.ศ.2558 โดยภาพรวมแล้วได้ลดลงตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบกับในห้วงปีที่ผ่านมา) อย่างไรก็ตาม

กองอำนวยการรักษาความสงบภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ยังคงที่จะทุ่มเทความพยายามเป็นอย่างยิ่งที่จะยุติเหตุการณ์ความรุนแรงในหัวงต่อไปในระยะอันใกล้ให้ระดับของสถานการณ์กลับเข้าสู่สภาวะปกติได้ ทั้งนี้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับยุทธศาสตร์ได้กำหนดแผนงานและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วน ที่จะดำเนินการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ยุติความรุนแรงของเหตุการณ์กลับคืนสู่สันติภาพอย่างยั่งยืนถาวรโดยเร็ว โดยกำหนดให้อยู่ในแผนงานกิจกรรมระยะ 5 ปี ของยุทธศาสตร์ชาติไทยหัวง 20 ปี ต่อไป

ในการแก้ไขปัญหความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมา รวมถึงในปัจจุบัน รัฐบาลได้มอบหมายให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลในระดับนโยบาย และให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) รับผิดชอบดูแลในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติระดับพื้นที่ ทั้งนี้กองทัพภาคได้สนับสนุนกำลังหลักที่เป็นหน่วยรบพิเศษซึ่งจัดจากหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ (นสศ.) เข้าร่วมปฏิบัติในฐานะหน่วยรบพิเศษมีคุณลักษณะและขีดความสามารถ รวมทั้งประสบการณ์จากการปฏิบัติงานสงครามนอกแบบในพื้นที่ระวางป้องกัน (การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในดินแดนนอกประเทศที่ฝ่ายตรงข้ามปกครองดินแดน) จึงสามารถนำขีดความสามารถและประสบการณ์มาใช้ประยุกต์ในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ (การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในพื้นที่ภายในประเทศที่ถูกคุกคามจากฝ่ายตรงข้าม) ในการแก้ไขปัญหความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดี บทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยรบพิเศษที่ได้รับมอบจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า นั้น กำหนดให้หน่วยรบพิเศษมีภาระรับผิดชอบในด้านการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ และเคลื่อนไหวย่างงานปฏิบัติการ ในการสลายและยับยั้งการบ่มเพาะเป้าหมายกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงสูงจากการที่ถูกผู้นำครูสอนศาสนาในสถานศึกษานั้น ๆ ทำการปลุกปั่นยุยงให้เยาวชนหลงเชื่อในแนวทางที่ไม่ถูกต้องแล้วคัดเลือกเยาวชนเป้าหมายที่หลงเชื่อในคำสอนที่บิดเบือนให้ต่อต้านอำนาจรัฐไทยส่งเข้าร่วมขบวนการการฝึกขั้นต่อไป ส่วนการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในระดับพื้นที่เป็นการดำเนินการโดยผ่านตัวแทนปฏิบัติการที่ได้รับการจัดตั้งโดยการดำเนินการมุ่งกระทำต่อเป้าหมายครูในสถานศึกษาที่ยุยง ปลุกปั่นเยาวชน เพื่อตัดวงจรการจัดหาสมาชิกใหม่เพิ่มหรือทดแทนสมาชิกเดิมที่สูญเสีย ทั้งนี้บทบาทของสถานศึกษาแหล่งบ่มเพาะที่เป็นเป้าหมายนั้นว่ามีความสำคัญต่อขบวนการในการคัดเลือกสมาชิกใหม่ผ่านการบ่มเพาะจะถูกจัดส่งนำไปฝึก เพื่อพัฒนาให้เป็นกำลังของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ ต่อไป (สุรชาติ บำรุงสุข, 2557)

ดังนั้น การปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษซึ่งมีความสำคัญในการสนับสนุนการลดและยุติความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการที่มีคุณภาพครอบคลุมเป้าหมายสถานศึกษาสำคัญที่เป็นแหล่งบ่มเพาะอย่างเต็มรูปแบบด้วยการควบคุม และใช้งานแต่ละข่ายงานเคลื่อนไหวให้สอดคล้องแนวโน้มของสถานการณ์กับเป้าหมายแหล่งสถานศึกษาต่าง ๆ ที่มีข้อมูลปรากฏว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยสามารถใช้ตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษได้อย่างกว้างขวางสามารถที่จะชี้แนะให้สถานศึกษาที่เป็นแหล่งบ่มเพาะเป้าหมายตามที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรภาค 4 ส่วนหน้า มอบหมายให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมแท้จริง ด้วยการให้ตัวแทนปฏิบัติการชักจูงหรือจำกัด ขัดขวางและยับยั้ง

บทบาทแกนนำสำคัญในสถานศึกษาเหล่านั้นมิให้เคลื่อนไหวบ่มเพาะเยาวชนและยุติความเคลื่อนไหว การปลุกปั่นและบิดเบือนความเชื่อทางศาสนา ประวัติศาสตร์ และชาติพันธุ์ ป้องกันมิให้กลุ่มเป้าหมาย เยาวชนหลงเชื่อ และถูกชักชวนให้ดำเนินการก่อเหตุต่อต้านอำนาจรัฐไทยในลักษณะต่าง ๆ เพื่อการ แบ่งแยกดินแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

ดังนั้น หากตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษสามารถยับยั้งและขัดขวางการบ่มเพาะ เยาวชนในสถานศึกษาที่เป็นเป้าหมายได้สำเร็จ ย่อมจะส่งผลทำให้สถานะภาพการเพิ่มจำนวนกลุ่มผู้ก่อเหตุ รุนแรงลดลงและเสื่อมถอยในระยะต่อไป ซึ่งจะเป็นการลดจำนวนสมาชิกเยาวชนที่หลงผิดรายใหม่ จากการดำเนินงานใช้ตัวแทนปฏิบัติการควบคู่กับการลดจำนวนผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอยู่เดิมโดยการใช้ กระบวนการทางกฎหมายเข้าปราบปรามและจับกุมต่อผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีหลักฐานชัดเจนตาม กระบวนการยุติธรรม ซึ่งผลของการลดจำนวนผู้ก่อเหตุรุนแรงได้มาก ก็จะทำให้การยุติสถานการณ์ ความรุนแรงในจังหวัดภาคใต้ เกิดขึ้นได้ในระยะเวลาอันใกล้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงที่ผ่านมา ให้สามารถประเมินปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ และเคลื่อนไหวขบวนการในโอกาสต่อไป
2. เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว ขบวนการงานตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนสถานศึกษา แหล่งบ่มเพาะที่เป็นเป้าหมายให้มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการยุติปัญหา ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาด้านการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ.2559 ที่เป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญที่มีผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ ควบคู่การวิจัยผลการดำเนินงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการตามหลัก นิยมการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบของหน่วยรบพิเศษและหลัก การปฏิบัติการลับ ในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและการเคลื่อนไหวขบวนการ โดยเจาะจงเฉพาะการปฏิบัติงานในระดับ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ดำเนินการตามภารกิจการจัดตั้งตัวแทน ปฏิบัติการในเป้าหมายแหล่งสถานศึกษาที่เป็นแหล่งบ่มเพาะห้วงปี พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ.2559

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary) การสัมภาษณ์กลุ่มในระดับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ผ่านการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้แนวคำถาม (Interview Guideline) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interview) ระดับผู้บริหารระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม กำกับดูแล การดำเนินการของหน่วยรบพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีอิงแนวคิดและทฤษฎี (Theoretical Concepts)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการศึกษาจะได้ปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ปรากฏเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะสามารถนำไปใช้ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการจัดตั้งและเคลื่อนไหวยุทธปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษได้เกิดประสิทธิผล
2. เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติและการเคลื่อนไหวยุทธของหน่วยรบพิเศษในการสลายและยับยั้งการบ่มเพาะในแหล่งสถานศึกษาที่เป็นเป้าหมายให้สามารถสนับสนุนและสนองต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำจำกัดความ

หน่วยรบพิเศษ	หมายถึง หน่วยปฏิบัติการของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษกองทัพบก ได้แก่ ชุดควบคุมรบพิเศษ หน่วยจู่โจม หน่วยปฏิบัติการรบพิเศษ และหน่วยปฏิบัติการจิตวิทยา
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	หมายถึง พื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภोजะนะ เทพา สะบ้าย้อย และนาทวี
การป้องกันและการปราบปรามการก่อความไม่สงบ	หมายถึง การปฏิบัติการด้วยมาตรการทั้งปวงเพื่อดำรงไว้ซึ่งสถานะทางกฎหมายและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
การก่อความไม่สงบ	หมายถึง การเคลื่อนไหวยุทธของขบวนการที่มุ่งประสงค์จะล้มล้างอำนาจรัฐที่มีอยู่เดิม เป้าหมายอาจจำกัดเพียงต้องการแยกตัวออกจากการควบคุมของรัฐบาลจนถึงเข้ายึดอำนาจรัฐโดยใช้การบ่อนทำลายและต่อสู้ด้วยอาวุธ ซึ่งมีระดับความรุนแรงที่ยังไม่ถึงขั้นสงครามกลางเมือง

การก่อการร้าย	หมายถึง การใช้ความรุนแรงหรือข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ซึ่งได้ไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมือง ลัทธิศาสนา หรืออุดมการณ์ โดยสร้างความหวาดผว หรือความกลัวด้วยวิธีการข่มขู่หรือบังคับด้วยกำลัง
การรักษาความสงบภายในประเทศ	หมายถึง การดำรงไว้ซึ่งสถานะทางกฎหมายและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศที่จำเป็นด้วยการขจัดความรุนแรง การบ่อนทำลาย และการละเมิดต่อกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลทั้งด้วยการพัฒนาและป้องกันภายใน
ผู้ก่อเหตุรุนแรง	หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
อาเยาะห์	หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
BRN Coordinate	หมายถึง ขบวนการก่อความไม่สงบซึ่งมีบทบาทหลักในการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเป้าหมายในการแบ่งแยกดินแดน เพื่อการปกครองตนเอง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อมูลทั่วไป การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย แนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ เป็นการทบทวนทฤษฎีและแนวคิดการต่อต้านการก่อความไม่สงบหลักนियมรบพิเศษการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ การควบคุมใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนสลายการบ่มเพาะเยาวชนของขบวนการก่อเหตุรุนแรง เพื่อมิให้มีการจัดหาสมาชิกใหม่เข้าสู่กระบวนการในสภาพแวดล้อมที่มีปัจจัยและเงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ แนวคิดการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษซึ่งอาศัยกรอบแนวคิดการปฏิบัติการลับ สถานการณ์และแนวโน้มการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สหิติการสูญเสียตั้งแต่ปี 2547 ถึง 2559 รวมทั้งสิ้น 19,397 ราย แม้ว่าห้วง 2 - 3 ปี ที่ผ่านมา สหิติการสูญเสยลดลงตามลำดับ อย่างไรก็ตามแนวคิดการบ่มเพาะเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่มขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงยังคงมีอยู่ จึงมีความจำเป็นที่หน่วยรบพิเศษจะต้องดำรงและพัฒนาการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา

ทฤษฎีและแนวคิดการต่อต้านการก่อความไม่สงบ

การคิดค้นทฤษฎีและแนวคิดการต่อต้านการก่อความไม่สงบในช่วงหลังยุคสงครามเย็น มีนักคิดจำนวนมากที่ได้ศึกษากำหนดแนวทางการต่อต้านการก่อความไม่สงบ ในเอกสารวิจัยนี้ได้ศึกษาทฤษฎีแนวคิดการต่อต้านการก่อความไม่สงบของ พลเอก เซอร์ เจอรัลด์ เทมเพลอร์ (General Sir Gerald Templer) และ พันโท เดวิด กาลูลา (Lieutenant Colonel David Galula) ที่ป็นนักคิดด้านการต่อต้านการก่อความไม่สงบซึ่งได้รับความนิยมและมีการนำมาใช้กล่าวอ้างอิงประกอบในเอกสารวิจัยหลายฉบับ พร้อมกับการศึกษาทบทวนแนวทางการปฏิบัติการข่าวสารในการต่อต้านการก่อความไม่สงบในพื้นที่ซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จในการต่อต้านการก่อความไม่สงบในยุคปัจจุบัน โดยสรุปมีดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดการต่อต้านการก่อความไม่สงบของ พลเอก เซอร์ เจอรัลด์ เทมเพลอร์ (Gen Sir Gerald Templer)

ในระหว่างปี 1948 - 1960 กองทัพอังกฤษได้ปราบปรามการก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นในมลายา โดยใช้การปฏิบัติการทางทหารโดยลำพังซึ่งทำให้ไม่สามารถเอาชนะการก่อความไม่สงบได้ การเอาชนะการก่อความไม่สงบลงได้นั้นอังกฤษปรับหลักในการทำสงครามด้วยการเน้นการเมือง นำการทหารขณะเดียวกันก็ยกระดับการทำสงครามจิตวิทยาอย่างเข้มข้นซึ่งมีส่วนสำคัญในการเอาชนะจิตและใจของประชาชนมลายูจนชนะสงคราม จากหลักสำคัญของ Briggs Plan ที่มุ่งเน้นการแยก

ประชาชนออกจากกลุ่มก่อความไม่สงบ ซึ่งได้นำการปฏิบัติการข่าวสารมาใช้ตามยุทธศาสตร์ 4 ข้อ คือ 1) การครอบครองพื้นที่ชุมชนและสร้างความรู้สึกปลอดภัยให้กับประชาชนเพื่อให้ได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 2) การทำลายพรรคคอมมิวนิสต์ที่อาศัยในเขตชุมชน 3) การแยกกลุ่มโจรออกจากแหล่งอาหาร ข่าวสารในชุมชน และ 4) การทำลายกลุ่มโจรโดยบังคับให้กลุ่มโจรเปิดการโจมตีในพื้นที่ของกลุ่มโจร ซึ่งต่อมาเมื่อ พลเอก เซอร์ เจอร์ลด์ เทมเพลอร์ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าหลวงใหญ่แห่งมลายา ในปี 1952 เซอร์เทมเพลอร์ ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติการข่าวสาร โดยเฉพาะการนำข้อมูลที่สือไปยังประชาชน เพื่อเอาชนะจิตและใจของประชาชน มีการจัดตั้งส่วนสงครามจิตวิทยาขึ้นโดยเรียกชื่อว่า “Information Services” และใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในขณะนั้นมีเป้าหมายโดยตรงต่อสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์มลายาให้เข้ามามอบตัวและลดขวัญกำลังใจในการสู้รบพร้อมกับให้ประชาชนร่วมมือกับรัฐบาล ซึ่งเครื่องมือเหล่านั้น ได้แก่ แผ่นปลิว ภาพยนตร์ การกระจายเสียงทางภาคพื้นดินละทางอากาศรวมทั้งหนังสือพิมพ์ภาษาจีน อังกฤษ โดยใช้อดีตสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์มลายาเป็นผู้ดำเนินการและได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี ทั้งนี้สงครามจิตวิทยา มีภารกิจ 2 ประการคือ 1) ปฏิบัติการจิตวิทยาต่อกลุ่มก่อความไม่สงบและต่อกลุ่มประชาชน โดยใช้วิธีการเอาชนะจิตและใจ และ 2) กำลังของฝ่ายรัฐ ใช้นโยบายมอบตัว และให้ผู้เข้ามามอบตัวชักชวนสมาชิกกลุ่มก่อความไม่สงบเข้ามามอบตัว

จากการที่ฝ่ายอังกฤษประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับการก่อความไม่สงบในมลายูได้ ซึ่งนับว่าเป็นบทเรียนที่มีค่าอย่างยิ่งที่ไม่ได้มุ่งเอาชนะการก่อความไม่สงบด้วยการดำเนินการทางทหาร แต่เพียงประการเดียว อังกฤษยังใช้งานทางการเมือง งานการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการปฏิบัติของฝ่ายพลเรือนและตำรวจที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ พร้อมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมในการสู้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์จนได้รับผลสำเร็จในที่สุดซึ่ง เซอร์เฮนรี เกอร์นี่ ได้กล่าวถึงการทำสงครามในมลายูว่าเป็นการทำสงครามประชาชนเพื่อแย่งชิงประชาชน มุ่งให้ความสำคัญในการเอาชนะใจประชาชน ในปี 1950 พลโท ฮาโรลด์ บริกส์ ในฐานะหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการในมลายู ได้วางแผนปฏิบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การนำประชาชนโดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลให้เข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองคุ้มครองของรัฐบาล 2) การขยายกำลังตำรวจและกำลังท้องถิ่น และ 3) การสร้างระบบการควบคุมและการบังคับบัญชาการปฏิบัติการของพลเรือน ตำรวจ ทหาร ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติการต่อต้านการก่อความไม่สงบ ซึ่งต่อมา พลเอก เซอร์เจอราร์ด เทมเพลอร์ ข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำมลายาได้กล่าวสุนทรพจน์ขณะเข้ารับตำแหน่งข้าหลวงใหญ่ประจำมลายูว่า การเอาชนะคอมมิวนิสต์ในมลายามีไม่เกิดจากแนวรบทางการทหารเท่านั้น แต่ยังใช้แนวทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมด้วย นอกจากนี้เซอร์เทมเพลอร์ยังได้ใช้วาทกรรมว่าด้วยการเอาชนะจิตและใจของประชาชน (Winning Hearts And Minds) เป็นปัจจัยสำคัญอันสำคัญอย่างยิ่งในการทำสงครามมลายู โดยอังกฤษได้ระดมทรัพยากรทุกอย่างควบคู่ไปกับการระดมสมองการประสานงานอย่างเหนียวแน่นรวมทั้งการจัดตั้งองค์การบริหารที่มีความเข้มแข็งเพื่อให้ชนะสงครามซึ่งเป็นสงครามอุดมการณ์ของคนต่างชาติพันธุ์และต่างศาสนา ทั้งนี้แนวคิดการเอาชนะจิตและใจของประชาชนที่ทำให้อังกฤษชนะการก่อความไม่สงบในมลายูได้เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ทำสงครามต่อต้านการก่อความไม่สงบในระยะที่ผ่านมา โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่ต้องพิจารณาเอาชนะจิตใจและประชาชน ดังนี้

1.1 การขับเคลื่อนและดึงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในสงคราม

ด้วยการให้ความสำคัญในการวางระบบงานการข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพในการทำสงครามต่อต้านการก่อความไม่สงบจะสามารถช่วยให้แยกแยะประชาชนออกจากสมาชิกกลุ่มก่อความไม่สงบ แต่การแยกประชาชนอาจประสบความยากลำบากมากขึ้นในกรณีของการต่อต้านกลุ่มขบวนการก่อเหตุรุนแรงได้รับแรงจูงใจจากความพยายามปลูกเร้าสร้างความต้องการในการกำหนดใจตนเอง และในกรณีที่เป็นความรู้สึกชาตินิยม ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่จะเรียกร้องดึงดูดประชาชนเข้าร่วมการต่อสู้กับรัฐบาลด้วยความสมัครใจ เพื่อแบ่งแยกดินแดนและบางครั้งความยากจนก็ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการดึงให้ประชาชนเข้าร่วมเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าในการดำรงชีวิตของตน

1.2 การสร้างความรู้และความเข้าใจ

การต่อต้านสงครามการก่อความไม่สงบมีความจำเป็นและจะต้องมีการสร้างความรู้และความเข้าใจวิธีคิดของกลุ่มก่อความไม่สงบในทุก ๆ ด้าน จึงสามารถเอาชนะจิตใจของประชาชนเพื่อให้รัฐบาลได้รับการสนับสนุนและความนิยมจากประชาชน เมื่อวิเคราะห์การทำสงครามการก่อความไม่สงบฝ่ายก่อความไม่สงบได้หลักการ 5 ประการ คือ 1) สาเหตุของการต่อสู้ 2) การได้รับการสนับสนุนจากประชาชน 3) ฐานที่มั่น 4) วิธีการเคลื่อนไหว และ 5) การสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ ซึ่งหากปราศจากการสนับสนุนจากประชาชนในพื้นที่แล้ว ก็เป็นการยากที่ฝ่ายก่อความไม่สงบจะประสบความสำเร็จตามหลักการประการใดประการหนึ่งหรือทั้งหมด โดยทั่วไปมีประชาชนเพียงร้อยละ 10 ที่ให้การสนับสนุนกลุ่มก่อความไม่สงบ ส่วนประชาชนอีกร้อยละ 90 เกรงกลัวฝ่ายก่อความไม่สงบ เช่น การจัด การเลือกตั้งแบบเสรีจะทำให้ประชาชนมีหลักประกันที่แท้จริงในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะต้องอาศัยกำลังท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้สร้างหลักประกันที่สามารถป้องกันจากการข่มขู่ ผู้ลงคะแนนเสียง เป็นต้น (สุรชาติ บำรุงสุข, 2554 : 46-52)

พลเอก เซอร์ เจอรัลด์ เทมเพลอร์ (Gen Sir Gerald Templer, 1898 - 1979) ประสบความสำเร็จในการปราบปรามการก่อความไม่สงบในมลายา จากการที่เขาเป็นผู้ที่คิดคำว่า “การเอาชนะจิตใจและใจ” (Winning Hearts And Minds) ของประชาชนเพื่อใช้เป็นเข็มมุ่งทางยุทธศาสตร์ของอังกฤษ ซึ่งยังคงอยู่บนรากฐานของยุทธศาสตร์เดิมของ Briggs Plan ในหลัก 4 ประการ คือ 1) การจัดทำแผนที่ที่มีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี 2) การเอาชนะใจประชาชนให้มาเป็นพวกเดียวกับรัฐบาล 3) เน้นในเรื่องของการทำลายองค์กรทางการเมืองของฝ่ายตรงข้าม และ 4) การประสานและร่วมมือกันของหน่วยงานรัฐบาล สิ่งสำคัญที่ เทมเพลอร์ ดำรงตำแหน่งเป็นทั้งข้าหลวงใหญ่และเป็นผู้ควบคุมทหารด้วยการประสานงานระหว่างพลเรือนกับทหารเป็นไปได้อย่างขึ้น ดังเช่น การจัดตั้งระบบข่าวกรองผสม (Combined Intelligence) นอกจากนี้ เทมเพลอร์ได้เปิดการรุกทางการเมืองด้วยระบบสารสนเทศโดยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลฉุกเฉินขึ้นและจัดตั้งส่วนสงครามจิตวิทยาขึ้นเพื่อสามารถแย่งชิง “จิตและใจ” ของประชาชนให้มาเป็นพวกเดียวกับรัฐบาลให้ได้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ทำให้ประชาชนหันมาสนับสนุนรัฐบาลด้วย “เหตุผลเชิงบวก” แทนการข่มขู่และบังคับด้วยมาตรการของความกลัว (ซึ่งถือว่าเป็นเหตุผลเชิงลบ) เป็นทฤษฎียุทธศาสตร์ของเทมเพลอร์ คือการทำสงครามแย่งชิงมวลชนแข่งกับพรรคคอมมิวนิสต์มลายา เทมเพลอร์ย้ำเสมอว่าการปราบปรามด้วยการทุ่มกำลังทหารเป็นจำนวนมากเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นปัญหาไม่ใช่วิธีการที่มีประสิทธิภาพ หากแต่การเอาชนะใจด้วยการสร้าง

“ความพึงพอใจ” ให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เช่น การปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น รวมถึงการสร้างระบบป้องกันในชนบทในลักษณะของหมู่บ้านป้องกันตนเอง ซึ่งเป็นตัวแบบที่ประเทศในยุคลหลังสงครามคอมมิวนิสต์ได้คัดลอกมาใช้แทนเพลอร์ยังได้ปฏิรูประบบราชการในมลายาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นจริง ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเอาชนะประชาชนให้กลับมาอยู่กับรัฐบาลและการปฏิรูปราชการทำให้อำนาจรัฐในชนบทเกิดความเข้มแข็ง จนกลายเป็นทฤษฎีของสำนักคิดอังกฤษว่า กฎหมายความสำเร็จที่สำคัญในการต่อต้านการก่อความไม่สงบก็คือ “ระบบราชการ ที่มีประสิทธิภาพและซื่อสัตย์ที่อยู่ภายใต้กฎหมาย” ซึ่งความชอบธรรมในกระบวนการต่อสู้ เกิดจากการใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม หรือรัฐบาลต้องปฏิบัติทุกอย่างภายใต้กรอบ “นิติธรรม” (Rule Of Law) กระบวนการยุติธรรมของศาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อสู้ปัญหา เพราะการใช้ศาลด้วยการพิจารณาคดีในเวทีสาธารณะไม่เพียงแต่จะเป็นการยืนยันว่าความยุติธรรมภายใต้กระบวนการทางกฎหมายเป็นสิ่งที่อยู่กับทุกคนภายในรัฐ และในขณะเดียวกันก็เป็นวิธีที่จะทำให้พฤติกรรมของการก่อความไม่สงบได้รับการเผยแพร่ในสาธารณะอีกด้วย วิธีการเช่นนี้จึงเป็นคำตอบสำคัญอีกประการหนึ่ง ศาลและการใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมจะมีบทบาทเป็นอย่างมาก การดำรงซึ่งไว้ซึ่งความชอบธรรมของรัฐและการกระทำเช่นนี้จะเป็นอภิมุทศาสตร์หนึ่งที่ทรงประสิทธิภาพในการต่อสู้กับปัญหาการก่อความไม่สงบ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2554 : 133 - 136) สิ่งแรกที่สำคัญในการต่อต้านการก่อความไม่สงบในมลายาของกองทัพอังกฤษ คือ การฝึกเพื่อเตรียมความพร้อมในการสู้รบ โดยอังกฤษได้จัดตั้งศูนย์ฝึกตะวันออกกลางขึ้นในรัฐยะโฮวตอนใต้ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2554 : 234) บทเรียนสำคัญ ของอังกฤษในการต่อต้านการก่อความไม่สงบในมลายาจนได้รับความสำเร็จมาจากการต่อสู้ที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้กำลังทหารขนาดใหญ่เข้าจัดการปัญหาแต่อย่างใด บุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งนอกจาก จอมพล เซอร์ เทมเพลอร์ แล้วยังมีนักคิดทฤษฎีของการต่อต้านการก่อความไม่สงบก็คือ เซอร์ โรเบิร์ต ทอมป์สัน (Sir Robert H. Thomson, 1916 - 1992) ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นนักทฤษฎีว่าด้วยการต่อต้านการก่อความไม่สงบคนสำคัญของอังกฤษในยุคลหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เซอร์ทอมป์สัน ได้มีส่วนในการทำแผนยุทธศาสตร์ “แผนบริกส์” (The Briggs Plan) ที่เน้นมาตรการทางการเมืองมากกว่าการต่อสู้กับการก่อความไม่สงบเป็นเรื่องทางการทหาร เซอร์ทอมป์สันได้เสนอหลักยุทธศาสตร์ 5 ประการ ในการต่อต้านการก่อความไม่สงบ คือ 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 รัฐบาลต้องมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ชัดเจน 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 รัฐบาลจะต้องดำเนินการตามกฎหมาย 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 รัฐบาลต้องมีแผนใหญ่ (ที่ครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมด) 4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 รัฐบาลต้องให้ความเร่งด่วนต่อการบ่อนทำลายทางทางการเมือง มากกว่าเอาชนะต่อพวกกองโจร และ 5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ในระยะที่การก่อความไม่สงบได้กลายเป็นสงครามกองโจร รัฐบาลต้องรักษาฐานที่มั่นของตนให้ได้ก่อน นอกจากนี้ เซอร์ทอมป์สัน ได้กำหนด “แผนยุทธการ 4 ขั้น” คือ 1) ขั้นการกวาดล้าง เน้นการสถาปนาพื้นที่ปลอดภัยและการกวาดล้างให้เลิกพื้นที่ที่อยู่ติดกับพื้นที่ของฝ่ายเราที่สามารถควบคุมได้ 2) ขั้นการยึดพื้นที่ กำหนดวางเป้าหมายยึดพื้นที่เพื่อรื้อฟื้นอำนาจรัฐและเพื่อจัดตั้งระบบการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ที่ได้กวาดล้างแล้ว 3) การเอาชนะจิตใจประชาชน เน้นการเอาชนะจิตใจและสร้างให้ประชาชนในพื้นที่ที่เป็นปัญหาพึ่งตนเองได้ในระยะยาว และ 4) การสถาปนาศูนย์ชนะ การยกเลิกมาตรการบางอย่างที่ไม่จำเป็นลงและผลักดันให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยพร้อมพัฒนาเศรษฐกิจ

ในพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้เซอร์ทอมป์สันยังได้กำหนดเข็มมุ่ง 3 ประการ คือ 1) รัฐบาลจะต่อสู้กับการก่อความไม่สงบด้วยวิธีการของผู้ก่อความไม่สงบ 2) การปฏิบัติของรัฐบาลต้องไม่มุ่งทำลายชีวิตของผู้ก่อความไม่สงบแต่มุ่งหมายเพื่อทำลายการบ่อนทำลายของฝ่ายตรงข้าม และ 3) การปฏิบัติการของรัฐต้องจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของผู้ก่อความไม่สงบ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2554 : 244 - 255)

2. ทฤษฎีและแนวคิดการต่อต้านการก่อความไม่สงบของ พันโท เดวิด กาลูลา

(Lieutenant Colonel David Galula)

พันโท เดวิด กาลูลา (1919 - 1967) เป็นนายทหารฝรั่งเศส มีบทบาทสำคัญในการเอาชนะสงครามการต่อต้านการก่อความไม่สงบในแอลจีเรีย ได้กล่าวว่าการต่อต้านการก่อความไม่สงบเป็นเรื่องของขีดความสามารถที่จะช่วงชิงการสนับสนุนจากประชาชนในพื้นที่ระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับกลุ่มก่อความไม่สงบโดยชี้ให้เห็นว่าสิ่งสำคัญที่รัฐต่อต้านการก่อความไม่สงบได้ก็คือการสนับสนุนประชาชนในพื้นที่ซึ่งต้องการสร้างการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากประชาชน มุ่งใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีวิธีการโดยทั่วไป 3 ประการ คือ 1) การติดต่อกับประชาชนเป็นประจำทุกวัน 2) การกำหนดงานที่จะต้องทำกับประชาชนร่วมกัน และ 3) การรักษาความมั่นคงให้กับประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ยังได้กำหนดหลักการเลือกพื้นที่การต่อต้านการก่อความไม่สงบที่ใช้การบังคับใช้กฎหมายเท่าที่จำเป็น มีด้วยกัน 8 ประการคือ 1) การมุ่งระดมกำลังอย่างพอเพียงในการทำลายหรือขับไล่กำลังติดอาวุธของขบวนการก่อเหตุรุนแรง 2) การจัดส่งกำลังทหารประจำพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนบริเวณที่มีประชาชนอาศัยอยู่เพื่อป้องกันกำลังกลุ่มก่อความไม่สงบกลับเข้ามา 3) สถาปนาการติดต่อกับประชาชนพร้อมการควบคุมความเคลื่อนไหวมิให้เชื่อมโยงกับกำลังกองโจร 4) มุ่งทำลายองค์กรโครงสร้างการจัดตั้งทางการเมืองในท้องถิ่นของขบวนการก่อความไม่สงบ 5) การจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อสถาปนาผู้นำท้องถิ่นและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ปกครองชั่วคราว 6) การทดสอบเจ้าหน้าที่ปกครองตามกิจกรรมที่จำเป็นอย่างเป็นรูปธรรมพร้อมการทดแทนจุดอ่อนและความไร้ความสามารถ พร้อมให้การสนับสนุนผู้นำที่กระตือรือร้นในการจัดตั้งหน่วยกำลังประจำถิ่นเพื่อป้องกันตนเอง 7) การจัดการศึกษาให้กับกลุ่มผู้นำในการเคลื่อนไหวทางการเมืองระดับสูง และ 8) การเอาชนะและปราบปรามกองกำลังกองโจรที่ยังคงเหลืออยู่ (David Galula, 1964 : 80)

เป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นกรอบของแนวคิดของการต่อต้านการก่อความไม่สงบก็คือการฟื้นฟูความมั่นคงและหลักนิติธรรม การมีระบบการจับกุมและควบคุมตัวอย่างมีระบบและประสิทธิภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของความพยายามต่อต้านการก่อความไม่สงบที่ประสบความสำเร็จ เป็นวิธีการที่สามารถจำแนกผู้ก่อความไม่สงบออกจากประชาชนทั่วไปโดยไม่ต้องพึ่งการใช้อาวุธทำให้เกิดความปลอดภัยสำหรับประชาชนผู้บริสุทธิ์ การจับกุมผู้ก่อความไม่สงบและการยึดอุปกรณ์ต่าง ๆ ของพวกก่อความไม่สงบช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้ปราบปรามการก่อความไม่สงบได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และยังเป็นการเปิดโอกาสที่จะส่งเสริมให้ผู้ก่อความไม่สงบในการจับกุมหรือควบคุมตัวบุคคล อาจถูกกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบนำมาใช้ประโยชน์เพื่อโฆษณาชวนเชื่อและอาจส่งผลกระทบต่อความพยายามปราบปรามต่อต้านการก่อความไม่สงบโดยรวมได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นการออกแบบและสร้างระบบการจับกุมผู้ก่อความไม่สงบที่ดีจะมีประโยชน์อย่างมากต่อความพยายามต่อต้านการก่อความไม่สงบ ส่วนระบบที่ไม่ดีก็จะส่งผลให้เกิดความล่าช้าของการปฏิบัติการ นโยบายการจับกุมและควบคุมตัวผู้ก่อความไม่สงบซึ่งมีส่วนที่จะช่วยยุติปัญหาการก่อความไม่สงบได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องออกแบบให้ลดหรือปิดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายทางการเมืองต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นโยบายเหล่านี้จึงต้องจัดทำและนำมา

ปฏิบัติโดยคำนึงถึงความรู้สึกของคนในพื้นที่ในภาพรวม การทำให้เกิดความสมดุลระหว่างความจำเป็นที่ต้องรักษาความปลอดภัยกับความจำเป็นที่ต้องรักษาความชอบธรรมในการปฏิบัติ เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อเผชิญปัญหาด้านความมั่นคงที่ยั่งยืน หน่วยงานต่าง ๆ มีแนวโน้มจะใช้วิธีการจับกุมและควบคุมตัว โดยไม่มีข้อจำกัดไม่สนใจการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ใส่ใจต่อความคาดหวังด้านการเมืองหรือวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงและรัฐบาลอาจดำเนินการอย่างผิดพลาดในการจับกุมและควบคุมตัว ความผิดพลาดโดยทั่วไปมี 5 ประการที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ การจับกุมผู้บริสุทธิ์ การปล่อยตัวผู้ก่อความไม่สงบซึ่งยังคงเป็นภัยคุกคามต่อความพยายามปราบปรามการก่อความไม่สงบ การปฏิบัติโดยมิชอบต่อผู้ที่ถูกจับกุม การไม่คำนึงถึงผลกระทบจากการจับกุมและควบคุมตัวต่อการรณรงค์ด้านข้อมูลและการปล่อยในที่คุมขังกลายเป็นที่ฝึกอบรมผู้ก่อความไม่สงบ ดังเช่นการที่ฝรั่งเศสใช้วิธีทรมาณผู้ก่อความไม่สงบในแอลจีเรีย สิ่งที่เป็นผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากและทำให้เกิดประโยชน์ต่อขบวนการก่อความไม่สงบและในการจัดหาสมาชิกเข้ามาใหม่ การทรมาณและการปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสมยังทำให้ประชาชนฝรั่งเศสให้การสนับสนุนน้อยลงในการต่อต้านการก่อความไม่สงบในแอลจีเรีย ด้วยการจับกุมผู้บริสุทธิ์ทำให้คนทั่วไปมองว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติโดยพลการ ขาดความชอบธรรมหรือมุ่งกดขี่ ทั้งยังช่วยการโฆษณาชวนเชื่อ นำความผิดพลาดที่เกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์อย่างมิชอบ ทำให้เกิดการแบ่งแยกของประชาชนโดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ถูกจับผิดทั้งครอบครัว เพื่อนและเพื่อนบ้านของพวกเขา ผู้ที่ถูกจับผิดตัวจะมีความรู้สึกแค้นและแยกออกจากรัฐ มีแนวโน้มเข้าร่วมกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่ขบวนการก่อความไม่สงบจะใช้เหตุการณ์จับกุมผู้บริสุทธิ์ไปใช้ประโยชน์ต่อไป (Galula, 1964 : 124)

3. แนวทางการปฏิบัติการข่าวสารในการต่อต้านการก่อความไม่สงบ

การปฏิบัติการข่าวสารต้องสามารถทำลายกำแพงด้านวัฒนธรรมให้ได้ก่อนจึงจะสามารถนำข้อความต่าง ๆ เผยแพร่สู่ประชาชนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะปัญหาความแตกต่างทางศาสนา มีผลต่อการปฏิบัติการข่าวสารในด้านความคิดเห็น ความเชื่อถือ และความเข้าใจของประชาชน การปฏิบัติการข่าวสารไม่ควรแสดงท่าทีต่อต้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือชักชวนให้ประชาชนยึดมั่นในศาสนาของพวกเขาที่จะเข้าร่วมกับการต่อต้านการก่อความไม่สงบ แต่อาจใช้ประโยชน์จากกลุ่มก่อความไม่สงบที่เข้ามอบตัวเพื่อทำลายเป้าหมายกลุ่มก่อความไม่สงบ การใช้วิธีบังคับให้กลุ่มก่อความไม่สงบอาจจะต้องใช้ระยะเวลายาวนานและต้องกระทำด้วยวิธีลับด้วยความระมัดระวังเท่านั้น เครื่องมือการปฏิบัติการข่าวสารที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการเอาชนะจิตและใจประชาชน การปฏิบัติการข่าวสารที่มีประสิทธิภาพมาจากความสามารถในการปรับการใช้ทักษะของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ ด้วยการปฏิบัติการข่าวสารที่จะเข้าถึงจิตและใจประชาชนสามารถกระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่การปฏิบัติการข่าวสารทางตรงจะได้ผลมากกว่า ซึ่งหมายถึงฝ่ายรัฐและองค์การต่าง ๆ ต้องร่วมกันรวบรวมข้อมูล สถิติ องค์ความรู้ และงานข่าวกรองนำมาผสมผสานเข้าด้วยกัน ข้อมูลเหล่านี้จะต้องดำเนินการผลิตรวบรวมและจัดกลุ่มไว้พร้อมทั้งเตรียมการใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับเครื่องมือในการปฏิบัติการข่าวสารและสำหรับผู้ที่นำไปใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการ ซึ่งสื่อมวลชนนับว่ามีความสำคัญในการเข้าถึงประชาชนและสำหรับคนทั่วโลกและยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ปฏิบัติการจิตวิทยาและต่อต้านการก่อความไม่สงบ

การปฏิบัติการข่าวสารสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องมุ่งเอาชนะจิตและใจของประชาชน การยับยั้งเยาวชนเข้าร่วมกระบวนการก่อเหตุรุนแรงหรือช่วงชิงประชาชนในพื้นที่ที่ยังไม่ตัดสินใจเลือกฝ่าย ตลอดจนการทำให้สำนักข่าวต่างประเทศเสนอข่าวในเชิงบวกต่อรัฐบาลหรือประเทศต่าง ๆ ควรพิจารณาดำเนินการตามกรอบดังนี้

3.1 การจัดตั้งองค์กรที่มีความรับผิดชอบในด้านการปฏิบัติข่าวสารโดยรวบรวมผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน ด้านจิตวิทยา ด้านพฤติกรรมมนุษย์ ด้านภาษา เป็นต้น เข้าร่วมตามความจำเป็นโดยมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นเอกภาพ พร้อมกับการจัดตั้งหน่วยย่อยร่วมการปฏิบัติการข่าวสารกับกองกำลังในพื้นที่ต่าง ๆ

3.2 การวิเคราะห์การใช้ปฏิบัติการข่าวสารในทุกขั้นตอนของการก่อความไม่สงบ ต้องศึกษาคุณภาพของกลุ่มก่อความไม่สงบ ได้แก่ วัฒนธรรม (ศาสนา การศึกษา) ด้านการเมือง (ผู้นำความชอบธรรม การบังคับใช้กฎหมาย) ความมั่นคงปลอดภัย (ตำรวจ ทหาร) ด้านสังคม (ชนชั้นชนกลุ่มน้อย) อุดมการณ์ (อนาคตที่ดีกว่า ค่านิยม อีสราเอล) ด้านเศรษฐกิจ (ที่พักพิง เจ้าของที่ดิน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ)

3.3 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่จะนำไปปฏิบัติการข่าวสารไปใช้เป็น การเฉพาะหรือการสร้างภาพรวมของสถานการณ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ซึ่งต้องใช้งานข่าวกรองเข้ามาพิจารณาทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งของขบวนการก่อความไม่สงบ รวมทั้งการวิจัยเชิงวิชาการในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้มีโอกาสทำการปฏิบัติการข่าวสารได้อย่างตรงประเด็น สอดคล้องกับเป้าหมาย

3.4 จัดทำวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการข่าวสารให้ชัดเจน เช่น การลดแนวร่วมประชาชน การขัดขวางเยาวชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกก่อเหตุรุนแรง การสร้างความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ของปัตตานีให้ประชาชนในพื้นที่และต่างประเทศ การเอาชนะจิตใจประชาชนพร้อมกับการปฏิบัติการข่าวสารเพื่อตอบโต้กับขบวนการก่อความไม่สงบและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนรวมทั้งการชี้นำในพื้นที่ให้ยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม

3.5 การใช้การปฏิบัติการข่าวสารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขัดขวาง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากประชาชน การต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อ อาจจะใช้ประโยชน์จากผู้สื่อข่าวหรือผู้สื่อข่าวหรือข้อมูลจากการซักถาม หรือใช้ความร่วมมือจากผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนาที่เป็นฝ่ายเราหรือผู้กลับใจ

3.6 การจัดทำแผนการปฏิบัติการข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระ วิธีการและการใช้เครื่องมือต่าง ๆ การใช้ภาษา ที่มุ่งไปสู่การส่งสารไปยังประชาชนให้ครองครองจิตใจประชาชนในพื้นที่

3.7 ฝ่ายรัฐต้องเป็นฝ่ายครอบครองการใช้สื่อต่าง ๆ ให้มากที่สุดทั้งการควบคุมเนื้อหาที่จะนำเสนอ วิธีการนำเสนอ

3.8 การประเมินผลการปฏิบัติการข่าวสารทั้งในแง่บวกและแง่ลบเพื่อนำกลับมาปรับปรุงใหม่

การปฏิบัติการข่าวสารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถดำเนินการได้ 2 ประเภท คือ 1) การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก ที่มุ่งกับการกระทำต่อกระบวนการตัดสินใจของแกนนำขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งขึ้นอยู่กับรวบรวมข้อมูลเชิงลึกของแกนนำขบวนการก่อความไม่สงบ และ 2) การปฏิบัติการข่าวกรองเชิงรับ เป็นการรวบรวมข่าวสารเป็นข่าวกรองเพื่อการรับรู้แจ้งเตือนการปฏิบัติของกลุ่มก่อความไม่สงบที่อาจจะเกิดขึ้น (จุลสารความมั่นคง, 2553 : 28-30)

บทบาทของหน่วยรบพิเศษในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ

จากหลักนิยมในคู่มือราชการสนาม 31-81 พ.ศ.2550 (รศ.31-81) ว่าด้วยหลักนิยมการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ กองทัพบกไทย (ทบ.ไทย) ที่ได้ยึดถือใช้เป็นแนวทางการดำเนินการใช้งานหน่วยรบพิเศษ ทบ.ไทย โดยเฉพาะในด้านการใช้หน่วยรบพิเศษในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ (หลักนิยมการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ, 2550 : 168-170) โดยสรุปมี ดังนี้

1. กองทัพบกกำหนดภารกิจให้หน่วยรบพิเศษมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ โดยดำเนินการใน 3 เรื่องหลักคือ 1) การช่วยเหลือในด้านการให้คำปรึกษา แนะนำการวางแผน และการฝึกแก้กำลังทหาร (กำลังรบตามแบบ) กำลังตำรวจ และกำลังกึ่งทหาร 2) การจัดตั้งกำลังประชาชนเพื่อสนับสนุนฝ่ายรัฐบาลและ 3) การปฏิบัติการทางยุทธวิธีโดยหน่วยรบพิเศษหรือร่วมกับกำลังประเภทอื่น ๆ นอกจากภารกิจหลัก 3 ประการดังกล่าวแล้ว หน่วยรบพิเศษยังสามารถให้การสนับสนุนทางการข่าว การปฏิบัติการจิตวิทยาและการช่วยเหลือประชาชนได้ตามขีดความสามารถทั้งนี้งานวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาบทบาทของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการจัดตั้งกำลังประชาชนเพื่อสนับสนุนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ของฝ่ายรัฐบาลในการดำเนินการสลายการบ่มเพาะกลุ่มเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ขบวนการก่อเหตุรุนแรง

2. หน่วยรบพิเศษมีหน้าที่วางแผนและฝึกจัดตั้งกำลังประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่ทุรกันดารที่อำนาจรัฐในระดับท้องถิ่นมักจะอ่อนแอหรือไม่มีเลย ซึ่งหน่วยรบพิเศษอาจริบมอบภารกิจจัดตั้งกำลังประชาชนให้หันมาสนับสนุนฝ่ายรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ โดยเฉพาะการวางแผนและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อชักจูง โน้มน้าว และกระตุ้นเตือนให้ประชาชนได้ตระหนักถึงภัยจากกลุ่มและขบวนการก่อเหตุรุนแรง และให้เกิดการรวมตัวกันต่อต้านผู้ก่อเหตุรุนแรงประกอบจัดตั้งเป็นกำลังประชาชนทำหน้าที่ช่วยเหลืองานด้านการข่าว และการควบคุมประชาชน โดยการจัดตั้งหน่วยงานในการรายงานข่าวสาร รวมทั้งการระวังป้องกัน เพื่อมิให้ผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ใช้ประโยชน์จากประชาชนในท้องถิ่นและในทางกลับกันก็ทำให้ประชาชนเหล่านั้นให้การสนับสนุนต่อฝ่ายรัฐบาลในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ โดยมีวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้ง ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกำลังประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ เพื่อชี้แนะให้ประชาชนตื่นตัว มองเห็นภัยอันตรายที่พึงจะได้รับจากการกระทำของขบวนการก่อความไม่สงบ และชักจูงให้พร้อมใจกันเลิกสนับสนุนแล้วหันมาร่วมกันต่อสู้กับกำลังฝ่ายก่อความไม่สงบในทุกวิถีทาง ด้วยการผนึกกำลังประชาชนในท้องถิ่นเข้ากับฝ่ายปกครองในการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ รวมทั้งการแยกประชาชนออกจากกลุ่มและขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงโดยเด็ดขาด และขจัดอิทธิพลโดยจำกัดการปฏิบัติการจำกัดเขตการเคลื่อนไหวให้แคบลงจนขบวนการก่อความไม่สงบขาดเสรีในการปฏิบัติและเพื่อสร้างและขยายกำลังประชาชนตามแนวชายแดนและพื้นที่ปฏิบัติการให้เชื่อมต่อกัน จนสามารถสกัดกั้นการแทรกซึมและการสนับสนุนของกลุ่มและขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ

2.2 ขั้นตอนการจัดตั้งกำลังประชาชน ควรดำเนินการตามลำดับ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยา 3) ขั้นการทำลายโครงสร้างทางการเมือง (โครงสร้างการจัดตั้ง) ของขบวนการก่อความไม่สงบในหมู่บ้านหรือท้องถิ่นนั้น ๆ 4) ขั้นการฝึกและจัดตั้ง และ 5) การติดตามและขยายผลซึ่งการจัดตั้งกำลังประชาชนจะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ทางสังคม ทักษะคนดีในการต่อสู้กับฝ่ายก่อความไม่สงบโดยส่วนรวมของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งการคุกคามและอิทธิพลของกลุ่มและขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรง ซึ่งวิธีการจัดตั้งอาจกระทำได้ 3 วิธี คือ

2.2.1 การดำเนินการทางลับ โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการลับใช้เทคนิคการจัดตั้งทางลับต่อเป้าหมาย ได้แก่ การวิเคราะห์หมู่บ้านเป้าหมายและการศึกษาหาพื้นที่ปฏิบัติการ การใช้ตัวแทนปฏิบัติการ (สายลับ) การชักชวนให้เข้าร่วมดำเนินการ การอำพราง การวางข่ายการติดต่อ การควบคุมตัวแทนปฏิบัติการ และการรักษาความปลอดภัยลักษณะการปฏิบัติ เป็นการดำเนินการด้วยความมุ่งหมายที่จะปกปิดการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบาลที่เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นเพียงแต่การสนับสนุนและช่วยเหลือตามความเรียกร้องของประชาชน โดยทั่วไปแล้วกำลังประชาชนที่ได้มาจากการจัดตั้งทางลับจะมีความมั่นคงเหนียวแน่นกว่าการจัดตั้งในรูปแบบอื่น ๆ และยังสามารถใช้ในการขยายผลในด้านการโฆษณาต่อประชาชนในท้องถิ่นอื่น ๆ ได้อีกด้วย

2.2.2 การดำเนินการโดยทางเปิดเผย มีแนวทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ด้วยการปลุกหรือกระตุ้น เร่งเร้า ชักจูง ผลักดัน ให้ประชาชนมีปฏิกริยาในการต่อต้านและต่อสู้กับกลุ่มและขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรง ด้วยการปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง การแสวงหาเงื่อนไขและจุดอ่อนในการดำเนินการของฝ่ายก่อความไม่สงบแล้วนำไปกระตุ้นเตือนให้ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเกิดความโกรธแค้นชิงชังการกระทำของผู้ก่อเหตุรุนแรง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันต่อสู้กับฝ่ายก่อความไม่สงบส่งชุดปฏิบัติการรบพิเศษไปตั้งฐานปฏิบัติการในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนและดำเนินการปฏิบัติการจิตวิทยาให้ประชาชนรวมตัวกันต่อสู้กับผู้ก่อเหตุรุนแรงใช้วิธีการอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามสถานการณ์และสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3.3 การดำเนินการแบบผสม คือ คือใช้เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษทำการปฏิบัติการจิตวิทยาโฆษณาชักจูงในขั้นต้น แล้วใช้เทคนิควิธีการของการปฏิบัติการลับดำเนินการจัดตั้งกำลังประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มและขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรง

แนวทางในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ

การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษในระดับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ยึดถือคู่มือและเทคนิคการปฏิบัติการลับ (คู่มือการปฏิบัติการลับโรงเรียนข่าวทหารบก, 2550) เป็นแนวทางในการสลายการบ่มเพาะอาเยาะห์ของกลุ่มและขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ความหมายของการปฏิบัติการลับ

การปฏิบัติการลับ คือการดำเนินการใด ๆ ก็ตามในลักษณะลับ ด้วยความมุ่งหมายที่จะรวบรวมข่าวสาร หรือปฏิบัติการอื่น ได้แก่ การสลายการบ่มเพาะเพื่อการจัดหาสมาชิกใหม่เข้าร่วมกลุ่มและขบวนการก่อเหตุรุนแรงสนับสนุนการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งไม่อาจกระทำได้ด้วยวิธีการที่เปิดเผยเพื่อมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องทราบเพราะหากถูกเปิดเผยแล้วย่อมเกิดอันตรายส่งผลกระทบต่อแผนงานโครงการการดำเนินงานแก้ไขความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากฝ่ายตรงข้ามทราบย่อมกระทบกับความสำเร็จของภารกิจ การสลายการบ่มเพาะ รวมถึงหน่วยงานและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ลักษณะของการปฏิบัติการลับนั้นเป็นงานที่จำเป็นต้องกระทำทั้ง ๆ ที่ฝ่ายตรงข้ามคอยขัดขวางอยู่มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติ สามารถกระทำได้ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้มีความได้เปรียบฝ่ายตรงข้ามตลอดเวลา เป็นการปฏิบัติการที่กระทำการรวบรวมข่าวสารเพิ่มเติมจากการข่าวสารที่ได้จากส่วนราชการอื่น โดยผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นผู้มีวินัยเข้มงวด ไม่ประพาดิตินให้เป็นที่สังเกตและคำนึงถึงความปลอดภัยอยู่เสมอ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องระลึกรู้เสมอว่าจะต้องปกปิดว่าตนทำงานให้กับหน่วยงานใดเสมอ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 3)

2. ประเภทของการปฏิบัติการลับ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 การจารกรรม (Espionage) หมายถึง การรวบรวมข่าวสารสำคัญของเครือข่ายกลุ่มและขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผู้ก่อเหตุรุนแรงต้องการปกปิดเป็นความลับ

2.2 การดำเนินงานลับ (Cover Action) หมายถึง การกระทำภายหลังจากที่ได้ทราบข่าวสารซึ่งเป็นความลับของผู้ก่อเหตุรุนแรงและขบวนการแล้ว โดยมุ่งหมายที่จะบีบบังคับให้ผู้ก่อเหตุรุนแรงและขบวนการต้องเปลี่ยนแปลงหรือล้มเลิกแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 การต่อต้านข่าวกรอง (Counter Intelligence) หมายถึง การปฏิบัติใด ๆ ที่เป็นการป้องกันหรือต่อต้านมิให้ฝ่ายตรงข้ามปฏิบัติการลับต่อฝ่ายเราได้ ซึ่งหมายรวมถึงการต่อต้านการจารกรรม (Counter Espionage) การต่อต้านการก่อวินาศกรรม (Counter Sabotage) และการต่อต้านการบ่อนทำลาย (Counter Subversion) (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 3)

3. **หลักการในการจัดตั้งองค์การเพื่อปฏิบัติการลับ** การจัดตั้งองค์การลับไม่ว่าจะเป็นไปในแบบใดก็ตามจะต้องดำเนินการได้โดยมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุภารกิจและจะต้องดำเนินการได้โดยปลอดภัย เพื่อป้องกันการถูกเปิดเผยจึงจำเป็นต้องคงไว้ซึ่งความสมดุลระหว่างการรักษาความปลอดภัยและประสิทธิภาพของการปฏิบัติการ (Security VS. Efficiency) นอกจากนี้การแบ่งส่วนงาน (Compartmentation) โดยถือหลักให้ จนท.ภายในองค์การรู้เฉพาะในสิ่งที่จำเป็นต้องรู้เท่านั้น (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 4)

4. **องค์ประกอบหลักในการปฏิบัติการลับ** (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 5 - 7) มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

4.1 ผู้อุปถัมภ์ (Sponsor) คือ ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนจัดตั้งองค์การลับ และควบคุมการปฏิบัติการลับผู้อุปถัมภ์อาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์การ หรือรัฐบาลก็ได้ ในทางปฏิบัติผู้อุปถัมภ์จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุมข่าย (Intelligence Officer หรือ I/O) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ควบคุมข่ายงานในแต่ละเรื่อง (CASE) ที่องค์การลับดำเนินการอยู่ และทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของตัวแทนปฏิบัติการทั้งหมดในข่ายงานที่ตนควบคุมอยู่เจ้าหน้าที่คุมข่ายนี้เดิมเรียกว่า C/O หรือ Case officer

4.2 เป้าหมาย (Target) คือ บุคคล (Person) หรือสถานที่ (Place) หรือสิ่งของ (Thing) ซึ่งองค์การลับได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติการลับ เช่น แกนนำศาสนาที่ทำหน้าที่บ่มเพาะ จัดหาสมาชิกใหม่เป็นอาเยาะห์ ซึ่งเป็นเป้าหมายประเภทบุคคลหรือปอเนาะหรือโรงเรียนตาดีกาที่เป็นแหล่งบ่มเพาะเป็นเป้าหมายประเภทสถานที่ หรือเอกสารสำคัญในการฝึกอบรมทางยุทธวิธีเป็นเป้าหมายประเภทสิ่งของ

4.3 ตัวแทนปฏิบัติการ (Agent) คือ บุคคลที่ปฏิบัติงานให้กับองค์การลับและต้องตระหนักทราบดีว่างานตนปฏิบัติเป็นงานลับจะเปิดเผยตนเองมิได้ ตัวแทนปฏิบัติการอาจแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ 1) ตัวแทนปฏิบัติการหลัก (Principle Agent หรือ P/A) คือ ตัวแทนปฏิบัติการ(สายลับ) ซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าควบคุมและสั่งการต่อตัวแทนปฏิบัติการอื่น ๆ ในข่ายงานของตนเสมือนหนึ่งเป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่ควบคุมข่ายในพื้นที่ 2) ตัวแทนปฏิบัติการ (Action Agent หรือ A/A) คือ ตัวแทนปฏิบัติการ (สายลับ) ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการต่อเป้าหมายด้วยตนเอง โดยปกติตัวแทนปฏิบัติการประเภทนี้จะอยู่ในความควบคุมของตัวแทนปฏิบัติการหลัก (P/A) ในกรณีที่ไม่มีตัวแทนปฏิบัติการหลักตัวแทนปฏิบัติการก็จะอยู่ในความควบคุมโดยตรงของเจ้าหน้าที่คุมข่าย (I/O หรือ C/O) ตัวแทนปฏิบัติการมีหลายประเภทได้แก่ตัวแทนปฏิบัติการหาข่าว (Espionage Agent) ตัวแทนปฏิบัติการโฆษณาชวนเชื่อ (Propagandist) ตัวแทนปฏิบัติการยั่วยุ (Provocateur) เป็นต้น และ 3) ตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุน (Support Agent หรือ S/A) คือ ตัวแทนปฏิบัติการซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติการลับ

4.4 ระบบการติดต่อสื่อสารทางลับ (Clandestine Communication System) หมายถึง การติดต่อเพื่อส่งข่าว ความคิดเห็น คำสั่ง และสิ่งของต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่คุมข่าย (I/O หรือ C/O) กับหน่วยเหนือหรือระหว่างเจ้าหน้าที่คุมข่ายกับตัวแทนปฏิบัติการ หรือบุคคลในข่าย สำหรับกรณีที่ข่ายงานมีตัวแทนปฏิบัติการหลักการติดต่อสื่อสารนี้ก็รวมถึงการติดต่อระหว่างตัวแทนปฏิบัติการหลักกับตัวแทนปฏิบัติการและระหว่างตัวแทนปฏิบัติการหลักกับเจ้าหน้าที่คุมข่ายด้วยระบบการติดต่อสื่อสารทางลับซึ่งจำเป็นต้องวางแผนและดำเนินงานให้สอดคล้องกับงานแต่ละชนิดโดยยึดถือหลักความปลอดภัย มีประสิทธิภาพและตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานลับ

5. การจัดหาตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Acquisition) การจัดหาตัวแทนปฏิบัติการเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติไปตามลำดับ และจะเว้นขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดไม่ได้ ทั้งนี้การจัดหาสายลับมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การเก็งตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Spot) 2) การสืบสวนตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Investigation) 3) การคัดเลือกตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Selection) และ 4) การชักชวนตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Recruitment) โดยสรุปมีสาระสำคัญ (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 55 - 56) ดังนี้

5.1 การเก็งตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Spotting) คือ การดำเนินกรรมวิธีต่าง ๆ ในการเสาะหาตัว ด้วยการพิสูจน์ทราบว่าเป็นใครและการรวบรวมข่าวสารขั้นต้นของบุคคล ซึ่งน่าจะมีคุณสมบัติต่อการปฏิบัติการในปัจจุบันหรือในอนาคต ทั้งนี้การสืบทราบข่าวสารขั้นต้นเกี่ยวกับขีดความสามารถ ความเหมาะสมที่จะปฏิบัติการ โอกาสที่จะยอมรับการทาบตาม (Suspect Ability) และการเข้าถึงเป้าหมาย (Access Ability) รวมทั้งการที่เราจะเข้าถึงตัวบุคคลที่น่าจะเป็นตัวแทนปฏิบัติการได้ในการเก็งตัวต้องจัดทำแฟ้มการเก็งตัวแทนปฏิบัติการ ประกอบด้วยข่าวสาร/ข้อมูลการใช้ให้ปฏิบัติการ (Operational Use) ชื่อและรูปร่างลักษณะ ตลอดจนภาพถ่าย ฯลฯ พื้นฐาน (Back Ground)

ประกอบด้วย การศึกษา ประสบการณ์ ประวัติครอบครัว อุปนิสัยใจคอ ความเฉลียวฉลาด เป็นต้น
 มูลเหตุจูงใจและความซื่อสัตย์ (Motivation and Loyalties) การเสี่ยงต่ออันตราย (Security Risk)
 เช่น การเป็นเป้าความสนใจของฝ่ายตรงข้ามหรือผู้อื่นจุดอ่อนต่าง ๆ (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 56-58)

5.2 การสืบสวนตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Investigation) หลังจากที่ได้แก๊งตัวแทน
 ปฏิบัติการแล้วต้องพยายามแสวงหาหรือรวบรวมข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลที่ได้แก๊งตัวไว้ให้มากที่สุดเท่าที่
 จะทำได้ เพื่อจะได้สามารถประเมินคุณค่าของบุคคลรวมทั้งมูลเหตุจูงใจ ความเชื่อถือได้ ตลอดจน
 ปฏิกริยาของบุคคลนั้น ๆ หากถูกชักชวนในอนาคต โดยการสืบสวนตัวแทนปฏิบัติการจะต้องกระทำ
 ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มแก๊งตัวบุคคลได้ไปจนกระทั่งถึงที่สุดคือภายหลังการเลิกจ้าง
 (Termination) ตามปกติแล้ว การสืบสวนตัวแทนปฏิบัติการอย่างละเอียดจะต้องกระทำก่อนการคัดเลือก
 และการชักชวน ซึ่งจะทำให้สามารถป้องกันหรือลดอันตรายซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต วิธีการสืบสวน
 ตัวแทนปฏิบัติการ จะดำเนินการสืบสวนตัวแทนปฏิบัติการได้ด้วยวิธีการจากการลงถาม บุคคลที่ถูก
 แก๊งตัวนั้น ๆ หรือจากบุคคลที่รู้จักมักคุ้นกับบุคคลที่ถูกแก๊งตัวจะทำให้ทราบอุปนิสัยใจคอ การสมาคม
 และอื่น ๆ ซึ่งได้จากการตรวจสอบกับเพื่อนบ้านของบุคคลนั้น ๆ จะทำให้สามารถทราบรายละเอียด
 เกี่ยวกับการใช้ชีวิตส่วนตัว ฐานะความเป็นอยู่ และอื่น ๆ จากหลักฐานสาธารณะ และหลักฐานที่
 คนทั่วไปอาจตรวจสอบได้ เช่น นายแพทย์ โรงพยาบาล สมาคมต่าง ๆ เป็นต้น ข้อมูลจากหลักฐาน
 กึ่งราชการ (Semi - Official) ซึ่งได้แก่หลักฐานของธนาคารออมสิน บริษัทการบิน องค์การรถไฟ
 ข้อมูลจากหลักฐานทางราชการ (Official) ซึ่งได้แก่หลักฐานของตำรวจหน่วยเทศบาล อำเภอ และอื่น ๆ
 (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 59 - 60)

5.3 การคัดเลือกตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Selection) เป็นการตรวจสอบข่าวสารต่าง ๆ
 ที่ทราบจากการสืบสวนเกี่ยวกับบุคคลที่น่าจะเป็นตัวแทนปฏิบัติการได้ด้วยความมุ่งหมายที่จะพิจารณาว่า
 บุคคลผู้นั้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด หรือโอกาสที่จะยอมรับการชักชวนนั้นมีหรือไม่ ทั้งนี้
 เพื่อจะได้คัดเลือกแต่บุคคลที่เหมาะสมที่สุด บุคคลบางคนอาจปรากฏว่าไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติการ
 เนื่องจากสุขภาพไม่สมบูรณ์หรือเนื่องจากทัศนคติที่ไม่ดี ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติการ และบางคน
 อาจปรากฏว่าไม่เหมาะสมเนื่องจากไม่ต้องการปฏิบัติการลับ และจะปฏิเสธหากถูกชักชวน หรือบางคน
 ที่มีความรู้ความสามารถอาจไม่เหมาะสมเนื่องจากไม่สามารถหาข่าวตามที่ต้องการได้ ฉะนั้นจึงจำเป็น
 อย่างยิ่งที่จะต้องตรวจสอบข่าวสารที่ทราบอย่างจริงจัง ก่อนดำเนินการคัดเลือก การคัดเลือกตัวแทน
 ปฏิบัติการเป็นเรื่องของการใช้สมองแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการจัดหาตัวแทน
 ปฏิบัติการขั้นหนึ่ง ซึ่งต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนับแต่วินาทีแรกที่ได้แก๊งตัวเอาไว้จนถึงเวลาที่ตัดสินใจว่า
 จะใช้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติการหรือไม่ ข้อพิจารณาโดยทั่วไปในการคัดเลือกสายลับได้แก่การเข้าถึง
 เป้าหมาย (Access to Target) ทั้งการเข้าถึงโดยตรง (Direct) และการเข้าถึงโดยทางอ้อม (Indirect)
 การเป็นที่สนใจของฝ่ายตรงข้ามหรือหน่วยข่าวอื่น ๆ ในเรื่องนี้จะต้องพิจารณาว่าบุคคลที่น่าจะเป็น
 สายลับได้นั้น เป็นผู้ดึงดูดความสนใจของฝ่ายหรือหน่วยข่าวอื่นหรือไม่ เพราะหากบุคคลดังกล่าวเป็น
 บุคคลที่เราสนใจ ฝ่ายตรงข้ามหรือหน่วยข่าวอื่นก็อาจสนใจด้วยก็ได้ การเข้าถึงบุคคลที่เป็นตัวแทน
 ปฏิบัติการแก๊งตัว ด้วยความมุ่งหมายเพื่อการชักชวน (Recruitment) การจัดการ (Management)
 และการควบคุมดำเนินการ (Handling) สิ่งอื่น ๆ ที่ต้องพิจารณาในการคัดเลือกตัวแทนปฏิบัติการจาก
 มูลเหตุจูงใจ (Motivation) ซึ่งมูลเหตุจูงใจแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 3 ประเภท คือ มูลเหตุจูงใจ

ทางอุดมคติ (Ideological Motivation) ได้แก่ ความเชื่อมั่นทางอุดมคติที่เป็นชีวิตจิตใจของบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติอย่างนั้นอย่างนี้และมูลเหตุจูงใจทางอารมณ์ (Emotional Motivation) ได้แก่ ความรู้สึกผลักดันให้บุคคลกระทำการหนึ่งสิ่งใด มูลเหตุจูงใจด้านวัตถุ (Material Motivation) ได้แก่ ความต้องการในเงินทอง สิ่งของ และยศถาบรรดาศักดิ์ อันถือว่าเป็นต้นเหตุอย่างหนึ่ง (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 61 - 62)

5.4 การชักชวนตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Recruitment) หลังจากที่ได้แก๊งตัวสืบสวน และคัดเลือกตัวแทนปฏิบัติการแล้วก็มาถึงขั้นการชักชวนตัวแทนปฏิบัติการให้ปฏิบัติการในขั้นนี้ตามปกติแล้วจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อนหลังจากที่ได้รับอนุมัติแล้วจึงจะดำเนินการได้ การชักชวนตัวแทนปฏิบัติการเป็นศิลป์ในการเชิญชวนให้บุคคลปฏิบัติการลับหรือปฏิบัติการ ซึ่งเสี่ยงภัยหรือผิดกฎหมายโดยได้รับการสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์ เมื่อบุคคลยอมรับการชักชวนย่อมหมายความว่าเขายอมรับรู้ที่จะปฏิบัติการซึ่งเสี่ยงภัยหรือผิดกฎหมายหรือปฏิบัติการลับ พร้อมทั้งยอมรับที่จะอยู่ภายใต้การอำนวยการและการควบคุม ตลอดจนวินัยของการปฏิบัติการลับ การชักชวนสายลับจะกระทำเมื่อจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น คนบางคนซึ่งเป็นผู้ให้ข่าว (Informant) ของเราในระดับสูง ๆ เช่น ผู้นำศาสนาหรือผู้นำชุมชนในระดับท้องถิ่น ส่วนใหญ่มักไม่ค่อยอยากชักชวนเป็นตัวแทนปฏิบัติการเนื่องจากเกรงว่าจะถูกปฏิเสธประการหนึ่งและอีกประการหนึ่งไม่ทราบว่าจะดำเนินวิธีการชักชวนอย่างไร อันที่จริงแล้วถ้าจะมาถึงขั้นการชักชวนตัวแทนปฏิบัติการนี้ได้ผ่านขั้นการ แก๊งตัว การตรวจสอบ และการคัดเลือกมาแล้วซึ่งในขั้นต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เราสามารถคิดว่าล่วงหน้าได้แล้วว่าเขาจะยอมรับการชักชวนหรือไม่ การชักจูงหรือล่อให้เขาเข้าร่วมปฏิบัติการลับที่ละน้อยโดยไม่บอกความประสงค์หรือถามความสมัครใจอย่างตรงไปตรงมานั้น อาจเป็นวิธีการที่ง่ายจริง แต่จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ 1) ตัวแทนปฏิบัติการจะคิดว่าตนเองเป็นแต่เพียงผู้ให้ข่าวโดยสมัครใจ และอาจไม่ปฏิบัติการตามที่เราร้องการก็ได้ 2) ตัวแทนปฏิบัติการจะไม่สำนึกว่าเขาต้องอยู่ภายใต้ระเบียบวินัยการอำนวยการ และการควบคุมของเรา ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในอนาคตได้ และ 3) ตัวแทนปฏิบัติการจะคิดว่าเขาจะเลิกปฏิบัติการให้เราเมื่อไรก็ได้ตามอำเภอใจซึ่งในเรื่องนี้อาจทำให้การปฏิบัติของเราต้องล้มเหลวได้ การชักนำ (Inducement) ในเรื่องการคัดเลือกตัวแทนปฏิบัติการเราพิจารณาวางการชักนำอย่างกว้าง ๆ มาแล้วส่วนในขั้นการชักชวนตัวแทนปฏิบัติการนี้เราพิจารณาอย่างละเอียดว่าบุคคลที่เราจะชักชวนนั้นต้องการสิ่งชักนำอะไรบ้าง เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์มูลเหตุจูงใจต่างกับสิ่งชักนำที่ว่าสิ่งชักนำเปรียบเสมือนประกายไฟจากหัวเทียนที่จะจุดให้เครื่องจักรทำงานส่วนมูลเหตุจูงใจนั้นเปรียบเสมือนเชื้อเพลิงที่จะทำให้เครื่องจักรทำงานไปเรื่อย ๆ การชักนำแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ด้วยการเปิดโอกาสให้ได้ดี หมายความว่าเปิดโอกาสให้ปฏิบัติงานเพื่อลาภ ยศ และความมีชื่อเสียง ด้วยเงิน ด้วยคำมั่นสัญญา ด้วยการให้สิ่งที่ต้องการ ด้วยการชี้แจงเหตุผล ด้วยการก่อให้เกิดอารมณ์ มูลเหตุจูงใจ (Motivation) ในขั้นการชักชวนตัวแทนปฏิบัติการนี้ ต้องพิจารณาค้นหาว่ามูลเหตุจูงใจอะไรบ้างที่จะสามารถใช้ให้เป็นเครื่องมือสำหรับควบคุมหรืออำนวยการตัวแทนปฏิบัติการได้ มูลเหตุจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญของการควบคุมตัวแทนปฏิบัติการ ซึ่งจะพิจารณาเป็นหัวข้อย่อย ๆ ลงไป ได้แก่ ทางอุดมคติ (Ideological Motivation) ทางศาสนาพิจารณาว่าตัวแทนปฏิบัติการนับถือศาสนาอะไร และพยายามใช้ความเชื่อถือของเขาให้เป็นประโยชน์ ทางการเมืองพิจารณาว่าตัวแทนปฏิบัติการมีแนวความคิดทางการเมืองอย่างไรแล้วพยายามมองหาจุดที่จะใช้ประโยชน์ได้ ทางสังคมพิจารณาว่า

สภาพสังคมเช่นไรที่ตัวแทนปฏิบัติการชอบหรือสภาพใดที่เขาไม่ชอบทางสังคมมักอ้างสภาพสังคมที่เลวร้ายของโลกเสรีและสังคมที่ดีของตนเพื่อจูงใจให้บุคคลเชื่อถือทางอารมณ์ (Emotional Motivation) อารมณ์เป็นสิ่งรุนแรง พิจารณาว่าสายลับโกรธเกลียดเคียดแค้นหรือชอบสิ่งใดบ้างและใช้อารมณ์ต่างๆ ของตัวแทนปฏิบัติการให้เป็นประโยชน์ตามปกติอารมณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในระยะสั้น ๆ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องพยายามเสริมสร้างอารมณ์ต่าง ๆ ที่เราจะใช้ประโยชน์ได้ให้คงอยู่กับตัวแทนปฏิบัติการไปเรื่อย ๆ ทางวัตถุ (Material Motivation) มูลเหตุจูงใจทางวัตถุถือว่าเป็นแรงผลักดันที่ต่ำสุดเมื่อเทียบกับมูลเหตุจูงใจอื่น ๆ หลายทางรวมกันถือว่าเป็นวิธีการที่ดี เพราะตามปกติแล้วคนส่วนใหญ่มักมีมูลเหตุจูงใจมากกว่าหนึ่งอย่าง ตัวแทนปฏิบัติการอาจเป็นคนที่มีมูลเหตุจูงใจหลายอย่างรวมกัน เช่น ทางอุดมคติบ้าง ทางอารมณ์บ้าง และทางวัตถุบ้าง ฉะนั้นควรพิจารณาว่าจะใช้มูลเหตุจูงใจในแต่ละทางรวมกันอย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 367-374)

6. การจัดการและดำเนินการต่อตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Management and Handling) เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติต่อไปภายหลังจากที่ชักชวนได้แล้ว ซึ่งหมายรวมถึงการปฏิบัติต่อตัวแทนปฏิบัติการในด้านธุรการต่าง ๆ การอำนวยความสะดวกและการควบคุม ฝึกอบรม การชี้แจง การชักใช้การทดสอบ และการเลิกจ้างตัวแทนปฏิบัติการ รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับตัวแทนปฏิบัติการทั้งหมด ด้วยความมุ่งหมาย เพื่อให้การปฏิบัติการลับโดยการใช้ตัวแทนปฏิบัติการดำเนินไปด้วยดีพร้อมทั้งประสิทธิภาพและความปลอดภัยอย่างสูง (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 76 - 77) โดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

6.1 การอำนวยความสะดวกและการควบคุมตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Direction And Control) ทุกคนที่ดำเนินการเรื่องตัวแทนปฏิบัติการต้องนึกถึงความสำเร็จของภารกิจและการรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติการลับเป็นหลัก จะต้องพิจารณาเรื่องการอำนวยความสะดวกและการควบคุมตัวแทนปฏิบัติการอย่างละเอียด โดยคำนึงถึงผลได้และผลเสียในการปฏิบัติการเป็นหลัก จนท.คุมข่าย ต้องสำนึกตนว่าเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้คำแนะนำและออกคำสั่งต่างๆ ที่จำเป็นการดำเนินการในเรื่องต่างๆ อย่างนี้มนวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อตัวแทนปฏิบัติการในระดับสูง ๆ นั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด นอกจากนี้ จนท.คุมข่าย จะต้องเป็นมืออาชีพและมีความรอบรู้ในเรื่องการปฏิบัติการลับเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความเคารพและความสามารถในการควบคุมตัวแทนปฏิบัติการวิธีการอำนวยความสะดวกและควบคุมตัวแทนปฏิบัติการ จนท.คุมข่าย จะอำนวยความสะดวกและควบคุมตัวแทนปฏิบัติการได้ด้วยการแสดงออกในการเป็นผู้นำ (Leadership) การปฏิบัติ (Action) และการแสดงตัวอย่างที่ดี (Example) (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 81)

6.2 การฝึกอบรมตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Training) ก่อนส่งตัวแทนปฏิบัติการออกปฏิบัติการจำเป็นต้องฝึกอบรมเสียก่อนการฝึกอบรมตัวแทนปฏิบัติการเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีนำมาสอนให้ในห้องเรียนหรือวิธีให้คำแนะนำระหว่างการติดต่อพบปะก็ได้ และสิ่งที่ต้องฝึกอบรมควรเป็นทั้งเรื่องทั่ว ๆ ไป และเรื่องเฉพาะซึ่งเป็นความรู้พิเศษตามภารกิจ การฝึกอบรมทำให้ตัวแทนปฏิบัติการมีความมั่นใจในตนเองและรู้ความสำคัญของงานที่ต้องปฏิบัติอีกด้วย ตามปกติแล้วการฝึกอบรมตัวแทนปฏิบัติการเป็นหน้าที่ของ จนท.คุมข่าย หรือตัวแทนปฏิบัติการลับหลัก (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 83)

6.3 การตรวจสอบสายลับ (Agent Testing) การตรวจสอบตัวแทนปฏิบัติการเป็นการตรวจสอบเพื่อทราบขีดความสามารถ ประสิทธิภาพ ความรู้สำนึกในการรักษาความปลอดภัย ความซื่อสัตย์ ตลอดจนมูลเหตุจูงใจของตัวแทนปฏิบัติการ การตรวจสอบตัวแทนปฏิบัติการต้องกระทำ

อย่างต่อเนื่องไปตลอดเวลาไม่มีสิ้นสุด เนื่องจากผลการตรวจสอบมิได้เป็นสิ่งยืนยันเกี่ยวกับตัวแทนปฏิบัติการที่แน่นอน และผลการตรวจสอบเป็นสิ่งที่ไม่จริงจังยั่งยืน เพราะความสามารถ ความซื่อสัตย์ และมูลเหตุจูงใจตลอดจนการรักษาความปลอดภัยของตัวแทนปฏิบัติการเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 93)

6.4 การเลิกจ้างตัวแทนปฏิบัติการ (Agent Termination) การเลิกจ้างตัวแทนปฏิบัติการ คือ การให้ตัวแทนปฏิบัติการหยุดปฏิบัติการหรือเลิกปฏิบัติการให้กับเรา ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาและวางแผนก่อนการชักชวนตัวแทนปฏิบัติการและเมื่อตัวแทนปฏิบัติการเริ่มปฏิบัติการลับให้แล้วปัญหาเรื่องการเลิกจ้างตัวแทนปฏิบัติการต่าง ๆ จะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะต้องพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น คือ ปัญหาในการที่ตัวแทนปฏิบัติการมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการลับ และ จนท.ปฏิบัติการลับอื่น ๆ ปัญหาความไม่มั่งคั่งของตัวแทนปฏิบัติการในการใช้ความรู้ที่มีเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์การลับ ปัญหาเรื่องการตอบแทนสินจ้างรางวัล หรืออื่น ๆ ให้กับตัวแทนปฏิบัติการในสิ่งที่เขาต้องสูญเสียไป เนื่องจากมาปฏิบัติการลับให้กับเรา สาเหตุในการเลิกจ้างตัวแทนปฏิบัติการไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานเข้าไม่ถึงเป้าหมายที่ต้องการ ปฏิบัติภารกิจตามต้องการได้สำเร็จแล้วเป้าหมายไม่น่าสนใจอีกต่อไปตัวแทนปฏิบัติการปฏิบัติล่อแหลมต่ออันตราย ตัวแทนปฏิบัติการอาจลาออกหรืออาจจะโยกย้ายตัวแทนปฏิบัติการไปอยู่ในพื้นที่อื่นชั่วคราว และเมื่อเรื่องราวสงบลงก็นำตัวแทนปฏิบัติการกลับมาตั้งหลักแหล่งที่เดิม (โรงเรียนข่าวทหารบก, 2550 : 95)

สถิติการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงที่ผ่านมา

จากสถานการณ์ความรุนแรงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงอดีตที่ผ่านมา (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 2560 : 1 - 2) มีเหตุการณ์ปะทุขึ้นให้เห็นชัดเจนจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ปล้นอาวุธปืนค่ายทหารปีเหล็งหรือกองพันพัฒนาที่ 4 เมื่อ 4 มกราคม 2547 ซึ่งต่อมาเหตุการณ์ความรุนแรงได้มีการประทุซ้ำร้ายประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นเหยื่อรวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมจำนวน 16,181 ครั้ง (ตั้งแต่ปี 4 มกราคม 2547 - 31 ธันวาคม 2559) มีผู้สูญเสีย 19,397 ราย (เสียชีวิต 6,850 ราย บาดเจ็บ 12,547 ราย) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ได้สรุปสถิติเหตุรุนแรงและความสูญเสียจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืน เมื่อ มกราคม 2547 ถึง 30 กันยายน 2559 โดยสรุปในภาพรวมเหตุรุนแรงทุกประเภท ทั้งลอบยิง ลอบวางระเบิด วางเพลิง และอื่นๆ เกิดขึ้นทั้งสิ้น 15,541 เหตุการณ์ เป็นเหตุที่เกี่ยวกับความมั่นคง 9,483 เหตุการณ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 61 ส่วนที่เหลือมาจากเหตุปัจจัยอื่น เช่น ความขัดแย้งส่วนตัวความขัดแย้งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เป็นต้น ตัวเลขความสูญเสีย โดยเฉพาะการเสียชีวิต พบว่ามีจำนวนผู้เสียชีวิตจากเหตุรุนแรงทุกประเภทในจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมทั้งสิ้น 7,248 คน เป็นการเสียชีวิตจากเหตุที่เกี่ยวกับความมั่นคง 4,543 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 62.67 ภาพรวมของสถานการณ์จะยังมีความพยายามก่อเหตุรุนแรงและมีความสูญเสียปรากฏอยู่ แต่จากสถิติตัวเลข 3 ปีย้อนหลัง พบว่าสถานการณ์ดีขึ้นตามลำดับ โดยสถิติเหตุรุนแรง 3 ปีงบประมาณล่าสุด ลดลงอย่างต่อเนื่อง แยกเป็นในปีงบประมาณ 2557 มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้น 663 เหตุการณ์ ปีงบประมาณ 2558 มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้น 264 เหตุการณ์ ลดลง 399 เหตุการณ์ และปี 2559 มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้น 193 เหตุการณ์ ลดลง 71 เหตุการณ์ เช่นเดียวกับสถิติความสูญเสียชีวิตโดยในปีงบประมาณ

2557 มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งสิ้น 282 คน ปีงบประมาณ 2558 เสียชีวิต 127 คน ลดลง 155 คน และปีงบประมาณ 2559 เสียชีวิต 116 คน ลดลง 11 คน ทั้งนี้ เหตุปัจจัยที่ กอ.รมน. วิเคราะห์ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่ให้ความรุนแรงและความสูญเสียลดลงตามลำดับ มี 3 ประการ คือ

1. ประสิทธิภาพของงานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีมากขึ้น ผ่านการควบคุมพื้นที่และการบังคับใช้กฎหมายที่มีเข้มข้น รวมทั้งงานเสริมนโยบายเร่งด่วน เช่น การทำเส้นทางปลอดภัย 24 ชั่วโมง การติดตั้งระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิดและการเชื่อมต่อระบบทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ

2. ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาภัยแทรกซ้อน ทั้งเรื่องน้ำมันเถื่อนและสินค้าหนีภาษี ตลอดจนการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งมียอดจับกุมสูงมาก

3. ประสิทธิภาพงานการเมือง ผ่านโครงการประชารัฐร่วมใจ สร้างอำเภอสันติสุข และโครงการพาคณกลับบ้าน (ทีมข่าวอิศรา, 2560: 1-2)

รัฐบาลที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อยุติการก่อการร้ายด้วยความรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แต่สถานการณ์ความรุนแรงก็ยังคงมีอยู่ แม้ว่าแนวโน้มของสถานการณ์ในห้วงปัจจุบันจะลดลง แต่ก็ยังคงมีสถานการณ์ความรุนแรงคงอยู่ เพื่อให้เห็นว่ากลุ่มขบวนการยังคงเป้าหมายการแบ่งแยกดินแดนและการดำเนินการก็สามารถเป็นไปได้ แม้ว่าในห้วงปัจจุบันกลุ่มการก่อเหตุรุนแรงได้หยิบยกแนวคิดรูปแบบการปกครองตนเองในโอกาสที่มีการเจรจาและการเผยแพร่ภายในกลุ่ม

สำหรับสถานการณ์สถิติเหตุการณ์ชายแดนภาคใต้เฉพาะในปี พ.ศ. 2559 ปรากฏว่ามีเหตุการณ์รุนแรง รวมจำนวน 807 เหตุการณ์ แยกเป็น เสียชีวิต จำนวน 307 ราย และ บาดเจ็บ 628 ราย โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้ (ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, 2560)

1. ประเภทของการก่อเหตุด้วยการใช้อาวุธปืนมากที่สุดจำนวน 370 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 45.85 ของเหตุการณ์ทั้งหมด รองลงมาเป็นการก่อเหตุด้วยการลอบวางระเบิด จำนวน 197 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 24.41

2. แบ่งตามการนับถือศาสนา เป็นไทยพุทธ สูญเสีย 581 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 106 ราย บาดเจ็บ 375 ราย ไทยมุสลิม สูญเสีย 439 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 188 ราย บาดเจ็บ 251 ราย ไม่ระบุศาสนา 15 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 13 ราย บาดเจ็บ 2 ราย

3. แบ่งตามกลุ่มอาชีพ จนท.รัฐ สูญเสีย 358 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 106 ราย บาดเจ็บ 375 ราย ตำรวจ 131 ราย แยกเป็น เสียชีวิต 16 ราย บาดเจ็บ 115 ราย ทหาร/อาสาสมัครทหารพราน สูญเสีย 139 ราย เสียชีวิต 27 ราย บาดเจ็บ 112 ราย อส.รด. สูญเสีย 38 ราย เสียชีวิต 10 ราย บาดเจ็บ 28 ราย ชรบ./อรบ. สูญเสีย 17 ราย เสียชีวิต 7 ราย บาดเจ็บ 10 ราย กำนัน/ผญบ./ผช.ผญบ. สูญเสีย 33 ราย เสียชีวิต 17 ราย บาดเจ็บ 16 รายราษฎร สูญเสีย 452 ราย เสียชีวิต 186 ราย บาดเจ็บ 266 ราย เยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี สูญเสีย 59 ราย เสียชีวิต 9 ราย บาดเจ็บ 50 ราย

4. สถิติผู้ก่อเหตุ ถูกจับกุมรวม จำนวน 64 ราย วิสามัญฆาตกรรม จำนวน 16 ราย เชิญตัว/มอบตัว จำนวน 15 ราย

5. แยกเป็นรายจังหวัด จ.ปัตตานี มีเหตุการณ์ รวมจำนวน 309 ครั้ง แยกเป็นเสียชีวิต 106 ราย บาดเจ็บ 259 ราย จ.ยะลา มีเหตุการณ์ รวมจำนวน 175 ครั้ง แยกเป็น เสียชีวิต 77 ราย บาดเจ็บ 96 ราย จ.นราธิวาส มีเหตุการณ์ รวมจำนวน 270 ครั้ง แยกเป็น เสียชีวิต 97 ราย บาดเจ็บ 210 ราย จ.สงขลามี เหตุการณ์ รวมจำนวน 53 ครั้ง แยกเป็น เสียชีวิต 27 ราย บาดเจ็บ 63 ราย

6. พื้นที่ที่ไม่ปรากฏเหตุการณ์ ได้แก่ อ.นาทวี จ.สงขลา อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี และ อ.สุคีริน จ.นราธิวาส

อย่างไรก็ตามสถิติจำนวนผู้สูญเสียทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมส่วนใหญ่เป็นผู้บริสุทธิ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการใช้ต้นทุนที่สูงมากที่อาจเป็นแรงผลักดันทำให้ประชาชนในพื้นที่และมวลชนที่สนับสนุนอยู่มีความเห็นต่างและถอยห่างจากการสนับสนุนกลุ่มและขบวนการ รวมทั้งในบางพื้นที่ ผลการก่อเหตุรุนแรงบางครั้งสร้างความสูญเสียและกระทบกับเด็กและสตรีไทยมุสลิมซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงสูญเสียการควบคุมการปฏิบัติไม่สามารถบังคับการปฏิบัติต่อเป้าหมายที่มีผลกระทบต่อปฏิบัติการจิตวิทยาต่อมวลชนและประชาชนในพื้นที่ เป็นสัญญาณหนึ่งที่เริ่มใกล้สู่การยุติการก่อการร้ายในพื้นที่ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพิจารณาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการต่อไป

เงื่อนไขสำคัญของการเรียกร้องแบ่งแยกดินแดนในพื้นที่ภาคใต้

จากข้อเรียกร้องในยุคสมัยรัฐบาลหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ และนายปรีดี พนมยงค์ โดยคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานีให้รัฐบาลดำเนินการ 7 ประการ เมื่อ 3 เมษายน 2490 (ธนศ อารณสุวรรณ, 2551 : 121) คือ

1. ให้แต่งตั้งบุคคลหนึ่งซึ่งมีอำนาจเต็มในการปกครองสี่จังหวัดของ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล โดยเฉพาะให้มีอำนาจเต็มในการปลด ยับยั้ง หรือแทนที่ข้าราชการทั้งหมดได้ บุคคลผู้นี้ควรเป็นผู้ที่เกิดในท้องถิ่นในจังหวัดหนึ่งของสี่จังหวัด และได้รับการเลือกตั้งโดยประชาชนเอง
2. ให้ปรับสัดส่วนจัดข้าราชการร้อยละ 80 ในสี่จังหวัดเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม
3. ให้ใช้ภาษามลายูและภาษาไทยเป็นภาษาราชการ
4. ให้ภาษามลายูเป็นภาษาสำหรับใช้ในการเรียนและสอนในโรงเรียนประถม 3 โรง (หรือสามระดับ)
5. ให้ใช้กฎหมายมุสลิมในศาสนาอิสลามที่แตกต่างหากจากศาลแพ่งซึ่งกอฎี (ศาลชารีอะฮ์) นั่งร่วมในฐานะผู้ประเมินด้วย
6. รายได้และภาษีทั้งหมดที่ได้จากสี่จังหวัดให้นำไปใช้ในสี่จังหวัดทั้งหมด
7. ให้จัดตั้งคณะกรรมการอิสลามที่มีอำนาจเต็มในการกำหนดกิจกรรมมุสลิมทั้งปวง ภายใต้อำนาจสูงสุดของผู้ปกครองรัฐตามที่ระบุในข้อ 1

ในสาระสำคัญข้อที่หนึ่งที่ว่า เป็นข้อสำคัญที่ได้ถูกนำมาใช้ในการโจมตีและสร้างความรู้สึกปฏิบัติต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนมลายูมุสลิมภาคใต้ต่อมาอีกยาวนานจนถึงปัจจุบันซึ่งฝ่ายรัฐบาลขณะนั้นไม่สามารถยอมรับการปกครองที่เป็นอิสระหรือการปกครองตนเองบนพื้นฐานของการมีอัตลักษณ์เป็นเฉพาะของตนเองได้ ในเดือนกรกฎาคม 2490 ครม. จึงได้มีมติไม่อาจยอมรับการกระทำตามข้อเรียกร้อง 7 ประการโดยเห็นว่าการปกครองไปเป็นรูปมณฑล

ไม่สมควรเป็นการแบ่งแยก ทั้งนี้มีเหตุการณ์การก่อความไม่สงบได้เกิดขึ้นมากในปี 2490 เกิดการปล้นราว 200 คดี บางรายถูกปล้นและเผา โดยเฉพาะไทยพุทธถูกปล้นมากที่สุด ผู้ถูกปล้นให้การกับตำรวจว่าเมื่อผู้ร้ายลงจากบ้านเรือนตะโกนว่า “อิโตะมลายู” (มลายูจตุตถ์เกิด) นอกจากนั้นการเผาโรงเรียนของรัฐบาลในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี 1 แห่ง มีการแจกใบปลิวเรียกร้องชาตินิยมมลายูด้วย

ในระยะต่อมาในปี พ.ศ.2535 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้กำหนดแผนปฏิวัติ 7 ขั้นตอน โดยมุ่งหวังจัดตั้งเยาวชนเป็นกลุ่มปฏิบัติการ ทั้งการทางทหาร ประชาสัมพันธ์ และการโฆษณาชวนเชื่อ อันเป็นจุดเด่นที่สำคัญที่ได้แบ่งแผนปฏิวัติออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ขั้นตอนที่ 1 - ขั้นที่ 5 เป็นเรื่องของการจัดตั้ง สร้างความพร้อมของคน องค์กร และอุดมการณ์ ส่วนที่ 2 ขั้นที่ 6 - ขั้นที่ 7 เป็นขั้นปฏิวัติเพื่อความสำเร็จของการกู้ชาติรัฐปัตตานี โดยแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1. ขั้นที่ 1 สร้างจิตสำนึกมวลชน ปลุกระดมมวลชนตามยุทธศาสตร์ “ชาติ ศาสนา มาตุภูมิ” ให้กับผู้ที่ถูกเกณฑ์เพื่อเข้าเป็นสมาชิกมีจิตสำนึกในความเป็นชนมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม และความเป็นชาติรัฐปัตตานีในอดีตที่ถูกรัฐบาลสยาม (ไทย) มายึดครอง ทุกคนจะต้องสำนึกและต้องลุกขึ้นต่อสู้ปลดปล่อยดินแดนจากการยึดครอง

2. ขั้นที่ 2 จัดตั้งมวลชน เป็นการจัดตั้งแนวร่วม ทั้งเยาวชนภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไป บางมีสยิดมีการอ่าน “คุตบะห์” (เทศนา/สั่งสอน) ขณะละหมาดในวันศุกร์ สอดแทรกอุดมการณ์ในโอกาสต่าง ๆ ใช้เงื่อนไขชาติ ศาสนา มาตุภูมิ ความไม่เป็นธรรมมีผลให้ผู้ฟังคล้อยตามให้ความร่วมมือสนับสนุน หากไม่สนับสนุนก็วางเฉยไม่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

3. ขั้นที่ 3 จัดตั้งองค์กร โดยจัดตั้งองค์กรอำพร่างในการปฏิบัติ ทั้งเพื่อการควบคุมมวลชน และแหล่งเงินทุนต่าง ๆ

4. ขั้นที่ 4 การจัดตั้งกองกำลัง ในการต่อสู้กลไกรัฐมี 3 ระดับคือ

4.1 เยาวชนทหาร เป็นทหารบ้านที่ผ่านการฝึกพื้นฐาน/ขั้นต้น หรือ เป็นกองกำลังที่อยู่ประจำหมู่บ้าน ตามภูมิลำเนาโดยเฉพาะในหมู่บ้านสีแดง ทั้งนี้เป้าหมายที่จะจัดตั้งกองกำลังดังกล่าวให้ได้ 30,000 คน

4.2 เยาวชนคอมมานโด คัดเลือกสมาชิกจากกลุ่มเยาวชนทหาร นำไปฝึกในขั้นที่สูงขึ้น สมาชิกระดับคอมมานโด เป็นกองกำลังที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการก่อเหตุร้ายหลายลักษณะ ทั้งการลอบยิง ลอบวางระเบิด รวมทั้งการจู่โจมตี เพราะได้รับการฝึกตามยุทธวิธีหน่วยทหารขนาดเล็ก RKK (Runda Kumpulan Kecil) และยุทธวิธีด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมเยาวชนคอมมานโดดังกล่าวมีเป้าหมายที่จะจัดตั้งให้ได้ 3,000 คน แบ่งความรับผิดชอบเขต งานละ 1,000 คน

4.3 กองกำลังระดับผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ควบคุมกองกำลังคอมมานโด หรือทำหน้าที่ครูฝึกบางคนผ่านการฝึกจากต่างประเทศ มีขีดความสามารถสูงเคยผ่านการปฏิบัติจริงมาแล้ว มีจิตใจต่อสู้เพื่อองค์กรอย่างแน่วแน่ เป้าหมายกำหนดไว้ 300 คน มีทั้งคัดเลือกจากเยาวชนคอมมานโด และผ่านการฝึกจากต่างประเทศ

5. ขั้นที่ 5 อุดมการณ์ชาตินิยม ในการปฏิบัติขั้นนี้ มุ่งเน้นการสร้างอุดมการณ์ความเป็นชาติพันธุ์เดียวกัน (มลายู) ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยมุสลิมที่ดำรงสถานะ/อาชีพใด

6. ขั้นที่ 6 เตรียมพร้อมปฏิวัติ เป็นการก่อเหตุร้ายทุกรูปแบบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เหมือนกับการแตก/กระจายของดอกไม้ไฟ “จุดดอกไม้ไฟแห่งการปฏิวัติ” โดยกำหนดให้ปฏิบัติในปี 2547

คล้ายกับเป็น “วันเสียงปืนแตก” ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในอดีต ทั้งนี้ยังมีคำกล่าวที่คล้ายคลึงอีกว่า “ในปี 47 จะเป็นปีที่ดอกलगองออกดอกพร้อมกัน”

7. ขั้นที่ 7 จัดตั้งการปฏิวัติ หรือ ก่อปฏิวัติ เป็นแผนงานที่เดิมกำหนดจะกระทำในปี 2548 แต่ด้วยความไม่พร้อมของจำนวนกองกำลังและจำนวนแนวร่วม ซึ่งจะหมายรวมถึงอาวุธยุทธโศปกรณ์ จึงไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน และมีความเป็นไปได้ว่าขยายไปอีก 2 ปี ข้างหน้าภาพก่อการปฏิวัติที่จะเกิดขึ้นนั้น จะเป็นภาพการต่อสู้ของนักต่อสู้เพื่อรัฐปัตตานี ที่ทำการโจมตีด้วยกองกำลังต่อกลไกรัฐเต็มพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งขณะโจมตีจะติดตั้งธงรัฐปัตตานีควบคู่ไปด้วยเพื่อให้สื่อมวลชนแพร่กระจายข่าวไปทั่วโลก และหวังผลต่อการเข้ามาแก้ปัญหาดังกล่าวโดยองค์การสหประชาชาติ เช่น ตีมอร์ตะวันออก หรือประเทศอื่น ๆ จนท้ายที่สุดเป็นการลงประชามติของประชาชนว่าจะจะเป็นประชาชนของฝ่ายใด ซึ่งประเด็นสำคัญสุดท้ายนี้เองที่กลุ่มก่อความไม่สงบประณามแล้ว พบว่ามวลชนซึ่งเป็นปัจจัยชี้ขาดมีความไม่พร้อม จึงต้องขยายเวลาการปฏิวัติออกไป

เหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นส่วนหนึ่งของการก่อความไม่สงบทั่วโลก เมื่อมกราคม 2547 จากเหตุการณ์ 9/11 เป็น “การก่อความไม่สงบร่วมสมัย” โดยได้ปรับตัวตามสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์และใช้ความเป็นเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการสร้างจุดแข็งของการต่อสู้สรุปได้ดังนี้

1. สร้างเอกภาพการต่อสู้โดยรวบรวมกลุ่มจัดตั้งต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน ใช้ชื่อ “แนวร่วมเพื่อเอกราชปัตตานี” (Bersatu)
2. ไม่มีกำลังติดอาวุธที่ชัดเจนใช้หน่วยย่อย (Cell) ในการปฏิบัติการส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่ว่างงานหรือไม่อยู่ในระบบการศึกษาแฝงตัวอยู่ในหมู่บ้าน เมื่อปฏิบัติการเสร็จสิ้นแล้วไม่มีการประกาศความรับผิดชอบแต่อย่างใด จึงทำให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถวางระบบการป้องกัน ค้นหาและจับกุมได้แต่เนิ่น รวมไปถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการควบคุมสั่งการ (Master Mind)
3. นิยมใช้ความรุนแรงและวิธีการก่อการร้ายในเมือง ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวิธีการก่อเหตุรุนแรงจากกลุ่มอัลกออิดะห์ผ่านสื่อ ดวีตี การฆ่าตัดคอเหยื่อผู้บริสุทธิ์ ส่วนการก่อการร้ายในเมืองใช้วิธีการลอบวางระเบิดตามชุมชนใหญ่ และย่านศูนย์กลางเศรษฐกิจ
4. ใช้ศาสนาในการเชื่อมโยงความคิดในการต่อสู้ร่วมกัน โดยถือว่ามุสลิมเป็นพี่น้องกัน (Muslim Brotherhood) และใช้บุคลากรและสถานที่ศาสนาเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรุนแรง
5. แสวงหาเงินทุนด้วยการร่วมมือกับกลุ่มอิทธิพลที่ทำธุรกิจผิดกฎหมาย และขอบริจาคจากต่างประเทศและมูลนิธิต่าง ๆ บางกรณีเข้าข่ายฟอกเงิน โดยเฉพาะการค้าขายยาเสพติด
6. ก่อความรุนแรงเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเมืองด้วยการสร้างความวุ่นวายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง พยายามลดความเชื่อถือให้เห็นว่ารัฐไม่สามารถคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการสร้างภาพให้ประชาคมโลกเห็นว่ารัฐใช้ความรุนแรงไม่เป็นธรรมในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยที่มีชาติพันธุ์และศาสนาแตกต่างกับส่วนใหญ่ของประเทศเพื่อยกระดับให้เป็นปัญหาระหว่างประเทศ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2544 : 119 - 121)

กล่าวโดยสรุปการจัดตั้งองค์กรและการฝึกสมาชิกของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ได้มีการบ่มเพาะสมาชิกเป็นระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ 2527 - 2537 และได้เริ่มประกาศสงครามประชาชนของขบวนการปฏิวัติในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กับรัฐบาลไทย เมื่อ 4 มกราคม 2547 ซึ่งได้เน้นการจัดตั้งองค์กร

หลักไว้ 2 องค์กร คือ องค์กรมวลชนและองค์กรทหาร (กองกำลังติดอาวุธ) โดยองค์กรมวลชนเป็นฐานรองรับความสำเร็จของขบวนการ ได้จัดตั้งหมู่บ้านอาเยาะห์ด้วยการบ่มเพาะผู้นำชุมชนในหมู่บ้านซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้นำศาสนา จัดโครงสร้างในหมู่บ้านอาเยาะห์เป็น 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายเศรษฐกิจ ฝ่ายเยาวชน (เปอมุดอ) ฝ่ายช่วยเหลือ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายศึกษาธิการ และฝ่ายสตรี ทั้งนี้ฝ่ายเยาวชน (เปอมุดอ) ได้จัดตั้งเยาวชนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 ที่ผ่านการคัดเลือกสาบานตนและเตรียมฝึกร่างกายเพื่อจะเข้าไปสู่การฝึกทหารในขั้นต่อไป และลักษณะที่ 2 เข้ารับการฝึกมาแล้วแต่ไม่ผ่านการคัดเลือกที่จะให้ไปฝึกขั้นสูงให้กลับมาประจำในหมู่บ้านจัดตั้ง เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนทางยุทธวิธีแก่กองกำลังติดอาวุธ (RKK) (สำเร็จ ศรีหรัย, 2553 : 83 - 87)

แนวทางการจัดหาสมาชิกรุ่นใหม่เข้าร่วมขบวนการก่อการร้าย

แนวความคิดสุดโต่งและผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในหลาย ๆ รูปแบบ (Weisbyrd, 2009, Furlow and Goodall, 2011, Saucierefal, 2009) มีนักวิชาการได้รวบรวมข้อมูลแรงจูงใจในการก่อเหตุรุนแรง ดังนี้

1. การบรรยายตามลำดับเหตุการณ์ของทุก ๆ กลุ่มมีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน คือ การเรียกร้องให้เกิดการทำลาย รบกวอน และเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของสังคม (Lentini, 2009) เป็นข้อเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสุดขั้วและล้มล้างสภาพความเป็นอยู่ที่เปิ่นปกติ รวมทั้งอำนาจที่เป็นบุคคลเหล่านั้นว่าไม่มีความชอบธรรม ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
2. ใช้ฐานรากความเชื่อจากสิ่งที่มีอำนาจสูงกว่า (พระเจ้า ประวัติศาสตร์ หรือโชคชะตา) ในการแสดงให้เห็นว่า เป็นอำนาจสูงสุดสุดที่ไม่สามารถตั้งคำถามหรือตอบโต้ได้ รวมกับความชั่วร้าย ความเป็นศัตรู และความเท็จ กัดดันให้ผู้คนที่ต้องเลือกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งบังคับให้เลือกฝ่ายอย่างไม่มีทางเลือก
3. มองสถานะตนเองว่าเป็นวีรบุรุษ (นักรบชอบธรรม) ที่ปกป้องความดีที่ตกอยู่ภายใต้อันตรายจึงมีความจำเป็นต้องใช้ความรุนแรงในการปกป้องผู้คนที่คับข้องใจ ผู้ที่ได้รับความเศร้าโศก เสียใจจากอุดมการณ์ทางการเมือง
4. การให้ร้ายศัตรูหรือคู่แข่งทางการเมือง ลดคุณค่าฝ่ายตรงข้าม โดยอ้างว่าด้อยกว่ามนุษย์
5. สงครามวีรบุรุษ เชื่อมโยงการต่อสู้ นิยายหรือประวัติศาสตร์ การเป็นผู้เสียสละ (Martyr) ความรักและความต้องการที่จะปกป้อง การเสียสละเป็นสิ่งที่มีความเกียรติสูงสุด ผลประโยชน์ที่ได้รับในโลกหลังความตาย หรือโลกของวิญญาณ เช่น การอภัยบาปทั้งได้รับมอบรางวัล 72 พรหมจรรย์
6. การเชื่อมโยงเหตุการณ์ในปัจจุบันกับอดีตอันทรงเกียรติกับเหตุในปัจจุบันที่เป็นเหตุต่อเนื่องในอดีต ไม่สามารถถ่วงดุลได้จนกว่าจะเอาชนะความชั่วร้ายที่มีมาแต่อดีตกาล
7. ผู้ก่อการร้ายมีจุดมุ่งหมายและเหตุแตกต่างกันซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำโดยตรงหรือเป็นนัยยะแฝง ผู้ก่อการร้ายทั้งหมดได้รับแรงบันดาลใจทางศาสนาจากความคิดจิตวิทยุคใหม่ เหมือน ๆ กัน แต่มีเหตุผลและจุดมุ่งหมายซ้อนอีกหลายระดับ มุ่งหมายภารกิจ ต้องการทำให้สิ่งประทับใจให้ผู้คนเห็น

กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ใช้วิธีการขัดเกลาทางสังคม การชักจูงคนอย่างสม่ำเสมอ นำเสนอตนว่าเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายต่อผู้ที่ให้ความเห็นอกเห็นใจ เป็นผู้รุกรานที่แข็งแกร่งต่อผู้ที่เห็นว่าเป็นศัตรู และเป็นอัศวินขี่ม้าขาวในชุมชนที่เปราะบางซึ่ง นาย สตีเฟน คาร์ปแมน (Stephen Karpman) นักจิตวิทยาหุ่นบุกเบิก ใช้ภาพดังกล่าววิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ที่ผิดปกติของมนุษย์ ในปัจจุบันจะพบองค์ประกอบในการก่อการร้ายทั้ง 3 ภาพ เป็นสิ่งที่สามารถรักษาการสนับสนุน แม้แต่จากประชาชนในกลุ่มที่ต่อต้านการก่อการร้ายการปล่อยความรู้สึกให้ถูกชักจูงภาพพจน์และสารเหล่านี้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้ององค์กรและกลุ่มอาจเกิดเปลี่ยนทิศทางให้ความเห็นอกเห็นใจให้การสนับสนุนการก่อการร้ายทั้งนี้การหล่อหลอมผู้ก่อการร้ายจากการเปลี่ยนแปลงของพลเมืองคนหนึ่งให้กลายเป็นผู้ก่อเหตุรุนแรงเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ มากมายและต้องมีการร่วมมือในหลาย ๆ ด้าน กลุ่มผู้ก่อการร้ายต้องมีเรื่องเล่าที่เราอารมณ์และมีพลังในการสร้างอิทธิพลต่อชุมชนในหมู่บ้านชุมชนเป็นผู้สร้างผู้ก่อการร้ายใหม่ ๆ ขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นเพราะผลของสารหรือข้อมูลที่ส่งออกไปการเข้าถึงอารมณ์ แรงดึงดูด หรือหลายปัจจัยร่วมกัน การต่อสู้ “สมรภูมิแห่งความคิด” เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากและเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะสูงโดยต้องใช้แนวทางด้านจิตวิทยา เพื่อรื้อถอนอุดมการณ์ที่กักขังความคิดให้อยู่แต่ในกรอบของความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง อีกทั้งกระตุ้นให้เกิดการคิดเชิงวิพากษ์ กลยุทธ์ด้านกระบวนการรับรู้ในการสร้างความเป็นมิตรและการเข้าถึงความคิดและความเชื่อในลักษณะไม่คุกคามจะช่วยให้เกิดความคิดการใช้วิธีการโสกราตีสในการตั้งคำถามเพื่อให้มีโอกาสได้พิจารณาหลากหลายคำตอบเกี่ยวกับเรื่องราวที่ทำให้ความรุนแรงมีความชอบธรรมและการตั้งคำถามเกี่ยวข้องกับความเชื่อที่มีอยู่จะช่วยลดความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงได้ รวมทั้งจากเหตุผลทางศีลธรรมที่เหล่าผู้นำสร้างขึ้นจะมีประวัติศาสตร์ ศาสนา และการเมืองเป็นสิ่งสนับสนุน ทำให้สามารถจัดทำภารกิจด้วยความรุนแรงโดยปราศจากความหวาดหวั่นด้านศีลธรรม (Malkanthi Hettiarachi, 2559 : 29 - 30)

อย่างไรก็ดี ผู้ก่อเหตุรุนแรงที่เป็นสมาชิกใหม่ส่วนใหญ่แล้วจะรับทราบว่าการกระทำของตนมีเป้าหมายที่สูงส่ง ซึ่งทำให้เขาไม่มีความผิดเชิงศีลธรรมตามบรรทัดฐานของสังคม ไม่กล่าวโทษตัวเองที่กระทำการที่เป็นภัย เพราะการกระทำเหล่านั้นได้กลายเป็นการกระทำที่มีศีลธรรมในมุมมองของพวกเขาจะเริ่มชินชาต่อความรุนแรงมากขึ้นและประเมินค่าของชีวิตต่ำลง บางคนเข้าร่วมในฐานะผู้ให้การสนับสนุนและผู้เห็นอกเห็นใจ สมาชิกใหม่จะถูกหล่อหลอมสู่โลกการก่อการร้ายด้วยความรุนแรง โดยการปลุกฝังความเชื่อและการฝึกฝน สมาชิกต้องสร้างอัตลักษณ์ผ่านทางกลุ่มและความรับผิดชอบ สมาชิกใหม่ได้รับอำนาจ เกียรติยศและความสำคัญในสายตาของชุมชนในฐานะผู้ปกป้องอุดมการณ์อีกทั้งการพัฒนาความสามารถของตนเอง โดยเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรเทาความทุกข์ การกล่อมเกลาทางวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มแล้วมีผลทำให้สมาชิกยังคงอยู่กับกลุ่มต่อไป เมื่อมีโอกาสจะกระทำการรุนแรง สมาชิกผู้นั้นจะได้รับการเคารพต่อจากชุมชนเพื่อนฝูงและผู้นำ และกระตือรือร้นโดยที่ไม่ได้รับการกระตุ้น บุคคลที่เป็นสมาชิกใหม่นั้นจะพัฒนาความสามารถของตนเองต่อไปจากการปฏิบัติแต่ละครั้งยิ่งชุมชนเพิ่มพูนความสัมพันธ์กับกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น ดังนั้นกลุ่มก่อการร้ายมีเรื่องเล่าเป็นรากฐานโดยหาประโยชน์จากความทุกข์และพัฒนาเรื่องเล่าเร้าอารมณ์ที่สานเข้ากับการเลือกปฏิบัติ การกดขี่ การถูกยึดครอง และความทุกข์ที่มีสาเหตุจากฝ่ายรัฐบาลที่เป็นศัตรู เรื่องเล่าจะเน้นถึงการคุกคามที่กำลังมาเยือนและความเสี่ยงที่สมาชิกของชุมชนจะได้รับโดยคัดเลือกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง มีการปลุกความรู้สึกอย่างทันทีทันใดและมีการขับเคลื่นให้ตอบโต้

ฝ่ายรัฐบาลที่เป็นศัตรู เมื่อความขัดแย้งค่อย ๆ พัฒนาขึ้นก็จะเพิ่มจำนวนความไม่ยุติธรรมเข้าไป เพื่อให้การใช้ความรุนแรงยังคงมีความชอบธรรมในการดำเนินการต่อไป เหตุการณ์ต่าง ๆ จะถูกจัดเรียงตามลำดับเพื่อสร้างเรื่องเล่าที่มีพลัง ทำให้รัฐบาลกลายเป็นปีศาจ และสร้างความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรง ภาพต่าง ๆ จะถูกเรียงตามลำดับเพื่อกระตุ้นอารมณ์ สารและข้อมูลต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับเป้าหมายเสริมให้เกิดภาพและสีสันที่กระตุ้นอารมณ์ เพื่อให้เรื่องเล่านี้มีน้ำหนักและคำจูงใจอุดมการณ์ ความรุนแรง กลุ่มก่อการร้ายทั้งหมดสร้างอุดมการณ์ที่แย่ง รวมทั้งการสร้างเรื่องเล่าให้เป็นการกระทำที่ทำให้สามารถเคลื่อนกำลังสมาชิกของตน อุดมการณ์คือกลุ่มความเชื่อที่ปัจเจกบุคคลเห็นพ้อง โดยมีพื้นฐานจากเรื่องเล่าทางการเมือง ศาสนา หรือประวัติศาสตร์ (Malkanthi Hettiarachi, 2559 : 30 - 31)

จากความขัดแย้งภายในสังคมที่ทำให้ประชาชนในสังคมถูกเลือกปฏิบัติทำการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมเช่นเดียวกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีด้วยกัน 3 เหตุผลคือ 1) การได้รับการยอมรับ จากกลุ่มชนใดที่รู้สึกว่าจะไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ ก็จะเริ่มก่อตัวเป็นสาเหตุของความขัดแย้งขึ้น ความต้องการได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นธรรมเริ่มเปลี่ยนจาก “ความต้องการเชิงความรู้สึก” กลายเป็นการเรียกร้องที่เป็นทางการให้มีสิทธิมีเสียงในสถาบันการเมืองกลายเป็นมาตรฐานที่ใช้ชี้วัดระดับว่าชุมชนหนึ่ง ๆ ได้รับการยอมรับจากทางรัฐมากเพียงใด ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการเรียกร้องความเท่าเทียม 2) การมีสิทธิมีเสียง การมีสิทธิแสดงออกอย่าง “เป็นธรรม” การถูกปฏิเสธอย่างต่อเนื่องนำไปสู่การแยกออกเป็นสองขั้วตามแนวเส้นของความขัดแย้งซึ่งอาจเป็นเรื่องของชาติพันธุ์ เผ่า ภาษา สถานะทางเศรษฐกิจ หรือการแบ่งเขตตามภูมิศาสตร์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทความขัดแย้ง และ 3) การพัฒนาอย่างเท่าเทียม เกิดจากความจำเป็นที่เป็นพื้นฐาน อาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา สุขอนามัย การจ้างงานและความเชื่อมโยง เป็นความจำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของบุคคลทั่วไปหากความตึงเครียดเลวร้ายด้วยความคิดของปัจเจกทั้งสองที่กล่าวแล้วก็จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความรู้สึกห่างเหินที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อไป (Shuriti Sharama, 2559 : 32 - 33)

ขบวนการก่อเหตุรุนแรงได้ใช้เวลาบ่มเพาะให้เล็งข้างแบ่งฝ่ายเป็นระยะเวลาจนถึง 10 ปี ตั้งแต่ปี 2527 - 2537 โดยได้แทรกซึมเข้าไปในระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนเป็นหลัก ในตาติกา (เด็กอายุไม่เกิน 12 ปี) เป็นแหล่งบ่มเพาะให้กับเด็กเล็กให้มีความสำนึกกว่าเป็นคนมลายูที่แตกต่างกับคนไทย และเน้นให้เด็กมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ใช่คนไทย ปฏิเสธการเข้ามาเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่รัฐไทยและดินแดนแห่งนี้ไม่ใช่ของคนไทยด้วยการส่งคนของขบวนการเข้าไปควบคุมระบบตาติกา โดยได้กำหนดหัวข้อการบ่มเพาะอย่างง่าย ๆ 9 หัวข้อ เพื่อนำไปประยุกต์ตามเพศ และวัยวุฒิภาวะตามสถานการณ์ ได้แก่ 1) บ่มเพาะความหลากหลายทางสังคมเผ่าพันธุ์อื่น ก่อให้เกิดความขัดแย้งของชาติพันธุ์มลายู 2) ชาติพันธุ์มลายูเป็นชาติพันธุ์ที่มีความชอบธรรมที่จะอยู่ในแผ่นดินที่แหลมมลายูมากที่สุด 3) ปลุกกระตมให้เยาวชนและมวลชนให้แยกจากรัฐไทยโดยชัดเจน 4) เปรียบเทียบชาติพันธุ์มลายูว่าเป็นชาติพันธุ์ที่ต่ำต้อยเพราะการมาครอบครองของสยาม 5) ฝ่ายรัฐใส่ร้ายป้ายสีและข่มขู่ชาวมลายูมาตลอด 6) รัฐไทยแย่งชิงทรัพยากรของชาติพันธุ์มลายูไปใช้โดยชาติพันธุ์มลายูไม่ได้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรนั้น 7) รัฐไทยพยายามเปลี่ยนเชื้อชาติมลายูให้เป็นเชื้อชาติไทยเพื่อให้ชาวมลายูรุ่นหลังลืมชาติพันธุ์ของตนเอง เพื่อให้สยามมีความชอบธรรมในแผ่นดินแหลมมลายู 8) ชาติพันธุ์ที่ถูกสยามครอบครองเมื่อก่อนชาติพันธุ์มลายูเคยเป็นเอกราช

ในอดีต และ 9) การใช้ความผิดพลาดของรัฐให้เปลี่ยนเป็นความจงใจของรัฐทั้ง 9 หัวข้อของการบ่มเพาะ ได้ถูกใช้ให้ประชาชนมลายูเกิดความรู้สึกมากกว่าความเป็นจริง แต่เมื่อเกิดความรู้สึกที่ถูกนำมากล่าวอ้าง ขึ้นมาบ่อย ๆ ครั้งและในบางครั้งเหตุการณ์ตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏจากความรู้สึกจะกลายเป็น ความเชื่อขึ้นมาทันที (สำเร็จ ศรีหราชัย, 2553 : 66-68)

ยุทธศาสตร์ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงต้องการดำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์การแบ่งแยกดินแดน ชายแดนภาคใต้ จึงกำหนดให้วัยรุ่นภาคใต้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการจัดหาสมาชิกรุ่นใหม่มาฝึกอบรม เพื่อสร้างปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยร่วมขบวนการใช้ความรุนแรงต่อต้าน รัฐไทยใน 12 ขั้นตอน (สุรชาติ บำรุงสุข, 2557 : 209-212) ดังนี้

1. การกำหนดตัวเป้าหมาย โดยการเข้าไปพบปะพูดคุยพัฒนาสัมพันธ์ เรื่องการต่อต้านรัฐไทย (สยาม) กล่าวอ้างถึงความโหดร้ายในอดีต กล่าวถึงความศรัทธาและความเชื่อทางศาสนาและจบลงด้วย ข้อเสนอการต่อสู้ต่อต้านการยึดครองสยามและสร้างรัฐปัตตานีให้ได้

2. การชักชวน การพูดคุยในประเด็นปัญหาทางการเมืองมากและถี่ขึ้นแล้วจะชักชวนให้ บุคคลในเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. การทำพิธีรับเป็นสมาชิก โดยใช้รูปแบบการสาบานตนหรือพิธี “ซูเปาะ” โดยกล่าว คำสาบานตน จำนวน 3 ครั้ง ตอกย้ำการเก็บรักษาความลับของกลุ่ม และการอุทิศตนทำงานเพื่อองค์กร

4. การสร้างจิตสำนึก โดยนำสมาชิกใหม่เข้าร่วมเสวนาทางการเมืองของกลุ่มอย่างเป็นระบบ พร้อมการติดตามพฤติกรรมของสมาชิกดังกล่าว

5. การทดสอบขีดความสามารถเบื้องต้น เมื่อพิจารณาสมาชิกใหม่สามารถไว้วางใจ ให้ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จะชักชวนให้สมาชิกปฏิบัติการในเบื้องต้นด้วยการมอบภารกิจแบบง่าย ๆ เช่น การลอบวางเพลิง การโรยตะปู (เรือใบ) การพนสืข้อความต่อต้านรัฐไทยหรือการลักขโมยสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น

6. การฝึกร่างกายระดับพื้นฐาน เมื่อการประเมินความไว้วางใจแล้ว ก็จะฝึกร่างกาย ให้กับสมาชิกดังกล่าว เพื่อเตรียมฝึกทางยุทธวิธีในขั้นต่อไปในอนาคต

7. การฝึกทางทหาร เมื่อทดสอบสมรรถภาพร่างกายแล้วจะถูกส่งไปฝึกทางทหาร ในระดับการฝึกทางยุทธวิธีหรือเรียกว่าเป็นการฝึก “คอมมานโด” (Commando) เป็นการฝึกทาง ยุทธวิธีหน่วยทหารขนาดเล็ก ในภาษาอินโดนีเซียเรียกว่า “RKK” (Randa Kompulan Keeil) ประมาณ 1 เดือน แล้วต้องรับการอบรมทางการเมืองเพิ่มเติม บ่มเพาะในเรื่องทางการเมือง ทางทหาร นั้นเอง เมื่อสำเร็จ RKK แล้วส่งออกไปปฏิบัติการร่วมกับสมาชิกเก่า โดยมีหัวหน้าชุดเป็นผู้ควบคุมและ ประสานงานระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

8. การกำหนดภารกิจ เมื่อผ่านหลักสูตรทางยุทธวิธีแล้วจะมีโอกาสเป็นผู้เลือกหน้าที่ ด้วยตัวเองตามสายงาน 5 ภารกิจ คือ ฝ่ายการทหาร ฝ่ายเศรษฐกิจ ฝ่ายปลุกระดมโฆษณาชวนเชื่อ ฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายการเกณฑ์พลพรรค (จัดหาสมาชิกใหม่) โดยทั่วไปมักเลือกอยู่กับฝ่ายทหาร เพราะสายงานสำคัญและมีเกียรติมากที่สุด

9. การชักชวน เมื่อเลือกภารกิจได้แล้วก็ยังคงถูกอบรมทางการเมือง และส่งฝึกทบทวน ตามภารกิจ เมื่อครูฝึกและหัวหน้าชุดประเมินผลโดยรวมแล้วมั่นใจศักยภาพสามารถ ก็ส่งสัญญาณ เตรียมตัวลงมือปฏิบัติ

10. การฝึกปฏิบัติการจริงร่วมกับสมาชิกเก่าผู้ที่มีประสบการณ์จากการปฏิบัติการจริงมาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ แต่มอบหมายภารกิจรองในการสนับสนุนภารกิจหลัก เช่น คุตต้นทาง เป็นพลขับ หรือเป็นพลสัญญาณ เป็นต้น (เสริมสร้างประสบการณ์โดยตรงแก่สมาชิกใหม่)

11. ปฏิบัติการจริง ออกปฏิบัติการจริงด้วยตนเอง และก่อเหตุร้ายในรูปของชุดปฏิบัติการทางยุทธวิธีขนาดเล็กประกอบกำลัง 6 นาย หน.ชุด รอง ชุด ผู้ปฏิบัติการ 2 นาย พลสื่อสาร และพลนำทาง

12. ยกระดับสมาชิก โดยเพิ่มภารกิจที่ใช้ความรุนแรงมากขึ้น และได้รับมอบหมายเป็น “ครูฝึก” ทำหน้าที่ฝึกสมาชิกใหม่ที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อยกระดับเป็นแกนนำ

จากขั้นตอน 12 ขึ้น เป็นแนวทางการจัดหาสมาชิกใหม่ซึ่งได้รวบรวมจากงานการข่าวกรองในการจัดหาและจัดตั้งบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่เข้าเป็นสมาชิกใหม่ ดังนั้นการสลายการบ่มเพาะในแต่ละขั้นตอนของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องจะเป็นการตัดวงจร ป้องกันการทดแทนหรือการเพิ่มเติมส่งผ่านแนวความคิดและวิธีการการก่อการร้ายเพื่อแบ่งแยกดินแดนให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) จึงเป็นความเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการสลายการบ่มเพาะ เพื่อนำไปสู่การยุติการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นจากบุคคลรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตามในห้วงปัจจุบันผู้ก่อเหตุรุนแรงบางรายไม่ปรากฏว่ามีรายชื่ออยู่ในทำเนียบกำลังรบของขบวนการก่อการร้ายคาดว่าอาจจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ จึงสมควรที่จะพัฒนาปรับปรุงและเร่งรัดการสลายการบ่มเพาะการจัดหาสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อการร้ายให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

นโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 - 2562

การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560 - 2562 เป็นกรอบให้ทุกส่วนนำไปดำเนินการ โดยมีเป้าหมายประการหนึ่งว่า ให้สังคมไทยและสังคมในพื้นที่ยอมรับและเหตุผลของการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมและรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยส่งเสริมคุณค่าและการยอมรับการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานทางสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีเกียรติศักดิ์ศรี และเท่าเทียมกันส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตามหลักศาสนาทุกศาสนาเป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค โดยปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้องทุกฝ่ายต้องศึกษาทำความเข้าใจและยอมรับในชีวิตและวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ตลอดจนการเสริมความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างประชาชนในพื้นที่และสังคมไทยให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติร่วมแก้ปัญหาบนความแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะระหว่างเด็กและเยาวชนต่างศาสนา (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2559 : 5)

การบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยาของปัจเจกบุคคลจากการเป็นสมาชิกที่โดดเด่นของสังคมกลายเป็นผู้ก่อเหตุรุนแรงคือ ผลลัพธ์ของการปลูกฝังความเชื่อ ไปสู่อุดมการณ์ที่มอบความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง การปลูกฝังความเชื่อของผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ถูกออกแบบมาเพื่อเปลี่ยนความคิดของบุคคลและใช้ประโยชน์จากทักษะบุคคลนั้น เพื่อสร้างความหวาดกลัวให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในท้องถิ่นและชุมชนในสังคม ขณะที่ชุมชนในสังคมเองก็ได้รับการปลูกฝังความเชื่อและปรับแนวคิดเป็นแบบหัวรุนแรงเพื่อเป็นฐานทรัพยากรสำหรับเครือข่ายของกลุ่มและขบวนการก่อการร้าย เพิ่มการอยู่รอดให้กับกลุ่มก่อเหตุรุนแรงที่ต้องพึ่งพาบุคคลไม่กี่คนที่มีความกระตือรือร้นโดยหัวหน้ากลุ่มสมาชิกในการ

ต่อต้านรัฐบาล สมาชิกของกลุ่มและฐานการสนับสนุนการปฏิบัติอยู่ในพื้นที่ห่างไกลเป็นผู้ค้าจนโครงสร้างของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ดังนั้นกฎเกณฑ์สำคัญในการจัดการแนวคิดกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงคือ การศึกษา เข้าใจ และรื้อถอนความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงที่มีอยู่ในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่มและชุมชน ต้องมีการต่อต้านข้ออ้างและโจมตีเหตุผลที่ถูกนำมาใช้ในการสรรหาสมาชิก ปรับแนวคิดและเคลื่อนไหวในการส่งสารตอบโต้ผ่านสื่อเดียวกันเพื่อสร้างความกังขาและปรับเรื่องเล่า ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีพลังในการสร้างและปรับเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมากให้มีความชอบธรรม

โครงการต่อต้านการก่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องมุ่งเน้นด้านการกำจัดแหล่งสมาชิกและเงินทุน เพื่อลดขีดความสามารถของกลุ่มและขบวนการก่อการร้าย การรื้อถอนอุดมการณ์การก่อการร้าย ตลอดจนเหตุผลและความชอบธรรมของยุทธวิธีก่อการร้าย แนวทางด้านจิตวิทยาจะต้องเริ่มจากภายใน โดยมุ่งเน้นที่จะเข้าไปถึงจิตใจและความคิดของผู้ก่อการร้ายและชุมชนที่เป็นแหล่งบ่มเพาะสมาชิกใหม่โดยต้องมีความเข้าใจในขั้นตอนของการสร้างความคิดหัวรุนแรงและ สิ่งที่สามารถจัดความรุนแรง สร้างกลยุทธ์สำหรับการ “ส่งสาร” และการ “ส่งสารตอบโต้” ที่มุ่งเป้าไปที่การตอบโต้เรื่องเล่า เหตุผลในการใช้ความรุนแรงและความชอบธรรมของผู้ก่อการร้ายจะต้องเป็นข้อเท็จจริงมีความเป็นไปได้และส่งออกไปด้วยวิธีการที่มีพลัง เราอารมณ์และแรงดึงดูดในระดับที่เท่ากันหรือมากกว่าสารผู้ก่อเหตุรุนแรง หากภาครัฐไม่ใช้พื้นที่การสื่อสารให้เป็นประโยชน์ กลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ภาครัฐก็จะเข้าครอบครองและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีความสมจริง กลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสมรภูมิแนวความคิดต้องอาศัยความคิดนอกกรอบและยุทธวิธีที่สร้างสรรค์เพื่อที่จะสามารถเข้าถึงใจผู้คนในวงกว้าง ทั้งนี้ต้องเข้าใจและให้ความสำคัญกับอารยธรรมท้องถิ่น เน้นความภาคภูมิใจของคนในชาติตามภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอารยธรรมรุ่งเรืองยาวนานรัฐต้องประชาสัมพันธ์อย่างไม่เลือกชุมชนเพราะอาจเกิดการเข้าใจผิดต่อรัฐได้ (ครองชัย หัตถา, 2549 : 62)

การก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสงครามรูปแบบใหม่ในลักษณะสงครามประชาชนที่ได้ประยุกต์ โดยฝ่ายผู้ก่อเหตุรุนแรงที่สามารถใช้เงื่อนไขในพื้นที่อย่างเหมาะสม ใช้ยุทธวิธีการก่อการร้ายและหลักการปฏิบัติการลับต่อสู่ทางความคิดมากกว่าการต่อสู้ด้วยอาวุธ จึงต้องใช้วิธีการเอาชนะทางความคิดและเอาชนะจิตใจมากกว่าการเอาชนะด้วยกำลัง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องติดอาวุธทางความคิดให้กับกำลังพล (สีบ ปิยะสอน, 2550 : 181)

เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ พบว่า ยังไม่มีงานวิจัยของบุคคล/สถาบันใดที่ทำวิจัยโดยตรงในเรื่องนี้ แต่มีงานวิจัยที่เชื่อมโยง และนำมาอ้างอิงเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

งานวิจัยเรื่อง การขยายผลการดำเนินกรรมวิธีชักถาม เพื่อตัดการสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงมีขีดความสามารถในการก่อเหตุได้อย่างต่อเนื่องใน 3 มิติ คือ มิติทางสังคม ที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงมีความได้เปรียบทั้งสภาพสังคม ศาสนา วัฒนธรรมและการสืบทอดเจตจำนงร่วมของขบวนการจากรุ่นสู่รุ่น มิติทางกฎหมายที่มุ่งใช้ยุทธวิธีในการช่วงชิงอำนาจการเข้ายึดครองอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นของหน่วยงานรัฐให้กลุ่มขบวนการสามารถขับเคลื่อนได้อย่างเสรี มิติทางเศรษฐกิจ มีขีดความสามารถระดมทุนได้อย่างต่อเนื่องจากองค์กรเอกชนทั้งในและนอกประเทศ เพื่อสะสมไว้ใช้ในการก่อเหตุรุนแรง ดังนั้นการตัดการสนับสนุนทั้ง 3 มิติจึงต้องดำเนินการควบคู่กันไป โดยมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้กลุ่มขบวนการขาดเงินทุนที่จะจัดซื้อยุทธโศปกรณ์ในการก่อเหตุรุนแรง (ชาญชัย นพวงศ์ และคณะ, 2556 : 139)

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพูดคุยสันติภาพกับผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการแก้ปัญหาสถานการณ์ในพื้นที่เพื่อสนับสนุนแนวทางการพูดคุยกับผู้ก่อความไม่สงบ ดังนี้ (เอกพันธ์ สุวรรณวิจิตร, 2558 : 158)

1. การสร้างความชอบธรรมในพื้นที่อย่างแท้จริงและเป็นธรรม เพื่อมิให้กลุ่มขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงอ้างความไม่เป็นธรรมของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งการโฆษณาชวนเชื่อในพื้นที่และสื่อต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐต้องดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ผู้กระทำผิดต้องถูกลงโทษอย่างจริงจังและให้มีการชี้แจงประชาสัมพันธ์ควบคู่ตลอดเวลา
2. การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อปัญหาและสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ป้องกันมิให้กลุ่มขบวนการยุยงให้เกิดยึดซึ่งรัฐบาลและคนไทยเพราะโดยเนื้อแท้แล้วประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังรักประเทศไทยไม่ต้องการแบ่งแยกดินแดนเป็นรัฐปัตตานี จึงต้องทำความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง หลักคำสอนศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง นโยบายของรัฐ การดำเนินงานของรัฐ
3. การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้กับประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ประชาชนภาคใต้ไม่เห็นด้วยกับขบวนการก่อเหตุรุนแรง แต่หวาดกลัวและห่วงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงเป็นช่องว่างให้ผู้ก่อเหตุรุนแรงข่มขู่ทำร้ายประชาชน จึงจำเป็นต้องมีกำลังของเจ้าหน้าที่กระจายคุ้มครองทุกหมู่บ้านที่มีความเคลื่อนไหว

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการบ่มเพาะ การปลูกฝังอุดมการณ์ให้แก่เยาวชนของ B.R.N. ในสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีปัจจัยที่เอื้อต่อการบ่มเพาะเยาวชนเข้าสู่ขบวนการ B.R.N. และข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้ (สายัณห์ เมืองศรี, 2558 : 63 - 64)

1. **ปัจจัยที่เอื้อต่อการบ่มเพาะ** : ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตั้งของโรงเรียนเป้าหมายส่วนหนึ่งเป็นสมาชิกของขบวนการและอีกจำนวนหนึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของขบวนการ ผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนของขบวนการ เจ้าของสถานศึกษาและกลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นเก่าที่อดีตเกี่ยวข้องกับขบวนการมาก่อน และบุคคลเหล่านี้จะมีวิสัยทัศน์ปิด การพัฒนาการศึกษาจึงยังล่าช้า ขบวนการเปลี่ยนวิถีจากการบ่มเพาะและคัดเลือกสมาชิกจากเยาวชนแบบเปิดเผย เป็นการดำเนินการในลักษณะปิดลับมากขึ้น การบรรจุบุคลากรทางการศึกษาให้หน่วยงานภาครัฐในภาคใต้ยังไม่สามารถกลั่นกรองบุคคลที่เป็นคนของขบวนการและ/หรือ เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายขบวนการได้ การควบคุมองค์กร

เอกชนเข้าออกพื้นที่ โดยเฉพาะกับองค์กรกับสถานศึกษาทั้งหลายวม การติดตามตรวจสอบการบริหารงานของมูลนิธิการศึกษาที่ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการสามารถเข้าไปจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษาโดยบุคลากรทางการศึกษาไม่รู้เรื่อง เนื่องจากเป็นการปฏิบัติกลับ และขบวนการยังคงดำรงความมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ที่จะแสวงหาสมาชิกใหม่ ๆ จากเยาวชนโดยใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งบ่มเพาะและคัดเลือก โดยใช้เงื่อนไขเดิมของขบวนการในการปลูกฝังท่าทีความรู้สึกให้เกิดการแปลกแยกกับความเป็นคนไทย (สายัณห์ เมืองศรี, 2558 : 63-64)

2. **ข้อเสนอแนะ :** การใช้กลยุทธ์ตัดไฟแต่ต้นลมด้วยการวางหลักสูตรระบบการเรียนการสอนเป็นมาตรฐานเหมือนกัน ตั้งแต่ระดับตติกาขึ้นไป เพื่อมิให้เยาวชนรุ่นใหม่ ๆ มีความรู้สึกที่แปลกแยกจากความเป็นคนไทยแต่อย่างใด และให้มีหน่วยงานความมั่นคงที่รับผิดชอบ ทั้งมาตรการป้องกันและปราบปรามและการพัฒนาเป็นหน่วยงานบูรณาการทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องในภาพรวม เพื่อแก้ไขปัจจัยที่เอื้อต่อการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาอย่างจริงจัง พร้อมมีการประเมินผลตามห้วงเวลาที่เหมาะสม (สายัณห์ เมืองศรี, 2558 : 76 - 77)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการดำเนินงานการจัดตั้งใช้งานตัวแทนปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ที่ได้รับมอบภารกิจสลายการบ่มเพาะการจัดหาสมาชิกใหม่ของขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงด้วยการปฏิบัติการลับซึ่งมุ่งหมายตัดไฟแต่ต้นลม โดยการใช้ข่ายงานตัวแทนปฏิบัติการที่มุ่งเอาชนะการบ่มเพาะของขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีปัจจัยสภาพแวดล้อมเกื้อกูลต่อการบ่มเพาะเยาวชนรวมทั้งการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนภารกิจของตนเองและหน่วยที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับ การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สนับสนุนการปฏิบัติการสลายการบ่มเพาะ ในขณะที่ขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรงยังคงยึดถือการเร่งรัดบ่มเพาะเยาวชนในแหล่งสถานศึกษาและต่อต้านการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำรงการสืบทอดการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป การวิจัยจึงมีกรอบความคิดในการดำเนินการตามแผนภาพที่ 2 - 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 - 1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

สรุป

ขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดำเนินการทางลับ เพื่อจัดหาสมาชิกใหม่เข้าร่วมขบวนการด้วยการคัดเลือกและบ่มเพาะเยาวชนที่เหมาะสมจากแหล่งสถานศึกษา ปอเนาะเข้าสู่ขบวนการ (กรรมวิธีจัดตั้งของขบวนการ 12 ขั้นตอน) โดยการใช้เงื่อนไขดั้งเดิมที่กลุ่มไทยมลายูเรียกร้องจากรัฐบาลไทยในการปกครองตนเองตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาด้วยการสร้างเรื่องราว “เรื่องเล่า” ที่ทำให้ประชาชนไทยมลายูในพื้นที่เกลียดชังและต่อต้านรัฐไทย (สยาม) ในฐานะที่สยามเป็นชาติล่าอาณานิคมเข้าปกครองปาตานี (ปัตตานี) พร้อมเงื่อนไขความแตกต่างทางอัตลักษณ์ การนับถือศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และภาษา รวมทั้งการสร้างความเกลียดชังความหวาดระแวงระหว่างไทยพุทธกับไทยมลายูในพื้นที่ซึ่งได้ดำเนินการในทางลับต่อเนื่องยาวนานและมีการปรับรูปแบบการต่อสู้ของขบวนการ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 ด้วยวิธีการบ่มเพาะที่กำหนดแนวทางโฆษณาชวนเชื่ออย่าง 9 หัวข้อ ที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ใช่คนไทย ปฏิเสธการเข้ามาเกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่ จนบรรลุผลในวันเสียงปืนแตกเกิดขึ้นจากการก่อเหตุปล้นอาวุธปืนกองพันพัฒนาที่ 4 เมื่อ 4 มกราคม 2547 และมีเหตุรุนแรงต่อเนื่องในพื้นที่เขตเมืองและชุมชนจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าฝ่ายความมั่นคงของรัฐได้พยายามแก้ไขปัญหาโดยการใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการก่อเหตุรุนแรงแล้ว ก็ยังเกิดความรุนแรง ซึ่งสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งฝ่ายเราและขบวนการฯ เป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถยุติปัญหาความรุนแรงลงได้ แสดงให้เห็นว่าการบ่มเพาะความคิด/ความเชื่อต่อต้านรัฐไทยให้กับกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาปอเนาะยังคงมีอยู่ในลักษณะทางลับต่อไป ดังนั้นการสลายการบ่มเพาะเยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) ในสถานศึกษาปอเนาะจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการให้บังเกิดผลเพื่อป้องกันมิให้มีเยาวชนมีความเชื่อและหลงผิดเข้าร่วมขบวนการก่อเหตุรุนแรง

หน่วยรบพิเศษ โดยชุดปฏิบัติการรบพิเศษซึ่งมีภาระและขีดความสามารถในการจัดตั้งทางลับ รวมทั้งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบตามหลักนิยมการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ กองทัพบกไทย โดยเฉพาะการทำลายโครงสร้างทางการเมืองด้วยการสลายบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่สถานศึกษาปอเนาะที่ต้องมุ่งศึกษาทำความเข้าใจ และรื้อถอนความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่ม และชุมชน โดยการดำเนินการทั้งปวงจำเป็นต้องจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและควบคุมใช้งานผ่านตัวแทนปฏิบัติการลับ ตามแนวทางและเทคนิคการปฏิบัติการลับ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ๆ คือ 1) การพบปะ/พัฒนาสัมพันธ์ 2) การเก็งตัว 3) การสืบสวน 4) การคัดเลือก 5) การชักชวน 6) การฝึกจัดตั้งตัวแทนฯ และ 7) การควบคุมและใช้งานตัวแทนฯ และอาจจะรวมถึงขั้นตอนสำคัญท้ายสุดในขั้นตอนการเลิกจ้าง เมื่อตัวแทนปฏิบัติการขาดความสามารถหรือละเมิดการรักษาความปลอดภัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการพัฒนางานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนของขบวนการฯ ที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษดำเนินการในห้วงที่ผ่านมา เพื่อให้สามารถให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบสามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการสลายการบ่มเพาะของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในห้วงต่อไปให้มีประสิทธิภาพที่จะยุติการบ่มเพาะความเชื่อซึ่งไม่ถูกครรลองของขบวนการฯ ป้องกันและขจัดความคิดความเชื่อมิให้เด็ก เยาวชน เกิดความรู้สึกที่ตนเองไม่ใช่คนไทย รวมทั้งการศึกษา/ทำความเข้าใจ และรื้อถอนความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่ม และชุมชน ด้วยการควบคุมและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับให้สามารถ “ตอบโต้” และ “สื่อสารตอบโต้” ที่มีพลังเร้าอารมณ์ และดึงดูดใจในระดับที่เท่ากันหรือมากกว่าการดำเนินการโฆษณาชวนเชื่อของขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรง

บทที่ 3

สถานการณ์การความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและเคลื่อนไหวขบวนการ

ในบทนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อและแนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในสถานศึกษาที่เป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชน รวมทั้งจากการสนทนากลุ่ม (Focused Group Discussion) กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับเพื่อสลายการบ่มเพาะในสถานศึกษาหัวที่ผ่านมา และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) ผู้บริหารระดับสูงที่ควบคุมกำกับดูแลดำเนินนโยบายการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษและอดีตแกนนำผู้ก่อเหตุรุนแรงที่เข้ามาพบกับฝ่ายความมั่นคง โดยจะนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาพแวดล้อมและสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับ และแนวทางการจัดตั้งและการใช้ตัวแทนปฏิบัติการสลายบ่มเพาะเยาวชน

สภาพแวดล้อมและความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อ การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสลายการบ่มเพาะ

1. สถานการณ์ความรุนแรงโดยทั่วไป

จากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เริ่มต้นปรากฏชัดเจนเมื่อกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงรวมกำลังเข้าปล้นอาวุธปืนกองพันพัฒนาที่ 4 เมื่อต้นปี พ.ศ.2547 และมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นตามลำดับอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (ธันวาคม 2559) รวมแล้วมีเหตุการณ์ความมั่นคงที่เกิดขึ้น จำนวน 9,549 ครั้ง สร้างความสูญเสียทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่ รวม 14,096 ราย โดยแยกเป็นเสียชีวิต 3,807 คน และบาดเจ็บ 10,289 คน ทั้งนี้ในภาพรวม เหตุรุนแรงทุกประเภทที่เกิดขึ้น ทั้งลอบยิง ลอบวางระเบิด วางเพลิง และอื่นๆ มีจำนวน 15,541 เหตุการณ์ ในจำนวนนี้เป็นเหตุที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง 9,549 เหตุการณ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 61 ของเหตุการณ์ทั้งหมดส่วนที่เหลือมาจากเหตุปัจจัยอื่น เช่น ความขัดแย้งส่วนตัวความขัดแย้งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนตัวเลขความสูญเสียโดยเฉพาะการเสียชีวิต พบว่ามีจำนวนผู้เสียชีวิตจากเหตุรุนแรงทุกประเภทในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสิ้น 7,248 คน เป็นการเสียชีวิตจากเหตุที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง 4,543 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 62.67 ของเหตุการณ์ทั้งหมด (ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้,ออนไลน์, 2560)

2. สถานการณ์ความรุนแรงเฉพาะช่วง 3 ปี (2557 -2559) ที่ผ่านมา

กองอำนวยการป้องกันภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ระบุว่า แม้ภาพรวมของสถานการณ์จะยังมีความพยายามก่อเหตุรุนแรงและมีความสูญเสียปรากฏอยู่เกิดขึ้น แต่จากสถิติตัวเลข 3 ปีย้อนหลัง (ตั้งแต่ พ.ศ.2557 - 2559) พบว่าสถานการณ์ดีขึ้นตามลำดับโดยมีสถิติเหตุรุนแรง 3 ปีงบประมาณที่ผ่านมา ลดลงอย่างต่อเนื่องแยกเป็นในปีงบประมาณ 2557 มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้น

663 เหตุการณ์ ปีงบประมาณ 2558 มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้น 264 เหตุการณ์ ลดลง 399 เหตุการณ์ และปี 2559 มีเหตุรุนแรงเกิดขึ้น 193 เหตุการณ์ ลดลง 71 เหตุการณ์ เช่นเดียวกับสถิติความสูญเสียชีวิตโดยในปีงบประมาณ 2557 มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งสิ้น 282 คน ในปีงบประมาณ 2558 เสียชีวิต 127 คน ลดลง 155 คน และในปีงบประมาณ 2559 เสียชีวิต 116 คน ลดลง 11 คน ทั้งนี้ เหตุปัจจัยที่สถานการณ์ได้ลดลงตามลำดับ กอ.รมน. วิเคราะห์แล้วเห็นว่า การแก้ไขปัญหาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถลดเหตุความรุนแรงและความสูญเสียลงตามลำดับได้จากเหตุผล 3 ประการ คือ

2.1 งานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่านการควบคุมพื้นที่และการบังคับใช้กฎหมายที่ได้ปฏิบัติอย่างเข้มข้น รวมทั้งงานเสริมนโยบายเร่งด่วน เช่น การทำเส้นทางมีความปลอดภัย 24 ชั่วโมง การติดตั้งระบบกล้องโทรทัศน์กล้องวงจรปิด (CCTV) ที่เชื่อมโยงต่อกันอย่างเป็นระบบทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ

2.2 ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับภัยแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งเรื่องน้ำมันเถื่อนและสินค้าหนีภาษี ตลอดจนการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งมียอดจับกุมคดีดังกล่าวในจำนวนที่สูงมาก

2.3 การดำเนินงานการเมืองมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผ่านโครงการประชารัฐร่วมใจสร้างอำเภอสันติสุข และโครงการพาคณกลับบ้าน

อย่างไรก็ตาม แม้ตัวเลขสถิติความรุนแรงได้ปรับลดลงตามลำดับ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความรุนแรงหนักที่สุดยังคงเป็นประชาชนผู้บริสุทธิ์ในพื้นที่ โดยมีข้อมูลจากฝ่ายตำรวจระบุดูดผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจากเหตุรุนแรงทุกประเภท โดยไม่แยกเหตุความมั่นคง พบว่ากลุ่มคนที่เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บมากที่สุด คือ ประชาชนทั่วไป รองลงมาคือทหาร ผู้นำท้องถิ่น ตำรวจ ครู และผู้นำศาสนา แยกแยะตัวเลขได้เป็น ประชาชน เสียชีวิต 5,392 คน บาดเจ็บ 7,976 คน ทหาร เสียชีวิต 591 นาย บาดเจ็บ 2,722 นาย ผู้นำท้องถิ่น เสียชีวิต 441 คน บาดเจ็บ 261 คน ตำรวจ เสียชีวิต 397 นาย บาดเจ็บ 1,584 นาย ครู (ไม่รวมบุคลากรการศึกษา) เสียชีวิต 151 คน บาดเจ็บ 145 คน ผู้นำศาสนา เสียชีวิต 65 คน บาดเจ็บ 29 คน เจ้าหน้าที่การรถไฟ ฯ เสียชีวิต 6 คน บาดเจ็บ 42 คน คนร้าย (ถูกวิสามัญฆาตกรรมหรือปะทะ) เสียชีวิต 365 คน บาดเจ็บ 36 คน แม้แต่ในปีงบประมาณ 2559 ที่ กอ.รมน. ระบุว่าสถิติเหตุรุนแรงและความสูญเสียลดต่ำ แต่ยอดผู้เสียชีวิตที่เป็นประชาชนก็ยิ่งสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยตัวเลขเฉพาะปี 2559 แยกแยะได้ดังนี้ เป็น ประชาชน เสียชีวิต 194 คน ทหาร 122 นาย ตำรวจ 99 นาย ฝ่ายปกครอง 12 คน ครู 4 คน จากตัวเลขที่ปรากฏได้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการก่อเหตุรุนแรงมีรูปแบบที่แบบไม่สนใจเป้าหมายของกลุ่มติดอาวุธ แต่อีกด้านหนึ่งก็สะท้อนประสิทธิภาพการคุมพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงเองด้วย (13 ปี ไฟใต้.. สถิติรุนแรงลด งบจ่อ3แสนล้าน ตั้ง "องค์กรพิเศษ"เพิ่ม, ออนไลน์, 2560)

3. สภาพแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลกระทบกับการสลายการบ่มเพาะ

หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงของรัฐต้องเข้าใจและระลึกรู้เสมอว่าสิ่งที่ดำเนินการเป็นการเผชิญกับปัญหาทางสังคมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มีรากฐานมาจากความเชื่อ ความศรัทธา ที่ผูกติดอยู่กับเชื้อชาติ ศาสนา และสำนึกทางประวัติศาสตร์ของชุมชนที่มีความแตกต่างเป็นอย่างมากจากห้วงยุคสงครามเย็น ซึ่งเป็นยุคของการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เมื่อขบวนการก่อความไม่สงบปฏิบัติการภายใต้รากฐานทางความคิดความเชื่อที่สอดคล้องกับสิ่งที่มีความเชื่อพื้นฐานของชุมชน จึงส่งผลให้การดำเนินการเมืองของรัฐที่ผ่านมา ยากยิ่งที่จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมองเข้าไปในชุมชนไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลามด้วยความรอบด้านเป็นพิเศษ เพื่อให้เห็นปมปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงให้มากที่สุด โดยเฉพาะวิถีชีวิตมลายูมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อทางศาสนาเป็นสำคัญ ซึ่งมีกระบวนการสร้างเสริมให้สังคมเข้มแข็งเป็นระบบและระเบียบโดยมีหลักชัดเจนดังนี้ (อับดุลชชะกูร์ย บิน ซาฟิอีย์ ดินอะ, 2549 : 28 - 34)

3.1 กรอบหลักกำหนดวิถีชีวิตชุมชนได้ยึดมั่นตามหลักศาสนาที่มีพื้นฐานสำคัญ 2 ประการคือ หลักศรัทธา 6 ประการ และหลักปฏิบัติ 2 ประการ คือ

3.1.1 กรอบของ “หลักความศรัทธา” (รูกันอิหม่าม) 6 ประการ ที่มุสลิมต้องเข้าใจเชื่อมั่นศรัทธา ได้แก่ 1) ศรัทธาว่าพระเจ้ามีจริง 2) ศรัทธาในมาลาอิกัต (เทียบได้กับทูตสวรรค์ในรูปของอรุพวิญญาณ) 3) ศรัทธาในคัมภีร์ที่อัลลอฮ์ ทั้งคัมภีร์เดิมและต่อมาอัลกุรอานเป็นคัมภีร์เล่มสุดท้าย 4) ศรัทธาในนบี ๆ (ศาสดา) และรอซูลุลลอฮ์ (ศาสนทูต) 5) ศรัทธาวันกิยามัต (วันสิ้นโลก) และ 6) ศรัทธาในตักดีร์ของอัลลอฮ์ (กฎกำหนดแห่งสภาพการณ์ Free Will and Predestination)

3.1.2 กรอบของ “หลักปฏิบัติ” (รูกันอิสลาม) 5 ประการ ได้แก่ 1) การตั้งจิตอธิษฐานกล่าว “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์และนบีมุฮัมมัดเป็นศาสนาทูตของพระองค์” 2) การละหมาดวันละ 5 เวลา 3) การถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน (ปีละ 1 เดือน) 4) การจ่ายซะกาต (ศาสนทาน) และ 5) การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ เมืองเมกกะประเทศซาอุดีอาระเบีย

3.2 สถานที่มัสยิดเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการชุมชนบทบาทของมัสยิดนอกจากจะเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนเป็นศัลยุตธรรม เพื่อพิจารณาไกล่เกลี่ยคดีความขึ้นต้นในชุมชนเป็นสถานที่ประชุมปรึกษาปัญหาและทางออกในเรื่องต่าง ๆ ในชุมชน รวมทั้งการจัดกิจกรรมงานบุญกุศลทั้งการเริ่มต้นชีวิตครอบครัว คือ การแต่งงาน การจัดกิจกรรมในวิถีชุมชนต่าง ๆ ตลอดจนเมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิตมัสยิดก็จะเป็นที่สุดท้ายที่จะนำศพไปรับการละหมาดขอพรจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ก่อนที่ร่างจะถูกฝังในกูโบร์ (สุสาน) ที่อยู่ใกล้กับมัสยิด บทบาทสำคัญของมัสยิด คือ การบริการด้านศึกษาแก่สมาชิกในชุมชน ทั้งในระดับพื้นฐานและวิทยาการขั้นสูง ทุกสัปดาห์จะมีการละหมาดในวันศุกร์ มีการกล่าวหรืออ่านคุฎบะฮ์ (คล้ายเทศนาธรรม) โดย “อิหม่ามหรือคอฎิบ” (ผู้นำของมัสยิด) เป็นการให้ความรู้ทางด้านศาสนา และการแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวของชุมชนประจำสัปดาห์ นอกจากนี้แล้วมัสยิดยังให้การสอนศาสนาพื้นฐาน (ฟิรฎูฮ์ยัณ) แก่เยาวชนในช่วงอายุ 5 - 12 ปี (นักเรียนระดับประถมศึกษา) ส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีการศึกษาทุกมัสยิด เรียกสถานศึกษานี้ว่า “โรงเรียนตาฎีกา” (TAman Didikan Kanak)

3.3 จัดสถาบันการศึกษาศาสนาเชิงลึก ระบบ “ปอเนาะ” มีการเรียนการสอนในวิชาที่เกี่ยวกับหลักศาสนา ความเชื่อ ความศรัทธา และแนวทางการปฏิบัติตามหลักศาสนาต่าง ๆ ตามรูปแบบที่เคยปฏิบัติมาเมื่อกว่า 500 ปี ที่ผ่านมา เป็นระบบการศึกษาที่มีการเคลื่อนไหวเป็นพลวัตร “ตลอดชีวิต” มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อรักษาพื้นฐานความมั่นคงด้าน “จริยธรรมและคุณธรรมทางศาสนา” เป็นหลักและเดินคู่ขนานกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่มุ่งความสำคัญด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว

3.4 วิถีวัฒนธรรมที่มีพื้นฐานศาสนาได้กำหนดบุคลิกความเป็นมุสลิม ทั้งเรื่องปัจเจกบุคคลและชุมชนโดยรวม ได้แก่ ภาษามลายู เป็นภาษาสำหรับการเขียนอธิบายความหมายของศาสนา และแนวทางการปฏิบัติต่างที่เรียกว่า “กิตายาวี” โดยใช้อักษรภาษาอาหรับเป็นภาษาอ่านในชุมชนชายแดน “มลายูยาวี” (การเรียกภาษาที่ถูกต้องคือภาษามลายูมิใช่ภาษายาวี) การถ่ายทอดและเผยแพร่ภาษามลายู นอกจากจะเป็นวันในครอบครัวและชุมชน แล้วยังเป็นภาษาสำหรับการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของชุมชนควบคู่กับภาษาไทยด้วย การแต่งตัวมีรากฐานตามพระคัมภีร์อิสลาม ปกปิดส่วนเว้าส่วนโค้งที่เป็นบ่อเกิดอารมณ์ทางเพศ ทั้งเพศเดียวและต่างเพศเรียกว่า “การคลุมฮิญาบ” การแต่งตัวสามารถบ่งบอกลักษณะทางเพศชัดเจนว่าเป็นชายหรือหญิง

3.5 งานบุญและการละเล่นบางกิจกรรมเป็นวิถีดั้งเดิมที่ตกทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมเก่าแก่ที่มีอิทธิพลพื้นฐานของวิถีฮินดู พราหมณ์ และความนิยมในสังคม ได้แก่ งานบุญ งานแต่ง มีกิจกรรมที่เป็นลักษณะฮินดู พราหมณ์ เช่น การทำบายศรี (bunga sirih) การป้อนข้าวเหนียวสี (ขาว แดง เหลือง ที่เรียกว่า Jemput Semangat) หรือการแห่ขบวนช้าง ตลอดจนการตกแต่งประดับประดาสถานที่ด้วยดอกไม้และสีอย่างสวยงาม งานกินน้ำชา (மாகาแต) เพื่อกุศลหรือช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น สร้างศาสนสถาน โรงเรียน สถานสาธารณณะ เป็นต้น

4. การก่อเหตุรุนแรงที่สำคัญในห้วงปี พ.ศ. 2559 ในพื้นที่ตำบลที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ห้วงปี พ.ศ. 2559 มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น รวมทั้งสิ้น 807 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 307 คน บาดเจ็บ 628 คน เป็นเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดจากขบวนการก่อเหตุรุนแรง จำนวน 348 เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ที่มีสาเหตุไม่ชัดเจน 268 เหตุการณ์ เป็นรูปแบบการก่อเหตุสูงสุด คือ การลอบยิง 628 เหตุการณ์ การลอบวางระเบิด 197 เหตุการณ์ และการก่อกวน 108 เหตุการณ์ ทั้งนี้เป็นเหตุการณ์รุนแรงที่ส่งผลกระทบกับการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษสรุปได้ดังนี้ (กอ.รมน.ภาค 4 สน., สรุปสถานการณ์ด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2559)

4.1 พื้นที่จังหวัดปัตตานีและ 4 อำเภอ จังหวัดสงขลา มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นจำนวน 362 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 133 คน และบาดเจ็บ 322 คน โดยมีเหตุการณ์รุนแรงที่ส่งผลกระทบกับการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จำนวน 11 ครั้งดังนี้

4.1.1 การลอบยิง

4.1.1.1 เมื่อ 22 มกราคม 2559 เวลา 1600 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด/ขนาด) ยิง จนท.ทพ. ขป.ร้อย.ทพ.4411 ฉก.ทพ.44 ที่ตั้งฐานปฏิบัติการวัดปทุมวาริ ในพื้นที่ บ.เตราะบอน ม.1 ต.เตราะบอน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี ขณะทำการลว.รปภ.ครู/เส้นทางในพื้นที่รับผิดชอบ เป็นเหตุให้ อส.ทพ. จำนวน 1 นาย ได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดบนทางหลวงหมายเลข 4074 ในพื้นที่ บ.สี่ดง ม.4 ต.เตราะบอน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี

4.1.1.2 เมื่อ 3 มีนาคม 2559 เวลา 1800 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด/ขนาด) ยิง/เผาอดีต ผกก.ยะรังฯ อายุ 82 ปี ขณะปั่นจักรยาน ออกกำลังกาย กระสุนถูกศีรษะ/ลำตัว เสียชีวิตในที่เกิดเหตุและใช้น้ำมันลาคศแล้วจุดไฟเผา เหตุเกิดใน บ.ปinya ลิมอ ม.3 ต./อ.ยะรังฯ

4.1.2 การลอบวางระเบิด

4.1.2.1 เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 1640 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่อง จนท.อส. อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี ขณะออกปฏิบัติหน้าที่ ลว.เส้นทางในพื้นที่รับผิดชอบ จากเหตุการณ์แรงระเบิดทำให้ จนท.อส. ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 2 นาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ปลักแตม ม.4 ต.ไทรทอง อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี

4.1.2.2 เมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 1235 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่องประกอบในรถยนต์ ร้านอาหารมิตตัง (อยู่ติดกับที่ตั้ง ฐานปฏิบัติการ มว.ฉก.นพพ.11) แรงระเบิดทำให้จนท.ทหาร ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 1 นาย จนท.ตร. ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 6 นาย และราษฎรได้รับบาดเจ็บ จำนวน 4 คน เหตุเกิดบริเวณลานจอดรถ ของร้านอาหารมิตตัง ในพื้นที่ บ.งาแม่ ม.4 ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี

4.1.2.3 เมื่อ 11 เมษายน 2559 เวลา 1730 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุวางระเบิดแสวงเครื่องประกอบใน รถ จยย. บริเวณหน้าสถานีรถไฟ อ.จะนะ จ.สงขลา ขณะ จนท.ตร.สภ.จะนะ ขับรถยนต์กระบะของทางราชการ ลว.ตรวจสอบ พื้นที่รับผิดชอบในระหว่างขับเข้ามาจอดอยู่บริเวณ หน้าสถานีรถไฟจะนะ ได้เกิดเหตุระเบิด ทำให้ จนท.ตร. เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ จำนวน 1 นาย ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 1 นาย และราษฎรถูกสะเก็ดระเบิด เสียชีวิต จำนวน 1 คน และได้รับบาดเจ็บ จำนวน 7 คน

4.1.2.4 เมื่อ 26 มิถุนายน 2559 เวลา 1900 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่องในพื้นที่ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี จำนวน 3 จุด และวางเพลิง จำนวน 1 จุด คือ จุดที่ 1 เมื่อเวลา 1900 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่อง ตู้ ATM ธนาคาร ธกส. ในพื้นที่ บ.ปinya ลิมอ ม.3 ต./อ.ยะรังฯ แรงระเบิดทำให้ตู้ ATM ได้รับความเสียหาย ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ จุดที่ 2 เมื่อเวลา 1924 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิด แสวงเครื่องบริเวณแยกบาชาวะเซ็ง แรงระเบิดทำให้ จนท.ตร. บาดเจ็บ จำนวน 1 นาย เหตุเกิด ในพื้นที่ บ.บาชาวะเซ็ง ม.2 ต.ปิตุมุติ อ.ยะรังฯ จุดที่ 3 เมื่อเวลา 2015 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่องด้านหน้าธนาคารอิสลาม เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ปinya ลิมอ ม.3 ต./อ.ยะรังฯ ไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ จุดที่ 4 เมื่อเวลา 2000 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) เผารถแบ็คโฮ ของบริษัทเจียรปรีชา บริษัทรับเหมาก่อสร้างเส้นทางหน้า รพ.ยะรัง บนทางหลวง หมายเลข 410 ทำให้รถแบ็คโฮ ได้รับความเสียหาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.บาชาวะเซ็ง ม.2 ต.ปิตุมุติ อ.ยะรังฯ

4.1.2.5 เมื่อ 5 กรกฎาคม 2559 เวลา 1000 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่องประกอบรถยนต์ บริเวณ ด่านตรวจจกาะหม้อแกง บนทางหลวงหมายเลข 43 (ปัตตานี - หาดใหญ่) แรงระเบิด ทำให้ จนท.ตร.นพพ.สภ.ปัตตานี เสียชีวิต จำนวน 1 นาย ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 2 นาย

4.1.3 การเผาทำลาย

4.1.3.1 เมื่อ 3 เมษายน 2559 เวลา 0630 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) เผากล้องวงจรปิด (CCTV) จำนวน 2 ตัว ซึ่งเป็นกล้องวงจรปิดของ กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย โดยใช้ยาง รถ จยย. เป็นเชื้อเพลิงในการเผา ทำให้กล้องวงจรปิด ได้รับความเสียหาย จำนวน 2 ตัว เหตุเกิดในพื้นที่ บ.นาจะแหน ม.5 ต.จะแหน อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา

4.1.3.2 เมื่อ 16 เมษายน 2559 เวลา 1930 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุวางเพลิงเผาตู้ควบคุมสัญญาณโทรศัพท์ ได้รับความเสียหาย เหตุเกิด ในพื้นที่ บ.ฝาง ม.3 ต.ตาแกะ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

4.1.3.3 เมื่อ 13 กรกฎาคม 2559 เวลา 0700 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) เผากล้องวงจรปิด CCTV จำนวน 2 จุด ได้รับความเสียหาย เหตุเกิดในพื้นที่ ต.ไทรทอง อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี ได้แก่ จุดที่ 1 रिมนนบริเวณตรงข้ามทางเข้า รร.อัครปิยะห์ ในพื้นที่ บ.โคกนิบง ม.1ต.ไทรทอง อ.ไม้แก่นฯ กล้องวงจรปิด CCTV เสียหาย จำนวน 4 ตัว จุดที่ 2 บริเวณ สี่แยกในพื้นที่ บ.คูวัง ม.3 ต.ไทรทอง อ.ไม้แก่นฯ กล้องวงจรปิด CCTV เสียหาย จำนวน 2 ตัว

4.1.3.4 เมื่อ 16 สิงหาคม 2559 เวลา 0250 และ 1640 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุเผากล้องวงจรปิด CCTV จำนวน 2 จุด ได้รับความเสียหาย เหตุเกิด ในพื้นที่ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี ได้แก่ จุดที่ 1 เวลา 0250 เสไฟฟ้าตรงข้ามสำนักงานเทศบาลตำบลยะรัง ในพื้นที่ บ.ปายอเกาะสุเม็ง ม.4 ต./อ.ยะรัง ฯ ได้รับความเสียหาย จำนวน 3 ตัว จากการตรวจสอบ ที่เกิดเหตุ พบยางรถ จยย. จำนวน 1 ชิ้น และเศษชิ้นส่วนผ้าชุบน้ำมัน ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการก่อเหตุ จุดที่ 2 เวลา 1640 เสไฟฟ้าบริเวณ ทางโค้งแยกบือแนก้อย ในพื้นที่ บ.ปรีดี ม.3 ต.ประจัน อ.ยะรัง ฯ ได้รับความเสียหาย จำนวน 2 ตัว

4.2 พื้นที่ จ.ยะลา มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น 178 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 77 คน และบาดเจ็บ 90 คน โดยมีเหตุการณ์รุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จำนวน 14 ครั้ง ดังนี้

4.2.1 การลอบยิง

4.2.1.1 เมื่อ 13 มกราคม 2559 เวลา 0650 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืนยิงหญิงไทยพุทธลูกจ้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต.ต.นาปะปูเต๊ะฯ ขณะขับขี่รถ จยย. (ไม่ทราบยี่ห้อ/หมายเลขทะเบียน) บนถนนภายในหมู่บ้าน เพื่อเดินทางไปทำธุระส่วนตัว กระสุนลูกปืน 2 นัด เสียชีวิตในที่เกิดเหตุ พฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เสียชีวิต เป็นผู้ที่คอยแจ้งข่าวสารให้กับ จนท.ฯ เหตุเกิด ในพื้นที่ บ.ต.นาปะปูเต๊ะใน ม.9 ต.ต.นาปะปูเต๊ะ อ.บันนังสตาฯ

4.2.1.2 เมื่อ 13 มีนาคม 2559 ห้วงเวลา 1930 - 2000 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุสร้างสถานการณ์ในพื้นที่ จ.ยะลา จำนวน 5 จุด ได้แก่ จุดแรก เมื่อเวลา 1930 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด/ขนาด) ยิงใส่ฐาน จนท.อส. ชคต.ต.นาปะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา เบื้องต้นไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ต.นาปะปูเต๊ะ ม.4 ต.ต.นาปะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา จุดที่ 2 เมื่อเวลา 1940 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืนยิงใส่แพลตฟอร์ม จนท.ตร.สภ.ลำใหม่ อ.เมือง จ.ยะลา เบื้องต้นไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ต้นพิบูล ม.6 ต.ลำใหม่ อ.เมืองฯ จุดที่ 3 เมื่อเวลา 1950 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืนยิงใส่ฐาน จนท.อส.ชคต.กาตอง อ.ยะหา จ.ยะลา เบื้องต้นไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บ

เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ปะแตรู ม.5 ต.กาตอง อ.ยะหาฯ จุดที่ 4 เมื่อเวลา 1950 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืนยิงใส่จุดตรวจ/จุดสกัด จนท.อส.ชคต.ต.ยุโรป.เมือง จ.ยะลา จากเหตุการณ์ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ยุโรป ม.1 ต.ยุโรป.เมืองจว.ยะลา และจุดที่ 5 เมื่อเวลา 2000 เกิดเหตุกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงใช้อาวุธปืนยิงก่อความวุ่นทางหลวงหมายเลข 410 ในพื้นที่ อ.ธารโต จ.ยะลา จำนวน 2 จุด คือ บริเวณหัวสะพานใกล้น้ำตกธารโต และค่ายทหาร (ค่ายพยัคฆ์) บ.หน้าเกษตร ม.2 ต./อ.ธารโตฯ ประมาณ 10 นัด และใกล้ รร.บ้านบ่อหิน บ.บ่อหิน ม.11 ต.บ้านแห อ.ธารโตฯ ยิงปืนขึ้นฟ้าประมาณ 8 นัด

4.2.1.3 เมื่อ 8 เมษายน 2559 เวลา 2000 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้เครื่องยิงลูกระเบิด เอ็ม 79 ยิงใส่ฐานปฏิบัติการ จนท.ทหาร ร้อย.ร.1743 ตั้งฐานปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ บ.ตันหยง (บ้านสาขา บ.บาเจาะ) ม.2 ต.บาเจาะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา และเผายางรถยนต์ เป็นเหตุให้ กำลังพล ร้อย.ร.1743 ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 1 นาย ถูกสะเก็ดระเบิดที่แผ่นหลังสะโพกแขนขวา และขาขวาที่อ่อนล่าง

4.2.1.4 เมื่อ 8 สิงหาคม 2559 เวลา 0100 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ยิงเครื่องยิงลูกระเบิด เอ็ม 79 จำนวน 3 ลูก ใส่ฐานปฏิบัติการ จนท.ทหาร ฉก.ยะลา 12 ในพื้นที่ บ.สาเก ม.1 ต./อ.กรงปินังฯ เป็นเหตุให้ จนท. ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 3 นาย

4.2.2 การลอบวางระเบิด

4.2.2.1 เมื่อ 29 ตุลาคม 2558 เวลา 1930 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุเผายางรถยนต์และวางระเบิดในพื้นที่ จ.ยะลา เป็นเหตุให้ไฟฟ้าดับในหลายพื้นที่ ได้แก่ 1) เผายางรถยนต์บริเวณทางหลวงหมายเลข 410 พื้นที่ อ.บันนังสตา 2) เผายางรถยนต์บริเวณพื้นที่ ต.โกตาบารู อ.รามันฯ 3) เผายางรถยนต์ในพื้นที่ ต.ปะแตร อ.ยะหา 4) เกิดระเบิดบริเวณสะพานท่าสาป อ.เมือง 5) เกิดเหตุระเบิดบริเวณโรงไฟฟ้าบ้านพงยือไร อ.เมือง 6) เกิดเหตุระเบิดบริเวณเสาไฟฟ้า ในพื้นที่ บ.จาหั่น ม.6 ต.พร่อน อ.เมือง ระเบิดเสาไฟฟ้า จำนวน 2 จุด เสาไฟหัก จำนวน 1 ต้น 7) เกิดเหตุระเบิดพื้นที่ อ.ยะหา 8) เกิดเหตุระเบิดพื้นที่ อ.รามัน 9) เกิดเหตุระเบิดเสาไฟฟ้า บริเวณพื้นที่ ต.ถ้ำทะลุ อ.บันนังสตา 10) เกิดเหตุเพลิงไหม้ อบต.ต.นาปะเฒาะ อ.บันนังสตา 11) เกิดเหตุระเบิดเสาไฟฟ้าในพื้นที่ บ.กม.39 ม.6 ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง ทำให้เสาไฟฟ้าหัก จำนวน 1 ต้น ไฟฟ้าในพื้นที่ ต.อัยเยอร์เวง ดับและมีวัตถุต้องสงสัยอยู่ใกล้ๆ บริเวณที่เกิดเหตุ จำนวน 1 ลูก

4.2.2.2 เมื่อ 29 ตุลาคม 2558 ห้วงเวลา 1930 -2100 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุวางระเบิดแสวงเครื่อง และเผายางรถยนต์ ในพื้นที่ จ.ยะลา จำนวนหลายแห่ง คือ ในพื้นที่ อ.เมือง จำนวน 5 จุด ได้แก่ วางระเบิดแสวงเครื่องบริเวณคอสะพานท่าสาป ถนนเพชรเกษม ในพื้นที่ บ.ท่าสาป ม.1 ต.ท่าสาป อ.เมือง วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้าบริเวณใกล้สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ถนนสาย 15 ต.สะเตง อ.เมือง วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้า บริเวณ หน้าสุสานจีน ต.บันนังสาเรง อ.เมืองฯ วางระเบิดแสวงเครื่อง บริเวณรอยต่อโกตาบารู - เมืองยะลา ในพื้นที่ บ.โบก ม.5 ต.บูตี อ.เมืองฯ วางระเบิดแสวงเครื่องบริเวณเสาไฟฟ้า ในพื้นที่ บ.จาหั่น ม.6 ต.พร่อน อ.เมือง จำนวน 2 จุด เสาไฟฟ้าเสียหาย 1 ต้น ในพื้นที่ อ.รามัน จำนวน 4 จุด ได้แก่ วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้า บริเวณ โค้งแม่ชี ในพื้นที่ บ.พงยือเร๊ะ ม.3 ต.กาบูกอ เกาะ อ.รามัน วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้า บริเวณ โรงงานชัยรัตน์ ในพื้นที่ บ.ตลาดล่าง ม.6 ต.กาบูกอเกาะ อ.รามัน วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้า

บริเวณสุสานจีน บ.ตลาดล่าง ม.6 ต.กาบูกอง อ.รามันฯ เผายางรถยนต์ ในพื้นที่ ต.โกตาบารู อ.รามัน ในพื้นที่ อ.บันนังสตา จำนวน 6 จุด ได้แก่ วางเพลิงอาคารอเนกประสงค์ อบต.ต.นาเนาะปูเต๊ะ ในพื้นที่ บ.ท่าบ ม.5 ต.ต.นาเนาะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา ซึ่งใช้เป็นห้องประชุม และเก็บอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ เป็นเหตุให้อาคารได้รับความเสียหายบางส่วน เผายางรถยนต์บริเวณถนนสาย 410 ในพื้นที่ บ.ปีแซคละ ม.8 ต.ต.ลิ่งชัน อ.บันนังสตา วางระเบิดแสวงเครื่องในพื้นที่ บ.บาตูตาโมง (บ้านสาขา บ.บันนังปูโบ) ม.3 ต.ถ้ำทะลุ อ.บันนังสตา จำนวน 4 จุด ในพื้นที่ อ.กรงปินัง จำนวน 1 จุด ได้แก่ วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้าบริเวณคอสพานสายบ้านฆอรรอราแม - บ้านสะเอะ ในพื้นที่ บ.กะดู่โต๊ะ ม.3 ต.สะเอะ อ.กรงปินัง ในพื้นที่ อ.กาบัง จำนวน 2 จุด ได้แก่ วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้า บริเวณ หัวสะพานบ้านยี่อ้ง ในพื้นที่ บ.นาซาตาแป ม.8 ต./อ.กาบัง จำนวน 2 จุด เป็นเหตุเสาไฟฟ้า ได้รับความเสียหาย จำนวน 3 ต้น ในพื้นที่ อ.ยะหา จำนวน 4 จุด ได้แก่ วางระเบิดแสวงเครื่องเสาไฟฟ้า ในพื้นที่ บ.พงลุกา ม.3 ต./อ.ยะหา จำนวน 2 ต้น เผายางรถยนต์ ในพื้นที่ บ.บายอ ม.1 ต.ปะแต อ.ยะหา เผายางรถยนต์ ในพื้นที่ บ.ปะแต ม.6 ต.ปะแต อ.ยะหา เผายางรถยนต์ ในพื้นที่ บ.กาโต๊ะ ม.7 ต.ปะแต อ.ยะหา ในพื้นที่ อ.ธารโตจำนวน 1 จุด ได้แก่ วางระเบิดแสวงเครื่อง ในพื้นที่ บ.ลูไละสนียะ ม.8 ต.บ้านแห อ.ธารโต ในพื้นที่ อ.เบตง จำนวน 1 จุด ได้แก่ วางระเบิดเสาไฟฟ้าในพื้นที่ บ.กม.39 ม.6 ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง จำนวน 3 ลูก ระเบิดทำงาน จำนวน 1 ลูก ทำให้เสาไฟฟ้าหัก จำนวน 1 ต้น สามารถกู้ได้ จำนวน 2 ลูก ลักษณะการประกอบระเบิดไว้ในท่อเหล็กทรงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 6 นิ้ว ยาวประมาณ 10 นิ้ว เชื่อมต่อเหล็กทรงกลม ประมาณ 1 ซม. สำหรับยึดติดกับเสาไฟฟ้า

4.2.2.3 เมื่อ 30 ตุลาคม 2558 เวลา 0750 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่อง จนท.ตร.สภ.ลำใหม่ ขณะ ลว. เส้นทางโดยรถยนต์กระบะหุ้มเกราะ ยี่ห้อฮิซุซึ สีขาว/แดง ของทางราชการ เป็นเหตุให้ จนท.ตร. ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 3 นาย เหตุเกิดบน ทางหลวงชนบท ยะลา - ลำใหม่ ในพื้นที่ บ.ควน ม.5 ต.พร่อน อ.เมือง จ.ยะลา

4.2.2.4 เมื่อ 1 พฤศจิกายน 2558 เวลา 0815 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่อง จนท.ทหาร ร้อย.ร. 7053 ฉก.ยะลา 15 ขณะ ลว. เส้นทางด้วยการเดินเท้าเป็นเหตุให้กำลังพล 1 นาย ได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดบริเวณสามแยก รร.บ้านบาเจาะ ในพื้นที่ บ.บาเจาะ ม.2 ต.บาเจาะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา

4.2.3 การเผาทำลาย

4.2.3.1 เมื่อ 4 กรกฎาคม 2559 เวลา 2010 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุเผาเผายางรถยนต์และวางเพลิงเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ ในพื้นที่ ต.ท่าสาป อ.เมือง จ.ยะลา จำนวน 2 จุด คือ จุดแรกวางเพลิงเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ดีแทค ตั้งอยู่ริมทางหลวง หมายเลข 418 ยะลา - ปัตตานี ในพื้นที่ บ.ลิมุด ม.3 ต.ท่าสาป อ.เมือง จุดที่ 2 เผายางรถยนต์ บนทางหลวงหมายเลข 418 ยะลา - ปัตตานี ในพื้นที่ บ.สาคอม.4 ต.ท่าสาป อ.เมืองฯ

4.2.3.2 เมื่อ 8 สิงหาคม 2559 เวลา 0100 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) เผาเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ระบบ GSM ได้รับความเสียหาย (ใช้การไม่ได้) และ ฟันสี่สเปร์ย (สีแดง) บนพื้นถนน มีข้อความว่า PATANEE MERDAKA เหตุเกิดในพื้นที่ บ.กม.36 ม.3 ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง จ.ยะลา

4.2.3.3 เมื่อ 8 สิงหาคม 2559 เวลา 0100 - 0330 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ก่อเหตุในพื้นที่ จ.ยะลา จำนวน 21 จุด เป็นเหตุให้ จนท.ทหาร ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 3 นาย ได้แก่ ในพื้นที่ อ.รามัน จำนวน 6 จุด คือ เฉาก๊องวงจรถัดบริเวณชุมประตูบนเส้นทางในพื้นที่ บ.เขาะ (บ้านสาขา บ.โกตาบารู) ม.1 ต.โกตาบารู ในพื้นที่ อ.รามัน จำนวน 4 จุด ก๊องวงจรถัดได้รับความเสียหาย จำนวน 6 ตัว ในพื้นที่ อ.บันนังสตา จำนวน 7 จุด คือ เฉาก๊องวงจรถัดบริเวณริมเส้นทางหลวงหมายเลข 410 จำนวน 1 ตัว ในพื้นที่ บ.ปาลอบาโต๊ะ ม.13 ต.ตลิ่งชัน อ.บันนังสตา เฉาก๊องไฟฟ้บริเวณริมทางหลวงชนบท ปาลอบาโต๊ะ - กือลอง จำนวน 2 จุด ในพื้นที่ บ.ปอเนาะป่าไผ่ พิกัด (บ้านสาขา บ.ปาลอบาโต๊ะ) ม.13 ต.ตลิ่งชัน อ.บันนังสตา เฉาก๊องส่งสัญญาณโทรศัพท์ TOT จำนวน 1 ต้น ในพื้นที่ บ.ตาดะปูเต๊ะ ม.4 ต.ตาดะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา เฉาก๊องสายสัญญาณโทรศัพท์ TOT ในพื้นที่ บ.ท่านบม.5 ต.ตาดะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา เฉาก๊องสายสัญญาณโทรศัพท์ TOT ในพื้นที่ บ.กาสั่ง ม.3 ต.ตาดะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา ในพื้นที่ อ.กรงปินัง จำนวน 2 จุด ได้แก่ เฉาก๊องสัญญาณโทรศัพท์ ระบบ AIS จำนวน 1 ต้น และเฉาก๊องไฟฟ้า จำนวน 1 ต้น เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.กรงปินังม.7 ต./อ.กรงปินัง

4.2.3.4 เมื่อ 4 กันยายน 2559 เวลา 0720 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางเพลิงเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ทรูมูฟ) ทำให้เสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ได้รับความเสียหาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ดุซง ม.2 ต.พร่อน อ.เมือง จ.ยะลา

4.2.3.5 เมื่อ 6 กันยายน 2559 เวลา 0130 ผู้ก่อเหตุรุนแรงได้วางเพลิงเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ (เอไอเอส) ทำให้เสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ได้รับความเสียหายเหตุเกิดในพื้นที่ บ.สะโต ม.5 ต.อาซ่อง อ.รามัน จ.ยะลา

4.2.3.6 เมื่อ 9 กันยายน 2559 เวลา 0430 ผู้ก่อเหตุรุนแรงได้วางเพลิงเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบดีแทค (DTAC) ทำให้เสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ได้รับความเสียหาย ประมาณ 90% พร้อมกับขว้างป้ายผ้าสีขาว ขนาด 1x1.5 เมตร เขียนด้วยลายมือตัวหนังสือเมจิกสีแดง โดยมีข้อความว่า “ไม่เกี่ยวข้องอย่าเสือก เตือนแล้วนะ” เหตุเกิดในพื้นที่ บ.พงลุกา ม.3 ต./อ.ยะหา จ.ยะลา

4.3 พื้นที่ จ.นราธิวาส มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น 270 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 97 คน และบาดเจ็บ 210 คน โดยมีเหตุการณ์รุนแรงที่ส่งผลกระทบกับการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จำนวน 14 ครั้ง ดังนี้

4.3.1 การลอบยิง

4.3.1.1 เมื่อ 29 ธันวาคม 2558 เวลา 1130 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม) จำนวน 8 คน แต่งกายคล้าย จนท.ทพ. พร้อมอาวุธปืนยาว (ไม่ทราบชนิด) ครบมือ บุกเข้าไปในสำนักงาน อบต.ร่มไทร อ.สุคีริน จ.นราธิวาส จับตัว ปลัด อบต.ร่มไทรฯ โดยจับมัดมือไขว้หลัง แล้วใช้อาวุธ ปพ. ขนาด 9 มม. จ่อยิงที่ท้ายทอย จำนวน 1 นัด เสียชีวิตในพื้นที่เกิดเหตุ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ลูโบ๊ะลาเซาะ ม.1 ต.ร่มไทร อ.สุคีริน จากการตรวจสอบทราบว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเดินมาจากด้านข้าง สำนักงาน อบต. และจับพนักงาน อบต. ที่เป็นผู้หญิง ใช้อาวุธ ปพ. จ่อที่ศีรษะไว้แล้วปล่อยตัวพนักงาน อบต. คนอื่น ๆ ที่เป็นชาวมุสลิมออกมาจาก อบต. จากนั้นก็จับตัว นายบุญเลิศฯ ซึ่งเป็นไทยพุทธเพียงคนเดียวแล้วยิงจนเสียชีวิต เป็นการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง ต่อมาเวลา 1140 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน)

วางระเบิดแสวงเครื่องริมทางหลวงหมายเลข 4115 สาย สุคีริน - ดุขงญอ ในพื้นที่ บ.ไอร์ปือนา (บ้านสาขา บ.น้ำใส) ม.3 ต.เกียร์ อ.สุคีรินฯ เพื่อสกัดกั้น จนท.ตร.สภ.สุคีรินฯ ขณะเดินทางเข้าตรวจสอบ ที่เกิดเหตุ ยิงปลัด อบต.ร่มไทร แรงระเบิดทำให้รถยนต์ของ จนท.ได้รับความเสียหายเล็กน้อย ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ไอร์ปือนา (บ้านสาขา บ.น้ำใส) ม.3 ต.เกียร์ อ.สุคีริน ต่อมาเวลา 1235 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ยิง จนท.ชุด EOD ตร.นพ.ภ.จว.น.ธ. ขณะขับรถยนต์อยู่บนถนนสายสุคีริน - ดุขงญอ ในพื้นที่ บ.เมาะตาโก๊ะ ม.4 ต.ผดุงมาตร อ.จะแนะ จ.นราธิวาส เพื่อเข้าตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงวางระเบิด จนท.ตร.สภ.สุคีริน ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.เมาะตาโก๊ะ ม.4 ต.ผดุงมาตร อ.จะแนะ

4.3.1.2 เมื่อ 13 มีนาคม 2559 ห้วงเวลา 1600 - 1700 ผู้ก่อเหตุรุนแรง ได้ก่อเหตุในพื้นที่ อ.เงาะไอร่อง จ.นราธิวาส จำนวน 3 เหตุการณ์ เหตุการณ์แรก เมื่อเวลา 1600 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด/ขนาด) ยิง จนท.ตร.นพ.เงาะไอร่อง ชุด รปภ.สถานีรถไฟ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บเหตุเกิดบริเวณ สถานีรถไฟเงาะไอร่อง ม.1 ต.จวบ อ.เงาะไอร่อง จ.นราธิวาส เหตุการณ์ที่ 2 เมื่อเวลา 1610 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) เข้าโจมตีฐานปฏิบัติการ ร้อย.ทพ.4816 ฉก.ทพ.48 ที่ตั้ง บ.เงาะไอร่อง ม.1 ต.จวบ อ.เงาะไอร่อง จ.นราธิวาส จากเหตุการณ์ทำให้ จนท. ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 7 นาย ทั้งหมดถูกนำตัวส่ง รพ.เงาะไอร่อง เหตุเกิดบริเวณฐานปฏิบัติการ ร้อย.ทพ.4816 ฉก.ทพ.48 บ.เงาะไอร่อง ม.1 ต.จวบ อ.เงาะไอร่อง เหตุการณ์ที่ 3 เมื่อเวลา 1708 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสวงเครื่อง บริเวณคอสสะพานในพื้นที่ บ.ยานิง ม.2 ต.จวบ อ.เงาะไอร่อง จ.นราธิวาส จากเหตุการณ์ทำให้คอสสะพานได้รับความเสียหายไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ยานิง ม.2 ต.จวบ อ.เงาะไอร่อง จ.นราธิวาส

4.3.1.3 เมื่อ 4 มิถุนายน 2559 เวลา 2345 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ขับรถยนต์ (ไม่ทราบยี่ห้อ/หมายเลขทะเบียน) จำนวน 2 คัน เป็นพาหนะ ใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด/ขนาด) ยิง ฌอบ.ผช.พรส.อส.ทพ. และราษฎร ขณะกำลังช่วยกันชุดบ่อน้ำดื่ม/น้ำใช้ ภายในหมู่บ้าน เป็นเหตุให้ จนท. เสียชีวิต จำนวน 2 คน ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 1 คน และราษฎร บาดเจ็บ 2 คน เหตุเกิดบริเวณเส้นทางภายในหมู่บ้าน ก่อนถึง รร.บ้านบาโงดุดุง ในพื้นที่ บ.บาโงดุดุง ม.6 ต.จวบ อ.เงาะไอร่อง จ.นราธิวาส

4.3.2 การลอบวางระเบิด

4.3.2.1 เมื่อ 8 ตุลาคม 2558 เวลา 1040 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิด จนท.ทหาร ชป.มว.ลว.2 ร้อย.ม.(ลว.) 4 สนับสนุน ฉก.นราธิวาส ขณะ ลว. เส้นทางด้วย รบ.หุ้มเกราะ (ฮัมวี) จำนวน 2 คัน เป็นเหตุให้ จนท. ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 2 นาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ศาลา ม.4 ต.จวบ อ.เงาะไอร่อง จ.นราธิวาส

4.3.2.2 เมื่อ 10 ตุลาคม 2558 เวลา 1135 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิด จนท.ตร.สภ.จะแนะ ขณะเดินทางกลับที่ตั้งด้วย รบ. จำนวน 1 คัน เป็นเหตุให้ จนท. บาดเจ็บ 2 นาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ชา ม.2 ต.กาลิซา อ.ระแงะ จ.นราธิวาส

4.3.2.3 เมื่อ 19 พ.ย.58 เวลา 1305 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิด จนท.ทพ.ร้อย.1110 ฉก.ทพ.11 ที่ตั้ง บ.เจ๊ะเหม.3 ต./อ.แว้ง จ.นราธิวาส ขณะชุด ลว. เส้นทางนำกำลังพล จำนวน 6 นาย โดยใช้รถยนต์กระบะ จำนวน 1 คัน อยู่บริเวณถนนหมายเลข 4115 สาย อ.แว้ง-อ.สุคีริน จ.นราธิวาส แรงระเบิดทำให้ จนท.ทพ.ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 6 นาย เกิดเหตุบริเวณ ถนนหมายเลข 4115 สาย อ.แว้ง - อ.สุคีริน ในพื้นที่ บ.กรือซอ ม.4 ต./อ.แว้ง จ.นราธิวาส

4.3.2.4 เมื่อ 26 พฤศจิกายน 2558 เวลา 1335 ผู้ก่อเหตุรุนแรง ได้วางระเบิด จนท.ตร.สภ.รือเสาะ จ.นราธิวาส ขณะขับรถยนต์ออกปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ซึ่งได้ชุกซ่อนระเบิดไว้บริเวณกอไม้ประดับตรงซุ้มประตูทางเข้าสวนกาญจนภิเษก น้ำหนักประมาณ 5 กก. จากเหตุการณ์ทำให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บ จำนวน 2 คน จากการตรวจสอบที่เกิดเหตุ พบภาชนะบรรจุระเบิดเป็นกล่องเหล็กขึ้นรูป โดยพื้นผิวบางส่วนมีการเจาะรูเพื่อให้เป็นสะเก็ดเมื่อเกิดการระเบิด ลักษณะการทำงานเลียนแบบระเบิดเคลย์ไมร์ดัดแปลงจุดชนวนด้วยวิทยุสื่อสาร TYT+DTMF พบชิ้นส่วน Battery ขนาด 1.5 โวลต์ และ 9 โวลต์ และชิ้นส่วนสะเก็ดระเบิดเป็นเหล็กเส้น ขนาด 6 มม. ตัดท่อน เหตุเกิดบริเวณประตูทางเข้าสวนกาญจนภิเษก ถ.รือเสาะ - สนองกิจ บ.ยะบะ ม.3ต./อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส

4.3.2.5 เมื่อ 7 ธันวาคม 2558 เวลา 0820 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ลอบวางระเบิด จนท.ตร.สภ.สุโหงปาตี ปฏิบัติหน้าที่ รพ.ภ.ครู ขณะเดินทางด้วยรถยนต์กระบะของทางราชการ แรงระเบิดทำให้รถยนต์ได้รับความเสียหาย (ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ) เหตุเกิดบนทางหลวงหมายเลข 4056 นราธิวาส - สุโหงปาตีในพื้นที่ บ.โอบาตุ ม.4 ต.โต๊ะเต็ง อ.สุโหงปาตี จ.นราธิวาส

4.3.2.6 เมื่อ 23 ธันวาคม 2558 เวลา 0005 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ได้วางระเบิด ชป.ลว.ร้อย.ร.15113 ฉก.นราธิวาส 30 ขณะขับรถยนต์ออกปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ แรงระเบิดทำให้ จนท. ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 7 นาย ถูกนำตัวส่ง รพ.รือเสาะ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.นาดา ม.3 ต./อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส

4.3.2.7 เมื่อ 17 มีนาคม 2559 เวลา 0745 เกิดเหตุกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสงเครื่อง จนท.ชป.รพ.ภ.ครู/เส้นทาง มว.ปล.ที่ 2 ฉก.นราธิวาส 32 (นย.) เป็นเหตุให้ จนท. เสียชีวิต จำนวน 1 นาย ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 1 นาย ถูกนำตัวส่ง รพ.นราธิวาสฯ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ตันหยง ม.4 ต.บาเราะใต้ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

4.3.2.8 เมื่อ 4 มีนาคม 2559 เวลา 0820 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ได้วางระเบิด และยิง จนท.อส.อ.ระแงะ จ.นราธิวาส ชุด รพ.ภ.ครู โรงเรียนบ้านท่าบ ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย 2 นาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.ร้อน ม.2 ต.ตันหยงมัส อ.ระแงะฯ

4.3.2.9 เมื่อ 13 มีนาคม 2559 เวลา 1915 - 14 มี.ค.59 เวลา 0100 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม) ได้ก่อเหตุในพื้นที่ อ.เจาะไอร้อง และ อ.สุโหงปาตี จ.นราธิวาส จำนวน 7 จุด ได้แก่ ในพื้นที่ อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส เมื่อ 14 มีนาคม 2559 เวลา 0010 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม) ได้วางระเบิดแสงเครื่องและซุ่มยิง จนท.ชคต.มะรือโบออก ขณะ ลว.เส้นทาง ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุเกิดในพื้นที่ บ.มะรือโบออก ม.1 ต.มะรือโบออก อ.เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส ในพื้นที่ อ.สุโหงปาตี จ.นราธิวาส จำนวน 6 เหตุการณ์ เหตุการณ์แรก เมื่อเวลา 1915 ได้เกิดเหตุใช้อาวุธปืนยิงใส่ที่ตั้งฐาน ชคต.โต๊ะเต็ง ในพื้นที่ บ.โต๊ะเต็ง ม.1โต๊ะเต็ง อ.สุโหงปาตีฯ ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุการณ์ที่ 2 เมื่อเวลา 1915 ได้เกิดเหตุวางระเบิด จนท.ตร.ชุดเคลื่อนที่เร็ว สภ.สุโหงปาตี ขณะปฏิบัติหน้าที่ ลว. ด้วยรถยนต์กระบะ บนถนนจารุเสถียร ในพื้นที่ เขตเทศบาลตำบลปะลูลู อ.สุโหงปาตีฯ เป็นเหตุให้รถยนต์กระบะของทางราชการ ได้รับความเสียหาย ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุการณ์ที่ 3 เมื่อ เวลา 1915 ได้เกิดเหตุวางระเบิดบริเวณโคนเสาไฟฟ้าริมทางหลวงหมายเลข 4193 ในพื้นที่ บ.กัว ม.5 ต.ริโก้ อ.สุโหงปาตี จ.นราธิวาส จากเหตุการณ์เป็นเหตุให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บ 1 คน เหตุการณ์ที่ 4 เมื่อเวลา 1930 ได้เกิดเหตุวางระเบิดแสงเครื่องประกอบกับรถ จยย. บริเวณ

ถ.สุขาภิบาล 3 ไกล่ฐานปฏิบัติการชุดสันติสุขที่ 404 ในพื้นที่ เขตเทศบาลตำบลปะลฐุ อ.สุโขทัย จากเหตุการณ์ ประชาชนได้รับบาดเจ็บ 1 คน เหตุการณ์ที่ 5 เมื่อเวลา 1930 ได้เกิดเหตุวางระเบิด แสงเครื่อง บริเวณ ถ.จารุเสถียร ในพื้นที่ บ.โอบาตุ ม.4 ต.โตะเต็ง อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ เหตุการณ์ที่ 6 เมื่อเวลา 1930 ได้เกิดเหตุวางระเบิดแสงเครื่อง บริเวณ ถ.จารุเสถียร ใกล้กับศูนย์วิจัยยางนราธิวาส ในพื้นที่ บ.จือแร ม.1 ต.ริโก้ อ.สุโขทัย จากเหตุการณ์ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ

4.3.2.10 เมื่อ 31 พฤษภาคม 2559 เวลา 1600 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) ได้วางระเบิดแสงเครื่องและใช้อาวุธ ปลาย.เอ็ม 16 ยิง จนท.ร้อย.ทพ.4515 ฉก.ทพ.45 ตั้งฐานปฏิบัติการใน รร.บ้านกุจิงสี่ปะ ม.4 ต.เฉลิม อ.ระแงะ จ.นราธิวาส ขณะขับขี่ รถ จยย. ยี่ห้อฮอนด้า (ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน) ออกจากฐานฯ เพื่อไปซื้อของ เป็นเหตุให้ จนท. เสียชีวิต จำนวน 2 นาย และแย่งชิงอาวุธ ปลาย.เอเค 47 จำนวน 2 กระบอก หลบหนีไปด้วย จากการตรวจสอบที่เกิดเหตุขั้นต้น พบปลอกกระสุน ปลาย.เอ็ม 16 จำนวนหนึ่ง และชิ้นส่วนระเบิด แสงเครื่อง (ซากชิ้นส่วนถังแก๊สปืน) เหตุเกิดในพื้นที่ บ.บาโงลูบ๊ะอาแน ม.7 ต.เฉลิม อ.ระแงะฯ

4.3.2.11 เมื่อ 29 มิถุนายน 2559 เวลา 1105 เกิดเหตุกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสงเครื่อง จนท.ชป.รพศ.402 ชค.954 ขณะเดินทางกลับจากการ ปฏิบัติภารกิจที่ รร.ปอเนาะดารุลฮิกมะฮ์ บ.บูเงะ ม.1 ต.กาลิซา อ.ระแงะ จ.นราธิวาส เป็นเหตุให้ จนท. เสียชีวิต จำนวน 1 นาย ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 3 นาย เหตุเกิดในพื้นที่ บ.บูเงะ ม.1 ต.กาลิซา อ.ระแงะฯ

4.3.2.12 เมื่อ 6 สิงหาคม 2559 ห้วงเวลา 1930 - 2000 ผู้ก่อเหตุรุนแรง (ไม่ทราบกลุ่ม/จำนวน) วางระเบิดแสงเครื่องในพื้นที่ จ.นราธิวาส จำนวน 17 จุด ได้แก่ ในพื้นที่ อ.สุโขทัย-ลกฯ จำนวน 3 จุด คือ จุดที่ 1 บริเวณเสาไฟฟ้าริมเส้นทางหมายเลข 4056 สายสุโขทัย-ลก - สุโขทัย หน้าโรงเรียนแสงธรรม บ.กือบงกาแม ม.1 ต./อ.สุโขทัย-ลก จ.นราธิวาส ทำให้เสาไฟฟ้า เสียหาย จำนวน 4 ต้น จุดที่ 2 บริเวณเสาไฟฟ้าริมถนนหมายเลข 4057 สายสุโขทัย-ลก - ตากใบ หน้าสำนักงานเทศบาลตำบลปาเสมัส บ.กวาลอซีรา ม.7 เขตเทศบาลตำบลปาเสมัส อ.สุโขทัย-ลก จ.นราธิวาส ทำให้เสาไฟฟ้าได้รับความเสียหาย จำนวน 1 ต้น จุดที่ 3 บริเวณเสาไฟฟ้าริมเส้นทาง หมายเลข 4057 สายสุโขทัย-ลก - ตากใบ หน้าบริษัทหาดทิพย์ บ.กวาลอซีรา ม.7 เขตเทศบาลตำบล ปาเสมัส อ.สุโขทัย-ลก จ.นราธิวาส ทำให้เสาไฟฟ้าได้รับความเสียหาย จำนวน 2 ต้น ในพื้นที่ อ.ตากใบ จำนวน 1 จุด คือ บริเวณเสาไฟฟ้าจุดกลับรถเส้นทางหมายเลข 4084 สายตากใบ - นราธิวาส ในพื้นที่ บ.โคกมะเฟือง ม.1 ต.ศาลาใหม่ อ.ตากใบ ทำให้เสาไฟฟ้าได้รับความเสียหาย จำนวน 2 ต้น ในพื้นที่ อ.แว้ง จำนวน 1 จุด บริเวณเสาไฟฟ้า บ.สามแยก ม.6 ต.กายุคละ อ.แว้ง ทำให้เสาไฟฟ้าได้รับความเสียหาย จำนวน 2 ต้น ในพื้นที่ อ.เมือง จำนวน 1 จุดบริเวณ บ.ทำเนียบ ม.6 ต.ลำภู อ.เมือง จ.นราธิวาส ในพื้นที่ อ.ยิ่งอ ๆ จำนวน 2 จุด คือ จุดที่ 1 บริเวณ บ.ตะลาขอสะโต ม.8 ต.จอบาะ อ.ยิ่งอเสา เสาไฟฟ้าหัก 2 ต้น จุดที่ 2 บริเวณ บ.ปุตะ ม.3 ต.ละหาร อ.ยิ่งอ เสาไฟฟ้าหัก 1 ต้น ในพื้นที่ อ.รือเสาะ จำนวน 2 จุด คือ จุดที่ 1 บริเวณ บ.นาโอน ม.8 ต./อ.รือเสาะฯ เสาไฟฟ้าได้รับความเสียหาย 1 ต้น และ จุดที่ 2 บริเวณ บ.จือแร ม.3 ต.สาวอ อ.รือเสาะ เสาไฟฟ้าได้รับความเสียหาย 2 ต้น ในพื้นที่ อ.เจาะไอร้องฯ จำนวน 1 จุด บริเวณ บ.ยานิง ม.2 ต.จวบ อ.เจาะไอร้อง บริเวณเสาส่งสัญญาณ โทรศัพท์ ในพื้นที่ อ.ระแงะฯ จำนวน 3 จุด คือ จุดที่ 1 บ.ยือนือระ (บ้านสาขา บ.ทำนบ) ม.1 ต.เฉลิม อ.ระแงะฯ เสาไฟฟ้าได้รับความเสียหาย 1 ต้น จุดที่ 2 บ.ปาเซ ม.7 ต.บองอ อ.ระแงะฯ เสาไฟฟ้า

ได้รับความเสียหาย 1 ต้น และ จุดที่ 3 บ.บาโงรณะ ม.5 ต.มะรือโบตก อ.ระแงง เส้าไฟฟ้าได้รับความเสียหาย 1 ต้น ในพื้นที่ อ.จะแนะฯ จำนวน 2 จุด คือ จุดแรก บ.แอเจ๊ะ ม.1 ต.ผดุงมาตร อ.จะแนะ เส้าไฟฟ้า ได้รับความเสียหาย 2 ต้น จุดที่ 2 บริเวณรอยต่อพื้นที่ระหว่าง ต.บองอ อ.ระแงง - ต.ดุขงญอ อ.จะแนะ ป้ายจราจรเสียหายและ จุดที่ 3 ในพื้นที่ อ.บาเจาะฯ จำนวน 1 จุด บริเวณถนนสายบาเจาะ - บ้านทอน ต./อ.บาเจาะ ฯ ไม่ปรากฏความเสียหาย

5. ยุทธศาสตร์ใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN ปลดปล่อยดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สำเร็จในปี พ.ศ. 2575 (ศูนย์ข่าวภาคใต้, ยุทธศาสตร์ (ใหม่) BRN แสงประโยชน์ “พูดคุย” ปลดปล่อยปาตานีปี 2575, ออนไลน์, 2560)

ด้วยปรากฏข้อมูลว่าขบวนการ BRN ได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การต่อสู้ใหม่ ด้วยการส่งตัวแทนเข้าร่วมโต๊ะพูดคุยกับรัฐบาลไทยอย่างไม่เป็นทางการ แต่ก็มีจุดเชื่อมโยงกับ “สภาองค์กรนำ” (คณะผู้นำสูงสุดของ BRN) และตั้งเป้าหมายมุ่งปลดปล่อยดินแดนปาตานี (ปัตตานี) จากรัฐไทยให้สำเร็จในปี 2575 คาดว่าเป็นการปรับจากยุทธศาสตร์เดิม “บันได 7 ขั้น” ของ มะแซ อุซัย อติตแกนนำ ซึ่งแผน “บันได 7 ขั้น” มีจุดมุ่งเน้นที่การบ่มเพาะเยาวชนและสร้างความรุนแรง เพื่อเป็นเงื่อนไขให้ต่างชาติเข้าแทรกแซงและปลดปล่อยปัตตานี แต่การดำเนินการที่ผ่านมาไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามกรอบเวลาที่ตั้งเป้าหมายไว้ในแผน จึงจัดทำยุทธศาสตร์ใหม่หรืออาจจะเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์เดิม คาดว่าได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อ นาย ฮัสซัน ตอยิบ แกนนำ BRN ที่ร่วมพูดคุยกับผู้แทนรัฐบาลไทย เมื่อปี 2556 (ยุคสมัยรัฐบาล ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) แม้การร่วมโต๊ะพูดคุยถูกผู้แทนทางการมาเลเซียบีบบังคับ ในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกกระบวนการพูดคุย ฯ ซึ่งทำให้แกนนำหลายคนต้องเปิดตัวสู่สาธารณะ แต่เหตุการณ์นั้นก็กลายเป็นจุดเปลี่ยนให้ ขบวนการ BRN ยกกระดับตัวเองขึ้นมาเป็น “คู่ต่อสู้” กับ รัฐบาลไทย ในปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และยังได้สื่อสารข้อเรียกร้อง ทั้งสู่สังคมไทยและประชาคมโลกด้วย ซึ่งที่ผ่านมา BRN ดำรงสถานะเป็น “องค์กรลับ” ต่อสู้แบบไม่เปิดเผย เหมือนองค์กรก่อการร้ายแบบสุดโต่งไม่ไปแทรกซึมเคลื่อนไหวอยู่ในพื้นที่ของคู่ต่อสู้เหมือนสงครามกองโจร แต่ก็มีการบริหารจัดการเป็น “องค์กรจัดตั้ง” ที่พร้อมจะเปิดตัวในอนาคตสำหรับโครงสร้างใหม่ของ BRN ประกอบด้วย ผู้นำจิตวิญญาณ ประธานสภาองค์กรนำคนปัจจุบันคือ นายคุณเลาะ แวมะนอ มีคณะที่ปรึกษา 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายทหาร ฝ่ายการเมือง ฝ่ายเศรษฐกิจ และ อุลาม่า (ผู้รู้ทางศาสนา) เลขาธิการสภาองค์กรนำ ปัจจุบันคือ นาย อดุลย์ มุณี ขณะที่สภาองค์กรนำมีแกนนำ 6 คน ที่คุมเนโบาย 6 ด้าน (ไม่นับเลขาธิการ) คือ ด้านการทหาร (กองกำลัง) ด้านเยาวชน ด้านการเมือง ด้านการศึกษา ด้านการเงิน และประสานงาน “สภาองค์กรนำ” มีตัวย่อว่า DPP เป็นองค์กรสูงสุด นอกจากนั้น ยังมี “คณะบริหารกลาง” มีตัวย่อว่า DKP บริหารงาน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการทหาร ด้านเยาวชน ด้านการเงิน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการศึกษา ด้านสตรี ด้านการปกครอง และ ด้านการประสานงาน ทั้งหมดนี้จะมีจุดเชื่อมต่อกับระดับปฏิบัติการในพื้นที่ให้มุ่งไปสู่แนวทางการต่อสู้ของ BRN 6 ด้าน คือ 1) ยังคงสร้างความรุนแรงสนับสนุนทางยุทธศาสตร์ไม่หวังผลอาชนะทางยุทธวิธี 2) สร้างความขัดแย้งอำพราง สับสน และโฆษณาชวนเชื่อ 3) ปลุกระดมระดมทางการเมืองทางการเมือง สร้างโอกาสให้ได้ดินแดนคืนโดยอาศัยแนวทางของมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ 1514 (XV) ลงวันที่ 14 ธันวาคม 1960 เรื่อง “การให้อิสรภาพแก่ดินแดนอาณานิคม” ซึ่งมีเนื้อหาส่วนหนึ่งที่ระบุถึง “สิทธิในการกำหนดใจตนเอง” (Right to Self Determination) ของกลุ่มชนที่ตกเป็นอาณานิคมนั้น ว่ามีเสรีภาพในการตัดสินใจเรื่องสถานะทางการเมืองและดำเนินการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และ

วัฒนธรรมของตนเองได้อย่างเสรี (เงื่อนไขนี้คือสาเหตุที่ BRN ซึ่งได้ใช้เป็นวาทกรรมอยู่ใน “เรื่องเล่า” โดยระบุว่า “รัฐไทย” เป็น “นักล่าอาณานิคมสยาม” เพื่อให้ปาตานี หรือปัตตานีมีสถานะที่เป็นดินแดนอาณานิคมของรัฐไทยนำไปสู่การใช้สิทธิในการกำหนดใจตนเอง (Self Determination) ด้วยการขอทำประชามติเพื่อแยกดินแดนหรือตั้งรัฐใหม่ได้ 4) การเงินใช้วิธีเก็บเงินจากสมาชิกและรับบริจาค (ซากาต) 5) การจัดตั้งบ่มเพาะเยาวชนผ่านสถานศึกษาของอิสลาม และ 6) การประสานงานและขับเคลื่อนการต่อสู้ทั้ง 6 ข้อนี้ยังดำรงอยู่ แต่ปัจจุบันได้เพิ่มแนวทางการพูดคุยกับรัฐบาลไทย ซึ่ง BRN จำยอมเข้าร่วมตั้งแต่ปี 2556 และกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขฯ ในรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ แม้ BRN จะไม่ได้เข้าร่วมอย่างเป็นทางการ แต่ก็รับรู้กรณีที่มีสมาชิกระดับนำเข้าร่วมโต๊ะพูดคุยฯ ได้รุ่มกลุ่ม “มารา ปาตานี” อย่างน้อย 5 คน นำโดย นายมะสุกรี ฮารี ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าคณะพูดคุยฯ และ นาย อาวัง ยาบะ (หรือ อาวัง ยาบัต) ที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นประธานมารา ปาตานี นอกจากนั้น กลุ่มขบวนการ BRN ก็พยายามขยายเครือข่าย และเคลื่อนไหวในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเมื่อหัวกลางปี 2556 ได้จัดการประชุมชุดประสานงานที่กระจายอยู่ใน 20 ประเทศ ทั้งในประเทศที่มีมุสลิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ในภูมิภาคอาเซียน ตะวันออกกลาง แอฟริกา รวมถึงประเทศที่ไม่ใช่ชาติอิสลาม อย่างบางประเทศในยุโรป และอเมริกาเหนือด้วย โดยการประชุมจัดขึ้นที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย และมีการเตรียมการเข้าสู่โรดแม็ปกระบวนการสันติภาพ จากโต๊ะพูดคุยเจรจาที่คาดว่าจะจะเป็นแนวทางที่รัฐบาลไทยจำเป็นต้องดำเนินการต่อไป ไม่ว่าจะการพูดคุยกับ “มารา ปาตานี” จะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ทั้งหมดนี้เป็นทิศทางและแนวโน้มความเคลื่อนไหวของ BRN ซึ่งเป็นองค์กรจัดตั้งที่เชื่อว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตลอด 13 ปีที่ผ่านมา ในขณะที่ฝ่ายรัฐเองประเมินว่ากระบวนการพูดคุยกับผู้เห็นต่างจากรัฐเป็นแนวทางการพบปะพูดคุย ๆ ที่ต้องเดินหน้าต่อไป โดยเฉพาะกับ “มารา ปาตานี” แม้ว่าจะไม่ทำให้สถานการณ์ความรุนแรงยุติลงอย่างสมบูรณ์ในแบบที่ฝ่ายรัฐต้องการ แต่ผลก็ทำให้สามารถเปิดตัวแกนนำบางส่วน of BRN ได้ซึ่งคนเหล่านั้นมีท่าทีต้องยอมรับการพูดคุย เช่นเดียวกับแกนนำระดับสั่งการที่ถูกส่งเข้าร่วมการจัดทำร่างข้อตกลงยุติความรุนแรง รวมถึงระดับปฏิบัติอย่าง “RKK” ที่ได้รับการส่งสัญญาณให้ร่วมกันสร้างพื้นที่ปลอดภัยจากผลของการพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ (มารา ปาตานี)

6. การส่งเสริมการศึกษาปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี พ.ศ. 2560 (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, ออนไลน์, 2560)

จากการที่ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.) หรือ “กระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนหน้า) : Forward Section, Ministry of Education” ได้สรุปผลงานรอบ 6 เดือน และเตรียมการขับเคลื่อนการศึกษาตามร่างแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560 โดยมี พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 รอบ 6 เดือน และการจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ของกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนหน้า) หรือ ศปบ.จชต. ณ หอประชุมค่ายสมเด็จพระสุริโยทัย กองพลทหารราบที่ 15 อ.หนองจิก จ.ปัตตานี มีสาระสำคัญ ดังนี้

6.1 พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจจิตวิทยา และความมั่นคงมีอัตลักษณ์ทางด้านภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมแตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความลงตัวและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ดังกล่าวเพื่อสนองตอบต่อความต้องการตามวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่และบริบทของการพัฒนาประเทศ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้พื้นที่ 44 อำเภอ ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา (4 อำเภอคือ เทพา จะนะ นาทวี และสะบ้าย้อย) เป็นการจัดการศึกษา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.) หรือกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนหน้า) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงาน เชื่อมโยงและบูรณาการงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนและประชาชน ซึ่งสถาบันและสถานศึกษา ในพื้นที่มีจำนวนทั้งสิ้น 5,747 แห่ง ผู้เรียน 946,746 คน และครูผู้สอน 75,744 คน

6.2 สำหรับร่างแผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ของกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยยึดตามยุทธศาสตร์พระราชทาน คือ “การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ให้บรรลุตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) คือ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนและสอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2579) และนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560 - 2562 โดยได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาให้ประชาชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันพัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเป็นไป ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ภายใต้แนวคิด การจัดการศึกษาเพื่อคนทุกคน และทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงโดยมี 6 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานขับเคลื่อน 7 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและพัฒนาากำลังคนให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การศึกษา

6.3 การบูรณาการการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรมของสถาบันปอเนาะในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 502/2559) : การบูรณาการการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรม ของสถาบันศึกษาปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กำหนดการ ขับเคลื่อนใน 4 ประเด็นหลัก คือ การศึกษาการสาธารณสุขการมีงานทำและการมีส่วนร่วมกันอย่างมีความสุข ในสังคมทั้งนี้สถาบันศึกษาปอเนาะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนในพื้นที่เปรียบเสมือน “หัวใจของสังคมชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งนอกจากจะให้ความรู้แก่ชุมชนในด้านศาสนา แล้วยังเป็นสถานที่ที่ใช้ในการปลูกฝังประเพณีและวัฒนธรรมประจำถิ่นอีกด้วย ดังนั้นรัฐบาลจึงให้ ความสำคัญในการส่งเสริมโอกาสในการศึกษาให้แก่ผู้เรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะให้หลักสูตรมีคุณภาพ

ทั้งทางด้านวิชาศาสนาวิชาสามัญ วิชาชีพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตแนวทางการขับเคลื่อนและบูรณาการ ซึ่งประกอบด้วย การเชื่อมโยงการประสานงาน การเสริมสร้างความเข้มแข็ง การเสริมสร้างความร่วมมือ และการเสริมสร้างการรับรู้ร่วมกันในการพัฒนาสถาบันศึกษาปอเนาะใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ ได้แก่ อาคารเรียน เครื่องมือและการสื่อสาร ที่พักอาศัยภูมิทัศน์ และระบบสุขภาพ 2) ด้านวิชาการ (กระบวนการเรียนรู้) ได้แก่ หลักสูตรการผลิตและการพัฒนาครู การพัฒนาผู้เรียน สื่อการเรียน และอุปกรณ์ 3) ด้านคุณภาพชีวิต ได้แก่ การพัฒนาทักษะชีวิต การมีจิตอาสาและการอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรม 4) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การพัฒนาระบบสารสนเทศหน่วยงานการประสาน การให้บริการ และการอุดหนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสถาบันศึกษาปอเนาะให้สูงขึ้น จึงให้หน่วยงานทุกสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการนำจุดเน้นในการพัฒนา การศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 7 จุดเน้น คือ การรักษาความปลอดภัยการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การสร้างเสริมโอกาสทางการศึกษา การผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับ ความต้องการในพื้นที่และการมีงานทำการศึกษา เพื่อความมั่นคงการสร้างการรับรู้และการบริหารจัดการ ไปบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ด้วย ซึ่งจะมีศูนย์ประสานงานและบริหาร การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต. หรือเรียกโดยย่อว่า “ศูนย์ใต้”) เป็นผู้ประสานงาน หลักแทนกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในพื้นที่ในฐานะของกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านพัฒนาการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้และเป็น รองหัวหน้าผู้แทนพิเศษของรัฐบาลในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ทุกหน่วยงานในพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประสานงานทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถาบันศึกษาปอเนาะผ่านทางหน่วยงานของสำนักงาน กศน. ในพื้นที่ พร้อมทั้งจัดให้มีครู กศน. อย่างน้อย 1 คน รับผิดชอบในการประสานงานช่วยเหลือและกำกับดูแล สถาบันศึกษาปอเนาะสำหรับงานด้านการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมสามารถจัดกิจกรรม โดยตรงกับสถาบันศึกษาปอเนาะหรืออาศัยผ่านทางศูนย์การเรียนรู้ทั้ง 4 ศูนย์ ของ กศน. คือ ศูนย์การเรียนรู้ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล ศูนย์ดิจิทัลชุมชนและศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต ทั้งนี้มีแนวทางในการบูรณาการการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรม ของสถาบันศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ดังนี้

6.3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาปอเนาะ

6.3.2 สร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ

ทั้งในและนอกระบบการศึกษา

6.3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสร้างแรงจูงใจ

ในการศึกษา

6.3.4 การสร้างเครือข่ายของสถานศึกษาของรัฐกับสถาบันศึกษาปอเนาะ

6.3.5 ส่งเสริมและสนับสนุน ระบบนิเทศ ประเมินและเฝ้าระวังคุณภาพ

การศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ

6.3.6 เร่งรัดพัฒนาคุณภาพครู บุคลากรทางการศึกษา โต้ะครูผู้ช่วย โต้ะครู และการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาปอเนาะให้มีมาตรฐานเทียบเท่าพื้นที่อื่น

6.3.7 พัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาปอเนาะให้มีคุณภาพและถูกต้อง สอดคล้องตามหลักการศาสนา

6.3.8 เพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาในสถาบัน ศึกษาปอเนาะ

6.3.9 สร้างโอกาสทางการศึกษารวมทั้งการสอนเสริมในสาขาวิชาที่จำเป็นให้แก่ ผู้เรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะในระดับการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนการจัดระบบเทียบโอนและรับรอง คุณวุฒิการศึกษา รวมทั้งประกอบวิชาชีพ และส่งเสริมให้มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่

6.3.10 สนับสนุนและส่งเสริมสถาบันศึกษาปอเนาะให้มีความเข้มแข็ง และมีบทบาท ในการทำนุบำรุงศาสนาเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาจริยธรรมละแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา รวมทั้งส่งเสริมและฟื้นฟูกิจการด้านศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

6.3.11 ส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟู อนุรักษ์สืบสานอัตลักษณ์และกิจกรรม ทางภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

6.3.12 ส่งเสริมสนับสนุนการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

7. ความคืบหน้าการเจรจาพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงปัจจุบัน

ความคืบหน้าในการเจรจาพูดคุยเพื่อสันติภาพในห้วงปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการกำหนด “พื้นที่ปลอดภัย” ร่วมกับ “ปาร์ตี้” หรือ “มารา ปาตานี” หลังถูกวิจารณ์หนักกรณีเกิดเหตุรุนแรง ต่อเนื่องช่วงที่มีความคืบหน้าการพูดคุย ฯ ในวันที่ 16 มีนาคม 2560 พล.ต.สิทธิ ตรีภูววงศ์ เลขาธิการคณะพูดคุย ฯ พร้อมด้วยกรรมการคณะพูดคุย 4 คน ได้จัดวงตอบข้อซักถามสื่อมวลชน เกี่ยวกับแนวทางการพูดคุยเพื่อสันติสุขกับ “มารา ปาตานี” ซึ่งเดินทางมาถึงขั้นตอนการกำหนด “พื้นที่ปลอดภัย” (Safety Zone) ร่วมกัน แต่กระบวนการนี้ถูกตั้งคำถาม เพราะมีเหตุรุนแรงขนาดใหญ่ ตามมา เช่น ห้วงเวลาเดียวกับการพูดคุยเที่ยวล่าสุด เมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2560 มีการก่อเหตุรุนแรง ต่อเนื่องหลายเหตุการณ์หนึ่งนั้นคือ เหตุการณ์กราดยิงผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่ อ.รีอเสาะ จ.นราธิวาส ทำให้เด็กชายวัยเพียง 8 ขวบ ต้องเสียชีวิตประเด็นที่มีกระแสวิจารณ์และตั้งคำถามอย่างต่อเนื่องก่อนหน้านี้ และสื่อมวลชนนำคำถามย้ำในวงประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งจัดขึ้นที่สำนักงานเลขาธิการกองทัพบก กรุงเทพฯ ฯ คือ กลุ่มมาราปาตานี เป็นตัวจริงที่ควบคุมกองกำลังในพื้นที่ได้หรือไม่ และโมเดลของ “พื้นที่ปลอดภัย” จะเป็นอย่างไรเป็นคำถามแรกซึ่ง พล.ต.สิทธิ ฯ ได้ตอบชัดเจนว่า “ปาร์ตี้” บนโต๊ะพูดคุย เป็นตัวจริง ขณะที่มีการให้ข้อมูลเสริมจากผู้แทนคณะพูดคุย ฯ ว่าแกนนำ BRN จำนวน 2 คน ใน “มารา ปาตานี” คือ อาวัง ยาบะ และ มะสุกรี ฮารี มาร่วมโต๊ะพูดคุย ฯ โดยขบวนการ BRN รับทราบเป็นอย่างดี ส่วนประเด็นพื้นที่ปลอดภัย พล.ต.สิทธิ ฯ ได้อธิบายว่า ผลการหารือกับ “ปาร์ตี้” ได้เสนอพื้นที่ปลอดภัย 5 อำเภอ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ยังไม่เปิดเผยชื่ออำเภอ หลังจากนั้น จะมีการตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ปลอดภัย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่รัฐ ฝ่ายผู้เห็นต่างจากรัฐ และภาคประชาชน เพื่อพิจารณาเลือกพื้นที่ใช้เวลา 1 เดือน จากนั้นจะมีการตั้งคณะทำงานร่วมกัน เพื่อประเมินความพร้อมของแต่ละพื้นที่ใช้เวลา 3 เดือน และเตรียมการตั้ง “พื้นที่ปลอดภัย” ใช้เวลา อีก 3 เดือน คาดว่าภายใน 6 เดือนจะได้ “เซฟตี้โซน” ตามที่มีการเสนอร่วมกัน เราต้องการให้มีพื้นที่ ปลอดภัย ซึ่งประชาชนสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ทั้งประกอบอาชีพ ทำมาหากิน หรือพาลูกไปส่งโรงเรียน โดยจะมีการพัฒนาและสร้างกลไกยุติธรรมในพื้นที่ไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้กรรมการคณะพูดคุย ฯ ที่ร่วมหารือ

กับสื่อมวลชนพยายามเน้นย้ำว่าเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการพุดคุย ๆ ไม่ได้เป็นผลมาจากการพุดคุย ๆ และยกตัวอย่างบางเหตุการณ์ เช่น บุกเผา อบต.โฆษิต อ.ตากใบ จ.นราธิวาส และเหตุการณ์กราดยิงรถผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่ อ.รือเสาะ ว่ามีเบื้องหลังเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่นคำชี้แจงดังกล่าวทำให้เกิดคำถามว่า เมื่อเหตุรุนแรงเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย การพุดคุยกับ “มารา ปาตานี” เพื่อกำหนด “พื้นที่ปลอดภัย” ก็อาจไม่ประสบความสำเร็จเป็นพื้นที่ปลอดภัยจริง ๆ ใช่หรือไม่ ประเด็นนี้ พล.ต.สิทธิ ฯ ยอมรับว่ามีโอกาสที่เหตุรุนแรงจะเกิดขึ้นต่อไป ซึ่งทั้งรัฐบาลและ “ปาร์ตี้บี” ก็ยอมรับตรงกันแต่เมื่อกำหนดเป็น “พื้นที่ปลอดภัย” แล้ว ทั้งสองฝ่ายจะต้องร่วมกันพิสูจน์ทราบให้ได้ว่าเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากใคร กลุ่มไหน หรือเรื่องอะไร จากนั้นก็แก้ปัญหาไปตามสาเหตุที่เกิดขึ้น ตัวแทนคณะพุดคุย ฯ ยังได้ระบุอีกว่า ระยะหลังเหตุรุนแรงที่เป็นเหตุความมั่นคงลดลงช่วงเวลา 5 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2560 คือตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงสิ้นเดือน กุมภาพันธ์ 2560 มีเหตุความมั่นคง 74 เหตุการณ์ ลดลงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 43 ขณะที่เหตุความมั่นคงเทียบกับเหตุอาชญากรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวบรวมโดยศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) ระบุว่าเหตุความมั่นคงมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 4 ของอาชญากรรมทั้งหมดเท่านั้น จึงมีข้อสงสัยในคำชี้แจงดังกล่าวตามมาว่า จำเป็นต้องให้น้ำหนักในการพุดคุยกับ “มารา ปาตานี” ต่อไปหรือไม่ ในเมื่อเหตุรุนแรงที่เป็นเหตุความมั่นคงลดลงแต่ผู้แทนคณะพุดคุย ฯ ไม่ได้โต้แย้งหรือตอบคำถามในเรื่องดังกล่าว โดยระบุเพียงว่าการพุดคุย ฯ มีเป้าหมายเพื่อสร้างสันติสุข และลดความตั้งใจ (Intention) ในการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงขณะที่ พล.ต.สิทธิ ฯ ได้กล่าวเสริมว่า การสร้างพื้นที่ปลอดภัย ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันที่จะร่วมกันสร้างพื้นที่ที่มีความปลอดภัยให้เกิดขึ้นจริง ดังนั้นจึงมีการตั้งเงื่อนไขร่วมกันว่าหากเกิดเหตุรุนแรงเกิน 3 ครั้งแล้วไม่สามารถพิสูจน์ทราบได้ว่าเป็นการกระทำของกลุ่มใด ก็ต้องยกเลิกพื้นที่ปลอดภัยนั้นกรณีมีข้อสงสัยว่าเหตุรุนแรง 3 ครั้ง จะนับเฉพาะเหตุความมั่นคง หรือรวมเรื่องภัยแทรกซ้อนอื่นๆ ด้วยทาง พล.ต.สิทธิ ฯ ได้แสดงความเห็นว่ายินดีที่ “ปาร์ตี้บี” เสนอให้เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ให้ครอบคลุมเหตุรุนแรงทุกประเภท เนื่องจากไม่ทราบค่านิยมที่แน่ชัดว่าเหตุความมั่นคงหมายถึงอะไร แต่เหตุรุนแรงทุกรูปแบบไม่ว่าจะมีสาเหตุจากเรื่องใดก็ก่อความสูญเสียให้กับประชาชนทั้งสิ้น ดังนั้นการลดเหตุรุนแรงเพื่อสร้างพื้นที่ให้ปลอดภัย ก็ต้องลดเหตุรุนแรงทุกรูปแบบไม่ว่าจะด้วยสาเหตุอะไรก็ตาม (เปิดเกณฑ์ “พื้นที่ปลอดภัย” เกิดเหตุรุนแรงเกิน 3 ครั้ง ต้องยกเลิก, ออนไลน์, 2560)

แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับมอบหมายจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ให้สลายการบ่มเพาะเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่คาดว่าจะเป็แหล่งบ่มเพาะเพื่อตัดวงจรการจัดหาสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงด้วยวิธีการจัดตั้งทางลับ เข้ามาทดแทนหรือเพิ่มเติมกำลังให้กับขบวนการก่อเหตุรุนแรง ซึ่งชุดปฏิบัติการรบพิเศษเองก็มีรูปแบบการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือหลักอันสำคัญที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายที่สำคัญ ด้วยการเฝ้าติดตามและรายงานความเคลื่อนไหวของพฤติกรรมกำบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาได้ตลอดระยะเวลา รวมทั้งช่วยเป็นกระบอกเสียงในการปฏิบัติการข่าวสาร

ด้วยการพบปะ ชี้แจง ทำความเข้าใจ และโน้มน้าวให้กับกลุ่มเป้าหมายบุคคลในพื้นที่ แทนเจ้าหน้าที่ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้เป้าหมายเกิดความไว้วางใจมีความเชื่อถือและมั่นใจมากกว่า การชี้แจงจากฝ่ายเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ที่เอื้ออำนวยให้ขบวนการก่อเหตุรุนแรงยังคงบ่มเพาะเยาวชนให้สืบทอดอุดมการณ์ เพื่อการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ขณะที่ขีดความสามารถในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการเพื่อสลายการบ่มเพาะยังมีข้อจำกัดในบางเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้รับข้อมูลและข้อเสนอแนะทั้งจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่เคยปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (Deep Interview) อดีตผู้บริหารระดับสูงที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ด้านนโยบายการแก้ไขปัญหาการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา รวมทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึกอดีต แกนนำขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่ได้เข้ามาพบกับฝ่ายความมั่นคง โดยมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. การสนทนากลุ่มกับผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่เคยปฏิบัติงานในพื้นที่ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา (ผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ, สนทนากลุ่ม, 2560) สรุปสาระสำคัญดังนี้

1.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างทางด้าน ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ที่ฝังรากลึกสะสมมาอย่างยาวนานระหว่างประชาชนไทยมลายูกับไทยพุทธ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสิ่งที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงแสวงประโยชน์ในการกล่าวอ้าง เรียกร้องโน้มน้าวชักจูงประชาชนไทยมุสลิมในพื้นที่ให้สนับสนุนและร่วมมือในการแบ่งแยกดินแดน ออกจากรัฐไทย โดยเฉพาะการกล่าวหาว่ารัฐไทย (สยาม) ในอดีตเป็นผู้รุกรานล่าอาณานิคมยึดครองดินแดน ปาตานี (ปัตตานีในปัจจุบัน) ทั้งนี้การสนทนากลุ่มยังได้ประเมินแล้วเห็นชอบร่วมกันว่า แนวโน้มสถานการณ์ ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้คาดว่าจะยุติลงได้ในทศวรรษ 10 ปี ต่อไป ซึ่งจะยังคง มีความเคลื่อนไหวการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาในพื้นที่อยู่ต่อไป เพื่อสร้างสมาชิกจากเยาวชนคนรุ่นใหม่ (Next Generation) เข้าร่วมขบวนการก่อเหตุรุนแรง อันเป็นความสำคัญที่จะดำรงความมุ่งหมาย การแบ่งแยกดินแดนออกจากรัฐไทยให้สำเร็จในโอกาสต่อไป ในขณะที่การเตรียมและสร้างความพร้อม ให้กับกำลังพลชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องประยุกต์แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการควบคู่กับ การสร้างทักษะที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมความแตกต่างที่ยังคงมี ความหวาดระแวงอยู่ระหว่างพี่น้องไทยมลายูและไทยพุทธ ให้หันมาร่วมมือสนับสนุนการสลาย การบ่มเพาะเยาวชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 จุดอ่อนของขบวนการก่อเหตุรุนแรง กลุ่ม BRN ซึ่งเป็นกลุ่มก่อเหตุหลักและเครือข่าย พันธมิตรที่ร่วมก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษสามารถที่จะนำไปพิจารณาประยุกต์ใช้ ประโยชน์ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชน มีดังนี้

1.2.1 องค์กร BRN ใช้โครงสร้างการจัดในลักษณะลับที่มีการแบ่งแยกและตัดตอน การควบคุมสั่งการจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูงไปสู่ผู้ปฏิบัติตามลำดับ ควบคู่กับการปกปิดอำพรางสถานะ ที่แท้จริงระหว่างผู้บริหารองค์กรกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ โดยการใช้อุดมการณ์และความเสียสละในการต่อสู้ แบ่งแยกดินแดนจากรัฐไทยและความแตกต่างระหว่างไทยมลายูกับไทยพุทธเป็นจุดร่วมในการเคลื่อนไหว และแยกปฏิบัติในกิจกรรมเฉพาะที่ถูกมอบหมายมาโดยไม่สามารถระบุตัวตนผู้มีอำนาจสั่งการ

ในแต่ละระดับได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกติดตามตรวจสอบผู้สั่งการ เมื่อผู้ก่อเหตุรุนแรงระดับล่าง ถูกตรวจสอบและควบคุมตัว จึงน่าจะมีผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติระดับล่างที่ขาดอุดมการณ์หรือเป้าหมายที่ถอยถอยกับการต่อสู้ที่ยืดเยื้อยาวนานแสวงประโยชน์กับประสบการณ์ในการก่อเหตุรุนแรง เพื่อตนเองและครอบครัวหรืออาจตกเป็นเครื่องมือในการเสริมบารมีให้กลุ่มอิทธิพลทางการเมือง ในท้องถิ่น และ/หรือ ร่วมขบวนการธุรกิจที่ผิดกฎหมาย

1.2.2 การสร้างอิทธิพลและครอบงำประชาชนและมวลชนในพื้นที่ โดยมุ่งการใช้ความรุนแรงต่อผู้บริสุทธิ์เพื่อข่มขู่โน้มน้าวชักจูงด้วย “เรื่องเล่า” ที่สร้างการรับรู้และขยายผล กล่าวหาว่ารัฐไทย (ศัตรูสยาม) เลวร้ายที่บิดเบือนเกินจากความเป็นจริงพร้อมกับการแสวงประโยชน์จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยมุ่งขยายความแตกต่างให้เป็นความขัดแย้งและหวาดระแวงระหว่างประชาชนชาวไทยมลายูกับไทยพุทธ เป็นสิ่งที่ส่งผลในระยะสั้น ๆ แต่ในระยะยาวเมื่อมีการชี้แจงสร้างความเข้าใจ ตอบโต้ในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้ประชาชนและมวลชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลาแล้ว พร้อมสร้างการยอมรับอย่างมีเหตุมีผลโดนใจสูงกว่า “เรื่องเล่า” ที่เป็นเท็จหรือถูกปรุงแต่ง ย่อมส่งผลให้มวลชนและประชาชนได้รู้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เกินจริง มีท่าทีที่เพิกเฉยไม่สนใจและออกห่าง จนไม่ยอมรับและให้การสนับสนุนแนวคิดของกลุ่มก่อเหตุรุนแรงที่มุ่งใช้ความรุนแรงที่ขัดต่อหลักการทางศาสนาทั้งไทยมุสลิมและไทยพุทธที่ให้ความเคารพและศรัทธาเชื่อฟังมาอย่างยาวนาน

1.3 สรุปผลการสลายการบ่มเพาะที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษได้ดำเนินการในห้วงที่ผ่านมา จากการประเมินในภาพรวมแล้วสามารถยับยั้งการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาที่ได้รับมอบได้ประมาณร้อยละ 70 เมื่อเทียบกับการบ่มเพาะในห้วงปีที่ผ่านมาจากการที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษได้อำพรางสถานะเป็นชุดมวลชนสัมพันธ์เข้าไปปรากฏตัวในโรงเรียนเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถกดดันความเคลื่อนไหวของเป้าหมายบุคคลที่แอบแฝงดำเนินการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา โดยเฉพาะในห้วงเวลากลางวันที่มีการจัดชั้นเรียนการศึกษา รวมทั้งการเข้าพบปะพัฒนาสัมพันธ์กับครูสอนศาสนาและภาควิชาการในโรงเรียนเป้าหมาย ควบคู่กับการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเป็นแหล่งข่าวติดตามรวบรวมรายงานความเคลื่อนไหวการบ่มเพาะและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุรุนแรง ในโรงเรียนเป้าหมายและชุมชนที่ใกล้เคียง อย่างไรก็ตามการเฝ้าติดตามและเคลื่อนไหวกดดันการบ่มเพาะยังไม่สามารถยับยั้งการบ่มเพาะเยาวชนได้อย่างเต็มรูปแบบและเต็มพื้นที่ที่รับผิดชอบ เนื่องจากในบางพื้นที่และบางห้วงเวลาชุดปฏิบัติการรบพิเศษยังไม่สามารถติดตามอย่างใกล้ชิด ตลอดห้วงเวลา จากการที่การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและแหล่งข่าว ไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนได้อย่างทั่วถึง จึงมีความเห็นว่าจะต้องดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและขยายการจัดตั้งให้สามารถครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดการประเมินผลและเพิ่มเติมขีดความสามารถที่จะพัฒนาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะสนองตอบต่อภารกิจการสลายการบ่มเพาะเยาวชน

1.4 การดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการสลายการบ่มเพาะให้บรรลุเป้าหมายได้ครอบคลุมและตลอดห้วงระยะเวลาได้ โดยการประยุกต์ได้จากคุณลักษณะ วิธีการ และข้อพิจารณาในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลงในข่ายงานต่าง ๆ โดยอ้างอิงจากคู่มือการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสงครามนอกแบบของโรงเรียนสงครามพิเศษ ได้แก่ ข่ายการข่าวและแจ้งเตือนภัย (เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ชุด ๆ และการติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ) ข่ายการโฆษณาชวนเชื่อ (เพื่อเป็นกระบอกเสียงชักจูงโน้มน้าวต่อได้ “เรื่องเล่า”

ของขบวนการ ฯ) ข่ายการบ่มทำลาย (เพื่อโจมตี ใสร้าย หรือสร้างความเกลียดชังต่อเป้าหมายบุคคลที่เคลื่อนไหวการบ่มเพาะเยาวชนให้กับขบวนการ ฯ) ข่ายการเกณฑ์พลพรรค (เพื่อจัดหาสมาชิกใหม่ คัดเลือกบรรจลงข่ายงานสำคัญหรือเพื่อการปฏิบัติเป็นกลุ่มก้อนในการสนับสนุนงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการมาบรรจุและใช้งานตามลักษณะข่ายงานต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องใช้กำลังพลที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะ รวมทั้งประสบการณ์การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในรายละเอียดเป็นอย่างดี เพื่อให้ทันกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์การบ่มเพาะของขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่เคลื่อนไหวในการจัดตั้งทางลับ เพื่อบ่มเพาะ/สร้างเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ในขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรง จึงสมควรจัดกำลังพลที่มีการฝึกเตรียมการในชั้นหน่วยปกติเป็นอย่างดีแล้วส่งไปปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเป็นอย่างน้อย 1 ปี 6 เดือน เนื่องจากสภาพกำลังพลที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษมีจำนวนลดน้อยลงจากการลาออกจากราชการตามโครงการเกษียณอายุก่อนราชการ จึงเห็นว่าควรจัดชุดประเมินผลการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการจากบุคคลที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการทางลับเดินทางไปให้คำแนะนำในลักษณะ Coach และประเมินผลการปฏิบัติของชุด ฯ ในพื้นที่ ให้คำแนะนำในสิ่งที่ปัญหาเฉพาะหน้า พร้อมรวบรวมข้อคิดเห็น/ข้อเสนอ นำไปจัดทำบทเรียนเพื่อเสนอแนะในการสร้างองค์ความรู้และเทคนิคการปฏิบัติการใหม่สำหรับการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามหลักสูตรและการฝึกตามวงรอบของหน่วยรบพิเศษนำไปพิจารณาและทบทวนประกอบการใช้เตรียมกำลังพลในภาพรวมต่อไป

1.5 งานการสลายการบ่มเพาะเยาวชนเป็นภารกิจที่มีขอบเขตและความรับผิดชอบต่อเป้าหมายบุคคลที่เป็นผู้บ่มเพาะเยาวชน (ครูสอนศาสนา) ในสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่โดยรวมอย่างต่อเนื่องและเฉพาะเจาะจง สมควรที่จะกำหนดความรับผิดชอบและมีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนเป็นเชิงยุทธศาสตร์ ที่เห็นผลไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นขั้นตอนในแต่ละช่วงเวลา ตามความรับผิดชอบของชุดปฏิบัติการรบพิเศษพร้อมทั้งจัดให้มีการประเมินผลโดยสามารถอธิบายได้อย่างเป็นรูปธรรม มีตัวชี้วัดที่อธิบายให้เห็นความเชื่อมโยงและการพัฒนาที่ก้าวหน้าไปสู่ผลสำเร็จในแต่ละเป้าหมาย เพื่อให้สามารถดำเนินการในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การสลายการบ่มเพาะเยาวชนของชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะสำเร็จลงได้ต้องได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากหน่วยต่างที่เกี่ยวข้องกับการดูแลโรงเรียนสอนศาสนาที่เป็นเป้าหมายจากการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการรับฟังและเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้การสลายการบ่มเพาะเยาวชนมีพลังที่ส่งเสริมและสอดคล้องเกื้อกูลกับการปฏิบัติงานร่วมกันในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดที่รับผิดชอบในการดูแลและควบคุมคุณภาพ/พัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักศาสนาที่จะสามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.6 หลักการสำคัญในมาตรการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ 5 ข้อ ได้แก่ มาตรการหลัก 3 ข้อ ได้แก่ 1) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการช่วยเหลือประชาชน 2) การพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากร และ 3) การปราบปรามกองกำลังติดอาวุธ และมาตรการเสริม 2 ข้อ ได้แก่ 1) การปฏิบัติการข่าวกรอง และ 2) การปฏิบัติการจิตวิทยา (หลักนิยามการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ ทบ.ไทย รส. 31-81, 2550 : 158) สามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนควบคู่กับเทคนิคการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติงานในข่ายงานสงครามนอกแบบได้

1.7 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.7.1 การอำพรางสถานะของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในปัจจุบันเป็นชุดมวลชนสัมพันธ์ ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนสถานะอำพรางของเจ้าหน้าที่บางส่วนของชุดปฏิบัติการรบพิเศษให้เหมาะสม ดังเช่น การอำพรางสถานะเป็นครูพลศึกษา หรือการอำพรางในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ เพื่อที่จะสามารถเข้าถึง กลุ่มบุคคลเป้าหมายอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องมากขึ้น

1.7.2 ในห้วงที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันเมืองครุภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา และวัฒนธรรมเข้าไปเคลื่อนไหวในโรงเรียนปอเนาะที่เป็นเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งองค์กรภาคเอกชน มีอิสระในการดำเนินกิจกรรม โดยอาจไม่ผ่านระบบการตรวจสอบของหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ และไม่มีการเฝ้าระวังติดตามอย่างใกล้ชิด อาจมีบางองค์กรที่แอบแฝงจากขบวนการ ฯ หรือทำกิจกรรม อันไม่พึงประสงค์ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของการสลายการบ่มเพาะ เช่น การเรียกร้องให้จัดการศึกษาในปอเนาะ อย่างเป็นอิสระจากการดูแลของภาครัฐ การสนับสนุนการเรียกไม่พอใจการที่ศาลตัดสินยึดที่ดินของ โรงเรียนปอเนาะยิฮาด เป็นต้น

1.7.3 มาตรการในการควบคุมในการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ของแต่ละหน่วย มีระดับความเข้มที่แตกต่างกันจากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ต่างกัน จึงเป็นช่องว่าง ที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงหลบหนีการปิดล้อมตรวจค้น และมีเสรีที่จะแสวงประโยชน์ในการเคลื่อนไหว ดำเนินการฝึกปฏิบัติการจริงให้กับเยาวชนที่ผ่านการบ่มเพาะเป็นสมาชิกใหม่

1.7.4 การสนับสนุนและแจกจ่ายยุทธโศปกรณ์ที่สำคัญและมีความจำเป็น ต่อการปฏิบัติงานและการดำรงสถานภาพให้อยู่รอดปลอดภัยให้กับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องพิจารณา ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมปฏิบัติงานและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของชุด ฯ ได้อย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม

1.7.5 การมอบหมายให้ประสานงานกับหน่วยข้างเคียงหรือหน่วยเหนือ ที่ร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งการพบปะพัฒนาสัมพันธ์กับบุคคลเป้าหมายที่เป็นผู้นำสำคัญ ที่มีศักยภาพสูง ต้องพิจารณาและคำนึงการประสานงานที่มีความสอดคล้องกับสถานะและวุฒิภาวะ ของเจ้าหน้าที่ภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการประสานงานและมีน้ำหนัก ที่จะส่งผลให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการสลายการบ่มเพาะเยาวชน

2. ข้อมูลและข้อเสนอจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารงานและกำกับดูแลชุดปฏิบัติการ รบพิเศษในการสลายการบ่มเพาะเยาวชน

2.1 สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แนวโน้มสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้คาดว่าจะยังคงมี ความรุนแรงไม่สามารถที่จะยุติลงได้ง่ายภายในระยะ 10 ปีต่อไป เช่นเดียวกับการบ่มเพาะเยาวชน เข้าเป็นสมาชิกใหม่ก็ยังคงมีอยู่ต่อไป การบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาในทางลับเป็นแนวทางที่ขบวนการ ก่อเหตุรุนแรงหลัก BRN ได้ปรับแนวทางการต่อสู้เรียกร้องการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ห้วงปี พ.ศ. 2534 - 2535 เป็นต้นมา จากการก่อเหตุรุนแรงในเขตพื้นที่ป่าภูเขา เป็นการต่อสู้ ด้วยการก่อเหตุรุนแรงในเขตชุมชนเมือง ในห้วงที่สอดคล้องกับการก่อเหตุรุนแรงของกลุ่มมุสลิมสุดโต่ง ที่เรียกร้องความสนใจและแสดงออกถึงการต่อต้านการคุกคามประเทศสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศทางตะวันตก ที่รุกรานดินแดนของชาวมุสลิมสำหรับขบวนการก่อเหตุรุนแรง สำหรับขบวนการก่อเหตุรุนแรงพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ใช้เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่รัฐสยาม (ไทย) ยึดดินแดนและปกครองนครปัตตานี

ในอดีตควบคู่กับความแตกต่างทางอัตลักษณ์ ด้านภาษา ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม ระหว่างชาวไทยมลายูกับชาวไทยพุทธ เป็นเงื่อนไขสำคัญในการปลุกระดมขึ้นมาและบ่มเพาะเยาวชนไทยมลายูในสถานศึกษาให้ปฏิเสธการปกครองจากรัฐไทย โดยบางอย่างรัฐไทยก็ได้ให้ตามข้อเรียกร้องจากชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ด้วยการออกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. 2550 ว่าด้วยการแยกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างชาวไทยมลายูกับไทยพุทธ นอกจากการติดตามแนวโน้มสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่เกิดขึ้นต่อเนื่องยาวนานและยังไม่มีท่าทีที่จะยุติแล้ว สิ่งที่เราควรที่จะให้ความสนใจต่อมากก็คือความเคลื่อนไหวของมุสลิมสุดโต่งกลุ่ม IS ในห้วงปัจจุบันมีความพยายามแผ่อิทธิพลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังที่ปรากฏความเคลื่อนไหวแล้วใน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามปัจจุบันขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับแนวทางการต่อสู้ของกลุ่มมุสลิมสุดโต่ง IS มากกว่าอุดมการณ์การแบ่งแยกดินแดนและนโยบายของรัฐไทยที่วางฐานะและบทบาทการไม่แสดงตัวเป็นปฏิปักษ์กับกลุ่มมุสลิมสุดโต่งโดยตรง แต่ในห้วงที่ผ่านมาตรวจพบว่ามีประชาชนไทยบางรายในพื้นที่อื่นที่ใช้การติดต่อทางระบบออนไลน์กับบุคคลเป้าหมายโดยการแสดงออกถึงความนิยมชมชอบกับการก่อเหตุรุนแรงของสมาชิก IS สมควรที่จะต้องติดตามความเคลื่อนไหวในลักษณะดังกล่าว มิให้มีการชักชวนประชาชนไทยเข้าร่วมหรือเป็นเครื่องมือให้กับความเคลื่อนไหวตามแนวทางของกลุ่ม IS (ราชรักษ์ เรียนพินันท์, สัมภาษณ์, 2560)

งานการข่าวกรอง เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวการก่อในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องยกระดับความสามารถของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ปัจจุบันหน่วยที่จัดกำลังหลักในการปฏิบัติการข่าวเป็นความรับผิดชอบของหน่วยทหารพราน ดังนั้นอาจจะพิจารณาทบทวนหน่วยที่จัดตั้งศูนย์ข่าวให้สอดคล้องกับหน่วยที่จัดกำลังส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติการข่าวเพื่อให้สามารถบริหารงานการข่าวกรองอย่างบูรณาการและใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม สามารถวิเคราะห์และประเมินได้ว่าบุคคลกลุ่มบุคคลใดเป็นศัตรูที่แท้จริง มีความเคลื่อนไหวบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาเป็นอย่างไร เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากงานด้านการข่าว ได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลาและถูกต้อง สนองตอบให้กับงานด้านยุทธการและกิจการพลเรือน (งานมวลชน) ในระดับ ผบ.ฉก.หมายเลข 2 ตัว ที่จะต้องวิเคราะห์และประเมินผลแนวโน้มสถานการณ์ความรุนแรงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบได้ เพื่อที่จะ ระวัง ยับยั้ง และป้องกันเหตุรุนแรงได้ทันเวลา สามารถลดหรือขจัดเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของฝ่ายเรา รวมทั้งสอดประสานและเสริมการดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เรื่องศักดิ์ สุวรรณาคะ, สัมภาษณ์, 2560) ทั้งนี้ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการจัดชุดคุ้มครองตำบล 100 ตำบล ออกลาดตระเวนคุ้มครองเส้นทางรักษาความปลอดภัยครู/โรงเรียนร่วมกับชุดรักษาความปลอดภัยประจำหมู่บ้านและกำลังประชาชนเฉลี่ยวันละ 35,000 คน ส่งผลให้สามารถปลดปล่อยภารกิจเชิงรับให้กับหน่วยประจำพื้นที่วันละ 6,000 คน ตลอดจนการมุ่งเน้นการรักษาความปลอดภัยในเขตเมืองเศรษฐกิจ การบูรณาการงานด้านการรักษาความปลอดภัย งานการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาศักยภาพพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งตั้งเป้าหมายไว้ว่าในปี พ.ศ. 2563 จะเข้าสู่ระยะสุดท้ายกลับเข้าสู่สภาวะปกติ ซึ่งกองทัพภาคที่ 4 จะถอนกำลังทหารออกนอกพื้นที่ (นิพนธ์ รองสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 2560)

การต่อสู้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการต่อสู้ทางความคิดระหว่างรัฐกับ ขบวนการก่อเหตุรุนแรงหากขบวนการก่อเหตุรุนแรงยังคงดำรงความมุ่งหมายที่จะแบ่งแยกดินแดน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้การบ่มเพาะเยาวชนจากแหล่งสถานศึกษาก็น่าจะยังคงมีอยู่ต่อไป สำหรับข้อมูล การเปลี่ยนแปลงผู้นำระดับสูงของขบวนการ BRN ภายหลังจากการสูญเสียผู้นำระดับสูงและการเผยแพร่ ยุทธศาสตร์ใหม่ของกลุ่ม BRN ที่วางเป้าหมายแบ่งแยกดินแดนให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2575 น่าจะเป็น การสร้างกระแสข่าวขึ้นมาเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับกลุ่มขบวนการ ฯ เนื่องจากกระแสข่าวภายใน กลุ่มสมาชิกขบวนการ BRN ในระยะหลังมีมุมมองว่าผลงานตกต่ำไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ประกอบกับ การเปลี่ยนแปลงผู้นำระดับสูงของ BRN ขึ้นใหม่ จึงน่าจะต้องการสร้างศักยภาพการนำควบคู่กับ เรียกร้องความร่วมมือจากสมาชิกทุกระดับด้วยการประกาศความพร้อมที่จะนำขบวนการไปสู่จุดมุ่งหมาย การแบ่งแยกดินแดนในอนาคตต่อไป โดยเฉพาะการปลุกกระแสการบ่มเพาะเยาวชนรุ่นใหม่มารับสืบทอด อุดมการณ์การแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเป็นสิ่งที่หน่วยข่าวต้องติดตามสถานการณ์ดังกล่าวและประเมินผล แนวโน้มความเคลื่อนไหวของขบวนการ BRN และเครือข่ายที่จะเกิดขึ้นในห้วงต่อไป (ศิริชัย เทศนา, สัมภาษณ์, 2560)

2.2 สรุปผลการสลายการบ่มเพาะของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในห้วงที่ผ่านมา : การสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ชุดปฏิบัติการรบพิเศษได้ใช้ แนวทางการปฏิบัติการลับเข้าดำเนินการในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการโดยอาศัยกิจกรรมตามโครงการ ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เป็นตัวนำ (Lead) ทำให้สามารถพบปะพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงประชาชน และมวลชนรวมทั้งเยาวชนในสถานศึกษาที่คาดว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชน โดยสรุปผลการปฏิบัติ ในห้วงที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ชุดปฏิบัติการรบพิเศษสามารถโน้มมน้าว ชักจูงและปรับ ทำที่ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมายจากเดิมที่แสดงอาการเพิกเฉย พยายามหลบหลีก ไม่พบปะกับเจ้าหน้าที่ชุด ฯ โดยตรง ก็ปรับเปลี่ยนท่าทีแสดงความเป็นมิตรพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ชุด ฯ มากขึ้นตามลำดับ สถานการณ์การนำประชาชนและเยาวชนออกมาเรียกร้องประท้วงที่ไม่พึงพอใจ ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต่อต้านการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐได้ลดน้อยลงและไม่ปรากฏเกิดขึ้นอีก จึงประเมินผลได้ว่าการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษโดยสรุปสามารถเข้าถึงและพบปะพัฒนา สัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งมีท่าทีตอบรับและร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะ การพบปะตัวต่อตัวกับบุคคลเป้าหมายส่วนใหญ่ได้แสดงท่าทีที่เป็นมิตรกับเจ้าหน้าที่ชุด ฯ เป็นอย่างยิ่ง (เกือบร้อยละ 100 ของเป้าหมายที่ได้พบปะ ฯ) เช่น ในโรงเรียนบางแห่งที่ไม่มีเสาธงชาติ เจ้าหน้าที่ชุด ฯ ก็ได้ดำเนินการติดตั้งเสาธงชาติและมอบผืนธงชาติไว้ให้ด้วย เมื่อได้มีการตรวจสอบภายหลังที่ธงชาติ ที่มอบให้กับโรงเรียนแก่กลางทางโรงเรียนเองก็ได้มีการจัดหาธงชาติผืนใหม่ทดแทนผืนที่เก่า เป็นสิ่งที่ แสดงความสำเร็จในการสลายการบ่มเพาะก็คือนับปัจจุบันหน่วยทหารพรานสามารถไปปฏิบัติงาน ในพื้นที่เป้าหมายได้จากเดิมที่ไม่สามารถเข้าไปได้ อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษยังคง ต้องให้ความระมัดระวังและตรวจสอบบุคคลเป้าหมายโดยใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในโอกาส ที่ไม่อยู่ในช่วงของการพบปะ (โอกาสลับหลัง) อาจจะมีบุคคลเป้าหมายบางส่วนเคลื่อนไหวและแสดงท่าที ที่ไม่เป็นมิตรและ/หรือยังคงเคลื่อนไหวสนับสนุนการบ่มเพาะ เยาวชนหรือการช่วยเหลือสนับสนุน ขบวนการก่อเหตุรุนแรง ทั้งนี้การติดตามตรวจสอบบุคคลเป้าหมายเจ้าหน้าที่ชุด ฯ ต้องดำเนินการ ในทางลับผ่านระบบตัวแทนปฏิบัติการซึ่งมีข้อสังเกตว่าการตรวจสอบท่าทีความไว้วางใจบุคคล เป้าหมายต้องพึงระมัดระวังและดำเนินการอย่างแนบเนียนมิให้บุคคลเป้าหมายหรือบุคคลที่ถูก

ตรวจสอบ เกิดความหวาดระแวงหรือถูกนำไปใช้ในการเคลื่อนไหวโจมตีการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ชุด ๆ ในทางลบ สิ่งสำคัญในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสิ่งที่ชุด ๆ ได้มีการประเมินสภาพแวดล้อมและแนวโน้มของการก่อเหตุรุนแรง/บ่มเพาะเยาวชน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ควบคู่กับการประยุกต์หลักการและแนวทางการปฏิบัติการลับในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในทางลับสำหรับการสลายการบ่มเพาะเยาวชนให้บังเกิดผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (ศิริชัย เทศนา, สัมภาษณ์, 2560)

2.3 แนวทางการพัฒนาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเพื่อสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา

2.3.1 เนื่องจากสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวนหลายแห่งที่คาดว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะปลูกฝังและคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมขบวนการก่อเหตุรุนแรง จึงเห็นว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านความมั่นคงในพื้นที่ ต้องรับรู้ รับทราบถึงสถานการณ์การบ่มเพาะเยาวชนและสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะที่คาดว่าจะมีพฤติกรรมบ่มเพาะเยาวชน พร้อมมีแนวทางการปฏิบัติในการติดตามความเคลื่อนไหวและดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละหน่วย เพื่อจำกัดความเคลื่อนไหวการบ่มเพาะเยาวชนและต้องพึงระมัดระวังมิให้การดำเนินการใด ๆ ไปกระทบกับความรู้สึกที่สร้างความหวาดระแวงนำไปขยายความขัดแย้งที่ขบวนการฯ สามารถจะนำไปสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติมให้เกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐ และขยายผลนำไปสู่ความแตกแยกระหว่างพี่น้องชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธที่อยู่ในพื้นที่ (ราชรักษ์ เรียงพีชน์, สัมภาษณ์, 2560)

2.3.2 การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับโดยชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีทักษะและเทคนิคการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการพบปะบุคคลเป้าหมาย เก็บและจดจำรวบรวมข้อมูลสำคัญที่สังเกตเห็นได้ระหว่างการพบปะ รวมทั้งมีความสามารถด้านภาษาท้องถิ่นและมนุษย์สัมพันธ์เป็นอย่างดีที่จะพบปะบุคคลในพื้นที่ให้เกิดผลตอบรับความร่วมมือในทุกโอกาสได้ แม้ว่ากำลังพลบางนายอาจจะยังขาดทักษะและประสบการณ์ดังกล่าว ก็สามารถแก้ไขได้ด้วยการจัดให้มีการเตรียมการและประเมินผลการปฏิบัติในระหว่างปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งโดยสรุปผลการดำเนินการในห้วงปัจจุบันก็อยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพึงพอใจ แต่ต้องยกระดับการปฏิบัติให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นให้สามารถจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการได้อย่างกว้างขวางสามารถตอบสนองภารกิจของหน่วยได้ โดยมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะดังนี้ (ราชรักษ์ เรียงพีชน์, สัมภาษณ์, 2560)

2.3.2.1 จากสภาพกำลังพลหน่วยรบพิเศษในภาพรวมผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับได้ปลดปล่อยออกจากราชการเป็นจำนวนมากในห้วงที่ผ่านมาจากโครงการเกษียณก่อนครบกำหนดอายุราชการ ทำให้การส่งผ่านความรู้จากผู้มีประสบการณ์ตรงไปยังกำลังพลรุ่นใหม่กระทำได้อย่างจำกัดและไม่ทั่วถึงในระบบการฝึกตามหลักสูตรของหน่วยและการจัดกำลังพลปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกำลังพลรุ่นใหม่และรุ่นเก่าภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จึงสมควรที่จะต้องเร่งรัดและสร้างความรู้ (บ่มเพาะ) ความเข้าใจในเรื่องงานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ ทั้งทักษะและเทคนิคการปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและแนวโน้มของสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างไรก็ตามนโยบายการจัดกำลังพลปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงปัจจุบันได้พยายามสนธิกำลังพลที่มีประสบการณ์ในเรื่องการจัดตั้ง

และใช้งานตัวแทนปฏิบัติการเข้าร่วมกับกำลังพลใหม่ (คลื่นลูกใหม่) ภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษเดียวกัน เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และให้คำแนะนำความรู้ให้กับกำลังพลใหม่ในการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมทั้งได้กำหนดให้หน่วยในที่ตั้งปกติให้ฝึกเตรียมการให้กับกำลังพลใหม่มีพื้นฐานความรู้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี โดยสอดแทรกข้อมูลในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเทคนิคการปฏิบัติที่สำคัญ ๆ ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชน (ศิริชัย เทศนา, สัมภาษณ์, 2560) ทั้งนี้ การเสริมสร้างและพัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษให้เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และบทเรียนที่ได้รวบรวมในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องที่สำคัญจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อให้สามารถสร้างองค์ความรู้ให้กับกำลังพลใหม่ (คลื่นลูกใหม่) ที่เข้ามาทดแทนกำลังพลเดิมที่ลาออกเกษียณอายุราชการ (เรื่องศักดิ์ สุวรรณนาคะ, สัมภาษณ์, 2560)

2.3.2.2 งานการปฏิบัติการลับเป็นเรื่องของขั้นตอนการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ รวมทั้งเทคนิคการดำเนินการเพื่อให้ดำรงสถานภาพตนเองและชายงานมีความอยู่รอดปลอดภัยและสามารถปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรเรื่องดังกล่าวจากหน่วยหรือเหล่าสายวิทยาการที่เกี่ยวข้องประมาณ 10 สัปดาห์ อย่างไรก็ตามการผ่านหลักสูตรอบรมการปฏิบัติการลับ (ข่าวลับ) ย่อมไม่น่าจะเพียงพอกับการสร้างขีดความสามารถให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละห้วงเวลา เห็นควรให้จัดกำลังพลผู้มีประสบการณ์เชี่ยวชาญด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ เป็นชุดเฉพาะกิจพิเศษทำหน้าที่ประเมินผลทางเทคนิคการปฏิบัติการลับและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อยอดการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม พร้อมรายงานให้ส่วนควบคุมชุดปฏิบัติการรบพิเศษตามลำดับได้รับทราบผลการประเมิน ตลอดจนทำหน้าที่รวบรวมในรายละเอียดที่สำคัญพร้อมข้อคิดเห็นและเสนอแนะเป็นเชิงบทเรียนให้โรงเรียนสงครามพิเศษและหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษรับทราบเพื่อนำไปพิจารณาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการเตรียมหน่วยต่อไป

2.3.2.3 การดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเป้าหมายหลักที่มุ่งขับเคลื่อนและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ทุกหมู่เหล่ามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่หน่วยรบพิเศษมีคุณลักษณะและมีขีดความสามารถในการจัดตั้งกำลังประชาชนตามหลักนิยมหน่วยรบพิเศษ ทบ.ไทย อยู่แล้ว ดังนั้นการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องทำหน้าที่เป็น “พี่เลี้ยง” ให้คำแนะนำกับหน่วยกำลังตามแบบและกำลังประจำถิ่น รวมทั้งกำลังอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับกำลังประชาชนที่ถูกฝึกจัดตั้งอย่างเป็นทางการขึ้นมาพร้อมติดอาวุธ เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนของตนเอง ต้องมีการกำกับดูแลให้คำแนะนำและเสริมสร้างขีดความสามารถที่จำเป็นต่อการคุ้มครองตนเองและชุมชนในหมู่บ้าน สิ่งสำคัญที่สุดต้องมีการเสริมสร้างความไว้วางใจ เชื่อมมั่นซึ่งกันและกัน พร้อมกับการปฏิบัติงานร่วมกันอยู่อย่างสม่ำเสมอและมีการประเมินผลการปฏิบัติในลักษณะเป็น “พี่เลี้ยง” สำหรับการจัดกำลัง กรมรบพิเศษที่ 3 ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการกิจโดยตรง (Direct Action) เมื่อลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการฝึกจัดตั้งกำลังประชาชนและการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการด้วย สำหรับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่มีหน้าที่การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติการลับ ซึ่งงานในบางลักษณะเอง

ก็เป็นการจัดตั้งทางเปิดบางลักษณะก็เป็นการจัดตั้งและใช้งานบุคคลเป้าหมายแบบไม่รู้ตัว และการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเต็มรูปแบบ เพื่อให้สามารถเสริมประโยชน์ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่ได้ เมื่อจัดการวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โอกาสในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติของชุด ๆ สามารถดำเนินการจัดตั้งได้อย่างทั่วถึง จากข้อมูลในพื้นที่ยังมีครูสอนศาสนาที่ไม่ได้ร่วมมือกับขบวนการก่อเหตุรุนแรงเป็นจำนวนมากและผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาก็ไม่ได้ต้องการให้บุตรหลานเข้าสู่ขบวนการ ฯ (เรื่องศักดิ์ สุวรรณาคะ, สัมภาษณ์, 2560)

2.4 หลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบประกอบด้วยมาตรการหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการช่วยเหลือประชาชน 2) การพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากร และ 3) การปราบปรามกองกำลังติดอาวุธ และ มาตรการเสริม 2 ประการ ได้แก่ 1) การปฏิบัติการข่าวกรอง และ 2) การปฏิบัติการจิตวิทยา ซึ่งทุกหน่วยที่ลงไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องไปศึกษาทำความเข้าใจหลักการดังกล่าว เพื่อนำไปกำหนดแนวทางการดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมและแนวโน้มสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

2.4.1 การกำหนดการรายละเอียดตามหลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในรายละเอียดบางเรื่องถูกออกแบบในสภาพแวดล้อมการต่อสู้กับอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สำหรับการต่อสู้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการต่อสู้กับการปลุกเร้าที่ในอดีตรัฐไทยอดีตยึดครองดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกับแบบสังคมพหุวัฒนธรรมและกานกระตุนในความแตกต่างทางอัตลักษณ์ระหว่างชาวไทยมลายูกับชาวไทยพุทธในพื้นที่ชายแดนภาคใต้จึงต้องประยุกต์ใช้หลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ และให้ความรู้ ความเข้าใจกับหน่วยปฏิบัติและกำลังพลในลักษณะ “การบ่มเพาะ” ให้สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและทันเหตุการณ์ในแต่ละมาตรการ (ปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ) เพื่อตอบโต้การปฏิบัติของขบวนการ ฯ ที่ใช้วิธีการบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ (ราชรักษ์ เรียนพีชน, สัมภาษณ์, 2560)

2.4.2 ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ สามารถนำหลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและแนวโน้มของสถานการณ์ในพื้นที่ ควบคู่กับหลักปฏิบัติการลับในการจัดตั้ง/ใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ และคู่มือการจัดตั้งแทนปฏิบัติการในขบวนการสงครามนอกแบบ (Unconventional Warfare : UW) ซึ่งเป็นแนวคิดการ “ใช้คนเป็นเครื่องมือต่อสู้กับคน” แม้แต่หน่วยรบพิเศษ ทบ.สหรัฐอเมริกา ยังให้ความสำคัญในการเสริมสร้างกำลังพลให้มีความรู้ ความชำนาญด้านสงครามนอกแบบ ทั้งนี้การประยุกต์ใช้ชุดปฏิบัติการรบพิเศษต้องสามารถตั้งและจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการจากบุคคลเป้าหมายที่เป็นศัตรูหรืออยู่ใกล้ชิดกับศัตรูเพื่อให้สามารถ “รู้เขา” ให้มากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวสำคัญ ๆ ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในการบ่มเพาะเยาวชนให้ได้แต่เนิ่น สามารถปฏิบัติการตอบโต้หรือคลี่คลายสถานการณ์ได้ทันกับเหตุการณ์ (ศิริชัย เทศนา, สัมภาษณ์, 2560)

2.5 เครื่องมือในการสลายการบ่มเพาะของหน่วยรบพิเศษ โดยชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาในห้วงปัจจุบันมีเพียงพอ ในการทำหน้าที่เป็นตัวนำ (Lead) ให้ทุกภาคส่วนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดและเกื้อกูลเป็นประโยชน์ ต่อการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิผลเสริมแรงซึ่งกันและกัน มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายการสลายการบ่มเพาะ เยาวชนและได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตามมีบทเรียนและ ข้อเสนอแนะในบางเรื่อง ดังนี้ (ศิริชัย เทศนา, สัมภาษณ์, 2560)

2.5.1 จากการขาดแคลนบุคลากรด้านการพยาบาลในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์อำนวยการบริหารงานจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จึงได้จัดทำโครงการมอบทุนการศึกษา หลักสูตรพยาบาล สำหรับนักศึกษาที่มีคุณวุฒิ/คุณสมบัติครบถ้วนซึ่งมีความสนใจที่จะสมัครเข้ารับ ทุนการศึกษาดังกล่าว โดยมอบทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกไปรับการศึกษา หลักสูตรพยาบาลนอกพื้นที่ เมื่อสำเร็จการศึกษาก็ลงบรรจุปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการดังกล่าวได้รับความสนใจจากนักศึกษาในพื้นที่เป็นอย่างมาก แต่หน่วยรบพิเศษไม่มีส่วนที่จะ พิจารณาคัดเลือกที่เป็นเป้าหมายที่จะจัดตั้งเป็นตัวแทน ฯ ซึ่งมีส่วนที่จะเอื้อประโยชน์และส่งเสริม งานการสลายการบ่มเพาะในอนาคต สมควรที่จะแจ้งให้หน่วยรบพิเศษทราบ เพื่อมีส่วนร่วมในการพิจารณา บุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากทุนการศึกษาหรือโครงการอื่นๆ ที่มีประโยชน์โดยตรงกับเป้าหมายบุคคล ในอนาคต ในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเพื่อการสลายการบ่มเพาะเยาวชน

2.5.2 โครงการนำเยาวชนไปทัศนศึกษานอกพื้นที่ โดยกองทัพอากาศ สนับสนุนอากาศยานในการเดินทางไป - กลับ เป็นโครงการ บก.ควบคุม 9 ซึ่งได้คัดเลือกบุตรหลาน จากครอบครัวที่อยู่ใกล้เคียงกับสนามบินบ่อทอง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เพื่อเป็นประโยชน์กับ การพัฒนาสัมพันธ์มวลชนรอบเขตสนามบิน เป็นโครงการที่สร้างความประทับใจให้เกิดกับ กลุ่มเป้าหมายเยาวชน ซึ่งหากเปิดโอกาสให้หน่วยรบพิเศษได้มีส่วนคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมโครงการ ในลักษณะดังกล่าวด้วยก็จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเพื่อการสลายการบ่มเพาะ เยาวชนในอนาคตต่อไปได้

2.6 ความเข้าใจภาพรวมเกี่ยวกับการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษางาน การสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องทำความเข้าใจร่วมกันในภาพรวมในบริบทเดียว ร่วมก่อนที่จะปฏิบัติงาน สมควรที่จะจัดการอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจในการสลายการบ่มเพาะให้กับผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ผู้บังคับหน่วยระดับ ฉก.หมายเลข 2 ตัวขึ้นมา และหน่วยรบพิเศษ (ผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษขึ้นมา) เน้นว่าเป็นผู้ที่จะลงไปปฏิบัติงานในห้วงปีต่อไป โดยการอาจจะจัดอบรม ณ ที่ตั้งปกติ หรือที่ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินการและประสานงานในอนาคต รวมทั้งการสนับสนุน ซึ่งกันและกัน ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญที่จะดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนร่วมกัน (เรื่องศักดิ์ สุวรรณนาคะ, สัมภาษณ์, 2560)

2.7 เรื่องอื่น ๆ

2.7.1 ความรับผิดชอบของ ผบ.ฉก.หมายเลข 2 ตัว คือ การควบคุมพื้นที่รับผิดชอบให้เกิดความปลอดภัย โดยต้องมีการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มที่เกิดขึ้น รวมทั้งความเคลื่อนไหวการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติทางด้านยุทธการและกิจการพลเรือน อย่างเหมาะสมและทันเวลากับการคลี่คลายสถานการณ์และป้องกันการเหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง (เรื่องศักดิ์ สุวรรณนาคะ, สัมภาษณ์, 2560)

2.7.2 การพิจารณาจัดกำลังพลชุดปฏิบัติการรบพิเศษเข้าพบปะพัฒนาสัมพันธ์กับบุคคลเป้าหมายต้องจัดกำลังพลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและมีศักยภาพเพียงพอกับบุคคลเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเป้าหมายบุคคลให้การยอมรับและเกิดเป็นประโยชน์กับการพบปะในโอกาสต่อไปได้อย่างต่อเนื่องด้วย (เรื่องศักดิ์ สุวรรณนาคะ, สัมภาษณ์, 2560)

งานการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้บรรลุเป้าหมายที่ทุกหน่วยต้องรับรู้รับทราบถึงสถานการณ์และแนวทางการปฏิบัติงานสลายการบ่มเพาะเยาวชนร่วมกัน ด้วยการจัดการฝึกเตรียมการให้กับผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และ หน่วยขึ้นตรง เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างบูรณาการ สอดประสาน และเสริมการปฏิบัติซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถลดและขจัดให้การบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ (Next Generation) ในการสืบทอดส่งผ่านอุดมการณ์แนวคิดการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยให้ยุติลง สำหรับการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษโดยการจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาที่เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการเตรียมการความรู้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจขั้นตอนทักษะและเทคนิคการปฏิบัติลับให้สอดคล้องกับแนวโน้มสถานการณ์ในพื้นที่ ประกอบกับต้องมีพื้นฐานความรู้ในหลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ 3 มาตรการหลัก 2 มาตรการการเสริม นำไปประยุกต์กับแนวคิดการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ ในข่ายงานสงครามนอกแบบได้ เมื่อชุดปฏิบัติการรบพิเศษดำเนินงานในพื้นที่ในห้วงระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว ควรจัดกำลังพลที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเป็น “ชุดประเมินผล” การจัดตั้งตัวแทน ฯ เพื่อให้คำแนะนำและปรึกษา รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ตลอดจนงานการจัดทำบทเรียนการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเสนอให้หน่วยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการและโรงเรียนสงครามพิเศษรับทราบเพื่อพิจารณาปรับปรุงการฝึกเตรียมการและจัดการอบรมกำลังพลในหลักสูตรต่าง ๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

3. การสัมภาษณ์เจาะลึกอดีตแกนนำขบวนการก่อเหตุรุนแรงกลุ่ม BRN เกี่ยวกับสถานการณ์และแนวทางการบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยสรุปสาระสำคัญมี ดังนี้

3.1 ปัจจัยทางสังคมที่เป็นต้นทุนในการทำสงครามการก่อความไม่สงบ (สงครามปฏิวัติ) ให้สามารถต่อสู้อย่างยืดหยุ่นในการปฏิวัติปลดปล่อยดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN ได้ดำรงการรักษาต้นทุนทางสังคมไทยมลายูในพื้นที่ไว้อย่างต่อเนื่องมีด้วยกัน 3 ประการ คือ

3.1.1 การทำให้ประชาชนไทยมลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม

3.1.2 มุ่งมั่นรักษาสถานภาพและเสริมสร้างจุดแข็งที่ได้มีการแบ่งแยกในสังคมอย่างชัดเจน 3 ประการ คือ 1) การแบ่งแยกความเป็นอยู่ระหว่างชุมชนหมู่บ้านไทยมลายูกับไทยพุทธ 2) การจัดสถานการศึกษาที่แยกการเรียนการสอนกันระหว่างโรงเรียนเด็กไทยมลายูกับเด็กไทยพุทธ และ 3) การใช้ภาษาและนับถือศาสนาที่แตกต่างระหว่างไทยมลายูกับไทยพุทธ

3.1.3 การสร้างสภาพทางสังคมไทยมลายูที่ปฏิเสธการยอมรับบริบทรัฐไทย 5 ประการ (5 ไม่) ได้แก่ 1) การไม่เชื่อข้อมูลข่าวสารที่มาจากฝ่ายรัฐบาลไทย (No Information) 2) การไม่ยินยอมสมานฉันท์และไม่ให้อภัยกับเหตุการณ์ที่รัฐไทยได้กระทำต่อชาวไทยมลายูในกรณีเหตุการณ์มัสยิดกรือเซะ การชุมนุมประท้วงหน้าอำเภอตากใบ และการเสียชีวิตของ หะยีสุหลง (No Compromise) 3) ประชาชนชาวไทยมลายูจะไม่ยอมปรับตัวให้กลมกลืนและไปมาหาสู่กับประชาชนชาวไทยพุทธ (No Emulate) 4) การขัดขืนไม่ยอมรับการปกครองของผู้นำชุมชนระดับท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐไทย (No Autonomy) และ 5) ไม่ยอมรับกฎหมายที่บัญญัติมาจากรัฐสภาไทย (No Parliament) ซึ่งสถานะต้นทุนทางสังคม 3 ประการ มีส่วนทำให้ขบวนการก่อเหตุรุนแรงสามารถยืนหยัดสามารถต่อสู้กับรัฐไทยได้มากกว่า 13 ปี เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของพลังการปฏิวัติหรือการได้มา ซึ่งอำนาจอธิปไตยตามความเป็นจริง (De Facto Sovereignty) โดยประชาชน คือ การปกครองโดยอำนาจรัฐได้เสื่อมสลายหายไป ขณะที่กองกำลังปฏิวัติสามารถปฏิบัติการใด ๆ ได้ทุกรูปแบบ โดยมีประชาชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนการก่อเหตุรุนแรงทุกรูปแบบ

3.2 เสริมสร้างกระบวนการที่ทำให้คนไทยมลายูในพื้นที่ไม่ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งได้เริ่มกำหนดหัวข้อในการขึ้นนำและปลุกกระดมต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ได้แก่ ความหลากหลายของเผ่าพันธุ์อันเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งของชาวไทยมลายู กล่าวอ้างว่าประชาชนที่มีความชอบธรรมที่จะดำรงชีพบนแหลมมลายูคือชาวไทยมลายูไม่ใช่ชาวสยาม ประชาชนชาวไทยมลายูกับชาวสยามไม่ใช่พวกเดียวกัน ประชาชนชาวไทยสยามที่อยู่ในพื้นที่ที่มองชาวไทยมลายูเป็นคนต่ำต้อยรัฐไทยชอบใส่ร้ายป้ายสีชาวไทยมลายูพร้อมที่จะย่ำยีตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐไทยเอาทรัพยากรของปัตตานีไปใช้โดยชาวมลายูไม่มีส่วนร่วม รัฐไทยพยายามเปลี่ยนชนเชื้อชาติมลายูให้เป็นชนเชื้อชาติไทยแผ่นดินปัตตานีเป็นเอกราชไม่ใช่ของสยาม ความผิดพลาดของรัฐไทยกับประชาชนชาวไทยมลายูต้องจดจำไว้อย่างไม่ให้อภัย การกล่าวถึงสถาบันกษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มุ่งทำลายเอกราชและยืนหยัดที่จะครอบครองเอกราชดินแดนปัตตานี

3.3 สำหรับสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ห้วงปัจจุบันอยู่ในสภาพที่ไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้เปรียบเสียเปรียบ อย่างไรก็ตามขบวนการก่อเหตุรุนแรงกลุ่ม BRN ยังคงมุ่งรักษาปัจจัยทางต้นทุนสังคมที่ไม่ยอมให้ประชาชนในพื้นที่เห็นชอบด้วยกับการเป็นพหุวัฒนธรรมทางสังคม ขณะที่การปฏิบัติของฝ่ายรัฐไทยเองก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง สำหรับการประชุมกำหนดเป้าหมายปลดปล่อยดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ภายในปี พ.ศ. 2575 ของขบวนการ BRN คาดว่าเป็นการดำเนินการทางจิตวิทยา เพื่อกระตุ้นสร้างขวัญกำลังใจและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยมลายูในพื้นที่ประกอบการเลื่อนเป้าหมายความสำเร็จการปลดปล่อยแบ่งแยกดินแดนออกไปในปี พ.ศ. 2575 เป็นการกระตุ้น/ปลุกเร้าและสร้างพลังขับเคลื่อนคลื่นลูกใหม่จากกลุ่มเด็ก/เยาวชน อายุ 15 - 25 ปี ทั้งที่อยู่ใน

ระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาเข้ามาสานการต่อสู้ด้วยสำนึกเอาแบบอย่างจากการเสียสละของบรรพบุรุษ แม้ว่าโดยเนื้อแท้การก่อเหตุรุนแรงอาจจะไม่ทำให้สู่เป้าหมายความสำเร็จได้แต่เป็นการปฏิบัติทางทหารในเชิงสัญลักษณ์ (Armed Conflict) สร้างการสูญเสียของประชาชนเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง อันอาจจะทำให้องค์การสหประชาชาติเห็นว่าความเป็นรัฐไทยหายไป (Failed State) ไม่สามารถทำการปกครองให้ประชาชนในพื้นที่ดำรงชีวิตและทรัพย์สินอยู่อย่างปลอดภัยและไม่มี การดำเนินวิถีชีวิตอย่างเป็นปกติสุขที่บ่งบอกบริบทความเป็นรัฐชาติได้ ซึ่งจะเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้ องค์การสหประชาชาติอาจเข้ามาแทรกแซงจัดการภายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวิธีการ กำหนดสิทธิในการปกครองตนเอง (Right To Self Determination) สำหรับแนวทางที่ขบวนการ BRN ปลุกเร้า/กระตุ้นการรับรู้ เพื่อดึงดูดเด็ก/เยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) เข้าร่วมขบวนการ BRN มี 3 ประการ คือ 1) เน้นความเชื่อว่าแผ่นดินนี้เป็นของชาวมลายู 2) ขนชาวไทยมลายูไม่ใช่ชาวยุโรป และ 3) เหตุการณ์ต่อสู้กับชาวยุโรปยอมได้รับบุญ สำหรับจุดสังเกตว่ายังมีการบ่มเพาะเยาวชนได้จาก เหตุการณ์ที่ปรากฏ การเผยแพร่รถยนต์ การโปรยตะปูระเบิด การตัดต้นไม้กีดขวางเส้นทาง และการผูกป้ายผ้า โจมตีรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นการแสดงออกทางกายภาพและมีผลต่อการกระตุ้นทางจิตวิทยาและสร้างพฤติกรรม การต่อสู้ด้วยความรุนแรงให้กับกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมในขั้นตอนวางแผนและได้เห็นความสำเร็จจากการ ปฏิบัติต่อเป้าหมายด้วยตนเองพร้อมกับความภูมิใจ/ประทับใจผลงานจากการกระทำของกลุ่มตน ไม่ว่าจะเป็เหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะพื้นที่หรือหลายพื้นที่ในห้วงเวลาเดียวกัน

3.4 การแผ่ขยายอิทธิพลของกลุ่มมุสลิมสุดโต่งกลุ่ม IS เข้ามาในขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN มีความเห็นว่าจะดำเนินการได้โดยตรงเนื่องจากขบวนการ BRN มีระบบการควบคุมมวลชน ได้อย่างเหนียวแน่นและอุดมการณ์การของขบวนการมีเป้าหมายมุ่งต่อสู้ปลดปล่อยดินแดนมลายู ออกจากประเทศไทย รวมทั้งขบวนการ BRN ไม่ต้องการที่จะให้กลุ่มของตนตกเป็นบัญชีเป้าหมายของ กลุ่มก่อการร้ายสากลหรือได้รับการประณามในเวทีระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามขบวนการ BRN อาจจะสนับสนุนการดำเนินการทางอ้อมในทางลับในลักษณะการจัดตั้งหรือร่วมรู้เห็นกับกลุ่มนอมินี (Nominee) ที่เคลื่อนไหวรับผลประโยชน์จากการสนับสนุนของกลุ่มมุสลิมสุดโต่ง IS เนื่องจากสถานะรายได้ จากการบริจาคจากสมาชิกเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวของขบวนการ BRN ประมาณปีละ 200 ล้านบาท ซึ่งไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนขบวนการก่อเหตุรุนแรงอื่น ๆ ที่ร่วมอุดมการณ์เดียวกันในพื้นที่ที่ได้ร้อง ขอรับการสนับสนุนมาที่ขบวนการ BRN มาเพื่อใช้ในกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดนพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.5 ความก้าวหน้าในโครงการของรัฐที่สนับสนุนแผนงานการสร้างสันติภาพในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อความเห็น ดังนี้

3.5.1 โครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะให้เป็นมาตรฐาน เป็นโครงการที่ดี ที่จะทำให้ประชาชนไทยมลายูเห็นว่ารัฐบาลมีความจริงจังและความสำคัญต่อพี่น้องชาวไทยมลายู โดยรัฐเองก็สามารถดูแลบัญชีนักเรียนปอเนาะได้พร้อมกับการหยุดการปิดโรงเรียนสอนศาสนา ในพื้นที่ในห้วงที่ผ่านมา จำนวน 2 แห่ง จากกรณีการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เป็นมาตรฐานทางศาสนา ที่ถูกต้องและขัดกับหลักกฎหมาย แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนปอเนาะจะต้อง ให้ครูสอนศาสนาในพื้นที่มีความเห็นชอบร่วมกันทั้งสองฝ่ายก่อนที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ภายในโรงเรียน พร้อมกับระมัดระวังการปิดเบือนปลุกระดมโจมตีจากขบวนการก่อเหตุรุนแรงด้วย

3.5.2 โครงการพาคนกลับบ้าน เป็นโครงการที่ดีและมีประโยชน์ที่ทำให้บุคคลที่หลงผิด ซึ่งร่วมขบวนการก่อเหตุรุนแรงเข้ามามอบตัวและต่อสู้ตามแนวทางสันติสุข อย่างไรก็ตามควรสร้างโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีช่องทางการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรม 3 ด้าน คือ 1) การสร้างกระบวนการสร้างกิจกรรมต่อเนื่องกับบุคคลที่ร่วมโครงการพาคนกลับบ้าน 2) การจัดกิจกรรมร่วมกับญาติหรือครอบครัวบุคคลที่ร่วมโครงการ หรือบุคคลที่เตรียมจะเข้าร่วมโครงการ ฯ ดังเช่น การชี้แจงให้คำแนะนำแนวทางในการต่อสู้ทางกฎหมายและการสนับสนุนในการดำรงชีพที่จะได้รับเมื่อร่วมโครงการฯ และ 3) การชี้แจงและให้คำแนะนำกับสังคมให้รับทราบขั้นตอนของโครงการฯ พร้อมรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาจจัดตั้งศูนย์ชี้แจงภายนอกที่ตั้งหน่วยทหารในสถานที่ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้สะดวกในการติดต่อขอรับทราบรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมโดยไม่หวาดหวั่นหรือเกรงกลัวฝ่ายความมั่นคงตรวจสอบและเฝ้าติดตามแต่อย่างใด

3.6 การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน ต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่องยาวนานเพียงพอที่จะสามารถแก้สถานการณ์ต้นตอทางสังคมที่ชาวไทยมุสลิมต่อต้านไม่ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม 3 ตัว คือ การทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม สังคมที่บูรณาการสภาพความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการแบ่งแยกชุมชนไทยมุสลิมกับไทยพุทธ และสังคมที่ปฏิเสธการยอมรับการปกครองจากรัฐไทย 5 ด้าน (5 ไม่) ตัวอย่างกิจกรรมที่อาจจะช่วยสร้างความกลมกลืนกันทางความคิดระหว่างชุมชนชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธด้วยการให้นายอำเภอเจริญชน ผู้นำศาสนา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมาร่วมรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นในบรรยากาศอย่างไม่เป็นทางการเน้นการสร้างความรู้จักคุ้นเคยอย่างสมานฉันท์ที่มีมิตรไมตรีจิตต่อกัน เชื่อว่าจะสลายต้นตอทางสังคมที่มีความคิดแตกแยกไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมได้ในระดับชุมชน

สรุป

การศึกษาวิจัยบทนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลศึกษาวิจัยใน 2 เรื่อง คือ 1) สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ความรุนแรงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับในการสลายการบ่มเพาะ และ 2) แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดจากประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิมมีสภาพที่แตกต่างทางสังคมกับชาวไทยพุทธ โดยมีวิถีชีวิตตามหลักศาสนาอิสลามนิยมที่จะส่งบุตรของตนเข้ารับการศึกษาด้านศาสนาที่โรงเรียนปอเนาะ จึงเป็นโอกาสที่ครูสอนศาสนาบางรายได้ใช้สถานที่โรงเรียนปอเนาะเป็นที่บ่มเพาะเยาวชนคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ในขณะที่สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้น แม้จำนวนเหตุการณ์รุนแรงที่ได้ลดลงตามลำดับแต่ก็ยังคงมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น ซึ่งในบางพื้นที่มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่อยู่ใกล้เคียงกับขอบเขตความรับผิดชอบของ

ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ทั้งนี้มีบางเหตุการณ์ความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อสร้างความสูญเสียกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการรบพิเศษโดยตรง จำนวน 1 ครั้ง (ในพื้นที่ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส เมื่อ 29 มิถุนายน 2559) อย่างไรก็ตาม ปัจจัยและเงื่อนไขที่เอื้อต่อการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาก็ยังมีอยู่ ได้แก่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ได้ต้องการที่จะส่งบุตรของตนไปศึกษาโรงเรียนปอเนาะ เพื่อให้บุตรของตนเข้าร่วมเป็นสมาชิกขบวนการก่อเหตุรุนแรง ส่วนเจ้าของโรงเรียนปอเนาะและครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ที่มีได้เป็นแกนนำแนวร่วมของขบวนการก่อเหตุรุนแรงแต่อย่างใด นอกจากนี้ภาครัฐเองก็มีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาโรงเรียนปอเนาะ โดยกระทรวงศึกษาได้จัดทำโครงการพัฒนาส่งเสริมโรงเรียนปอเนาะให้ยกระดับมีมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินชีวิตบนวัฒนธรรมที่หลากหลายในการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม การริเริ่มโครงการยกระดับเศรษฐกิจและเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยมีโครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจจำนวน 3 อำเภอ การพบปะเจรจาระหว่างผู้แทนรัฐบาลกับผู้เห็นต่างจากรัฐ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนกำหนดพื้นที่ปลอดภัย จำนวน 5 แห่ง และโครงการพาคนกลับบ้าน เปิดโอกาสให้ผู้หลงผิดที่เคยเข้าร่วมขบวนการก่อเหตุรุนแรงกลับคืนสู่สังคมเข้ามามอบตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่อย่างสงบสุข โดยฝ่ายรัฐบาลจะดูแลการประกอบอาชีพและให้ความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

2. แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากสถานภาพกำลังพลส่วนใหญ่เป็นกำลังพลที่เข้ารับการบรรจุใหม่ ขาดความรู้ขาดประสบการณ์ ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการจึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีแนวทางการแก้ไขในระยะเร่งด่วน คือ 1) การจัดการฝึกเตรียมการให้กับกำลังพลเป็นชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ระบุพื้นที่รับผิดชอบโดยชัดเจนเน้นการฝึกเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการให้ความรู้สภาพแวดล้อมในพื้นที่ปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ 2) การจัดกำลังพลผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและการใช้ตัวแทนปฏิบัติการลับ เป็น “ชุดประเมินผล” เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา และประเมินผลของการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษตามหัววงระยะเวลา 3 - 4 เดือน พร้อมขยายผลให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำไปแก้ไขการปฏิบัติและให้หน่วยวิทยาการทราบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเตรียมการฝึกกำลังพลให้มีความพร้อมในโอกาสต่อไป สำหรับการแก้ไขในระยะยาวควรปรับปรุงระเบียบหลักสูตรของโรงเรียนสงครามพิเศษ ให้สามารถหล่อหลอมความรู้ความสามารถให้กำลังพลที่บรรจุใหม่ เกี่ยวกับทักษะในการจัดตั้งและการใช้งานแทนปฏิบัติการ ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การให้ความรู้และการแลกเปลี่ยนแนวทางการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นเรื่องที่จำเป็นเพื่อให้สามารถสนับสนุนและเสริมแรงซึ่งกันและกัน เพื่อให้การสลายการบ่มเพาะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรพิจารณาจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับผู้บริหารของ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า, ศอ.บต., ผบ.ฉก.หมายเลข 2 ตัวขึ้นไป และผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษขึ้นไป จะช่วยเกิดความเข้าใจพร้อมการแลกเปลี่ยนสถานการณ์และแนวโน้มการสลายการบ่มเพาะตลอดจนรับทราบแนวทางการสลายการบ่มเพาะของแต่ละหน่วยและการประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

บทที่ 4

แนวทางการดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ และการเคลื่อนไหวข่ายงานตัวแทนปฏิบัติการ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงที่ผ่านมา เพื่อให้สามารถประเมินทิศทางและแนวโน้มของสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งทำให้ได้รับทราบปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการจัดตั้ง และใช้งานตัวแทนปฏิบัติการเคลื่อนไหวเป็นข่ายงานสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน และการทบทวนจากผลการปฏิบัติการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการที่ได้ดำเนินการที่ผ่านมา พร้อมปัญหาข้อขัดข้องและข้อเสนอแนะ เพื่อที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดตั้ง และใช้งานตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะ เยาวชนในสถานศึกษาเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการยุติปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

สำหรับบทนี้เป็นการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ในห้วงที่ผ่านมาและแนวโน้มความรุนแรงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงต่อไป เพื่อนำไปประเมินผลให้ทราบถึงปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการเคลื่อนไหวในลักษณะเป็นข่ายงาน เพื่อสนับสนุนการสกัดกั้น และสลายการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในโอกาสต่อไป รวมทั้ง การศึกษาจากผลการดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ โดยชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ผ่านมา ในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการ ก่อเหตุรุนแรงในห้วงที่ผ่านมา โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวไปวิเคราะห์และทบทวนแนวทางการ ดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ ประกอบกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่มีประสบการณ์ และเกี่ยวข้องกับการเรื่องดังกล่าวโดยตรง เพื่อก่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาการจัดตั้งและใช้งานตัวแทน ปฏิบัติการ สนับสนุนการสกัดกั้นและสลายบ่มเพาะเยาวชน ฯ ในห้วงต่อไปให้มีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์ จากผลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ได้ปฏิบัติงานจัดตั้งและใช้งานตัวแทน ปฏิบัติการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการสัมภาษณ์ เจาะลึกผู้บริหารระดับสูงที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ที่ดำเนินการ ตามแผนงานโครงการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาการจัดตั้งและใช้งาน ตัวแทนปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ สนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะ ผลของการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้หน่วยที่เกี่ยวข้องกับการยุติปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถนำไป พิจารณาปรับปรุงแผนงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและแนวโน้มสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

การวิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสลายการบ่มเพาะ

การศึกษาวิจัยสภาพปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยและเงื่อนไขในพื้นที่โดยทั่วไป สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในห้วงที่ผ่านมา และแนวโน้มความรุนแรงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่งผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาวต่อการดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ โดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในระยะสั้น

1.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่เป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิม (ประมาณร้อยละ 80 ของประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้) ยึดถือการดำเนินวิถีชีวิตที่เคร่งครัดตามหลักศาสนาอิสลาม ที่มีความแตกต่างทางด้านสังคมกับชาวไทยพุทธ ทั้งทางด้านภาษา ประเพณีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ตลอดจนชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ที่มีความตระหนักรับรู้รับทราบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่รัฐไทย (สยาม) ที่เคยปกครองดินแดนปาตานี (พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้)

1.2 สถานการณ์และแนวโน้มการก่อเหตุรุนแรงที่คาดว่าจะคงมีอยู่ในพื้นที่

สถานการณ์และแนวโน้มการก่อเหตุรุนแรงคาดว่าจะยังคงมีอยู่ต่อไป ขบวนการก่อเหตุรุนแรงยังคงมุ่งใช้การก่อเหตุรุนแรงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการควบคุมประชาชนและมวลชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม พร้อมให้คงการสนับสนุนและร่วมมือกับขบวนการก่อเหตุรุนแรง และเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งเป็นการบ่งบอกให้เห็นว่าอำนาจรัฐไม่สามารถคุ้มครองและดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับชุมชนในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะขบวนการก่อเหตุรุนแรงใช้เหตุการณ์รุนแรง เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปเห็นว่าขบวนการ ฯ ยังคงดำรงจุดมุ่งหมายในการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากรัฐไทยหรือการกำหนดจิตใจปกครองตนเอง (Right to Self - Determination)

1.3 ลักษณะการก่อเหตุรุนแรงต่อเป้าหมายอ่อนแอในลักษณะก่อวินาศกรรมคาดว่าจะยังคงมีปรากฏเกิดขึ้น

เหตุการณ์ความรุนแรงที่มีลักษณะเป็นการก่อวินาศกรรมต่อเป้าหมายที่อ่อนแอ (เป้าหมายที่ระดับการคุ้มครองต่ำ) ส่วนใหญ่ได้เกิดขึ้นในห้วงเวลาเดียวกันและพร้อมกันจำนวนหลายจุดที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อแสดงให้เห็นประชาชนและมวลชนในพื้นที่เห็นพลังอำนาจและศักยภาพการก่อเหตุรุนแรงมากกว่าการก่อเหตุรุนแรงเฉพาะจุด ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงขีดความสามารถของขบวนการ ฯ ในฐานะที่เป็นฝ่ายริเริ่มและมีความพร้อมปฏิบัติการใช้กำลังของตนเองจำนวนมาก และมีความหลากหลายในทุก ๆ ส่วนงานที่ครอบคลุมหลายพื้นที่ ตลอดจนมีมาตรการการรักษาความลับทุกขั้นตอนและการวางแผนแบบรวมการและแยกการปฏิบัติในระดับผู้ปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงการชักจูงการปฏิบัติเป็นส่วน ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งมีผลทำให้ประชาชนและมวลชนในพื้นที่ร่วมมือสนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติของขบวนการก่อเหตุรุนแรง เพื่อรักษาต้นทุนทางสังคมที่ไม่ยอมรับความเป็นอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมที่มากกว่าการสนับสนุนและความร่วมมือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ

1.4 การจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยจากผลการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ

การพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ (MARA Patani) ในห้วงปัจจุบันผลการเจรจาของทั้งสองฝ่ายได้บรรลุข้อตกลงร่วมกันในการเตรียมจัดทำพื้นที่ปลอดภัยในพื้นที่ 5 อำเภอ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำพื้นที่ปลอดภัย กำหนดจะพยายามให้แล้วเสร็จประมาณ กันยายน 2560

1.5 การปรับปรุงสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะให้มีมาตรฐานเดียวกัน

กระทรวงศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะ โดยกำหนดแผนการพัฒนาส่งเสริมโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันตั้งแต่ปีงบประมาณงบประมาณ 2560 เป็นต้นไป โดยกำหนดการจัดส่งครูอย่างน้อย 1 คน มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและติดตามประเมินผลการปฏิบัติของแต่ละโรงเรียนปอเนาะ

1.6 ความคิดเชิงอุดมการณ์ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงได้ลดทอนลงจากการต่อสู้ที่ยืดเยื้อยาวนาน

การต่อสู้ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงเพื่อแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ใช้เวลาที่ยืดเยื้อยาวนาน ตั้งแต่การปรับรูปแบบการต่อสู้ก่อเหตุในพื้นที่ป่าเขาเป็นชุมชนเมืองที่เริ่มต้นประมาณปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลาประมาณ 25 ปี แล้วยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ใน การแบ่งแยกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทย ส่งผลทำให้สมาชิกบางส่วนเกิดความเบื่อหน่ายท้อถอยสิ้นหวังและสูญเสียอุดมการณ์การต่อสู้ร่วมกับขบวนการ ฯ จึงได้ออกไปจากแนวทางการต่อสู้กับไปอยู่ร่วมกับครอบครัว หรือบางส่วนสมัครใจเข้าโครงการพาคณกลับบ้านที่ฝ่ายรัฐได้ดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ก่อเหตุรุนแรง ซึ่งมีความผิดคดีความมั่นคงเข้ารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่และสมาชิกบางส่วนของขบวนการ ฯ ที่ไว้วินัยได้ใช้สถานะของตนเอง แอบแฝงและอ้างอิงขบวนการในการแสวงหาประโยชน์เพื่อส่วนตนหรือร่วมมือกับกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมืองหรือร่วมธุรกิจผิดกฎหมาย โดยอาศัยขีดความสามารถที่ได้จากประสบการณ์การก่อเหตุรุนแรงในห้วงที่ผ่านมา

1.7 องค์กรภาคเอกชนด้านการศึกษาและวัฒนธรรมหรือด้านอื่น ๆ ได้เคลื่อนไหวดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนปอเนาะโดยเสรี

องค์กรภาคเอกชนด้านการศึกษาและวัฒนธรรมหรือด้านอื่น ๆ ได้เข้าไปเคลื่อนไหวจัดกิจกรรมสนับสนุนโรงเรียนปอเนาะได้อย่างเสรีโดยไม่มีข้อจำกัดโดยไม่ผ่านการตรวจสอบและติดตามของหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งอาจมีบางองค์กรที่แอบแฝงและแสวงหาประโยชน์ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ที่อาจจะเกี่ยวข้องกับการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาแบบรัฐตัวและไม่รู้ตัว เช่น การเรียกร้องให้จัดการศึกษาโรงเรียนปอเนาะโดยปราศจากการควบคุมจากภาครัฐ การสนับสนุนการเรียกร้องไม่พอใจการตัดสินใจที่ดินของโรงเรียนปอเนาะญาติ เป็นต้น

2. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการพิเศษในระยะยาว

2.1 ยุทธศาสตร์ใหม่ของ BRN ได้กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทย ภายในปี พ.ศ. 2575

ขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN กลุ่มหลักในการเคลื่อนไหวได้กำหนดยุทธศาสตร์ใหม่ในการแบ่งแยกดินแดนภาคพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวางเป้าหมายการแบ่งแยกดินแดนภายในปี 2575 มุ่งดำเนินการ ใน 6 กิจกรรมที่มีอยู่ในยุทธศาสตร์เดิม และการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งก็คือการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ (Next Generation) เพื่อสืบทอดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยต่อไปหรือการกำหนดจิตใจปกครองตนเอง (Right To Self Determination)

2.2 โครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจสามารถขับเคลื่อนสร้างความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ความก้าวหน้าของโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์กระตุ้นให้เกิดการลงทุนเพื่อนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปัจจุบันคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ (ศอ.บต.) ได้จัดทำโครงการเมืองต้นแบบ ๓ โดยให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีในระดับที่สูงกว่าพื้นที่อื่น เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวก การอนุมัติ/อนุญาตโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ให้ได้มาตรฐานสากลเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงภายในพื้นที่และกับประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้กำหนดให้นำร่องใน 3 อำเภอ คือ 1) อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนา “เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน” (Agricultural Industry City) 2) อ.เบตง จ.ยะลา เป็นเมืองต้นแบบ “การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน (Sustainable Development City) และ 3) อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (International Border City) โดยวางแผนระยะเร่งด่วนห้วง ปี พ.ศ. 2560 - 2563

2.3 ความก้าวหน้าจากการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐไทย และโครงการพาคนกลับบ้าน

ความก้าวหน้าการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐไทย (กลุ่ม MARA Patani) ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการกำหนดพื้นที่ปลอดภัย หากการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายในระดับที่ต่างฝ่ายมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นำไปสู่การแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งด้วยสันติวิธีแล้ว ประกอบกับความก้าวหน้าของโครงการพาคนกลับบ้าน ซึ่งได้มีผู้ก่อเหตุรุนแรงที่หลงผิดจำนวนมากเข้ามาขอตัวตามโครงการดังกล่าว ย่อมส่งผลให้การดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาเป็นไปได้ง่าย

2.4 การขยายตัวของกลุ่มมุสลิมสุตโต่ง IS เข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มมากขึ้น

จากการขยายแพร่อิทธิพลของกลุ่มมุสลิมสุตโต่งเข้ามาในภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในกลุ่มประเทศอิสลาม ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ปรากฏเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้หากในระยะยาวหากมีความเคลื่อนไหวในการขยายตัวอย่างกว้างขวางในกลุ่มประเทศดังกล่าวมากขึ้น

อาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชนชาวไทยมุสลิมที่มีแนวโน้มที่จะมีความนิยมชมชื่นทั้งทางจิตวิญญาณหรือรูปแบบการเรียกร้องความต้องการของตนหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นขบวนการก่อเหตุรุนแรงอื่น ๆ โดยเฉพาะการแบ่งแยกดินพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจมีการเชื่อมโยงบ่มเพาะทางความคิดและ/หรือรับการสนับสนุนช่วยเหลือกับกลุ่มแนวคิดสุดโต่งนั้น ด้วยการติดต่อโดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านทางระบบสื่อออนไลน์แล้วนำวิธีการก่อเหตุรุนแรงของกลุ่ม IS นำมาใช้ภายในประเทศไทย

3. แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพ

แนวทางการการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ เพื่อสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในสถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยชุดปฏิบัติการรบพิเศษให้มีประสิทธิภาพในห้วงต่อไป เพื่อตัดวงจรและยุติการสืบทอดอุดมการณ์จากขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่มุ่งหมายให้เยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) ร่วมแนวคิดการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทย ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ ฯ ได้ศึกษาจากการสนทนากลุ่มกับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ได้เคยปฏิบัติงานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในห้วงที่ผ่านมา และจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ห้วงที่ผ่านมา โดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

3.1 แนวทางการดำเนินงานการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพในระยะเร่งด่วน

3.1.1 หน่วยที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในการสลายการบ่มเพาะ

การสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบสถานการณ์และแนวโน้มการบ่มเพาะ รวมทั้งแนวทางการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะ เพื่อที่จะสนับสนุนและเสริมการปฏิบัติซึ่งกันและกันอย่างสอดคล้อง โดยเฉพาะการจัดอบรมเตรียมการในลักษณะการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารระดับสูงของก.รมน.ภาค 4 สน. ผู้บริหารระดับสูงของ ศอ.บต. ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลข 2 ตัวขึ้นไป และผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษขึ้นไป ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจ เกิดเอกภาพทางความคิด และเห็นความสำคัญที่จะสนับสนุนการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน

3.1.2 การจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

งานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน จำเป็นต้องคัดเลือกและใช้กำลังพลที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะระดับขั้นผู้ชำนาญการในขั้นตอนการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเป็นอย่างดี โดยมีการฝึกเตรียมการสร้างความพร้อมเป็นชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ร่วมกันในระยะเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า 1 ปี และกำลังพลภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษต้องปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี 6 เดือน เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการได้อย่างต่อเนื่องเกิดผลในการปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

3.2 หลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ควบคู่กับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในชายงานสงครามนอก

หลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ ประกอบด้วย มาตรการหลัก 3 ข้อ (การปราบปราม, การปรับปรุงสภาพแวดล้อม และ การพิทักษ์ทรัพยากร) และ 2 มาตรการเสริม 2 ข้อ (การปฏิบัติการข่าว และการปฏิบัติการจิตวิทยา) เป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ควบคู่การจัดการตัวแทนปฏิบัติการในชายงานสงครามนอกแบบได้ โดยต้องคำนึงให้การจัดหาบุคคลเป้าหมายต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติพร้อมที่จะตอบสนองการปฏิบัติในแต่ละด้านให้เป็นไปตามมาตรการหลักและเสริมทั้ง 5 ข้อ

3.3 การจัดชุดประเมินผลการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

การจัด “ชุดประเมินผล” เพื่อให้คำแนะนำ ปรีกษา และประเมินผลโดยตรงกับชุดปฏิบัติการรบพิเศษตามห้วงระยะเวลา พร้อมจัดทำรายงานผลและบทเรียนให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยควบคุมการปฏิบัติตามลำดับขั้น และโรงเรียนสงครามพิเศษทราบเพื่อพิจารณาใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติโดยตรงกับชุดปฏิบัติการรบพิเศษในด้านเทคนิคการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและการเตรียมกำลังพลในห้วงต่อไป ในการยกระดับขีดความสามารถการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4 การทบทวนสถานะภาพการอำพรางให้เกื้อกูลกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

การพบปะบุคคลเป้าหมายของชุดปฏิบัติการรบพิเศษอย่างใกล้ชิดและอย่างต่อเนื่อง ได้ตลอดเวลาเป็นสิ่งจำเป็น สมควรที่จะทบทวนสถานะภาพอำพรางให้กับเจ้าหน้าที่บางส่วนเพื่อให้เกิดความแน่นอนและกลมกลืนกับการพบปะบุคคลได้บรรลุผล เช่น การอำพรางสถานะเป็นครูพลศึกษาในโรงเรียน เป็นต้น

3.5 การสนับสนุนและแสวงประโยชน์จากโครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาสามารถพิจารณานำแผนการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะใน ปี 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการมาแสวงประโยชน์และสนับสนุนโครงการดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมายเป็นโรงเรียนปอเนาะที่มีมาตรฐานถูกต้องตามหลักศาสนาได้

3.6 การสนับสนุนและแสวงประโยชน์จากความก้าวหน้าผลการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่ม Mara Patani และโครงการพาคนกลับบ้าน

ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องติดตามความเคลื่อนไหวให้สามารถสนับสนุนและแสวงประโยชน์ทั้ง 2 โครงการ ที่แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มของสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลงและมีแนวทางในการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งที่ยืดเยื้อยาวนานด้วยวิธีการทางสันติ และร่วมมือกับโครงการของประเทศไทยที่จะมุ่งให้ประชาชนในพื้นที่อยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้ก็ต้องใช้ตัวแทนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบการเคลื่อนไหวที่ขัดขวางหรือต่อต้านการดำเนินการทั้ง 2 โครงการ พร้อมรวบรวมรายงานให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบและดำเนินการตอบโต้ตามขีดความสามารถของตัวแทนปฏิบัติการที่ได้จัดตั้งไว้ด้วย

อภิปรายผลการศึกษา

จากข้อมูลผลการศึกษาที่ได้รับรวบรวมทั้งจากทฤษฎี แนวคิด หลักนิยม บทความเอกสาร การวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อการต่อต้านการก่อความไม่สงบ รวมกับการสนทนากลุ่มผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่เคยปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการสัมภาษณ์เจาะลึกบทความผู้บริหารงานในการควบคุมกำกับดูแลชุดปฏิบัติการรบพิเศษ รวมทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึกอดีตแกนนำขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่เข้ามามอบตัวกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ ทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาไปอภิปรายผลการศึกษา ร่วมกับประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากการปฏิบัติงานของผู้วิจัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงที่ผ่านมาในการดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีลำดับการนำเสนอเป็น 2 หัวข้อ คือ 1) การอภิปรายปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ และ 2) การอภิปรายแนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพ สาระสำคัญมีดังนี้

1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

โดยแยกเป็นระยะเร่งด่วน (ปี 2560 - 2563) และระยะยาวดังนี้

1.1 ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในระยะสั้น (ปี 2560 - 2563)

1.1.1 ประชาชนไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 80 ของประชากรในพื้นที่ ยึดถือหลักศาสนาอิสลามเป็นกรอบในการดำเนินวิถีชีวิตอย่างเคร่งครัดตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต โดยเฉพาะการส่งบุตรของตนไปศึกษาศาสนาโรงเรียนปอเนาะซึ่งมีความแตกต่างกับวิถีชีวิตชาวไทยพุทธ รวมทั้งความแตกต่างทางด้าน ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี และยังได้ซึมซับประวัติศาสตร์ที่ไทย (สยาม) เป็นผู้รุกรานครอบครองดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี) ในอดีต ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงใช้ประโยชน์จากวิถีชีวิตชาวไทยมุสลิมเป็นกลยุทธ์ขับเคลื่อนในการโน้มน้าว ปลุกปั่น บ่มเพาะเยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) ให้หลงเชื่อแนวคิดการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกล่าวอ้างอิงถึงประวัติศาสตร์ที่ไทยครอบครองดินแดนศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีความจำเป็นต้องลุกขึ้นต่อสู้ญihad เพื่อปลดปล่อยพื้นที่ดินจังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยให้กลับไปดำเนินวิถีชีวิตได้อย่างเสรี เป็นอย่างดั้งเดิมตามหลักศาสนาอิสลาม วิธีการถ่ายทอดแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนโดยครูผู้สอนศาสนาในโรงเรียนปอเนาะจะพบปะเยาวชนเป็นรายบุคคลพร้อมการเล่าเรื่องทางประวัติศาสตร์ที่รัฐไทยได้รุกรานดินแดนในอดีต และการบีบบังคับจากรัฐไทยในปัจจุบันที่ไม่ยุติธรรมกับชาวมุสลิมให้เยาวชนรับทราบก่อนเลิกเรียน เพื่อให้เยาวชนเก็บไปคิดทบทวนแล้วนำมาสอบถามเยาวชนเป็นรายบุคคลเพื่อสังเกตดูท่าทีและแนวโน้มเยาวชนที่พร้อมตอบสนองและยินยอมพร้อมใจที่จะเข้าร่วมงานกับขบวนการก่อเหตุรุนแรง มีการสอดแทรกพฤติกรรมที่ชาวไทยมุสลิมถูกกระทำหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐไทยอย่างต่อเนื่องและดำเนินการในทางลับ เพื่อทำให้เยาวชนยกระดับการเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐไทยเพิ่มมากขึ้น ก่อนที่จะพิจารณาคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกจากขบวนการก่อเหตุรุนแรงต่อไปซึ่งการติดตามและตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือชุดปฏิบัติการรบพิเศษกระทำได้อย่างจำกัดหากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการที่มีคุณภาพจากคนในชุมชนเพื่อติดตามและรายงานความเคลื่อนไหวการบ่มเพาะนำไปสู่การสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะได้อย่างเหมาะสมต่อไป อย่างไรก็ตามบรรดาผู้ปกครองชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ไม่ได้มีความต้องการส่งบุตรของตนเองที่เข้ารับการสอนศาสนาในโรงเรียนปอเนาะ เพื่อเข้าร่วม

ขบวนการก่อเหตุรุนแรงอาจจะเว้นในส่วนที่เป็นผู้ปกครองบางรายที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐโดยตรง รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนปอเนาะไม่ได้มีส่วนร่วมเป็นแกนนำหรือแนวร่วมแต่อย่างใด ทั้งนี้จากการประเมินตรวจสอบ พฤติกรรม ท่ามีการต่อต้านอำนาจรัฐในสถานศึกษา โรงเรียนปอเนาะเป้าหมายในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยรบพิเศษ จำนวน 60 โรงเรียน ในห้วงปัจจุบันพบว่า ท่าทีของเยาวชนในสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการต่อต้านอำนาจรัฐอย่างเปิดเผยมี จำนวน 5 คน (สีดำ) ไม่แสดงการต่อต้านอำนาจรัฐแต่อย่างเปิดเผยมีจำนวน 10,111 คน (สีเทา) และไม่มีพฤติกรรมต่อต้านอำนาจรัฐแต่อย่างใดมี จำนวน 48,355 คน (ขาว) ในส่วนของการตรวจสอบบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนปอเนาะ พบว่า บุคลากรทางการศึกษา (ผู้บริหาร บาบอ ครู อุซตาส ฯลฯ) ที่แสดงออกถึงการต่อต้านอำนาจรัฐ มีจำนวน 61 คน (สีดำ) ไม่แสดงออกถึงการต่อต้านอำนาจรัฐอย่างเปิดเผยมีจำนวน 1,766 คน (สีเทา) และไม่มีท่าทีพฤติกรรมต่อต้านอำนาจรัฐแต่อย่างใดมีจำนวน 3,306 คน (สีขาว) ซึ่งจากข้อมูลจำนวนตัวเลขท่าทีทั้งของเยาวชนและบุคลากรศึกษาดังกล่าวที่ปรากฏ สามารถพิจารณาแยกแยะบุคคลเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการได้ ทั้งการติดตามสถานการณ์และความเคลื่อนไหวการบ่มเพาะเยาวชน การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก การปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงรุก การโฆษณาชวนเชื่อที่มุ่งบั่นทอนความเชื่อถือของแกนนำบ่มเพาะ หรือภารกิจอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการสนับสนุนการสกัดกั้นและการสลายการบ่มเพาะ โดยชุดปฏิบัติการรบพิเศษต้องมีความรู้และเข้าใจวิถีชีวิตมุสลิมสามารถใช้ประโยชน์โดยไม่สร้างความรู้สึกที่ส่งผลกระทบการดำเนินงานหรือเป็นเงื่อนไขกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ และการดำเนินการใด ๆ ในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องอยู่บนพื้นฐานการแสดงออกถึงการเคารพอัตลักษณ์ที่แตกต่างระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมในวิถีการดำเนินชีวิตอิสลาม การใช้ภาษา วัฒนธรรมในท้องถิ่นอย่างมีความเข้าใจ และเข้มงวดระมัดระวังให้เป็นไปตามกฎหมายโดยไม่กระทำการใด ๆ ที่ละเมิดหรือนำไปสู่การเป็นเงื่อนไขที่จะขัดกับเป้าหมายการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่

1.1.2 สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ เป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อการจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการสกัดกั้นและการสลายการบ่มเพาะเยาวชน ซึ่งขบวนการก่อเหตุรุนแรงมีจุดมุ่งหมายที่ใช้เหตุการณ์รุนแรงเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลที่สนับสนุนเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเปิดเผย เพื่อลดความเชื่อถือการที่ภาครัฐให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยประชาชนในพื้นที่ และยังทำให้ประชาชนและมวลชนยังคงที่จะให้การสนับสนุนและร่วมมือกับขบวนการก่อเหตุรุนแรงอยู่ต่อไป และเกิดความหวาดกลัวปฏิเสธการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมพร้อมกับหลีกเลี่ยงที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งในห้วงสามปีงบประมาณที่ผ่านมาแม้ว่าสถานการณ์ความรุนแรงลดลงตามลำดับ ทั้งนี้ปรากฏเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดจากขบวนการก่อเหตุรุนแรงในปีงบประมาณ 2559 รวมจำนวน 348 เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ที่กระทบต่อชีวิตเจ้าหน้าที่และประชาชนที่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐในพื้นที่รับผิดชอบของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จำนวน 39 ครั้ง โดยเฉพาะเป็นเหตุการณ์ที่มุ่งกระทำต่อเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จำนวน 1 ครั้ง ในพื้นที่ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส ทำให้เจ้าหน้าที่ของชุด ฯ เสียชีวิต 1 ราย บาดเจ็บ 3 ราย ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ ดังนั้นชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องมิให้การปฏิบัติของชุด ฯ ตกเป็นเป้าหมายของขบวนการ ฯ มีการประเมินสถานการณ์ในพื้นที่และการวิเคราะห์แนวโน้มการก่อเหตุรุนแรงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ เจ้าหน้าที่รัฐ และบุคคลอื่น ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติกับภาครัฐ โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบกับตัวแทนปฏิบัติการและการใช้ข่ายการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ

อย่างต่อเนื่อง เพื่อการแจ้งเตือนการปฏิบัติเพิ่มความระมัดระวังในการปฏิบัติและยกระดับมาตรการ การต่อต้านข่าวกรองเชิงรุกและเชิงรับในการดำเนินการทั้งปวง การก่อก่อเหตุรุนแรงต่อเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่สำคัญที่เป็นตัวกระตุ้นท่าทีของเยาวชนได้โดยตรงและเป็นส่วนหนึ่งที่ถูกนำไปใช้ ปลุกระดมบ่มเพาะเยาวชนควบคู่กับปัจจัยและเงื่อนไขวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ รายละเอียด ตามข้อ 1.1.1 ทั้งนี้แนวโน้มการก่อก่อเหตุรุนแรงก็ยังคงมีอยู่ต่อไปจากการกำหนดยุทธศาสตร์ ที่ขบวนการก่อก่อเหตุรุนแรง BRN ได้กำหนดเป้าหมายความสำเร็จในแบ่งแยกดินแดนในปี พ.ศ. 2575 คาดว่ามีเป้าหมายสำคัญที่จะบ่มเพาะเยาวชนรุ่นมาสืบทอดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนต่อไป ดังนั้น ชุดปฏิบัติการรบพิเศษต้องวิเคราะห์พื้นที่ปฏิบัติการที่รับผิดชอบและความเคลื่อนไหวในการก่อก่อเหตุรุนแรง ที่เกิดขึ้นในห้วงที่ผ่านมา เพื่อจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้สามารถเข้าถึงความเคลื่อนไหวเป้าหมาย ความเคลื่อนไหวของบุคคลเป้าหมายหรือกลุ่มบุคคลที่เตรียมก่อเหตุ ให้สามารถแจ้งเตือนภัยการก่อก่อเหตุ ต่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือประชาชนที่สนับสนุนการปฏิบัติภาครัฐได้อย่างถูกต้องและชัดเจนล่วงหน้าได้แต่เนิ่น

1.1.3 เหตุการณ์ความรุนแรงที่มีลักษณะเป็นการก่อก่อเหตุกับเป้าหมายที่อ่อนแอ (ระดับการคุ้มครองต่ำ) จำนวนหลายจุดในห้วงเวลาเดียวกันที่เกิดขึ้นในขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบของ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษในห้วงปีงบประมาณ พ.ศ.2559 มีเหตุการณ์เกิดขึ้นในห้วงวันเวลาเดียวกัน จำนวน 6 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 84 จุด เป็นเหตุที่มุ่งกระทำต่อเป้าหมายที่มีระดับการคุ้มครองต่ำและใช้การก่อเหตุ ในลักษณะที่ง่ายต่อการปฏิบัติ เช่น การเผาทำลายกล้องซีซีทีวี การเผาตู้สัญญาณโทรศัพท์/ตู้เอทีเอ็ม การระเบิดทำลาย/เผาเสาไฟฟ้า เผายางรถยนต์บนเส้นทางสัญจร เป็นต้น ในบางครั้งการก่อก่อเหตุรุนแรงดังกล่าวมีการดำเนินการควบคู่กับการลอบยิงรบกวนจุดตรวจ ฐานที่พัก และฐานปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ สำหรับเหตุการณ์ก่อเหตุในห้วงเวลาเดียวกันจำนวนหลายพื้นที่ ได้แก่ เมื่อ 29 ตุลาคม 2558 ได้ก่อเหตุเผาเฝ้าระวังและระเบิดเสาไฟฟ้าในพื้นที่ อ.บันนังสตา อ.ยะหา อ.เมือง อ.เบตง อ.กาบัง อ.ธารโต และ อ.เบตง จำนวน 21 จุด เมื่อ 6 สิงหาคม 2559 ได้ก่อเหตุระเบิด แสวงเครื่องทำลายเสาไฟฟ้า/เสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ ครอบคลุมพื้นที่ จ.นราธิวาส จำนวน 18 จุด และ เมื่อ 8 สิงหาคม 2559 มีเหตุการณ์เผากล้องที่วิวงจรปิด CCTV เฝ้าเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ และ ลอบยิงฐานที่ตั้งทหารพราน ครอบคลุมพื้นที่ จ.ยะลา จำนวน 22 จุด ซึ่งเหตุการณ์ความรุนแรงที่ก่อเหตุ พร้อมกันหลายจุดในห้วงเวลาเดียวกันขบวนการก่อก่อเหตุรุนแรงได้แสดงศักยภาพให้ประชาชนและมวลชน มีความเชื่อมั่นและคงการสนับสนุนกับขบวนการ ฯ จากการแสดงการใช้กำลังเป็นกลุ่มก้อนจำนวนหลายพื้นที่ ในห้วงเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสที่มอบหมายและเยาวชนที่ได้รับการบ่มเพาะคัดเลือก เข้าเป็นสมาชิกใหม่ได้เข้าร่วมภารกิจขึ้นเริ่มต้นในการก่อเหตุที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ได้แก่ การเผาทำลาย เสาไฟฟ้า เสาสัญญาณโทรศัพท์ การเป็นยามคอยเหตุ การตัดต้นไม้กีดขวางเส้นทาง เข้า - ออก ที่หมาย เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและปรับพฤติกรรมพร้อมการปลูกฝังการต่อต้านอำนาจรัฐไทย ก่อนที่จะยกระดับไปปฏิบัติในภารกิจที่มีความเสี่ยงและมีความซับซ้อนมากขึ้น เหตุการณ์การก่อเหตุ พร้อมกันหลายจุดในห้วงเวลาเดียวกันดังกล่าว จึงเป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้ง และใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน ดังนั้นชุดปฏิบัติการ รบพิเศษควรที่จะจัดหาบุคคลเป้าหมายที่สามารถเข้าถึงการวางแผนการก่อเหตุในลักษณะดังกล่าว ทั้งการชักชวน การส่งสัญญาณนัดหมายในทางลับ โครงสร้างของกลุ่มกระบวนการที่ร่วมการวางแผน และเยาวชนที่ได้รับการบ่มเพาะเข้าเป็นสมาชิกใหม่ รูปแบบ/เป้าหมายที่จะร่วมก่อเหตุ เป็นต้น เพื่อการสกัดกั้นและระงับเหตุการณ์หรือแสวงประโยชน์ต่อการพิสูจน์ทราบโครงสร้างกลุ่มบุคคล เป้าหมายในพื้นที่ที่ดำเนินการบ่มเพาะเยาวชนต่อไป

1.1.4 จากผลการพบปะพูดคุยเจรจาเพื่อแสวงหาสร้างสันติภาพในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างผู้แทนรัฐบาลกับผู้เห็นต่างจากรัฐ (กลุ่ม MARA Patani) มีผลความคืบหน้าในห้วงปัจจุบันที่ทั้งสองฝ่ายได้บรรลุข้อตกลงที่จะเตรียมการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัย จำนวน 5 อำเภอที่จะพยายามให้มีผลเริ่มการปฏิบัติภายใน ก.ย. 2560 มีเป้าหมายที่จะสร้างสันติสุขในพื้นที่ โดยใช้วิธีการสันติปราศจากการใช้ความรุนแรง การจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษต้องมุ่งไปสู่การติดตามความเคลื่อนไหวและสนับสนุนการขยายผลเป้าหมายการพูดคุยที่ต้องการหาทางออกจากการใช้ความรุนแรงกับประชาชนผู้บริสุทธิ์ แม้ว่ากรปฏิบัติไม่เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนดในการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยและเกิดผลในทางปฏิบัติตามที่บรรลุข้อตกลงร่วมกันขึ้นต้น การสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นใน 5 อำเภอ หรือในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยปราศจากความรุนแรงเป็นสิ่งที่ดีตัวแทนปฏิบัติการสามารถนำไปพิจารณาขับเคลื่อนและขยายผลให้เป็นประโยชน์ในการสกัดกั้นและการสลายการบ่มเพาะเยาวชนคนใต้ เนื่องจากทุก ๆ ฝ่ายได้มีความเห็นชอบร่วมกันกับแนวทางสันติปราศจากการใช้ความรุนแรงกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นความต้องการของประชาชนทุก ๆ ศาสนา

1.1.5 การปรับปรุงสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะที่คาดว่าจะเป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชน โดยในปัจจุบันกระทรวงศึกษาได้ให้ความสำคัญกับโรงเรียนปอเนาะ จึงกำหนดแผนการพัฒนาส่งเสริมโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งการพัฒนาบุคลากรครูและการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามหลักศาสนา ในสถานศึกษาปอเนาะเพื่อมุ่งไปสู่การทำให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถอยู่ร่วมกันไปอย่างสันติสุขในวัฒนธรรมที่หลายหลายหรือในสังคมพหุวัฒนธรรม ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 เป็นต้นไป โดยเบื้องต้นได้จัดส่งครูอย่างน้อย 1 คน ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติของโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการ ๆ ที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษต้องติดตามความก้าวหน้าและสนับสนุนการดำเนินการโดยการใช้ตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนโครงการ ๆ ดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินการของโครงการ ๆ บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ต้องติดตามความเคลื่อนไหวโดยใกล้ชิดและมีการประเมินผลพร้อมรายงานความก้าวหน้าให้ส่วนที่เกี่ยวข้องทราบตามห้วงระยะเวลา ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์กับการสกัดกั้นการสลายการบ่มเพาะเยาวชน ในทางตรงข้ามหากโครงการ ๆ ไม่บรรลุผลหรือมีอุปสรรคไม่เกิดความก้าวหน้าก็จะทำให้เป็นข้อจำกัดในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนด้วยเช่นกัน

1.1.6 การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรัฐบาลโดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ ศอ.บต. ได้จัดทำโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นยุทธศาสตร์ที่ “ใช้เศรษฐกิจนำ” เพื่อยุติความรุนแรง โดยมีวัตถุประสงค์กระตุ้นให้เกิดการลงทุน เพื่อนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยได้จัดทำโครงการเมืองต้นแบบ ๆ ที่ให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีกับนักลงทุนในระดับที่สูงกว่าพื้นที่อื่น พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกการอนุมัติ/อนุญาตในพื้นที่ ให้เกิดการยกระดับเป็นมาตรฐานสากล มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงภายในพื้นที่และกับประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้มีกำหนดให้ดำเนินการนำร่องใน 3 อำเภอคือ 1) อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนา “เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน” (Agricultural Industry City) 2) อ.เบตง จ.ยะลา เป็นเมืองต้นแบบ “การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน (Sustainable Development City) และ 3) อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (International Border City) ทั้งนี้มีกำหนดการดำเนินการใน 3 อำเภอ ตามแผนระยะเร่งด่วนปี พ.ศ. 2560 - 2563 ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ

ต้องจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการดำเนินการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เห็นประโยชน์และสนับสนุนโครงการดังกล่าวพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนในภาพรวมของทุก ๆ ฝ่ายที่เชื่อมโยงกับการดำเนินการในโครงการ “สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของ ศอ.บต. ที่ดำเนินการนำร่องทั้ง 3 อำเภอ ซึ่งรวมทั้งความเคลื่อนไหวอื่น ๆ ในลักษณะที่ต่อต้าน หรือมีความพยายามที่จะบิดเบือนและขยายผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ โดยเฉพาะการนำไปสู่การต่อต้านการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมทำให้ยกเลิกหรือชะลอโครงการดังกล่าวออกไป

1.2 ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในระยะยาว

1.2.1 ยุทธศาสตร์การต่อสู้แบ่งแยกดินแดนใหม่ของ BRN

ขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN ซึ่งเป็นกลุ่มหลักที่ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ได้กำหนดยุทธศาสตร์การแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ขึ้นมาใหม่โดยวางเป้าหมายการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แล้วเสร็จภายในปี 2575 มีการดำเนินการใน 6 กิจกรรม ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้เดิมควบคู่กับการขยายกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่จะรับการสนับสนุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้มีกิจกรรมสำคัญประการหนึ่งก็คือการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ (Next Generation) เพื่อสืบทอดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยหรืออาศัยหลักการกำหนดใจตนเอง (Right to Self - Determination) ขององค์การสหประชาชาติ ในการเรียกร้องการปกครองตนเองเป็นอิสระจากรัฐไทย

1.2.2 ยุทธศาสตร์การใช้เศรษฐกิจเพื่อยุติความรุนแรงในพื้นที่

โครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจที่ได้ดำเนินการและขับเคลื่อนให้บรรลุผลตามโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่ได้เริ่มต้นดำเนินการนำร่องใน 3 อำเภอ คือ 1) อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนา “เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน” (Agricultural Industry City) 2) อ.เบตง จ.ยะลา เป็นเมืองต้นแบบ “การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน” (Sustainable Development City) และ 3) อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (International Border City) หากสามารถดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์แล้วและขยายผลต่อไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ให้กับประชาชนและฐานะทางเศรษฐกิจในภาพรวมในพื้นที่ให้หลุดพ้นจากความยากจน ย่อมเป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ประชาชนยุติความร่วมมือและการสนับสนุนกับขบวนการก่อเหตุรุนแรง และเห็นว่าภาครัฐให้ความสำคัญมีความจริงใจช่วยเหลือและสนับสนุนการยกฐานะทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่

1.2.3 การขยายอิทธิพลของมุสลิมหัวรุนแรง IS ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากสถานการณ์และแนวโน้มความเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงกลุ่ม IS ได้แพร่ขยายอิทธิพลเข้ามาในประเทศกลุ่มมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ในระยะยาวคาดว่ากลุ่มมุสลิมสุดโต่งอาจจะแสวงประโยชน์จากบุคคลที่มีความล่อแหลมภายในประเทศไทยและขบวนการก่อเหตุรุนแรงโดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีจิตวิญญาณนิยมแนวคิดมุสลิมสุดโต่งอาจถูกชักจูงโน้มน้าวบ่มเพาะเยาวชนให้ซึมซับและมีความประทับใจนำวิธีการก่อเหตุรุนแรงพร้อมการขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือจาก

มุสลิมสุดโต่ง เพื่อเรียกร้องการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านระบบการสื่อสารออนไลน์ที่ขยายตัวอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ทั้งการก่อเหตุรุนแรงภายในประเทศหรือใช้พื้นที่ในประเทศไทยเป็นฐานการเตรียมการก่อเหตุในรัฐอื่น จึงเป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่ควรเฝ้าระวังและติดตามความเคลื่อนไหวของขบวนการก่อเหตุรุนแรงและความเคลื่อนไหวในการบ่มเพาะเยาวชนให้หลงเชื่อและคล้อยตามแนวคิดการก่อเหตุรุนแรงของกลุ่มมุสลิมสุดโต่ง IS เพื่อป้องกันและยับยั้งเหตุการณ์ดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นแต่เนิ่นโดยการมอบหมายให้ตัวแทนปฏิบัติการลับเฝ้าระวังและติดตามบุคคลเป้าหมายที่ล่อแหลมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

2. แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพ

2.1 ในระยะสั้น

2.1.1 หน่วยในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชน

การสลายการบ่มเพาะเยาวชนในแหล่งสถานศึกษาเป็นการตัดวงจรการนำเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่เข้าสู่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องรับรู้รับทราบสถานการณ์และแนวโน้มการบ่มเพาะ พร้อมทั้งจะสนับสนุนการและเสริมแรงในการสลายการบ่มเพาะซึ่งกันและกันอย่างสอดคล้อง โดยเฉพาะการจัดอบรมเตรียมการในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาระดับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขสองตัวร่วมกับหน่วยรบพิเศษระดับผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะสามารถจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากหน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันดังกล่าว เป็นวิธีการเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันให้เกิดเอกภาพทางความคิดที่จะถอนรากถอนโคนแนวคิดของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยให้หมดสิ้นไป ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงชุมชนในแต่ละพื้นที่พร้อมกับให้เกิดการยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งต้องอาศัยมุมมองทางยุทธวิธีและงานทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องมุ่งไปสู่การดำเนินการทั้งปวงจะต้องมีส่วนร่วมที่จะสนับสนุนต่อเป้าหมายการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่ยังคงมีอยู่โดยที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงยังคงมุ่งที่จะรักษาต้นทุนทางสังคมที่จะไม่ยอมรับการเป็นอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม มุ่งที่จะใช้วิธีการแสดงตนและกล่าวอ้างว่ากลุ่มของตนเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยไม่ได้พิจารณาความเห็นชอบจากประชาชนส่วนใหญ่ที่เรียกร้องแสวงหาสันติภาพให้เกิดขึ้นในพื้นที่แต่อย่างใด ดังนั้นจุดมุ่งหมายการสลายการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ดังนั้นการดำเนินการของฝ่ายเราต้องกำหนดผลลัพธ์สุดท้ายร่วมกันในทางการเมือง (ทางด้านแนวคิด) ที่มุ่งขจัดและสลายเงื่อนไขต่าง ๆ ที่นำไปสู่การสนับสนุนหรือเป็นประโยชน์ต่อการโน้มน้าวชักจูงให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่เรียกร้องแสวงหาสันติภาพให้เกิดขึ้นในพื้นที่และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและป้องกันมิให้เยาวชนหลงเชื่อและมีความเข้าใจอย่างไม่ถูกต้องที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง

2.1.2 การสลายการบ่มเพาะเป็นงานต่อเนื่องและต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

งานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องใช้กำลังพลที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ ในทุก ๆ ขั้นตอน อันได้แก่ การพบปะพัฒนาสัมพันธ์ การเกร็งตัว การสืบสวน การคัดเลือก การชักชวน การฝึกจัดตั้ง และการควบคุม/ใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะ ยาวชน ซึ่งต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและแนวโน้มสถานการณ์ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องมีการเตรียมความรู้ความสามารถก่อนปฏิบัติงานเป็นชุดปฏิบัติการ รบพิเศษร่วมกัน ในเรื่องดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 ปี และการปฏิบัติงานของกำลังพลชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี 6 เดือน ก่อนที่จะหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกำลังพล เข้าไปรับหน้าที่ใหม่ โดยเฉพาะต้องมีห้วงระยะเวลาการส่งมอบหน้าที่กันอย่างใกล้ชิดให้สามารถรับรู้ รับทราบสถานการณ์และงานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการที่จะต้องดำเนินการในห้วงต่อไป ทั้งนี้จากหลักคิดของ ชุน วู ปราชญ์ชาวจีน และ นาย เดวิด กาลูลา นักวิชาการทหารฝรั่งเศส ได้ชี้ให้เห็นว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้รัฐมีขีดความสามารถในการต่อต้านความรุนแรงก็คือการสนับสนุน จากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรัฐไทยได้ให้ความสำคัญและความตระหนักในการจัดทำแผนงานการยุติความรุนแรง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากประชาชน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีวิธีการโดยทั่วไป 3 ประการ คือ 1) การติดต่อสื่อสารกับประชาชนเป็นประจำทุกวัน 2) การกำหนดงานที่ทำร่วมกัน และ 3) การรักษา ความมั่นคงให้กับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นการดำเนินการทั้งปวงของชุดปฏิบัติการรบพิเศษจึงต้อง มุ่งเสริมสร้างให้ประชาชนและมวลชนในชุมชนเป้าหมายพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วนร่วมและ สนับสนุนการสลายการบ่มเพาะยาวชนเป็นสมาชิกของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ความร่วมมือของ ประชาชนและมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญในการสลายการบ่มเพาะยาวชน เพื่อตัดวงจรการสืบทอด อุดมการณ์การแบ่งแยกดินแดนและนำไปสู่การยุติสถานการณ์ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างยั่งยืน งานการจัดตั้งตัวแทนและใช้ข่า่งานตัวแทนปฏิบัติการลับ ของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จึงต้องคำนึงใน 3 วิธีการดังกล่าว ที่มุ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การสลายการบ่มเพาะยาวชนในสถานศึกษา พร้อมยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมของ ประชาชนในพื้นที่

2.1.3 การใช้หลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ ควบคู่กับ แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในข่า่งานสงครามนอกแบบ

หลักการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ ประกอบด้วย มาตรการหลัก 3 ข้อ (การปราบปราม การปรับปรุงสภาพแวดล้อม และ การพิทักษ์ทรัพยากร) และ 2 มาตรการเสริม 2 ข้อ (การปฏิบัติการข่าว และการปฏิบัติการจิตวิทยา) การจัดหาตัวแทนปฏิบัติการลับ ต้องคำนึงให้สามารถจัดหาบุคคลเป้าหมายที่พิจารณาแล้วมีคุณลักษณะและคุณสมบัติสอดคล้อง พร้อมทั้งจะตอบสนองการปฏิบัติในแต่ละด้านให้เป็นไปตามมาตรการทั้ง 5 ข้อ โดยแยกแยะระดับ ความสามารถในการเข้าถึงเป้าหมายเฉพาะรายบุคคลในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ ในแต่ละข่า่งานสงครามนอกแบบ ซึ่งได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทน

ปฏิบัติในแต่ละหน่วยงานตามระเบียบปฏิบัติประจำของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ (S.O.P Detachment) ในแต่ละตำแหน่งหน้าที่ภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษอยู่แล้ว เพื่อมุ่งไปสู่การจัดตั้งและควบคุม/ใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงานซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับกำลังพลที่ได้รับมอบความรับผิดชอบการควบคุมและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้บรรลุภารกิจเฉพาะของแต่ละหน่วยงานต่อไป

2.1.4 การจัดชุดประเมินผลการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับสนับสนุนการสกัดกั้นและการสลายการบ่มเพาะเยาวชน

ด้วยสถานภาพกำลังพลของหน่วยรบพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการมีสัดส่วนน้อยลงจากการที่กำลังพลส่วนใหญ่ได้ลาออกตามโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นจำนวนมาก ทำให้กำลังพลใหม่บางส่วนที่จัดมาทดแทนและได้รับการจัดกำลังเป็นชุดปฏิบัติการรบพิเศษไปปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้บางส่วนขาดประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ สาเหตุการขาดแคลนกำลังพลที่มีประสบการณ์ด้านการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับจึงทำให้การถ่ายทอดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ดังกล่าวในระบบการฝึกภายในหน่วยและทำงานร่วมกันระหว่างกำลังพลที่เป็นรุ่นพี่และกำลังพลใหม่ที่เป็นรุ่นน้อง จึงขาดช่วงในระบบการจัดและเสริมสร้างความพร้อมรบเป็นชุดปฏิบัติการรบพิเศษ แม้ว่าได้จัดกำลังพลเดิมที่มีประสบการณ์การจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับเข้าสนธิการจัดกำลังพลใหม่เป็นชุดปฏิบัติการรบพิเศษแล้วก็ตามก็ยังไม่ทำให้ขีดความสามารถด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการมีความสมดุลที่เพียงพอกับความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจการสลายการบ่มเพาะเยาวชน การเร่งรัดและเสริมสร้างความรู้ ความสามารถและขีดความสามารถด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นด้วยวิธีการจัด “ชุดประเมินผล” เพื่อให้คำแนะนำ ปรึกษา และประเมินผลการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการกับชุดปฏิบัติการรบพิเศษโดยตรงตามห้วงระยะเวลา พร้อมจัดทำรายงานผลและบทเรียนให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยควบคุมการปฏิบัติและโรงเรียนสงครามพิเศษในฐานะหน่วยสายวิทยาการทราบเพื่อพิจารณาใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติโดยตรงและการเตรียมกำลังพลในห้วงต่อไป ยกระดับขีดความสามารถด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.5 การทบทวนสถานะภาพการอำพรางให้เกื้อกูลกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

สถานอำพรางของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเป็นการดำเนินการโดยปัจจุบันได้ใช้สถานอำพรางเป็นชุดมวลชนสัมพันธ์ในการพบปะพัฒนาสัมพันธ์กับบุคคลเป้าหมาย สามารถเข้าถึงเป้าหมายในระดับที่เข้าถึงเป้าหมายบุคคลที่เป็นประชาชนในชุมชนได้ง่ายตามที่อยู่ระดับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ได้ปฏิบัติงานในห้วงที่ผ่านมาได้ชี้แจงมาอย่างไรก็ตามการพบปะบุคคลเป้าหมายอย่างใกล้ชิดและอย่างต่อเนื่องได้ตลอดเวลาเป็นสิ่งที่จำเป็นจึงสมควรที่จะทบทวนสถานะภาพอำพรางให้กับเจ้าหน้าที่บางส่วนเพื่อสร้างความกลมกลืนและแนบเนียนมีโอกาสใกล้ชิดกับสถานศึกษาได้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เช่น การอำพรางสถานะเป็นครูพลศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตามการอำพรางสถานะอำพรางกำลังพลเป็นรายบุคคลจำเป็นต้องจัดกำลังพลที่มีขีดความสามารถในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสูงพร้อมปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่มีอันตรายได้โดยลำพังและมีวินัยสูง สำคัญยิ่งต้องมีภูมิหลังและพื้นฐานเดิมที่แนบเนียนและกลมกลืนกับสถานอำพรางได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปฏิบัติการ

2.1.6 การสนับสนุนและแสวงประโยชน์จากโครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยจากผลการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐไทย และโครงการพาคนกลับบ้าน

การปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะจำเป็นต้องรับรู้รับทราบแผนการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะ ในปี 2560 เพื่อสนับสนุนและแสวงประโยชน์จากแผนงานพัฒนาเสริมสร้างโรงเรียนปอเนาะให้มีมาตรฐานที่ถูกต้อง ทั้งหลักสูตรและครูผู้ทำการสอนตามหลักคำสอนศาสนาอิสลามที่ถูกต้องที่จะทำให้ชุมชนในพื้นที่อยู่ร่วมกันโดยสันติ การเตรียมการและดำเนินการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยใน 5 อำเภอ จากผลการพบปะพูดคุยแสวงหาสันติภาพระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับผู้เห็นต่างจากรัฐและโครงการพาคนกลับบ้าน ให้ดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากการต่อต้านและไม่เห็นชอบด้วยจากประชาชนในพื้นที่ โดยชี้ให้เห็นว่าทุกโครงการเป็นการแสวงหาทางออกด้วยสันติสุขนำความสงบกลับคืนมาสู่ประชาชนที่เป็นพหุวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันได้แม้จะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน

2.1.7 การตระหนักรู้และระมัดระวังการสร้างเงื่อนไขใหม่หรือเงื่อนไขเดิมที่ทำให้ประชาชนไม่ยอมรับและ/หรือปฏิเสธการสนับสนุนการปฏิบัติของภาครัฐ

การจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่ โดยการดำเนินงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ต้องให้ความสำคัญและตระหนักรู้ว่ามีสิ่งใดที่ควรปฏิบัติและสิ่งใดที่งดเว้นการปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งการประพฤติและปฏิบัติของกำลังพล ตลอดจนการจัดและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน พร้อมมีการประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินการที่อาจจะสร้างเงื่อนไขไปสู่การผลกระทบบกความรู้สึกที่ไม่ยอมรับการดำเนินการของภาครัฐ และ/หรือ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ โดยเฉพาะการนำไปสู่การขยายความแตกแยกของการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบพหุวัฒนธรรม

2.2 ในระยะยาว

การพัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษให้สามารถหล่อหลอมให้กำลังพลมีความรู้ความสามารถในทักษะการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

จากสถานภาพกำลังพลที่มีประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการเป็นกำลังพลส่วนใหญ่ได้ลาออกตามโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นจำนวนมาก ประมาณร้อยละ 70 ของกำลังพลทั้งหมด ทำให้การหมุนเวียนและทดแทนกำลังพลใหม่เข้ามายังไม่มีขีดความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการอบรมในหลักสูตรเฉพาะของโรงเรียนสงครามพิเศษ หรือสอดแทรกในหลักสูตรต่าง ๆ ของโรงเรียนสงครามพิเศษที่ได้จัดการศึกษาตามแนวทางรับราชการของหน่วยรบพิเศษ เพื่อผลิตและหล่อหลอมทำให้กำลังพลที่มาบรรจุเข้ามาใหม่ที่ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรมีทักษะการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการได้อย่างสมบูรณ์ทุกขั้นตอนในการปฏิบัติการ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยและเงื่อนไขต่างๆ ให้มีความเข้าใจถึงผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุป

กล่าวโดยสรุปปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ สนับสนุนการสกัดกั้นและการสลายการบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้ มีผลกระทบที่เป็นปัจจัยและเงื่อนไขในระยะสั้น ได้แก่ การดำรงวิถีชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามกรอบหลักศาสนาอิสลาม และความแตกต่างทางอัตลักษณ์ วัฒนธรรมที่มีความแตกต่างจากชาวไทยพุทธซึ่งเป็นต้นทุนสังคมของขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่ไม่ยอมรับสังคมแบบพหุวัฒนธรรม แนวโน้มการก่อเหตุรุนแรงที่ยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะการก่อเหตุรุนแรงต่อเป้าหมายที่มีการคุ้มครองต่ำในลักษณะการก่อเหตุหลายจุดในห้วงเวลาเดียวกันซึ่งคาดว่าจะมีการจัดฝึกเยาวชนที่บ่มเพาะคัดเลือกเป็นสมาชิกใหม่ ความก้าวหน้าของโครงการต่างๆ ที่แสวงหาทางออกจากความรุนแรงด้วยสันติวิธี ได้แก่ การจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัย 5 อำเภอ ตามผลการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐไทย โครงการพาคณะกลับบ้านที่เปิดโอกาสให้ผู้หลงผิดและมีหมายคติความมั่นคงได้เข้ามามอบตัวกับทางรัฐไทย โครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำร่องใน 3 อำเภอ และโครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะให้มีมาตรฐาน นอกจากนี้ ผลจากการต่อสู้ที่ยืดเยื้อยาวนานของขบวนการก่อเหตุรุนแรงก็เป็นปัจจัยและเงื่อนไขที่อาจทำให้อุดมการณ์การต่อสู้ของสมาชิกขบวนการก่อเหตุรุนแรงลดน้อยลง สำหรับเงื่อนไขและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อในระยะยาว ประกอบด้วย การประกาศยุทธศาสตร์ใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงของขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN กลุ่มก่อเหตุหลักได้ประกาศเป้าหมายการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใน พ.ศ. 2575 ซึ่งมุ่งเน้นการบ่มเพาะเยาวชนรุ่นใหม่มาสืบทอดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดน การดำเนินการโครงการต่างๆ ที่แสวงหาทางออกโดยสันติวิธีของภาครัฐที่ได้ดำเนินการแล้วมีผลก้าวหน้าในระยะยาว และการขยายอิทธิพลทั้งแนวความคิดและความช่วยเหลือ/สนับสนุนของกลุ่มมุสลิมสุดโต่ง IS ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาจมีบุคคลหรือขบวนการก่อเหตุรุนแรงเพื่อการแบ่งแยกดินแดนรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากกลุ่มมุสลิมสุดโต่ง

สำหรับแนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องนำปัจจัยและเงื่อนไขที่มีผลกระทบกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมาพิจารณากำหนดแนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมพื้นที่ปฏิบัติการและแนวโน้มการก่อเหตุรุนแรงในห้วงต่อไป โดยเฉพาะแนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะให้มีประสิทธิภาพในระยะสั้น ประกอบด้วย การพัฒนาขีดความสามารถความรู้ ความสามารถในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับให้กับกำลังพลภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ซึ่งกำลังพลส่วนใหญ่ของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษเป็นกำลังพลที่ได้รับการบรรจุเข้ามาใหม่ขาดความรู้และประสบการณ์การจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารระดับสูง กอ.รมน.ภาค 4 สน. ศอ.บต. ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลข 2 ตัว และผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษขึ้นไป ให้เกิดความเข้าใจสถานการณ์และการดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนของทุกส่วน เพื่อการประสานการปฏิบัติและเกิดการสนับสนุนการดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนให้เกื้อกูลและเสริมแรงซึ่งกันและกัน การจัดกำลังพลที่มีประสบการณ์

การจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในระดับผู้เชี่ยวชาญเป็น “ชุดประเมินผล” ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรีกษาและประเมินผลการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ภายหลังจากที่ดำเนินการในห้วงระยะ 3 - 4 เดือน พร้อมรายงานผลให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงแนวทางการเตรียมการกำลังพลห้วงต่อไป นอกจากนี้การสนับสนุนและแสวงประโยชน์โครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐริเริ่มการดำเนินการเพื่อแสวงหาทางออกจากความรุนแรงด้วยสันติวิธี ได้แก่ โครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะให้เป็นมาตรฐาน โครงการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัย 3 อำเภอ โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจนาร่องใน 3 อำเภอ และโครงการพาคนกลับบ้าน ทั้งหมดเป็นโครงการที่สามารถจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการเคลื่อนไหว ให้การสนับสนุนและแสวงประโยชน์ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนรวมทั้งการติดตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อาจจะเคลื่อนไหวที่อาจต่อต้านโครงการดังกล่าว สำหรับแนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพในระยะยาว ก็คือ การพัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษให้สามารถหลอมกำลังพลภายในหน่วยที่ได้รับการบรรจุใหม่ด้วยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนการฝึกอบรบจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้เกิดทักษะระดับผู้มีความชำนาญต่อการปฏิบัติงานด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ โดยเฉพาะการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในโอกาสต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ในการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเห็นความสำคัญว่า งานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการที่ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลต่อการยับยั้ง การลิดรอน และการขัดขวางสกัดกั้นการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนที่เป็นเป้าหมายหลักของขบวนการก่อเหตุรุนแรงได้รับส่งผ่านแนวคิดทางอุดมการณ์การต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการบ่มเพาะคัดเลือกเยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) จากโรงเรียนปอเนาะ เข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรง รวมทั้งการใช้ตัวแทนปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ซึ่งเป็นบุคคลที่คุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่อยู่แล้วเคลื่อนไหวเป็นช่างงานสนับสนุนการยุติการโน้มน้าวเพื่อส่งผ่านแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยไปสู่เยาวชนรุ่นใหม่ (Next Generation) ทั้งนี้การศึกษาวิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 เรื่อง คือ 1) ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในระยะสั้นและระยะยาว และ 2) แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพ โดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน แบ่งเป็น

1.1 ในระยะสั้น ห้วง 1 - 3 ปี (พ.ศ. 2561 - 2563)

1.1.1 ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นชาวมุสลิม มีความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมกับชาวไทยพุทธ

วิถีชีวิตของสังคมประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นชาวไทยมลายู (ประมาณร้อยละ 80 ของประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้) มีการดำเนินชีวิตที่เคร่งครัดอยู่ในกรอบหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งแตกต่างกับการดำเนินชีวิตของชาวไทยพุทธ ทั้งทางด้านศาสนา ภาษา ประเพณี ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ชาวมุสลิมยังได้ซึมซับรับรู้รับทราบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่รัฐไทย (สยาม) เคยปกครองดินแดนปัตตานี (พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้) ที่ยังเป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงนำไปใช้ปลุกปั่นชาวไทยมลายูให้เกลียดชังและต่อต้านการปกครองจากรัฐไทย ตลอดจนการใช้เงื่อนไขดังกล่าวควบคู่กับการบิดเบือนโดยอ้างอิงหลักความเชื่อทางศาสนาอิสลามในการต่อสู้ขัดขืนกับรัฐไทยที่เป็นผู้รุกรานดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาไปใช้ประโยชน์บ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะ ทั้งนี้ผู้ปกครองชาวไทยมาลาญส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรของตนเข้ารับการศึกษาด้านศาสนาตามวิถีชีวิตชาวมุสลิม ซึ่งครูผู้สอนศาสนาบางรายในโรงเรียนปอเนาะได้พยายามบิดเบือนหลักคำสอนทางศาสนาควบคู่กับการโน้มน้าวชักจูง

ให้เยาวชนเกิดแนวความคิดเกลียดชังและต่อต้านรัฐไทยแล้วขยายผลให้ไปสู่แนวความคิดการใช้ความรุนแรงเพื่อสนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือการเรียกร้องปกครองตนเอง เพื่อให้สามารถดำเนินวิถีชีวิตของประชาชนชาวไทยมลายูได้อย่างเสรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่ส่งบุตรของตนไปศึกษาทางศาสนาอิสลามในโรงเรียนปอเนาะก็มีได้ต้องการให้บุตรของตนเองร่วมเป็นสมาชิกของขบวนการก่อเหตุรุนแรงแต่อย่างใด รวมทั้งเจ้าของโรงเรียนปอเนาะ และครูสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เป็นแกนนำหรือแนวร่วมของขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่จะบ่มเพาะเยาวชนหรือสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวด้วยเช่นกัน จึงเป็นโอกาสที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะได้จัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับการประเมินบุคคลเป้าหมายในแต่ละกลุ่มสำหรับสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนต่อไป

1.1.2 แนวโน้มเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่คาดว่าจะยังคงมีอยู่ต่อไป

สถานการณ์และแนวโน้มการก่อเหตุรุนแรงที่ยังคงมีอยู่ในพื้นที่โดยมุ่งก่อเหตุรุนแรงต่อเป้าหมายเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนไทยมลายูที่ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนชาวไทยพุทธ โดยก่อเหตุรุนแรงให้สอดคล้องการครอบงำและสร้างอิทธิพลทางความคิดต่อประชาชนและมวลชนในการต่อสู้ เพื่อแบ่งแยกดินแดนโดยเฉพาะการต่อต้านไม่ยอมรับสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากประชาชนชาวไทยมลายูในพื้นที่ รวมทั้งใช้เหตุรุนแรงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะควบคุมประชาชนและมวลชนในพื้นที่ป้องกันมิให้สนับสนุนและร่วมมือกับการดำเนินการของภาครัฐด้วย ซึ่งการก่อเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นบ่งบอกให้เห็นว่าอำนาจรัฐไม่สามารถให้การคุ้มครองและดูแลรักษาความปลอดภัยได้ โดยเฉพาะเหตุรุนแรงในพื้นที่เป็นตัวชี้ให้เห็นว่ายุทธศาสตร์การต่อสู้ขบวนการก่อเหตุรุนแรงยังคงแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกจากรัฐไทยหรือการเรียกร้องการปกครองตนเองออกจากรัฐไทย

1.1.3 การก่อเหตุรุนแรงต่อเป้าหมายอ่อนแอหลายจุดในห้วงเวลาเดียวกันคาดว่าจะเป็นการบ่มเพาะคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกใหม่ด้วย

เหตุการณ์ความรุนแรงต่อเป้าหมายที่อ่อนแอในลักษณะก่อวิน (เป้าหมายที่ระดับการคุ้มครองต่ำ) ในห้วงเวลาเดียวกันและพร้อมกันจำนวนหลายพื้นที่ ย่อมทำให้ประชาชนและมวลชนในพื้นที่เห็นถึงศักยภาพการก่อเหตุรุนแรงได้มากกว่าการก่อเหตุรุนแรงเฉพาะจุดในพื้นที่เดียวกัน ด้วยความสามารถที่จะริเริ่มและปฏิบัติการพร้อมกันได้อย่างครอบคลุมทุก ๆ พื้นที่ ซึ่งต้องมีการรักษาความลับสูงมีการวางแผนและควบคุมแบบรวมการและแยกดำเนินการในระดับผู้ปฏิบัติได้อย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งทำให้ประชาชนและมวลชนในพื้นที่ยังคงให้การสนับสนุนและช่วยเหลือร่วมมือกับการปฏิบัติของขบวนการก่อเหตุรุนแรงมากกว่าการสนับสนุนและความร่วมมือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อเหตุดังกล่าวคาดว่าจะมีการนำสมาชิกใหม่จากเยาวชนที่ผ่านการบ่มเพาะคัดเลือกแล้วมาร่วมปฏิบัติการก่อเหตุรุนแรงในขั้นเริ่มต้นด้วยการมอบภารกิจที่ง่าย ๆ และมีเกณฑ์ความเสี่ยงต่ำ เช่น การเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนบริเวณทางเข้าออกที่หมาย การขัดขวางเส้นทางเข้า - ออกที่หมายด้วยการโปรยตะปูเรือใบเส้นทาง การตัดต้นไม้เพื่อกีดขวางเส้นทางเข้าออกที่หมาย การวางเพลิงต่อเป้าหมายที่ไม่มีการคุ้มครอง การรายงานผลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ภายหลังการเกิดเหตุการณ์รุนแรง เป็นต้น เพื่อทดสอบความพร้อมกับการสร้างความมั่นใจและประทับใจก่อนที่จะนำสมาชิกใหม่เข้าร่วมการปฏิบัติในภารกิจที่ยากและมีเกณฑ์ความเสี่ยงสูงขึ้นในโอกาสต่อไป

1.1.4 การจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยใน 5 อำเภอ จากผลการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มเห็นต่างจากรัฐ

ความก้าวหน้าการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยในการพบปะพูดคุย ในการเจรจาพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ (MARA Patani) โดยสรุปผลการเจรจาในห้วงปัจจุบันทั้งสองฝ่ายได้บรรลุข้อตกลงร่วมกันในการเตรียมจัดทำพื้นที่ปลอดภัยในพื้นที่ 5 อำเภอ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำพื้นที่ปลอดภัยกำหนดแล้วเสร็จประมาณ กันยายน 2560 หากมีการสถาปนาพื้นที่ปลอดภัยร่วมกันให้บรรลุผล จะเป็นการแสดงออกถึงความจริงใจร่วมกันในการแสวงหาทางออกจากความรุนแรงนำไปสู่สันติภาพของทั้งสองฝ่ายต่อไป

1.1.5 การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การปรับปรุงสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะที่คาดว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชนปัจจุบันกระทรวงศึกษาได้ให้ความสำคัญกับโรงเรียนปอเนาะ ด้วยการเสริมโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การพัฒนาบุคลากรครูและการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามหลักศาสนาในสถานศึกษาปอเนาะ เพื่อมุ่งไปสู่การทำให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในวัฒนธรรมที่หลากหลายหรือในสังคมพหุวัฒนธรรม ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 เป็นต้นไป โดยเบื้องต้นได้จัดส่งครูอย่างน้อย 1 คน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติของโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1.6 การพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลได้จัดทำโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มีวัตถุประสงค์กระตุ้นให้เกิดการลงทุนเพื่อนำไปสู่การกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ในปัจจุบัน คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับ ศอ.บต. โดยจัดทำโครงการเมืองต้นแบบ ฯ ที่ให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีในระดับที่สูงกว่าพื้นที่อื่น เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวก การอนุมัติ/อนุญาตในพื้นที่ให้ยกระดับได้มาตรฐานสากล โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงภายในพื้นที่และกับประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้มีกำหนดให้ดำเนินการนำร่องใน 3 อำเภอคือ 1) อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนา “เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน” (Agricultural Industry City) 2) อ.เบตง จ.ยะลา เป็นเมืองต้นแบบ “การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน (Sustainable Development City) และ 3) อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (International Border City) ทั้งนี้มีกำหนดการดำเนินการใน 3 อำเภอ ตามแผนระยะเร่งด่วนปี พ.ศ. 2560 – 2563

1.1.7 การลดทอนอุดมการณ์การต่อสู้แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีแนวโน้มยึดเยื้อออกไป

จากการต่อสู้แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความยึดเยื้อยาวนานออกไปแล้วยังไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งทำให้ขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN ได้ประกาศยุทธศาสตร์การแบ่งแยกดินแดน ที่ขยายระยะเวลาความสำเร็จของการแบ่งแยกดินแดนออกไปให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2575 ซึ่งคาดว่าสมาชิกของขบวนการก่อเหตุรุนแรงเดิมบางส่วนที่ต่อสู้มาอย่างยาวนานอาจจะหมดหรือลดทอนอุดมการณ์หรือแนวคิดการต่อสู้แบ่งแยกดินแดนลง จากสภาพความยากลำบากในการต่อสู้มาอย่างยาวนานแล้วไม่ได้รับความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ โดยเฉพาะการยึดห้วงเวลาความสำเร็จในการต่อสู้ออกไปอีก

1.2 ในระยะยาว

1.2.1 ยุทธศาสตร์ใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงกลุ่ม BRN วางเป้าหมายความสำเร็จในการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ภายในปี พ.ศ. 2575

ยุทธศาสตร์การต่อสู้แบ่งแยกดินแดนใหม่ของ BRN ซึ่งเป็นกลุ่มหลักที่ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ได้กำหนดยุทธศาสตร์การแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ขึ้นมาใหม่ โดยวางเป้าหมายการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แล้วเสร็จภายในปี 2575 มีการดำเนินการใน 6 กิจกรรม ตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้เดิมควบคู่กับการขยายกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่จะรับการสนับสนุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้กิจกรรมสำคัญประการหนึ่งก็คือการบ่มเพาะเยาวชนชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่ (Next Generation) เพื่อสืบทอดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทย หรืออาศัยหลักการกำหนดใจตนเอง (Self - Determination) ขององค์การสหประชาชาติ ในการเรียกร้องการปกครองตนเองเป็นอิสระจากประเทศไทย

1.2.2 การดำเนินโครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ที่ได้นำร่องใน 3 อำเภอ

จากโครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ที่จะดำเนินการตามโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” หากสามารถดำเนินการนำร่องใน 3 อำเภอ คือ 1) อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เป็นเมืองต้นแบบการพัฒนา “เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน” (Agricultural Industry City) 2) อ.เบตง จ.ยะลา เป็นเมืองต้นแบบ “การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน” (Sustainable Development City) และ 3) อ.สุไหโกล-ลก จ.นราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบด้านการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (International Border City) เป็นไปตามวัตถุประสงค์แล้วและขยายผลต่อไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ให้กับประชาชนและฐานะทางเศรษฐกิจในภาพรวมในพื้นที่ให้หลุดพ้นจากความยากจน อันเป็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ประชาชนยุคตีความร่วมมือและสนับสนุนขบวนการก่อเหตุรุนแรง

1.2.3 การขยายอิทธิพลกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง IS เข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สถานการณ์และแนวโน้มความเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงกลุ่ม IS ได้แพร่ขยายอิทธิพลเข้ามาในประเทศกลุ่มมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ในระยะยาวคาดว่ากลุ่มมุสลิมสุดโต่งอาจจะแสวงประโยชน์จากบุคคลที่มีความล่อแหลมภายในประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีจิตวิญญาณนิยมแนวคิดมุสลิมสุดโต่ง ซึ่งอาจถูกชักจูงโน้มน้าวบ่มเพาะเยาวชนและขบวนการก่อเหตุรุนแรงบางกลุ่มให้ซึมซับและรับการสนับสนุนพร้อมการนำวิธีการก่อเหตุรุนแรงของมุสลิมสุดโต่ง เพื่อเรียกร้องการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะการติดต่อผ่านการสื่อสารออนไลน์ที่ขยายตัวอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน นำไปสู่การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ภายในประเทศหรือใช้พื้นที่ประเทศไทยเป็นฐานการเตรียมการก่อเหตุในรัฐอื่น

1.2 แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะโดยชุดปฏิบัติการรบพิเศษให้มีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

1.2.1 ระยะเร่งด่วน

1.2.1.1 การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้กับกำลังพลชุดปฏิบัติการรบพิเศษ

การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้กับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ซึ่งกำลังพลส่วนใหญ่ที่ได้รับการบรรจุใหม่ยังขาดประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ทั้งนี้ ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องจัดการฝึกเตรียมการชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ณ ที่ตั้งปกติ ดังนี้

1. การพัฒนาจัดทำระเบียบหลักสูตรการฝึกอบรมกำลังพลให้กำลังพล มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องทฤษฎี แนวคิดและทักษะการปฏิบัติในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ สำหรับการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การฝึกอบรมภาษาไทยมลายูท้องถิ่น (ภาษายาวี) ให้กำลังพลมีระดับความสามารถในเกณฑ์ขั้นต่ำ พูดฟังภาษายาวีได้ การศึกษาสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์พื้นที่ปฏิบัติการให้สอดคล้องกับการเตรียมรับมือความรับผิดชอบตามขอบเขตการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสลายการบ่มเพาะ

2. จัดการฝึกเตรียมการให้กับกำลังพลที่ได้จัดประกอบกำลังเป็นชุดปฏิบัติการรบพิเศษพร้อมกับกำหนดพื้นที่รับผิดชอบที่ระบุไว้แน่ชัด ก่อนการแทรกซึมเข้าพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ล่วงหน้าอย่างน้อยหนึ่งปีงบประมาณ

3. จัดให้ชุดปฏิบัติการรบพิเศษบรรยายสรุปกลับ (brief back) ภารกิจภารกิจกันและสลายการบ่มเพาะให้กับผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการเพื่อรับทราบพร้อมการซักถามและให้คำแนะนำก่อนการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

1.2.1.2 แนวทางการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ด้วยการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ ควรมีเป้าหมายการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการลับ โดยจัดเป็นชายางาน ดังนี้

1. การแจ้งเตือนและเฝ้าระวังการก่อเหตุรุนแรงกับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชนในชุมชน และในพื้นที่และเป้าหมายอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการรักษาความปลอดภัยตามลำดับ

2. การติดตามความเคลื่อนไหวบ่มเพาะในโรงเรียนปอเนาะ ทั้งบุคคลเป้าหมาย พฤติกรรม และแนวโน้มที่การบ่มเพาะเยาวชน

3. การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก การปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงรุก ด้วยการโฆษณาชวนเชื่อและประชาสัมพันธ์ผ่านตัวแทนและชายางานให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการของภาครัฐและต่อต้านการบิดเบือนศาสนาและใช้ประวัติศาสตร์ในการบ่มเพาะเยาวชนให้ต่อรัฐไทยและสนับสนุนแนวคิดการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมการสลายแนวคิดการต่อต้านไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมนิยมวัฒนธรรมบนความหลากหลาย

4. การทบทวนสถานะภาพการอำพรางให้เกื้อกูลกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในปัจจุบันได้ใช้สถานอำพรางเป็นชุดมวลชนสัมพันธ์ในการพบปะพัฒนาสัมพันธ์กับบุคคลเป้าหมายซึ่งสามารถเข้าถึงเป้าหมายในชุมชนได้ง่าย อย่างไรก็ตามการพบปะบุคคลเป้าหมายจำเป็นต้องสร้างความใกล้ชิดและเกิดความต่อเนื่องได้ตลอดเวลา มีผลที่จะทำให้การจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับในการเคลื่อนไหวเป็นขบวนการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมควรที่จะทบทวนสถานภาพอำพรางให้กับเจ้าหน้าที่บางส่วนเพื่อให้มีโอกาสที่จะเข้าถึงเป้าหมายบุคคลในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เช่น การอำพรางสถานะเป็นครูพลศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตามต้องพิจารณาการอำพรางให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่และขีดความสามารถ/ความแนบเนียนของกำลังพลในการอำพรางสถานะเป็นบุคคลหรือเป็นกลุ่มที่สามารถดำรงการควบคุมบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสารทางลับไว้เป็นชุดปฏิบัติการรบพิเศษด้วย

5. การสนับสนุนและแสวงประโยชน์จากโครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะ จำเป็นต้องรับรู้ รับทราบแผนการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป เพื่อจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้สามารถสนับสนุนและแสวงประโยชน์จากแผนงานพัฒนาเสริมสร้างโรงเรียนปอเนาะให้มีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งบุคลากรผู้บริหาร/ครูผู้สอนศาสนาและการจัดการสอนศาสนาให้เป็นไปตามหลักคำสอนทางศาสนาที่ถูกต้อง ซึ่งมีเป้าหมายเดียวกันที่จะทำให้สังคมอยู่ภายใต้วัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ด้วยการขจัดและป้องกันการบิดเบือนการเรียนการสอนปลุกฝังในด้านความเชื่อที่ผิด ๆ โดยเฉพาะแนวความคิดการก่อเหตุรุนแรงในการแบ่งแยกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยและต่อต้านการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม

6. การสนับสนุนการดำเนินโครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจที่ดำเนินการนำร่องเป็นเมืองต้นแบบใน 3 อำเภอ ได้แก่ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี, อ.เบตง จ.ยะลา และ อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส ที่มีเป้าหมายเสริมสร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งการติดตามสถานการณ์ความก้าวหน้าและการประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าว

7. การประชาสัมพันธ์โครงการพาคนกลับบ้านและความคับหน้าผลการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยในการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับผู้เห็นต่างจากรัฐ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบความก้าวหน้าพร้อมที่จะสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวทั้งสองโครงการทั้งนี้การดำเนินการใด ๆ ต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมระมัดระวังและป้องกันมิให้มีการจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการสร้างเงื่อนไขที่จะต่อต้านหรือไม่ได้รับการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่รัฐดำเนินการจากประชาชนในพื้นที่

1.2.1.3 งานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นงานที่ต้องใช้กำลังพลที่ผ่านการคัดเลือกและกลั่นกรองแล้วว่ามีคุณภาพและมีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องจึงจะสามารถจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและเคลื่อนไหวเป็นขบวนการให้สามารถตอบสนองภารกิจการสลายการบ่มเพาะได้ ทั้งนี้กำลังพลภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษควรอยู่ปฏิบัติงานต่อเนื่องในพื้นที่อย่างน้อย 1 ปี 6 เดือน เว้นกำลังพลที่ละเมียดวินัยและการรักษาความปลอดภัยและ/หรือเป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติงานในพื้นที่ หรือมีปัญหาส่วนบุคคลไม่สามารถปฏิบัติงานได้

1.2.1.4 การจัดกำลังพลที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับเป็น “ชุดประเมินผล” เพื่อให้คำแนะนำ/ปรึกษา พร้อมข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในโรงเรียนปอเนาะให้กับชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ตั้งแต่ขั้นตอนการฝึกเตรียมการ ได้แก่ การบรรยายให้ความรู้กับกำลังพลในการฝึกเตรียมการ การแนะนำวิธีการและแบบฟอร์มการประเมินผล เทคนิคการประเมินผล การร่วมรับฟังการบรรยายสรุปกลับตอบภารกิจของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ เป็นต้น สำหรับห้วงระยะเวลาการประเมินผลการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในพื้นที่ปฏิบัติงานนั้น “ชุดประเมินผล” อาจพิจารณาดำเนินการประเมินผลเป็นห้วงระยะเวลา 3 - 4 เดือน เพื่อให้คำแนะนำ ติดตามการประเมินผลของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ พร้อมรายงานให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมการปฏิบัติให้กับชุดปฏิบัติการรบพิเศษและรายงานให้ศูนย์สงครามพิเศษ ในฐานะได้รับมอบให้เป็นหน่วยวิทยากรทราบเพื่อนำไปพัฒนาจัดทำเป็นบทเรียนในการปฏิบัติงานในการสลายการบ่มเพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

1.2.1.5 หน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการและสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะ เนื่องจากการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาเป็นการตัดวงจรการนำเยาวชนเข้าเป็นสมาชิกใหม่เข้าสู่ขบวนการก่อเหตุรุนแรงทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องรับทราบสถานการณ์และแนวโน้มการบ่มเพาะ พร้อมทั้งจะสนับสนุนและเสริมแรงในการปฏิบัติซึ่งกันและกันให้เป็นไปอย่างสอดคล้อง โดยเฉพาะการจัดอบรมเตรียมการ ในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ผู้บริหาร ศอ.บต. ผู้บังคับบัญชาในระดับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขสองตัวขึ้นไป ร่วมกับ หน่วยรบพิเศษระดับผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษขึ้นไป ทั้งนี้การดำเนินการของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ จะไม่สามารถจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการลับได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยขาดการสนับสนุนและร่วมมือจากหน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันในระดับผู้บริหาร เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันให้เกิดเอกภาพทางความคิดที่จะถอนรากถอนโคนแนวคิดของขบวนการก่อเหตุรุนแรง ที่พยายามถ่วงถ่วงแนวคิดการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทยให้หมดสิ้นไป ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงพื้นที่จึงต้องมีมุมมองทางยุทธวิธีและหรือการปฏิบัติทางทหารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะสนับสนุนการปฏิบัติในแต่ละเป้าหมายสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของขบวนการก่อเหตุรุนแรงที่ยังคงมีอยู่ มุ่งไปสู่การสร้างสภาพความเป็นอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างหลากหลายได้

1.2.2 ระยะยาว

จากสถานภาพกำลังพลที่มีประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ กำลังพลส่วนใหญ่ได้ลาออกตามโครงการเกษียณอายุราชการก่อนพ้นกำหนดเป็นจำนวนมากประมาณร้อยละ 70 ของกำลังพลทั้งหมด ทำให้การหมุนเวียนและทดแทนกำลังพลเข้ามาทดแทนใหม่ยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษให้สามารถหล่อหลอมให้กำลังพลมีความรู้ ความสามารถในทักษะการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการจึงเป็นสิ่งจำเป็น จึงสมควรเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการอบรมในหลักสูตรของโรงเรียนสงครามพิเศษ หรือสอดแทรกในหลักสูตรต่าง ๆ ของโรงเรียนสงครามพิเศษที่ได้จัดการศึกษาตามแนวทางรับราชการของหน่วยรบพิเศษ เพื่อผลิตและหล่อหลอมทำให้กำลังพลที่เข้ามาบรรจุใหม่ที่รับการศึกษาตามหลักสูตรของหน่วยสงครามพิเศษ มีทักษะการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการได้อย่างสมบูรณ์ทุกขั้นตอนในการจัดตั้งทางลับ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอแนะ

การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ กอ.รมน. ในระดับนโยบาย ที่ได้มอบหมายให้ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า เป็นหน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยมีเหล่าทัพและหน่วยที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยรับผิดชอบในการเตรียมและจัดกำลังสนับสนุน การปฏิบัติของ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า ทั้งนี้ กองทัพบกได้มอบหมายให้หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ จัดกำลังหน่วยรบพิเศษมาสนับสนุนการดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นแนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะ เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพในห้วงต่อไป จึงมีข้อเสนอแนะให้หน่วยที่เกี่ยวข้อง กับการจัดกำลังและหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ในฐานะเป็นหน่วยเตรียมการและจัดกำลัง ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สนับสนุน กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า พิจารณาดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1 เร่งรัดการเสริมสร้างขีดความสามารถด้วยการจัดการฝึกเตรียมการให้กับ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ มีความพร้อมในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะ เยาวชนในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งการกำหนดระเบียบหลักสูตรที่มีเนื้อหาที่จำเป็น และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ เน้นการจัดการฝึกเตรียมการชุดปฏิบัติการรบพิเศษอย่างมีคุณภาพ ที่มีห้วงระยะเวลาการฝึกที่เพียงพอและมีเนื้อหาที่ครอบคลุมการปฏิบัติที่สอดคล้องและตรงกับ พื้นที่รับผิดชอบของแต่ละชุดปฏิบัติการรบพิเศษ รวมทั้งการจัดให้ชุดปฏิบัติการรบพิเศษบรรยายสรุป กลับก่อนการแทรกซึมเข้าพื้นที่ปฏิบัติการ (รายละเอียดตามสรุปในข้อ 1.2.1.1)

1.2 จัดกำลังพลที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งาน ตัวแทนปฏิบัติการเป็น “ชุดประเมินผล” มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และประเมินผลการปฏิบัติของ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษเมื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ครบตามห้วงระยะเวลา 3 - 4 เดือน พร้อมการรายงาน ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องและหน่วยวิทยาการของหน่วยรบพิเศษทราบผลการประเมิน เพื่อพิจารณา ใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยให้มีประสิทธิภาพและรวบรวมจัดทำทเรียน ในการฝึกเตรียมการห้วงต่อไป

1.3 ประสานการปฏิบัติกับ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า ในการกำหนดเป้าหมาย การดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของหน่วยรบพิเศษ

1.4 พัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษทั้งระเบียบหลักสูตรการฝึกอบรม การดำเนินการฝึก และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถหล่อหลอมกำลังพลที่บรรจุเข้ามาอยู่ในหน่วยรบพิเศษ มีขีดความสามารถในด้านการจัดตั้งและใช้ช่างงานในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า ในฐานะเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการแก้ไขปัญหา ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรวมถึงการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา ในภาพรวม เพื่อยุติแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากประเทศไทย ควรพิจารณาดำเนินการดังนี้

2.1 ก่อนที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะเริ่มการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงแต่ละปีงบประมาณ ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการสลายการบ่มเพาะเยาวชน โดยผู้ร่วมประชุมจัดจากผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า ผู้บริหารระดับสูงของ ศอ.บต. ร่วมกับผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลข 2 ตัว และผู้บังคับชุดปฏิบัติการรบพิเศษขึ้นไป เพื่อแลกเปลี่ยน สถานการณ์และแนวโน้มการบ่มเพาะ สรุปผลการดำเนินการในการสลายการบ่มเพาะที่ผ่านมา แนวคิดในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของแต่ละหน่วยงานในห้วงต่อไป และการประสานการ ปฏิบัติในการสนับสนุนและเสริมแรงซึ่งกันและกันในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนของแต่ละหน่วย ในห้วงต่อไป

2.2 ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยรบพิเศษ ในการกำหนดเป้าหมาย ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาในห้วงต่อไป พร้อมการสนับสนุนการดำเนินการของ หน่วยรบพิเศษในส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ตามข้อ 1

3. กอ.รมน. และระดับรัฐบาล ในฐานะหน่วยระดับนโยบาย ควรให้ความสำคัญในการ สนับสนุนการดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งกำหนดให้ ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับต่างประเทศพร้อมทั้งให้หน่วยข่าวเฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์และแนวโน้มความเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง IS แสวงประโยชน์ จากบุคคลที่ล่อแหลมภายในประเทศไทยที่นิยมแนวคิดมุสลิมสุดโต่งอาจถูกชักจูงเข้าร่วมขบวนการ มุสลิมสุดโต่ง นำไปสู่การก่อเหตุรุนแรงภายในประเทศหรือใช้พื้นที่ประเทศไทยเป็นฐานการเตรียมการ ก่อเหตุในรัฐอื่น เพื่อป้องกันและยับยั้งเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นแต่เนิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงระเบียบหลักสูตรการฝึกตามวงรอบการฝึกประจำ ของหน่วยรบพิเศษให้เอื้ออำนวยต่อการสร้างความรู้และทักษะด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ สนับสนุนการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมของโรงเรียนสงครามพิเศษ ในการที่จะเร่งรัดการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถและทักษะด้านการจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถล่อหลอมให้กำลังพลที่บรรจุเข้ามาใหม่ในหน่วยรบพิเศษให้มีขีดความสามารถ ตามคุณลักษณะของนักรบพิเศษในด้านการจัดตั้ง โดยเฉพาะด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทน ปฏิบัติการลับที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการใช้ดำเนินการปฏิบัติงานราชการสนาม

3. การศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนและยุติแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน เพื่อตอบโต้การที่ขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN ประกาศยุทธศาสตร์ แนวทางการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ใหม่ มุ่งความสำเร็จในการปลดปล่อย ดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ใน ปี พ.ศ 2575 รวมทั้งแนวทางการตอบโต้การดำรงรักษาต้นทุน ที่จะปฏิเสธการยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมนิยมวัฒนธรรมของขบวนการ ฯ

บทสรุป

ในการศึกษาวิจัยแนวคิดการใช้หน่วยรบพิเศษสนับสนุนการแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา โดยสรุปผลการศึกษสามารถตอบวัตถุประสงค์การศึกษาได้ครบถ้วนทั้ง 2 หัวข้อ ดังนี้

1. เจื่อนใจและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ มีเจื่อนใจและปัจจัยจากวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่เคร่งครัดในการดำรงชีวิตตามหลักศาสนาอิสลาม มีความเชื่อที่จะส่งบุตรของตนเข้ารับการศึกษานอกระบบโรงเรียนปอเนาะ ซึ่งทำให้แกนนำในบางโรงเรียนปอเนาะใช้โอกาสปลูกบ่มโน้มน้าวและคัดเลือกเยาวชนให้เกลียดชังและสืบทอดการต่อต้านรัฐไทยจากประวัติศาสตร์ที่ไทยเป็นผู้รุกรานยึดครองดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ควบคู่กับการบิดเบือนความเชื่อทางศาสนาอิสลามในการต่อสู้จิฮาดกับรัฐไทยที่เป็นผู้รุกรานและการปฏิเสธที่จะยอมรับการอยู่ร่วมกันในรูปแบบสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช้ปัจจัยเจื่อนใจว่าสามารถต่อต้านการปกครองจากรัฐไทยและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนไทยมลายู ควบคู่กับความสำเร็จในการก่อเหตุรุนแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินที่สามารถกระทำกับเจ้าหน้าที่รัฐ ต่อชีวิตชาวไทยมุสลิมที่ฝึกฝึสนับสนุนหรือร่วมปฏิบัติงานให้กับรัฐไทย และประชาชนชาวไทยพุทธที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการใช้ปัจจัยและเจื่อนใจการก่อเหตุรุนแรงในลักษณะก่อวินาศกรรมพร้อมกันหลายพื้นที่ในห้วงเวลาเดียวกันในการฝึกเยาวชนที่ได้รับการบ่มเพาะและคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกใหม่ร่วมก่อเหตุในภารกิจที่มีความเสี่ยงต่ำสร้างความเชื่อมั่นก่อนที่ยกระดับในการก่อเหตุที่เสี่ยงเพิ่มมากขึ้นในโอกาสต่อไป อย่างไรก็ตามปัจจัยและเจื่อนใจที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษสามารถนำไปดำเนินการและ/หรือแสวงประโยชน์ต่อการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ประชาชนไทยมุสลิมส่วนใหญ่ที่ส่งบุตรเข้ารับการศึกษารองเรียนปอเนาะไม่ต้องการให้บุตรของตนเข้าร่วมขบวนการ ฯ และเจ้าของและครูโรงเรียนปอเนาะส่วนใหญ่ไม่ได้สนับสนุนแนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ตลอดจนภาครัฐมีโครงการพัฒนาส่งเสริมและยกระดับโรงเรียนปอเนาะให้มีมาตรฐาน โครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจที่นำร่องใน 3 อำเภอ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสร้างรายได้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการพบปะเจรจาสันติภาพระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐไทยที่ก้าวหน้าตามลำดับ ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเตรียมจัดพื้นที่ปลอดภัย 5 แห่ง และโครงการพาคนกลับบ้านที่เชิญชวนบุคคลที่หลงผิดเข้าร่วมขบวนการ ฯ มามอบตัวกับเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งจะได้รับการดูแลอย่างมีเสรีภาพในการกลับคืนอยู่กับครอบครัวและพี่น้องของตนเอง และได้รับความยุติธรรมในการดำเนินคดีทางกฎหมายต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาโรงเรียนปอเนาะ ของชุดปฏิบัติการรบพิเศษให้มีประสิทธิภาพผลการศึกษาวิจัยพบว่ากำลังพลภายในชุดปฏิบัติการรบพิเศษ ส่วนใหญ่เป็นกำลังพลที่บรรจุใหม่ขาดประสบการณ์ด้านงานการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ สมควรจัดให้มีการฝึกเตรียมการในเรื่องการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการและการศึกษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปฏิบัติการให้กับชุดปฏิบัติการรบพิเศษล่วงหน้าก่อนลงไปปฏิบัติงาน โดยใช้ระยะเวลาฝึกเตรียมการอย่างน้อย 1 ปีงบประมาณ สำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ของชุดปฏิบัติการรบพิเศษควรมุ่งเป้าหมายที่จัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ ในการแจ้งเตือนภัย

การก่อเหตุรุนแรงในชุมชน การติดตามความเคลื่อนไหวการปมพោះ การปฏิบัติข่าวสารเชิงรุก การบ่อนทำลายศรัทธาและลดความเชื่อควบคู่กับการปฏิบัติภารกิจวิทยาเชิงรุกต่อบุคคลเป้าหมายที่เป็นผู้ปมพោះและ/หรือสนับสนุนการปมพោះ การสนับสนุนและแสวงประโยชน์จากโครงการที่รัฐลงไปดำเนินการในพื้นที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ โครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะให้เป็นมาตรฐาน โครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ การจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัย 5 แห่ง ให้เป็นไปตามผลการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ นอกจากนี้ควรจัดกำลังพลผู้มีประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ เป็น “ชุดประเมินผล” ลงไป ให้คำแนะนำ ปรีกษา และประเมินผล การปฏิบัติตามห้วงระยะเวลา 3 - 4 เดือน พร้อมรายงานผลให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบและหน่วยสายวิทยาการ เพื่อนำไปพัฒนาปรุงการฝึกเตรียมการและการดำเนินการในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพต่อไป สิ่งสำคัญยิ่งที่จะพัฒนาขีดความสามารถด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับให้กับกำลังพลที่มารับรรจุใหม่และกำลังพลเดิม ก็คือ การพัฒนาหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน การฝึกนอกที่ตั้งของโรงเรียนสงครามพิเศษให้สามารถหล่อหลอมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสกัดกั้นและสลายการปมพោះ ยาวชนในสถานศึกษาในระดับผู้เชี่ยวชาญต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ธเนศ อาภาณัฐสุวรรณ. ความเป็นมาของทฤษฎี แบ่งแยกดินแดนในภาคใต้. พิมพ์ครั้งที่ 2 อ.พระประแดง สมุทรปราการ : มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย : 2551.
- สำเร็จ ศรีหรั่ง, พลโท. สงครามประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. : 2553.
- สุรชาติ บำรุงสุข. การก่อความไม่สงบร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : กรีนปรีนท์, 2554.
- สุรชาติ บำรุงสุข. สงครามใต้ : หนึ่งทศวรรษแห่งความรุนแรง. กรุงเทพฯ : บริษัทสแควร์ ปรีนท์, 2557.
- อัปดุลอะซะฮ์ บิน ซาฟิรฺ ดินอะ. ฝ่าวิกฤติชายแดนใต้ในสายตาอุस्ताซ. อ.ปากเกร็ด นนทบุรี : สำนักพิมพ์มติชน โรงพิมพ์มติชน, 2549.

วารสารและหนังสือพิมพ์

- ชูรติ ชาร์มา. “การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง : แนวทางปฏิบัติที่มุ่งเน้นสังคมโดยรวม กำลังเห็นผล”, อินโดเอเชีย แปซิฟิก ดีเฟนส์ ฟอรัม. ชุดที่ 41 (ฉบับที่ 2), 2559 หน้า 33.
- มาลคานที เฮติอาราซี. “สมรภูมิแห่งความคิด : กลุ่มก่อการร้ายสามารถสร้างแนวความคิดแบบหัวรุนแรงและเคลื่อนย้ายพลเมืองกระทำการชั่วร้ายได้อย่างไร”, อินโดเอเชีย แปซิฟิก ดีเฟนส์ ฟอรัม. ชุดที่ 41 ฉบับที่ 2, 2559 หน้า 29-31.
- สุรชาติ บำรุงสุข. “ปฏิบัติการข่าวสารในการก่อความไม่สงบ”, จุลสารความมั่นคง. ฉบับที่ 80, สิงหาคม 2553 หน้า 8-9, 28-29.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- ครองชัย หัตถา. “สังคมพหุวัฒนธรรมกับความมั่นคงของชาติ กรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้”. รายงานการการศึกษาวิจัย, รายงานการศึกษาวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาภูมิศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2549.
- ชาญชัย นพวงศ์และคณะ, พันเอก. “การขยายผลการดำเนินกรรมวิธีชกถาม เพื่อตัดการสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2556.
- เอกพันธ์ สุวรรณวิจิตร, พันเอก. “แนวทางการพูดคุยสันติภาพกับผู้ก่อความไม่สงบ”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2528.

- สืบ ปิยะสอน, พันโท. “การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้กับกำลังพลนายทหารและนายสิบของหน่วยทหารกรมทหารราบที่ 153”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการทหาร, ส่วนบัณฑิตศึกษา โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, 2550.
- สายัณห์ เมืองศรี, พันเอก. “ปัจจัยที่เอื้อต่อการบ่มเพาะ การปลูกฝังอุดมการณ์ให้แก่เยาวชนของ B.R.N. ในสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2558.

สัมภาษณ์

- ราชรักษ์ เรียนพีชน์, พลเอก, กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก. สัมภาษณ์. 23 มีนาคม 2560.
- เรืองศักดิ์ สุวรรณนาคะ, พลเอก, หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. สัมภาษณ์. 20 เมษายน 2560.
- ศิริชัย เทศนา, พลโท, ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ. สัมภาษณ์. 27 เมษายน 2560.
- นิพนธ์ รongสวัสดิ์, พลตรี, เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า. สัมภาษณ์. 2 พฤษภาคม 2560.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

- กองทัพบก “หลักนิยม ว่าด้วยการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษกองทัพบกไทย.” (รส.31-81), 2550.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า. “สรุปสถานการณ์ด้านการข่าวประจำปี 2559”. โรงเรียนข่าวทหารบก. “คู่มือเอกสารประกอบแนวสอนการปฏิบัติการลับ”. 2550.
- ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ “สรุปสถานการณ์เหตุความมั่นคงห่วงปี 2547-2559”. 2559.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. “ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 502/2559 การประชุมการบูรณาการการศึกษาและส่งเสริมกิจกรรมของสถาบันศึกษาปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ จ.ปัตตานี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/websm/2016/dec/502.html>, 2559.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. “ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 164/2560 กระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนหน้า) แดงสรุปผลงานรอบ 6 เดือน และเตรียมขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ การศึกษาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ 20 ปี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/websm/2017/mar/164.html>, 2560.
- ทีมข่าวอิสรา. “13 ปีไฟใต้..สถิติเหตุรุนแรงลดลงจ่อ 3 แสนล้านตั้ง ‘องค์กรพิเศษ’ เพิ่ม” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.isranews.org/south-news/stat-history/53044-thirteen-53044.htm>, 2560

- สภาความมั่นคงแห่งชาติ “นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560-2562”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http:// www.deepsouthwatch.org/sites/default/files/sbps-policy-2017 - 2019ddf](http://www.deepsouthwatch.org/sites/default/files/sbps-policy-2017-2019ddf), 2560.
- ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. “ฐานข้อมูล DSID : การวิเคราะห์ข้อมูลเหตุการณ์การก่อความไม่สงบ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในรอบปี 2558” เข้าถึงได้จาก : <http://www.deepsouthwatch.org/node/7942,2559>.
- ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. “ความขัดแย้งชายแดนใต้ในรอบ 13 ปี : ความซับซ้อนของสนาม ความรุนแรงและพลังของบทสนทนาสันติภาพปาตานี” เข้าถึงได้จาก : <http://www.deepsouthwatch.org/node/11053,2560>.
- ศูนย์ข่าวภาคใต้. “ยุทธศาสตร์ (ใหม่) BRN แสวงประโยชน์ ‘พูดคุย’ ปลดปล่อยปาตานี 2575”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.isranews.org/south-news/scope/54996.html>, 2560.
- ศูนย์ข่าวภาคใต้. “เปิดเกณฑ์ ‘พื้นที่ปลอดภัย’ เกิดเหตุรุนแรงเกิน 3 ครั้งต้องยกเลิก!”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://isranews.org/south-news/scope/54773-54773.html>. 2560.
- Sara Bad. “ไทยครองแชมป์ดัชนีการก่อการร้ายอาเซียน!!! รั้งอันดับ 10 ของโลก!!!”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.ispacethailand.org/uncategorized/9368.html>

ภาษาต่างประเทศ

Books

- David Galula. Counter Insurgency Warfare theory & Practice. Third printing. New York Frederick A. Praeger, 1966.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายชื่อกำลังพลเข้าสนทนากลุ่ม และรับการสัมภาษณ์เจาะลึก

1. รายชื่อกำลังพลที่สนทนากลุ่ม

1.1 หน่วย รพศ.1

1.1.1	ร.อ. ชยาทิต	พวงสมบัติ	รอง ผบ.ร้อย รบพิเศษ รพศ.1 พัน.1
1.1.2	ร.ต. นกตล	ใจธรรม	นายทหารชำนาญงาน รพศ.1 พัน.1
1.1.3	ร.ท.นพคุณ	พูลโพธิ์ทอง	ผบ.ชป.รพศ. รพศ.1 พัน.1
1.1.4	ร.อ. ประสิทธิ์	สันติวัฒน์	ผบ.ชป.รพศ. รพศ.1 พัน.2
1.1.5	ร.อ. พิฑูร	พงษ์ธนะ	ผบ.ชป.รพศ. รพศ.1 พัน. 2
1.1.6	ร.อ. บุญมี	แดงอ่อน	ผบ.ร้อย บก. รพศ.1 พัน.2

1.2 หน่วย รพศ.2

1.2.1	ร.ท. ไชยเชษฐ์	อุกาวงศ์	ผอ.3 รพศ.2 พัน.2
1.2.2	ร.อ. ขวลิต	ปิยะโร	ผบ.ร้อย บก.รพศ.2 พัน.2
1.2.3	พ.ต. บุญทัน	ชมชื่น	ผบ.ร้อย รพศ.2 พัน.1
1.2.4	ร.อ. ขวัญชัย	ขอสินกลาง	ผบ.ชุด ร้อย.รพศ.2 พัน.1
1.2.5	ร.ต. จตุพล	วงษ์ทอง	ผอ.3 ร้อย รพศ. รพศ.2 พัน.1
1.2.6	ร.อ. ไพฑูรย์	ปิ่นแก้ว	ผบ.ร้อย รพศ.2 พัน.2

2. รายชื่อบุคคลที่ได้สัมภาษณ์เจาะลึก

2.1	พล.อ. ราชรักษ์	เรียนพีชน์	กรรมการผู้อำนวยการใหญ่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก
2.2	พล.อ. เรืองศักดิ์	สุวรรณนาคะ	หัวหน้าสำนักงานเลขา กอ.รมน
2.3	พล.ท. ศิริชัย	เทศนา	ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ
2.4	พล.ต. นิพนธ์	รองสวัสดิ์	เลขา กอ.รมน.ภาค 4 ส่วนหน้า
2.5	อดีตแกนนำขบวนการ BRN ที่เข้ามอตัวกับฝ่ายรัฐ ปฏิบัติงานตั้งแต่ปี 2527 - 2549		

ผนวก ข

ตารางที่ 1 เหตุการณ์ความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ระหว่าง พ.ศ. 2547 - 2559

ปี	เหตุการณ์ (ครั้ง)								รวม
	โจมตี ที่ตั้ง	ชุมนุม โจมตี	ยิง	ระเบิด	วาง เพลิง	ฆ่าด้วย วิธีการ ทารุณ	ประสงค์ ต่ออาวุธ	ทำ ร้าย	
2547	3	2	227	92	230	1	27	19	601
2548	-	3	380	229	245	14	125	9	1,005
2549	4	12	605	323	270	7	9	5	1,235
2550	2	25	741	468	356	26	3	4	1,625
2551	3	77	337	263	70	7	-	2	759
2552	7	35	341	283	79	12	-	-	757
2553	2	13	341	245	45	4	-	2	652
2554	6	8	331	301	18	5	1	1	671
2555	3	3	254	229	47	1	3	-	540
2556	3	5	209	310	78	2	1	2	610
2557	1	3	195	249	38	8	-	1	495
2558	2	-	91	153	5	2	5	-	258
2559	3	2	121	195	16	2	2	-	341
รวม	39	188	4,173	3,340	1,497	91	176	45	9,549

ที่มา : รายงานการข่าว ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา

ตารางที่ 2 จำนวนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ระหว่าง พ.ศ. 2547-2559

ปี	ทหาร		ตำรวจ		ครู		เจ้าหน้าที่รถไฟ		ผู้นำท้องถิ่น		ผู้นำศาสนา		ประชาชน		รวม	
	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	บาดเจ็บ
2547	16	46	59	133	3	1	-	-	3	2	3	2	76	121	161	395
2548	18	121	41	129	11	17	-	-	-	4	-	-	212	517	282	788
2549	32	157	45	137	18	25	-	-	16	3	-	7	358	648	469	977
2550	80	341	43	204	16	22	-	-	31	19	3	4	471	996	644	1,586
2551	41	307	28	163	8	9	-	-	33	77	-	-	210	408	320	964
2552	48	248	22	121	7	6	1	2	26	12	1	-	225	507	330	896
2553	41	201	17	156	9	5	1	2	24	9	1	1	209	371	302	745
2554	49	252	20	130	7	14	-	35	21	9	5	8	213	454	315	902
2555	39	253	20	79	6	4	1	3	23	7	1	2	198	976	288	1,024
2556	93	350	34	69	5	8	-	-	12	2	1	-	123	267	268	696
2557	38	132	28	65	6	1	-	-	16	8	3	-	127	312	218	518
2558	27	142	8	52	1	1	-	-	3	3	2	-	58	167	99	365
2559	18	97	14	92	1	5	1	-	8	12	-	-	69	227	111	433
รวม	540	2,647	379	1,530	98	118	4	42	217	167	20	24	2,549	5,761	3,807	10,289

ที่มา : รายงานการข่าว ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา

ผนวก ค

แนวคำถามสัมภาษณ์

เรื่อง “แนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษ : กรณีศึกษาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ“

1. ท่านมีความเห็นว่า การสลายการบ่มเพาะเยาวชนในการจัดหาสมาชิกใหม่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยรบพิเศษ สามารถจะส่งผลสำเร็จในการลดรอบและสกัดกั้น มิให้กลุ่ม/ขบวนการก่อเหตุรุนแรงจัดหาสมาชิกใหม่ได้ มากน้อยเพียงใด ?

2. เมื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติระหว่างการบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่ม/ขบวนการก่อเหตุรุนแรงกับการสลายการบ่มเพาะเยาวชนของหน่วยรบพิเศษ ซึ่งทั้งสองฝ่ายใช้แนวทางการดำเนินการและเทคนิคการปฏิบัติการลับ ท่านมีความเห็นว่ามีข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของทั้งสองฝ่าย อย่างไรบ้าง ?

3. เงื่อนไขที่กลุ่มและขบวนการก่อเหตุรุนแรงใช้ในการจัดหาบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ ได้แก่ การเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี เดียวกันที่นำไปใช้โฆษณาชวนเชื่อว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐไทย ในการต่อสู้ทางอุดมการณ์เป็นระยะยาวนานมากกว่า 57 ปี ท่านเห็นว่าสามารถลดทอนหรือขจัดเงื่อนไขดังกล่าวด้วยการรณรงค์ตอบโต้ด้วยวิธีการอะไร ที่บังเกิดประสิทธิภาพต่อการสลายการบ่มเพาะเยาวชน ?

4. มูลเหตุยุติเหตุการณ์รุนแรงจากการก่อเหตุรุนแรงที่ผ่านมาจากความล้มเหลวของกลุ่ม/ขบวนการ ฯ การส่งผ่านความคิดเชิงอุดมการณ์การและแนวทางต่อสู้ไม่ได้รับการยอมรับหรือสนใจไปสู่กลุ่มชนรุ่นใหม่ (next generation) การสูญเสียการควบคุมการปฏิบัติการทางต้นทุนการดำเนินการที่ไม่คุ้มค่าต่อผลประโยชน์ที่จะได้รับ กลุ่มและขบวนการก่อการร้ายเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอในการเจรจาทางออกจากสถานการณ์ความรุนแรงกับฝ่ายรัฐบาล เป็นต้น ท่านมีความเห็นว่าการยุติความรุนแรงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้จะเริ่มต้นด้วยวิธีการใด พร้อมเหตุผลประกอบ ?

5. ในขั้นตอนการบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่ม/ขบวนการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 12 ขั้นตอน ท่านเห็นว่าขั้นตอนใดมีความสำคัญต่อการสลายการบ่มเพาะเยาวชนมีขั้นตอนใดที่สามารถปฏิบัติได้ผลมากที่สุด และขั้นตอนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ?

6. องค์ความรู้การปฏิบัติการลับเป็นสิ่งสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษต่อภารกิจสลายการบ่มเพาะเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่มและขบวนการก่อเหตุรุนแรง โดยเฉพาะการนำไปปฏิบัติกับเป้าหมายในพื้นที่ปฏิบัติการจริง ท่านมีความเห็นว่ามีสิ่งใดที่จะเพิ่มเติมความรู้ทั้งทักษะและเทคนิคในการปฏิบัติการลับเพื่อให้ภารกิจดังกล่าวมีโอกาสต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น ?

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลโท ณรงค์ สบายพร
วัน เดือน ปีเกิด	19 ตุลาคม 2503
การศึกษา	พ.ศ. 2526 วิทยาศาสตร์บัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2542 รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
ประวัติการทำงานโดยย่อ	

ตำแหน่งปกติที่สำคัญ

- ผู้บังคับกองพันรบพิเศษที่ 2 กรมรบพิเศษที่ 1
- ผู้อำนวยการกองการสงครามพิเศษ กรมยุทธการทหารบก
- ผู้อำนวยการกองยุทธการอากาศ กรมยุทธการทหารบก
- ผู้อำนวยการสำนักฝึกและศึกษาทางทหาร กรมยุทธการทหารบก

ตำแหน่งในสนามที่สำคัญ

- นายทหารยุทธการและการข่าว โครงการ 274 ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก 309
- ผู้บังคับกองร้อยรบพิเศษบางระจันปี 32
- หัวหน้าแผนกการสงครามพิเศษ ฝ่ายยุทธการ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก
- หัวหน้าแผนกยุทธการอากาศ ฝ่ายยุทธการ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก
- รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ

ผู้วิจัย พลโท ณรงค์ สบายพร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59

ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก่อให้เกิดเหตุความรุนแรงจนถึงปัจจุบัน 13 ปี ซึ่งได้สร้างความสูญเสียทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในพื้นที่ รวม 18,654 ราย โดยแยกเป็นเสียชีวิต 3,891 คน และบาดเจ็บ 14,763 คน นับว่าเป็นการสูญเสียอย่างร้ายแรง มีผลกระทบที่ก่อให้เกิดการเพิ่มความเกลียดชัง สร้างความหวาดกลัวและหวาดระแวงในหมู่พี่น้องประชาชนไทยมุสลิมกับไทยพุทธ และระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐมากขึ้นด้วยตามลำดับ บ่งบอกถึงว่าอำนาจรัฐยังไม่สามารถจัดการควบคุมดูแลรักษาความสงบภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าโดยภาพรวมแล้วเหตุการณ์รุนแรงได้ลดลงตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบกับในห้วงปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามกองอำนาจการรักษาความสงบภายในราชอาณาจักรภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ยังคงที่จะทุ่มเทความพยายามเป็นอย่างยิ่งที่จะยุติความรุนแรงในห้วงต่อไป ในระยะอันใกล้ให้ระดับของสถานการณ์กลับเข้าสู่สภาวะปกติสามารถยุติเหตุการณ์ความรุนแรงกลับคืนสู่สันติภาพอย่างยั่งยืนถาวรโดยเร็ว

กองทัพบกได้มอบหมายให้หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษในฐานหน่วยรบพิเศษสนับสนุนกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ดำเนินการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเป้าหมายกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาที่มีความเสี่ยงสูง จากครูผู้สอนศาสนาศึกษา ปลุกปั่น ยุยงให้เยาวชนหลงเชื่อในแนวทางที่ไม่ถูกต้อง ยอมรับ และร่วมต่อต้านอำนาจรัฐไทยกับขบวนการก่อเหตุรุนแรง ซึ่งการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษในระดับพื้นที่เป็นการดำเนินการโดยผ่านตัวแทนปฏิบัติการที่ได้รับการจัดตั้ง เพื่อตัดวงจรการจัดตั้งเยาวชนเป็นสมาชิกใหม่ (Next Generation) เพิ่มหรือทดแทนสมาชิกเดิมที่สูญเสีย โดยการจำกัดเสรี ความเคลื่อนไหวของครูที่ดำเนินการบ่มเพาะและป้องกันมิให้กลุ่มเป้าหมายเยาวชนหลงเชื่อ และถูกชักชวนให้ดำเนินการก่อเหตุต่อต้านอำนาจรัฐไทยเพื่อการแบ่งแยกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้หากการสลายการบ่มเพาะเยาวชนบรรลุเป้าหมาย ย่อมจะส่งผลทำให้สถานะภาพการเพิ่มจำนวนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงลดลงและเสื่อมถอยต่อไป นำไปสู่การยุติสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดภาคใต้ได้ในระยะอันใกล้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ความรุนแรง สำหรับประเมินปัจจัยและเงื่อนไขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงที่ผ่านมา ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการเคลื่อนไหวทำงานในโอกาสต่อไป
2. เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการและการเคลื่อนไหวทำงานงานสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะเยาวชนชนสถานศึกษาที่เป็นเป้าหมายให้มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการยุติปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาศาสนาการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ.2559 ที่เป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญที่มีผลกระทบต่อการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ ควบคู่การวิจัยผลการดำเนินงานของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการ โดยเจาะจงเฉพาะการปฏิบัติงานในระดับชุดปฏิบัติการรบพิเศษในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินการตามภารกิจการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะห้วงปี พ.ศ.2555 ถึง พ.ศ.2559

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary) การออกแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มกับชุดปฏิบัติการรบพิเศษที่ผ่านการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้แนวคำถาม (Interview Guideline) จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 นาย (รพศ.1 และ รพศ.2) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ระดับผู้บริหารระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม กำกับดูแลการดำเนินการของหน่วยรบพิเศษ จำนวน 3 ท่าน และสัมภาษณ์เจาะลึกอดีตแกนนำผู้ก่อความไม่สงบจำนวน 1 นาย แล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์เนื้อหา ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยจะเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีอิงแนวคิดและทฤษฎี (Theoretical Concepts)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 เรื่อง คือ 1) ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ และ 2) แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพ โดยมีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชน แบ่งเป็น

1.1 ในระยะสั้น ห้วง 1 - 3 ปี (พ.ศ. 2561 - 2563)

1.1.1 ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นชาวมุสลิมมีความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ วัฒนธรรมกับชาวไทยพุทธ นอกจากนี้ชาวไทยมุสลิมยังได้ซึมซับรับรู้รับทราบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่รัฐไทย (สยาม) เคยปกครองดินแดนปัตตานี ที่ยังเป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญที่นำไปใช้ปลุกปั่นชาวไทยมุสลิมเกลียดชังและต่อต้านการปกครองจากรัฐไทย โดยไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม ควบคู่กับการบิดเบือนโดยอ้างอิงหลักความเชื่อทางศาสนาอิสลามในการต่อสู้จิฮาดกับรัฐไทยที่เป็นผู้รุกรานดินแดนไปใช้ประโยชน์บ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษา

1.1.2 แนวโน้มเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่คาดว่าจะยังคงมีอยู่โดยมุ่งสู่การครอบงำและสร้างอิทธิพลทางความคิดต่อประชาชนและมวลชนในการต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดน พร้อมรักษาต้นทุนการไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุน/ร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่และป้องกันมิให้สนับสนุนการดำเนินการกับฝ่ายภาครัฐ

1.1.3 การก่อเหตุรุนแรงต่อเป้าหมายอ่อนแอหลายจุดในห้วงเวลาเดียวกันคาดว่าจะในบางพื้นที่ได้นำเยาวชนที่ผ่านการบ่มเพาะคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกใหม่เข้าร่วมการปฏิบัติด้วยการมอบภารกิจที่ง่ายๆ เพื่อทดสอบและสร้างความประทับใจ/มั่นใจ ก่อนที่ร่วมการปฏิบัติในภารกิจที่ยากต่อไป

1.1.4 การจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยใน 5 อำเภอ ให้เป็นไปตามผลการพบปะพูดคุยระหว่างผู้แทนรัฐบาลไทยกับกลุ่มเห็นต่างจากรัฐกำหนดแล้วเสร็จใน ก.ย. 2560

1.1.5 การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นไปตามหลักศาสนาที่ถูกต้องที่มุ่งไปสู่การทำให้ประชาชนในพื้นที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในวัฒนธรรมที่หลากหลาย

1.1.6 การพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โครงการเมืองต้นแบบ ฯ โดยให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีในระดับที่สูงกว่าพื้นที่อื่น เพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวก การอนุมัติ/อนุญาตในพื้นที่ให้ยกระดับเป็นมาตรฐานสากล ซึ่งได้ดำเนินการนำร่องใน 3 อำเภอคือ 1) อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เป็นเมือง “เกษตรอุตสาหกรรมก้าวหน้าผสมผสาน” 2) อ.เบตง จ.ยะลา เป็นเมือง “การพัฒนาที่พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน” และ 3) อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส เป็นเมืองต้นแบบ “การค้าชายแดนระหว่างประเทศ

1.1.7 การลดทอนอุดมการณ์การต่อสู้แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จากการต่อสู้แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยืดเยื้อยาวนานออกไปแล้วยังไม่ประสบผล คาดว่าสมาชิกของขบวนการก่อเหตุรุนแรงเดิมบางราย อาจจะสิ้นหวังหรือลดทอนอุดมการณ์หรือแนวคิดการต่อสู้แบ่งแยกดินแดนลง

1.2 ในระยะยาว

1.2.1 ยุทธศาสตร์ใหม่ของขบวนการก่อเหตุรุนแรงกลุ่ม BRN วางเป้าหมายความสำเร็จในการแบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ภายในปี พ.ศ. 2575 เพื่อสืบทอดอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกจากรัฐไทยหรืออาศัยหลักการกำหนดใจตนเอง (Right to Self - Determination) ในการเรียกร้องการปกครองตนเองเป็นอิสระจากรัฐไทย

1.2.2 การดำเนินโครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ที่ได้นำร่องใน 3 อำเภอ เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” คือ 1) อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 2) อ.เบตง จ.ยะลา และ 3) อ.สุไหโง-ลก จ.นราธิวาส ที่สามารถดำเนินการอย่างได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้

1.2.3 การขยายอิทธิพลกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง IS เข้ามาในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ อาจจะมีแสงประโยชน์จากเยาวชนไทยที่มีความอ่อนแอภายในประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีจิตวิญญาณนิยมแนวคิดมุสลิมสุดโต่ง ร่วมอุดมการณ์ ต่อสู้กับกลุ่ม IS

2. แนวทางการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการสนับสนุนการสลายการบ่มเพาะ โดยชุดปฏิบัติการ รบพิเศษให้มีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

2.1 ระยะเร่งด่วน

2.1.1 การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการจัดตั้งตัวแทนปฏิบัติการให้กับ กำลังด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ ดังนี้

2.1.1.1 การพัฒนาจัดทำระเบียบหลักสูตรการฝึกอบรมกำลังพลของ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษให้มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการ

2.1.1.2 จัดการฝึกเตรียมการให้กับกำลังพลที่ได้จัดประกอบกำลังเป็น ชุดปฏิบัติการรบพิเศษพร้อมกับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบที่ระบุไว้แน่ชัด

2.1.1.3 จัดให้ชุดปฏิบัติการรบพิเศษบรรยายสรุปกลับภารกิจการสกัดกั้น และสลายการบ่มเพาะให้กับผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการเพื่อรับทราบ

2.1.2 แนวทางการสกัดกั้นและสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ของชุดปฏิบัติการรบพิเศษ โดยจัดเป็นข่า่งงาน ดังนี้

2.1.2.1 การแจ้งเตือนและเฝ้าระวังการก่อเหตุรุนแรง

2.1.2.2 การติดตามความเคลื่อนไหวบ่มเพาะในโรงเรียนปอเนาะ ทั้งบุคคลเป้าหมาย พฤติกรรม และแนวโน้มที่การบ่มเพาะเยาวชน

2.1.2.3 การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก การปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงรุก และการโฆษณาชวนเชื่อผ่านตัวแทนปฏิบัติการและข่า่งงานให้ประชาชนในพื้นที่ให้ต่อต้าน การบิดเบือนศาสนาและกล่าวอ้างประวัติศาสตร์ที่สร้างขยายความขัดแย้งไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกัน แบบสังคมพหุวัฒนธรรม

2.1.3 การทบทวนสถานะภาพการอำพรางให้เกื้อกูลกับการจัดตั้งและใช้งานตัวแทน ปฏิบัติการลับ ของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสลายการบ่มเพาะ

2.1.4 การแสวงประโยชน์จากโครงการพัฒนาโรงเรียนปอเนาะในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการรบพิเศษในการสลายการบ่มเพาะ

2.1.5 การสนับสนุนการดำเนินโครงการพัฒนาสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ที่ดำเนินการนำร่องเป็นเมืองต้นแบบใน 3 อำเภอ ได้แก่ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี, อ.เบตง จ.ยะลา และ อ.สุไหโง-ลก จ.นราธิวาส

2.1.6 การประชาสัมพันธ์โครงการพาคณกลับบ้านและความคืบหน้าผลการจัดตั้ง พื้นที่ปลอดภัย

2.1.7 จัดชุดปฏิบัติการพิเศษให้อยู่ปฏิบัติงานต่อเนื่องในพื้นที่อย่างน้อย 1 ปี 6 เดือน เว้นกำลังพลที่ละเมิดวินัยและการรักษาความปลอดภัย

2.1.8 การจัดกำลังพลที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับเป็น “ชุดประเมินผล” เพื่อให้คำแนะนำ/ปรึกษา

2.1.9 การจัดอบรมเตรียมการในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ร่วมกับหน่วยรบพิเศษ

2.2 ระยะเวลา มุ่งพัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษให้สามารถหล่อหลอมให้กำลังพลมีความรู้ ความสามารถในทักษะการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับจึงเป็นสิ่งจำเป็น จึงสมควรเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการอบรมในหลักสูตรของโรงเรียนสงครามพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนให้มีประสิทธิภาพในห้วงต่อไป จึงมีข้อเสนอแนะหน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ พิจารณาดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1.1 การเสริมสร้างขีดความสามารถด้วยการจัดการฝึกเตรียมการชุดปฏิบัติการพิเศษให้มีความพร้อมในการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการในการสลายการบ่มเพาะเยาวชน

1.2 จัด “ชุดประเมินผล” มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และประเมินผลการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการพิเศษในการปฏิบัติงานในพื้นที่ตามห้วงระยะเวลา 3 - 4 เดือน

1.3 ประสานการปฏิบัติกับ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของหน่วยรบพิเศษ

1.4 พัฒนาโรงเรียนสงครามพิเศษทั้งระเบียบหลักสูตรการ ให้สามารถหล่อหลอมกำลังพลใหม่ที่บรรจุเข้ามาอยู่ในหน่วยรบพิเศษ ในด้านการจัดตั้งและใช้ข่างานตัวแทนปฏิบัติการ

2. กอ.มน.ภาค 4

2.1 จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับผู้บริหารระดับสูงของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ผู้บริหารระดับสูงของ ศอ.บต. ร่วมกับ ผบ.หน่วยเฉพาะกิจหมายเลข 2 ตัว และผู้บังคับชุดปฏิบัติการพิเศษขึ้นไป ในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาของแต่ละหน่วยงาน

2.2 ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยรบพิเศษ ในการกำหนดเป้าหมายในการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในสถานศึกษาในห้วงต่อไป

3. กอ.รมน. และระดับรัฐบาล ในฐานะหน่วยระดับนโยบาย ควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินการสลายการบ่มเพาะเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศและกำหนดให้หน่วยข่าวเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์และแนวโน้มความเคลื่อนไหวของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง IS ในพื้นที่และการสนับสนุนช่วยเหลือขบวนการก่อเหตุรุนแรงจากภายนอกประเทศ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงระเบียบหลักสูตรการฝึกตามวงรอบการฝึกประจำของหน่วยรบพิเศษ ให้สามารถเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านการจัดตั้งและใช้งานตัวแทนปฏิบัติการลับ

2. การศึกษาวิจัยการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมของโรงเรียนสงครามพิเศษ ในการที่จะเร่งรัดการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถและทักษะด้านการจัดตั้งและใช้ตัวแทนปฏิบัติการลับ

3. การศึกษายุทธศาสตร์การขับเคลื่อนและยุติแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน เพื่อตอบโต้ยุทธศาสตร์ในขบวนการก่อเหตุรุนแรง BRN และการสลายเงื่อนไขการต่อต้านการสร้างสังคมความเป็นอยู่ร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้